



Eesti Konjunkturiinstituut
Estonian Institute of Economic Research

**Eesti alkoholiturg,
alkoholi tarbimine
ja alkoholipoliitika
2023. aastal**

Tallinn
Mai 2024

Projektgrupi koosseis: Kiira Martens, Elmar Orro, Lia Lepane, Ülo Mattheus, Ingrid Niklus,
Mati Reiman, Bruno Pulver

Eesti Konjunkturiinstituut

Tartu mnt 10, 19080 Tallinn

tel 5617 3135

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. TOOTMINE JA KAUBANDUS	5
1.1. Tootmine	5
1.2. Väliskaubandus	6
1.3. Müük siseturul	11
1.4. Jaehinnad	11
1.5. Alkoholiaktsiis	14
2. TARBIMINE	16
2.1. Alkoholi tarbimine	16
2.2. Illegaalse alkoholi tarbimine	17
2.3. Turistide alkoholi kaasaostud ja tarbimine Eestis	22
3. ELANIKE HINNANGUD ALKOHOLITARBIMISELE JA ALKOHOLIPOLIITIKALE	25
3.1. Alkoholi kättesaadavus	25
3.1.1. Kehtivate alkoholimüügilubade arv	25
3.1.2. Alkoholi hinnanguline kättesaadavus – lähima müügikohani minekuks kuluv aeg	29
3.2. Elanike hinnangud alkoholi ostmisele ja ostukohtadele	31
3.2.1. Hinnangud alkoholsete jookide ostmisele Eestis ja välismaalt	31
3.2.2. Hinnangud alkoholsete jookide ostmisele Lätist	34
3.3. Elanike hinnangud alkoholitarbimisele	44
3.3.1. Hinnangud isiklikule alkoholitarbimisele	44
3.3.2. Hinnangud alkoholitarbimisele Eestis ja seonduvad probleemid	61
3.4. Elanike hinnangud Eesti riigi alkoholipoliitikale ja suhtumine võimalikesse meetmetesse ...	67
3.4.1. Hinnangud Eesti riigi alkoholipoliitikale	67
3.4.2. Ootused alkoholitarbimise vähendamise meetmetele	69
3.4.3. Hinnangud alkoholsete jookide müügile tanklates, spordi- ja kultuurisündmustel	73
KOKKUVÕTE	76
Lisa 1. Küsitlustulemuste protsentjaotused	81
Lisa 2. Küsitlustulemuste protsentjaotused tausttunnuste lõikes	85
Lisa 3. Küsitletud kogumi iseloomustus	133

SISSEJUHATUS

Käesolev töö annab ülevaate Eesti alkoholisektori arengust 2023. aastal. Töös on analüüsitud muutusi alkoholsete jookide tootmises, alkoholsete jookide väliskaubandust, alkoholsete jookide jaemüüki siseturul, jaehindade muutusi, alkoholsete jookide tarbimistrende ning elanike hinnanguid riigi alkoholipoliitikale, alkoholi kättesaadavusele, ostmisele ja tarbimisele. Lisaks antakse ülevaade salaalkoholi turust ning turistide alkoholi tarbimisest ja kaasaostudest.

Uuringu käigus on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise, siseturu- kui välisturu müügi andmeid, Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluse tulemusi, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti Majandustegevuse Registri andmeid kehtivate alkoholimüügilubade kohta. Turistide tarbimise hindamiseks on kasutatud Statistikaameti ja Eesti Panga turismistatistikat, alkoholi tootjate, maaletoojate informatsiooni ning laevandusettevõtelt saadud andmeid. Elanikkonna alkoholi tarbimis- ja ostuharjumuste, salaalkoholi turu ja hinnangute analüüsimiseks koostas Eesti Konjunktuuriinstituut ankeedi ja viis 2024. aasta jaanuaris läbi täiskasvanud elanike küsitluse (internet; vt küsimustik lisas). Kokku osales küsitlusuuringus 1699 elanikku vanuses 18–74 aastat. Representatiivsuse tagamiseks elanikkonna mudeliga kaaluti küsitluse tulemused regiooni, rahvuse, vanuse ja soo järgi. Eesti elanike küsitlusuuringus käsitleti alkoholi tarbimis- ja ostuharjumusi (sh elanike alkoholiostud Lätist, kaugmüük), hinnanguid tarbimisele ja ostuvalikutele, alkoholi kättesaadavusele, alkoholipoliitikale ja alkoholiga seonduvatele probleemidele, hinnanguid tarbimis- ja müügipiirangutele ning ootusi alkoholipoliitika meetmete.

2023. aasta alkoholituru analüüs näitas, et kuigi kõikide joogiliikide tootmismahud Eestis vähenesid, siis müük siseturul kasvas.

Eesti elanike alkoholitarbimine võttis peale mitu aastat kestnud tõusu 2023. aastal uuesti suuna allapoole ja iga täiskasvanud elaniku kohta tarbiti alkoholi absoluutalkoholina 10,9 liitrit (2022. aastal 11,2 liitrit). Sellega langes alkoholitarbimine 2,7%.

1. TOOTMINE JA KAUBANDUS

1.1. Tootmine

2023. aastal vähenes peaaegu kõikide alkoholsete jookide tootmine 2022. aastaga võrreldes. Kangete jookide tootmine püsis aastatagusel tasemel, sealjuures viina tootmine suurenes, likööri ja teiste kangete jookide toodangu mahud eelneva aastaga võrreldes vähenesid. Õlut toodeti 18,6% vähem kui aasta tagasi. Ka lahjade alkoholsete jookide tootmine liikus langustrendil (–6,3%). Puuvilja- ja marjaveinide tootmine kahanes rohkem kui poole võrra (–57%) aastatagusega võrreldes, sealjuures põhilisel kasutatakse neid toorainena teiste jookide tootmises. Samal ajal alkoholivabade jookide toodangumaht suurenes 3,8% ning ulatus peaaegu 50 mln liitrini. Toodud andmed tuginevad nii Statistikaameti kui ka EKI-le esitatud tootjate andmetele.

Tabel 1.1. Alkoholsete jookide tootmine Eestis 2021–2023 (mln liitrites)

	2021	2022	2023	Muutus +/-	
				2023/2022, mln l	2023/2022, %
Kanged alkohoolsed joogid	12,68	14,13	14,01	-0,12	-0,8
viin	8,37	9,23	9,63	0,40	4,3
liköör	2,16	2,40	2,24	-0,16	-6,7
teised joogid	2,15	2,50	2,14	-0,36	-14,4
Õlu (SA)	136,63	120,00	97,65	-22,4	-18,6
Lahjad alkohoolsed joogid*	33,31	36,73	34,43	-2,3	-6,3
Puuvilja- ja marjaveinid	6,82	6,00	2,58	-3,42	-57,0
Alkoholivabad joogid	...	49,06	50,91	1,85	3,8

* EKI arvutused (vastavalt SA jaotusele koondab siidrit, veinibaasil longdrinke ja piirituse baasil segujuooke)
Allikad: Statistikaamet, EKI

2023. aastal toodeti **kangeid alkoholseid jooke** 14 mln liitrit, mida oli vaid 0,8% vähem kui aasta tagasi. Suurima osa (69%) kogu kange alkoholi toodangust moodustas viin ning selle tootmine kasvas aastaga 4,3%, likööri tootmine vähenes 6,7%, moodustades 16% kange alkoholi tootmisest. Teiste kangete jookide osatähtsused tootmises oli oluliselt väiksemad. Džinni toodangumaht vähenes 2022. aastaga võrreldes 11,1% ning kattis 5% kangete jookide tootmisest. Konjaki ja rummi osakaalud olid võrdsed, moodustades 2% kangete jookide tootmisest, sealjuures konjaki tootmine suurenes (+28,2%) ja rummi kogused kahanesid vähesel määral 2022. aastaga võrreldes (–1,3%). Vaatluse all oleval perioodil vähenes ka muude kangete jookide toodangumaht (–12,1%). Siia gruppi kuuluvad Pipraviin ning tuntud kaubamärkide madalama kangusega piiritusjoogid. Tootjate poolt EKI-le esitatud andmetel suurenes 2023. aastal kange alkoholi siseturumüük 1,5%, samal ajal nende jookide müük välisurule vähenes 5,3%. AS Liviko ja AS Anora Estonia (endine AS Altia Eesti) on jätkuvalt suurimateks kangete alkoholsete jookide tootjateks Eestis.

Statistikaameti andmetel toodeti 2023. aastal **õlut** Eestis 97,7 miljonit liitrit (2022. a 120,0 mln liitrit), mida oli 22,4 mln liitrit, ehk 18,6% vähem kui aasta tagasi. Õlle tootmisstruktuur on enam-vähem sama, mis varasematel aastatel. Traditsiooniliselt moodustas valdava osa toodangust (99%) lahja õlu (alkoholi sisaldus alla 6%) ning kange õlle (alkoholi sisaldus üle 6%) osakaal oli vaid 1%. Tootjate andmetel müüdi Eestis toodetud õllest 92% kohalikule turule ning müüginahud olid 2,3% väiksemad 2022. aastaga võrreldes. Oluliselt (ligi 40%) vähenesid ka välisurule müüdü kogused. Eesti juhtivateks õlletootjateks on AS Saku Õlletehas ja AS A. Le Coq.

Statistikaameti ja tootjate andmetel valmistati 2023. aastal **lahjasid alkoholiseid jooke** kokku 37,0 mln liitrit, mida oli 13,4% vähem kui eelmisel aastal. Antud tootegrupis moodustasid valdava osa (86%) kääritatud joogid, mille tootmine vähenes 8,4% (süüsi gruppi kuuluvad siidrid ja veini baasil kääritatud longdringid). Lahjade piirituse segujookide tootmine moodustas 7% lahjade alkoholsete jookide tootmisest ja olid rohkem kui kolmandiku võrra suuremad kui aasta tagasi. Lahjade jookide alla kuuluvad veel puuvilja- ja marjalauaveinid, nende tootmine langes 2023. aastal 2,6 mln liitri (2022. aastal 6 mln liitrit; langus 57%). Sealjuures peaaegu kõik Eestis toodetud puuvilja- ja marjaveinist kasutakse toorainena teiste alkoholsete jookide valmistamisel.

Tabel 1.2. Lahjade alkoholsete jookide toodang 2021–2023 (mln liitrit)

	2021	2022	2023	2023/2022, +/-%
Kokku lahjad alkoholised joogid ja puuvilja-marjaveinid	40,12	42,73	37,01	-13,4
Lahjad kääritatud joogid (siider ja longdringid)	31,92	34,96	32,01	-8,4
Lahjad piirituse segujookid	1,38	1,77	2,42	36,7
Puuvilja- ja marjaveinid (SA)	6,82	6,00	2,58	-57,0

Allikad: Statistikaamet, EKI

1.2. Väliskaubandus

Alkoholsete jookide eksport rahalises väärtuses ulatus 2023. aastal 129,0 mln euroni, seda oli 2,7% vähem eelmise aastaga võrreldes (2022. a 132,5 mln eurot). Kangete alkoholsete jookide ekspordikäive oli 44 mln eurot ning see vähenes 2022. aastaga võrreldes 2,1%, kattes 34% alkoholsete jookide kogu rahalisest ekspordist. Õlle ekspordikäive vähenes aastaga peaaegu neljandiku võrra (2023. a 25,0 mln eurot; 2022. a 32,8 mln eurot) ja moodustas 19% alkoholsete jookide ekspordikäibest. Lahjasid alkoholiseid jooke veeti välja 35,9 mln euro eest, mida oli viiendiku võrra rohkem kui 2022. aastal. Analüüsitaval perioodil (2022. aastaga võrreldes) vähenes viinamarjaveinide ekspordikäive 2,2% võrra ja ulatus 23,4 mln euroni, mis kattis 18% alkoholsete jookide kogukäibest. Vähestes kogustes müüdi välisurule etüülalkoholi kangusega üle 80% ja vermutit, vastavalt 220 tuh euro ja 340 tuh euro eest.

Tabel 1.3. Alkoholsete jookide põhieksport ja -import rahalises väärtuses ning ekspordi- ja impordihinnad 2021–2023

	Hind, €/l			Käive, mln €			
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	Käive 2023/22, +/- %
EKSPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%**	11.27	10.64	13.47	38,55	44,89	43,95	-2,1
Õlu	0.48	0.55	0.77	33,14	32,80	25,01	-23,8
Lahjad alkoh. joogid	0.75	0.90	1.10	24,26	30,03	35,94	19,7
Etüülalkohol kangusega >80%	1.54	2.42	1.66	0,27	0,43	0,22	-48,4
Viinamarjavein	4.27	4.69	5.08	21,25	23,92	23,38	-2,2
Vermut	4.05	4.74	3.25	0,20	0,39	0,34	-14,5
EKSPORT KOKKU	x	x	x	117,67	132,46	128,84	-2,7
IMPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	8.43	10.32	13.03	63,91	75,94	77,29	1,8
Õlu	0.76	0.79	0.95	20,28	25,12	29,0	15,3
Lahjad alkoh. joogid	0.95	1.03	1.09	15,80	19,51	25,94	33,0
Etüülalkohol kangusega >80%	0.83	1.21	1.11	4,12	6,69	7,05	5,4
Viinamarjavein	3.43	3.82	3.94	76,09	90,05	87,81	-2,5
Vermut	2.02	2.13	2.24	1,27	1,58	1,75	5,4
IMPORT KOKKU	x	x	x	181,47	218,89	228,84	4,5

* 100%-lises alkoholis

Allikas: Statistikaamet, EKI arvutused

Kangete alkoholsete jookide koguseline eksport ulatus 2023. aastal 3,26 mln liitrini (100%-s alkoholis), seda oli 22,7% vähem kui 2022.aastal. Väliturule müüdud mahtudes oli esikohal viin, mis moodustas 47% kangete jookide ekspordist, sealjuures olid kogused peaaegu kolmandiku võrra väiksemad kui 2022. aastal. Teisel kohal olid liköörid, mis hõlmasid 14% antud grupi müügist väliturule ja kogused olid 14% väiksemad kui aasta tagasi. Viski eksporditud mahud suurenesid aastaga ligi 7% ning hõlmasid 13% kangete jookide müügist väliturule. Muud kanged alkohoolsed joogid (arrak, tequila jne) katsid 10% kangete jookide mahulisest ekspordist ja olid 38% väiksemad kui aasta tagasi. Džinni eksporditud mahud suurenesid 6,6%, moodustades 8% antud tootegrupi ekspordist. Rummi ja konjaki väljaveetud kogused hõlmasid võrdselt 4% antud tootegrupi välisurumüügist, sealjuures konjaki kogused suurenesid 4,8% ja rummi kogused vähenesid 11% 2022. aastaga võrreldes.

Tabel 1.4. Alkohoolsete jookide koguseline põhieksport ja -import 2021–2023 (tuh liitrit)

	2021	2022	2023	2023/2022, +/- %
EKSPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%**	3 421	4 220	3 264	-22,7
sh Eesti tootjate kanged alkohoolsed joogid	2 103	2 391	2 218	-7,3
Õlu	69 215	59 735	32 467	-45,7
Lahjad alkohoolsed joogid	32 541	33 254	32 577	-2,0
Etüülalkohol kangusega üle 80%	178	177	133	-24,8
Viinamarjavein	4 974	5 099	4 600	-9,8
Vermut	48	83	103	24,6
IMPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%*	7 579	7 360	5 932	-19,4
Õlu	26 817	32 000	30 616	-4,2
Lahjad alkohoolsed joogid	16 620	18 898	23 898	26,5
Etüülalkohol kangusega üle 80%	4 983	5 549	6 370	14,8
Viinamarjavein	22 208	23 568	22 284	-5,4

** 100%-lises alkoholis

Allikas: Statistikaamet, EKI arvutused

Eestis toodetud kangete alkohoolsete jookide eksport vähenes aastaga 7,3% ning kattis 68% kangete alkohoolsete jookide koguselisest ekspordist (2022. aastal 57%). Nagu varemgi, müüdi kodumaistest kangetest alkohoolsetest jookidest välisurule kõige rohkem viina ja likööri, nende osakaalud olid 62% ja 17% vastava toote koguekspordist. Džinni ja muude kangete alkohoolsete jookide ekspordist 8% toodeti Eestis ja ülejäänud oli reeksport. Ka konjaki (brändi), viski ja rummi eksport on sisuliselt läbi Eesti toimunud transiitvedu.

Õlut müüdi välisurule 2023. aastal 32,5 mln liitrit, ehk 46% vähem kui 2022. aastal. Statistikaameti andmetel välisurule müüdi 89% Eestis toodetud õllekogusest. **Lahjade alkohoolsete jookide** mahuline eksport kahanes vähesel määral (2%) ning oli 32,6 mln liitrit (2022. a 33,3 mln liitrit). Nagu ka aasta tagasi, moodustasid Statistikaameti andmetel suurema osa (77%) välisurule müüdüd kogustest Eestis toodetud kääritatud joogid. **Viinamarjaveinide** mahuline eksport kahanes võrreldes 2022. aastaga 10% ning oli 4,6 mln liitrit (2022. a 5,1 mln l), mis sisuliselt tähendab veinide reeksporti vähenemist. **Vermuti** koguseline eksport suurenes aastaga 24,6%, kuid nagu varemgi, olid kogused marginaalsed. Lisaks eelnimetatud toodetele, eksporditi analüüsitaval perioodil väikestes kogustes ka **etüülalkoholi** (133 tuh l). Endiselt on Eesti jaoks olulisimateks alkohoolsete jookide eksporditurudeks Läti, Leedu ja Soome. Läti viidi 60% eksporditud õllekogusest, samas müüdüd mahud olid 29% väiksemad kui aasta tagasi. Soome tõusis õlle välismaale müügis teisele positsioonile, kuid väljaveetud kogused vähenesid ligi viiendiku võrra ja hõlmasid 15% õlle kogu ekspordist. Leetu müüdüd kogused olid enam kui 3/4 võrra väiksemad kui 2022. aastal ning need moodustasid 8% kogu õlle välisurumüügist. Lahjasid kääritatud jooke müüdi kõige rohkem Läti (29% toodete koguekspordist), Norra oli

eksportriikide pingereas teisel kohal ja sinna müüdnud kogused moodustasid 14% antud toote müügist välisurule. Leetu viidud lahjade jookide kogused hõlmasid 11% nende toodete kogueksportidist. Soome, osakaaluga 44%, oli esikohal viinamarjaveinide ekspordis.

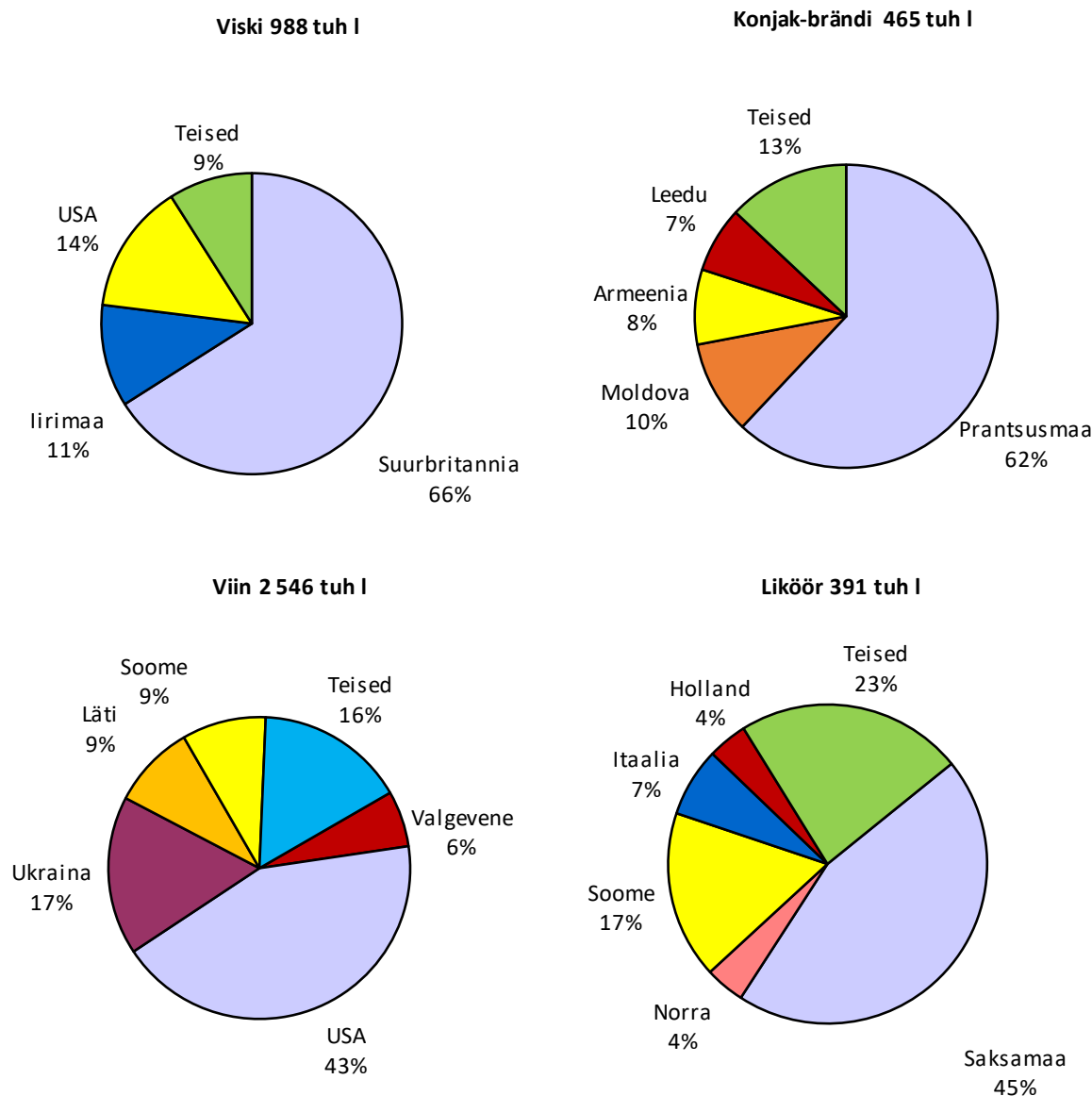
Statistikaameti ja EKI andmetel oli alkohoolsete jookide **impordi käive** 2023. aastal 228,8 mln eurot, millest kõige suurem osa (38%) kuulus viinamarjaveinidele ja teisel kohal olid kanged alkohoolsed joogid (osakaaluga 34% alkohoolsete jookide impordikäibest). Läbi Eesti jätkus viski ja konjaki transiitvedu, sealjuures esimese toote import rahalises väärtuses suurenes 11,5% ja konjaki impordikäive oli 10,4% väiksem kui 2022. aastal. Etüülalkoholi, ehk piirituse impordikäive moodustas 3% alkohoolsete jookide rahalisest impordist. **Kangete alkohoolsete jookide koguseline import** (100%-lises alkoholis) vähenes aastaga 19,4% (2023. a 5,93, 2022. a 7,36 mln liitri). Nagu varemgi, osteti sisse kõige rohkem viina, mille osakaal oli 52% kogu kangete alkohoolsete jookide impordist. Päritoluriikidest oli viina impordis esikohal USA kelle kogused vähenesid aastaga 11,7%. Enamuses oli see suurtes mahutites kange viin mida põhiliselt kasutatakse toorainena. Teisele positsioonile tõusis Ukraina, kust sisse toodud mahud suurenesid 27,4%. Lätist ja Soomest imporditud viina kogused olid võrdsed ning hõlmasid 9% viina impordist. Viski sisseveetud kogused suurenesid 8,5% 2022. aastaga võrreldes ning ulatusid 0,99 mln liitri. Konjaki (brändi) kogused vähenesid 16,3%, hõlmates kangete jookide impordist 8%. Likööri imporditud kogused olid 7,5% väiksemad kui eelmisel aastal ning katsid 6% kangete jookide kogumimpordist. Džinni ja rummi sisse ostetud kogused olid sarnased ja moodustasid võrdselt 5% kangete jookide impordist, sealjuures mõlema joogi kogused eelneva aastaga võrreldes vähenesid. Muude kangete jookide (arrak, teguilla, jne) imporditud kogused moodustasid 13% antud tootegrupi impordis ning olid 9% väiksemad kui aasta tagasi.

Vaadeldaval perioodil kasvas **õlle impordikäive** 29 mln euroni (2022. a 25,1 mln eurot; kasv 15%). Kasvu mõjutasid viiendiku võrra kõrgemad hinnad, samal ajal olid sisseveetud kogused 4,2% väiksemad kui aasta tagasi. 2023. aastal osteti õlut enim sisse Leedust (23 % õlle kogumimpordist) ning kogused suurenesid aasata jooksul 3,6%. Soome tõusis importijate pingereas teisele kohale, kust imporditud kogused moodustasid 18% õlle mahulisest impordist ja olid 2,8% väiksemad kui 2022. aastal. Lätist sisseveetud kogused vähenesid peaaegu poole võrra ning moodustasid 10% õlle impordist.

Analüüsitaval aastal imporditi **lahjasid alkohoolseid jooke** Eestisse 23,9 mln liitrit, seda oli 26,5% rohkem kui aasta tagasi. Kolmandiku võrra kasvas ka lahjade alkohoolsete jookide import rahalises väärtuses, mis oli 25,9 mln eurot. Antud analüüsis kuuluvad lahjade alkohoolsete jookide hulka kääritatud joogid (siidrid, kääritatud segujoogid), segatud piiritusjoogid (Eurostati väliskaubandus andmetes kuuluvad need kangete jookide alla), lisaks ka puuvilja- ja marjaveinid. Kääritatud lahjasid jooke imporditi 5,7 mln liitrit, millele rahalises väärtuses kulus 7,4 mln eurot. Segatud lahjade jookide sisse ostetud kogused suurenesid oluliselt ja olid hinnanguliselt 18,2 mln liitrit (2022. a 11,1 mln liitrit). Kääritatud jookide päritoluriikidest tõusis esikohale Soome, hõlmates nimetatud jookide impordist 24%, samas olid kogused 14% väiksemad kui aasta tagas. Läti toodangu osatähtsus oli 22% antud toodete sisseveetud kogustest, kuid need vähenesid aastaga 15% võrra. Kolmandal kohal oli Leedu, kelle mahuline import moodustas 21% kääritatud jookide impordist ja oli 28% väiksem 2022. aastaga võrreldes.

Piiritust imporditi 2023. aastal Eestisse 6,4 mln liitrit 7 mln euro eest. Statistikaameti andmetel piirituse koguseline import kasvas 14,8% ja import rahalises väärtuses suurenes 5,4% 2022. aastaga võrreldes. Ukraina ja Slovakkia olid põhilisteks riikideks kust piiritust osteti sisse võrdsetes kogustes ja need katsid võrdselt 20% mahulisest impordist.

Joonis 1.1. Kangete alkoholsete jookide põhiimpordi struktuur riigiti 2023. aastal (% impordikogusest)



Allikas: Statistikaamet

2023. aastal imporditud **viinamarjaveinide** kogused olid 5,4% väiksemad kui 2022. aastal. Analüüsitaval perioodil toodi Eestisse viinamarjaveine kokku 22,3 mln liitrit, sellest viidi reekspordina välja 4,6 mln liitrit. Viinamarjaveinide impordikäive vähenes 2,5% ning ulatus 88 mln euroni. Nagu varemgi, oli ka analüüsitaval aastal viinamarjaveinide impordis esikohal Itaalia, kust sisse ostetud kogused veidi küll vähenesid (-2,8%), moodustades neljandiku veinide koguimpordist. Hispaaniast tarnitud veinid hõlmasid 22% viinamarjaveinide sisseostust ning sealt toodud kogused olid 5% väiksemad kui 2022. aastal. Ka Prantsusmaal toodetud veinide kogused vähenesid (-2,4%) ja katsid 11% veinide mahulisest impordist.

1.3. Müük siseturul

Kangeid alkohoolseid jooke müüdi Eestis 2023. aastal (toote kanguses) 18,1 mln liitrit, mida oli 11,1% rohkem 2022. aastaga võrreldes (sh viina müüdi 9,4 mln liitrit). Õlle müük Eesti turul oli sama, mis eelmisel aastal ning ulatus 97,7 mln liitriini.

Tabel 1.5. Alkohoolsete jookide müük Eestis 2019–2023 (sh kõik turistide ostud)

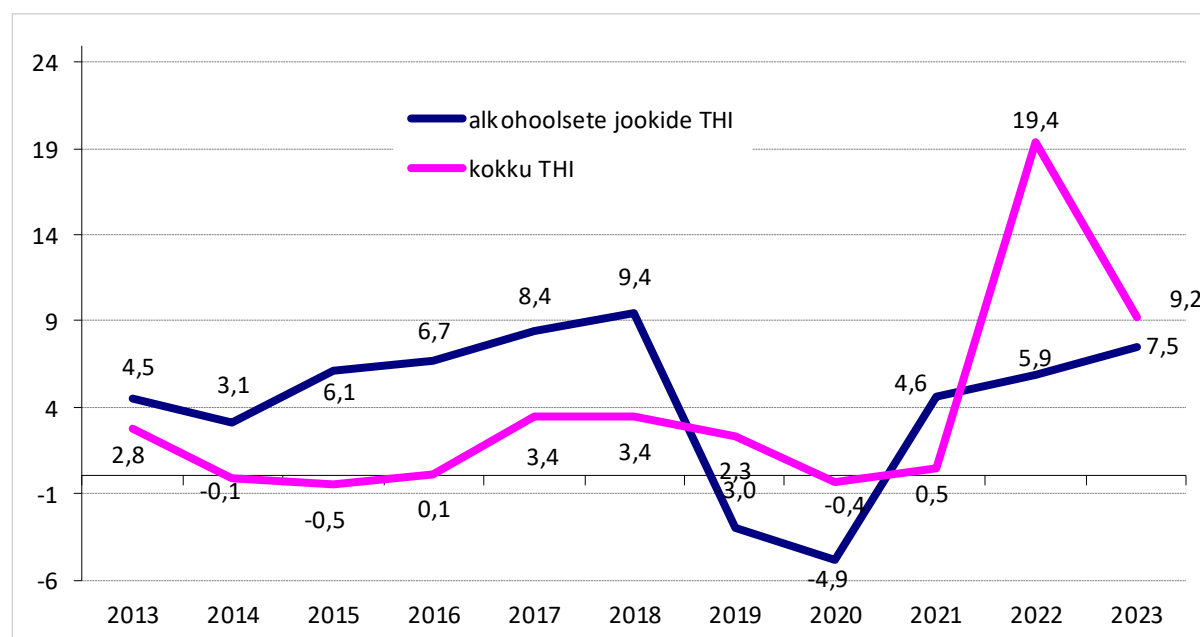
	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2022, +/- %
Kanged alkohoolsed joogid	13,4	13,4	14,2	16,3	18,1	11,1
Õlu	86,9	88,0	92,8	97,1	97,7	0,6
Lahjad alkohoolsed joogid	21,4	15,90	16,0	14,4	17,3	20,2
Viinamarjaveinid ja vermut	17,5	16,7	17,8	20,2	21,2	5,0

2023. aastal kasvas kõige kiiremini lahjade alkohoolsete jookide müügi maht, mis oli 17,3 mln liitrit, olles viiendiku võrra suurem kui eelneval aastal. Kasvu põhjuseks oli märkimisväärselt suurenenud import. Viinamarjaveini ja vermuti müük Eesti turule suurenes 5%. Kaubandusettevõtete müügi juhtide ja tootjate hinnangul müüdi valdav osa alkohoolsetest jookidest kaupluste ja toitlustusasutuste kaudu, lisaks sellele toimus müük marginaalsetes kogustes e-kaubanduse kaudu.

1.4. Jaehinnad

Kaupade ja teenuste hindade tõus Eesti tarbijate jaoks 2023. aastal aeglustus (2022. a +9, 2021. a +19,4), sealjuures kallinesid alkohoolsed joogid mõnevõrra vähem (+7,5%).

Joonis 1.2. Tarbijahinnaindeks (% võrreldes aastatagusega)



Allikas: Statistikaamet

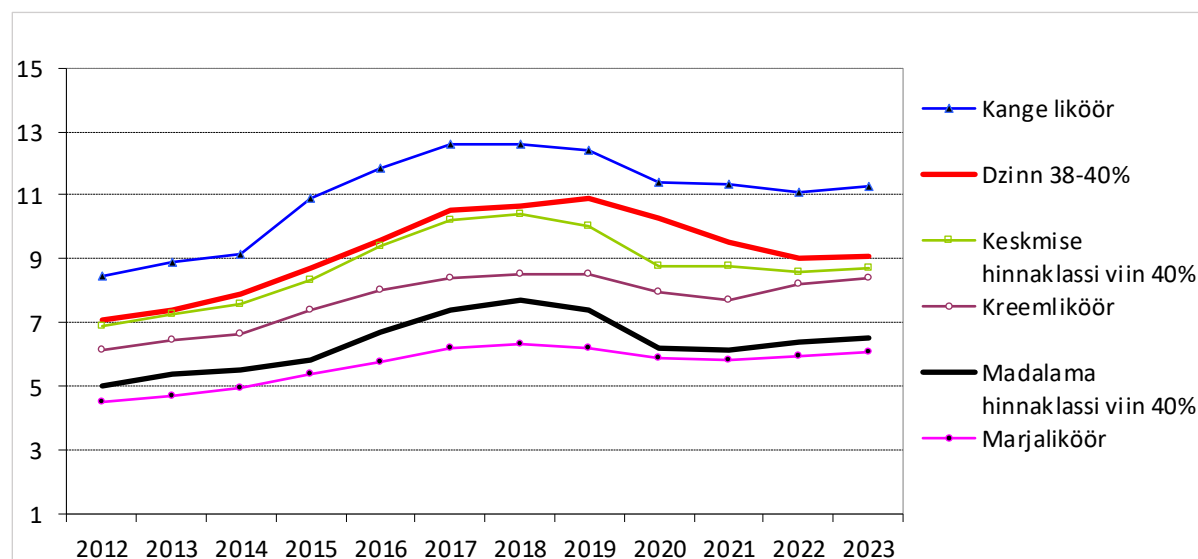
2023. aastal tõusid enamuse alkoholsete jookide jaehinnad, erandiks olid džinnid ja siider, mille hinnad aastaga märkimisväärselt ei muutunud.

Tabel 1.6. Eesti kangete alkoholsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes (0,5-liitrise klaaspudeli hind eurodes koos käibemaksuga)

	2019	2020	2021	2022	2023	Muutus 2023/2022, %
Viinad (maitsestatamata)	8.76	7.69	7.69	7.70	7.82	1,6
Madalama hinnaklassi viinad	7.37	6.18	6.14	6.38	6.50	1,9
Keskmise hinnaklassi viinad	10.00	8.77	8.76	8.57	8.69	1,4
Liköörid	9.13	8.53	8.56	8.63	8.74	1,3
Marjaliköörid 21%	6.22	5.87	5.81	5,94	6.04	1,7
Kanged liköörid 40–45%	12.43	11.38	11.34	11.10	11.31	1,9
Kreemliköörid 16–17%	8.55	7.96	7.69	8.22	8.42	2,4
Džinnid	10.91	10.27	9.53	9.03	9.09	0,7

Allikas: EKI

Joonis 1.3. Kangete alkoholsete jookide jaehinnad Eestis (eurot 0,5 l klaaspudel km-ga)



Allikas EKI

Peaaegu kõikide kangete alkoholsete jookide jaehindade tõus jäi alla 2%-i (vahemikku 1,4%–1,9%). Erandiks olid kreemliköörid, mis kallinesid 2,4%, samuti eespool mainitud džinnid, mis kallinesid vaid 0,7%.

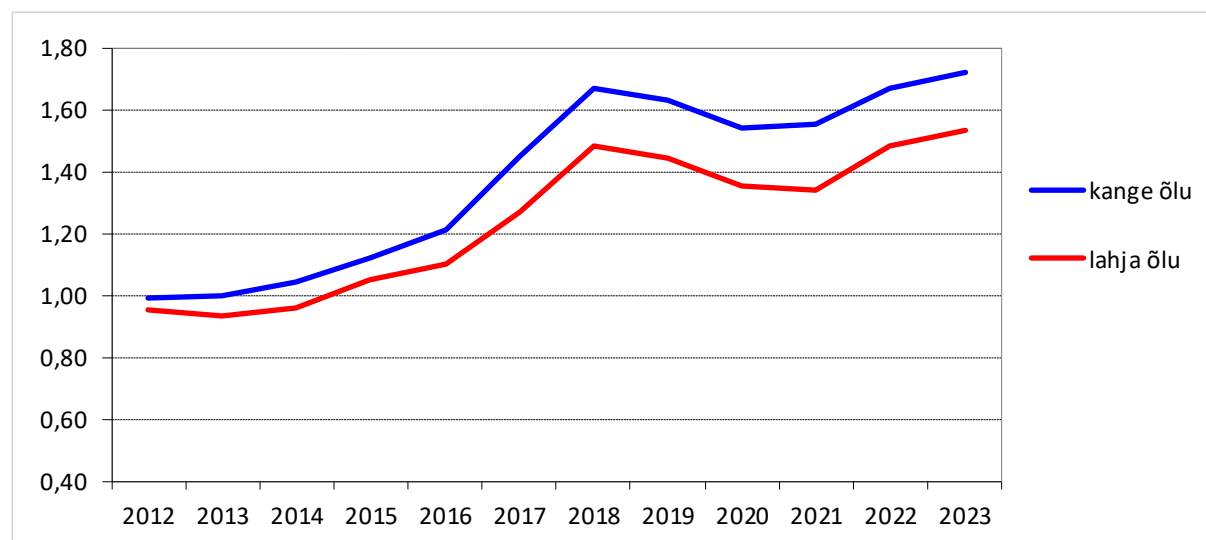
Tabel 1.7. Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes (0,5-liitrise klaaspudeli hind eurodes koos pandipakendi maksumuse ja käibemaksuga)

	2019	2020	2021	2022	2023	Muutus 2023/2022, %
Eestis keskmiselt	1.53	1.43	1.44	1.56	1.61	3,2
Lahja õlu <6%	1.44	1.35	1.34	1.48	1.53	3,4
Kange õlu >6%	1.63	1.54	1.55	1.67	1.72	3,0

Allikas: EKI

2022. aastaga võrreldes tõusis kõige rohkem õlle keskmine hind (+3,2%), sealjuures kallines lahja õlu 3,4% ja kang õlu 3,0%.

Joonis 1.4. Õlle jaehinnad Eestis (eurot 0,5 l klaaspudel km-ga)



Allikas: EKI

Tabel 1.8. Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (eurodes koos käibemaksuga)

	2019	2020	2021	2022	2023	Muutus 2023/2022,%
Siider*	4.12	3.85	3.75	3.65	3.64	-0,3
Marjaveinid**	4.23	3.95	3.99	4.29	4.39	2,3

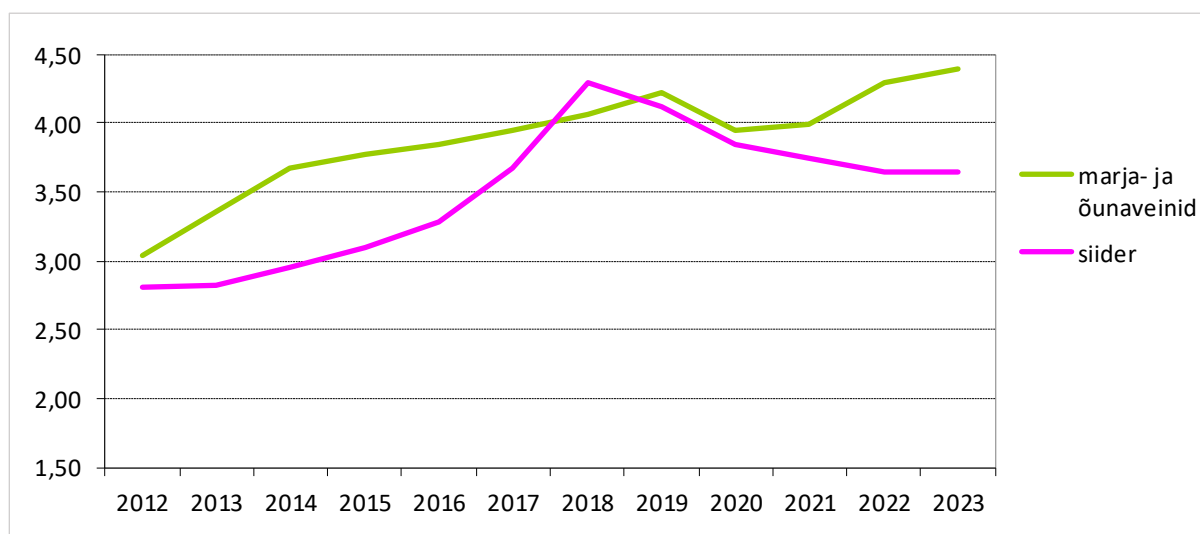
* 1,5-liitrise plastpudeli hind eurodes koos pandipakendi maksumuse ja käibemaksuga

** 0,5-liitrise klaaspudeli hind eurodes koos käibemaksuga, marja- ja õunaveinid

Allikas: EKI

Eestis toodetud **siidrite** hinnad **püsisid aastatagusel tasemel, langus oli vaid 0,3%**. Samal ajal tõusid **marjaveinide** hinnad 2,3% võrreldes 2022. aastaga.

Joonis 1.5. Siidri ning kodumaiste marja- ja õunaveinide jaehinnad Eestis (eurot 0,5 l klaaspudel km-ga)

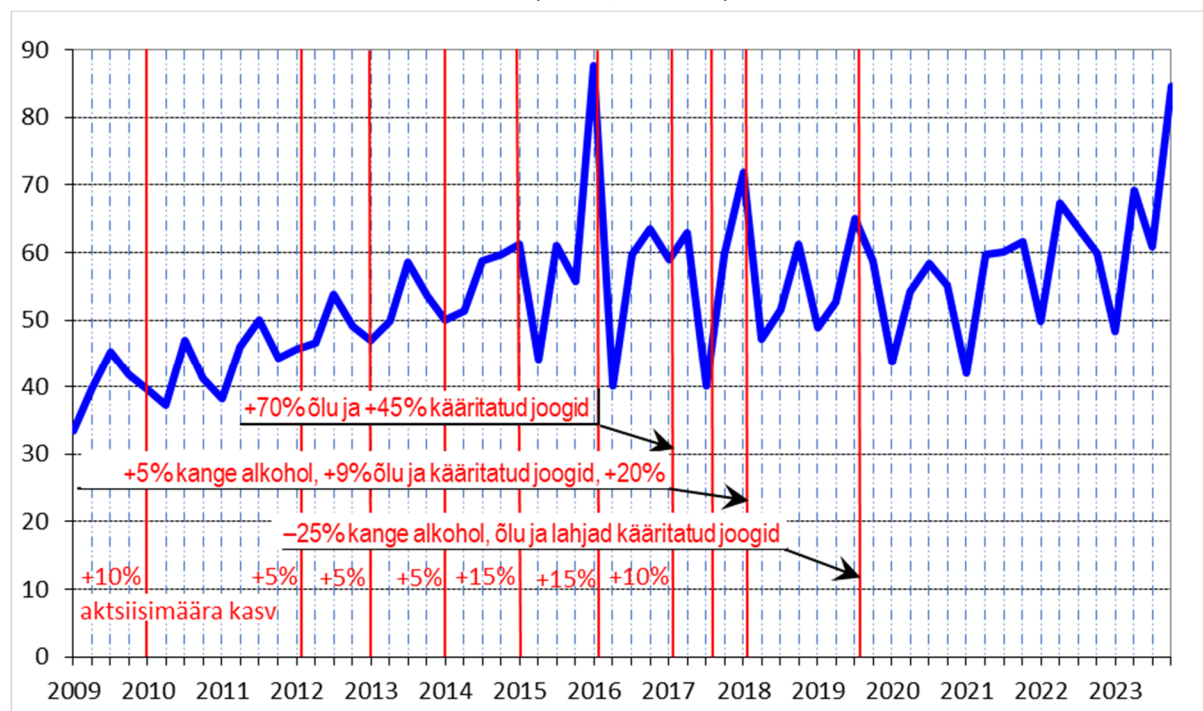


Allikas: EKI

1.5. Alkoholiaktsiis

Alkoholiaktsiisi laekus Eestis 2023. aastal 263 mln eurot, mida oli 22 mln eurot, ehk 9,1% rohkem kui 2022. aastal. 2024. aastaks on eelarvesse planeeritud 251 mln eurot alkoholiaktsiisi, ehk 4,6% vähem kui 2023. aastal laekus. Eesti alkoholi aktsiisimäärad kuuluvad Euroopa Liidus kõrgemate hulka (tabel 1.9).

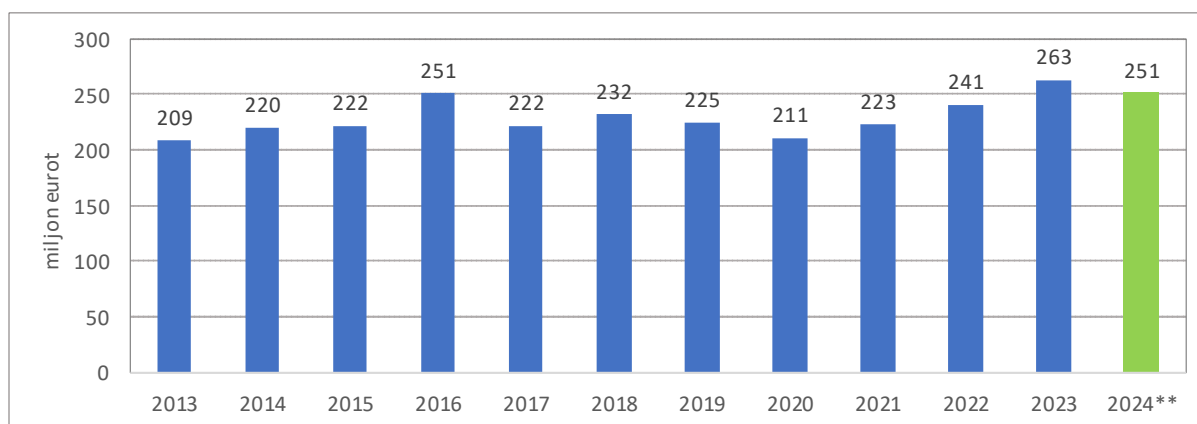
Joonis 1.6. Alkoholiaktsiisi laekumine Eestis (mln €, kvartalis)*



*2017. aastast alates on riigieelarve tekkepõhine

Allikas: Rahandusministeerium

Joonis 1.7. Aktsiisimaksu laekumine (mln €)*



*2017. aastast alates on riigieelarve tekkepõhine

** Eelarveaastasse planeeritud maksulaekumine

Tabel 1.9. Õlle ja kange alkoholi aktsiisimäärad Euroopa Liidus (seisuga 1. jaanuar 2024, eurot ühe liitri absoluutalkoholi kohta)

Õlle aktsiis		Kange alkoholi aktsiis	
Soome	36,20	Soome	54,80
Iirimaa	22,55	Rootsi	45,49
Rootsi	19,68	Iirimaa	42,57
Eesti	13,34	Belgia	29,93
Kreeka	12,50	Leedu	24,67
Sloveenia	12,10	Kreeka	24,50
Leedu	9,46	Taani	20,17
Läti	8,20	Eesti	19,75
Holland	8,12	Prantsusmaa	18,67
Prantsusmaa	7,96	Holland	18,27
Itaalia	7,48	Läti	17,24
Taani	6,55	Poola	16,50
Küpros	6,00	Portugal	16,03
Poola	5,64	Slovakkia	14,90
Portugal	5,36	Ungari	14,56
Horvaatia	5,31	Tšehhi	14,51
Belgia	5,01	Malta	13,60
Austria	5,00	Sloveenia	13,20
Malta	4,83	Saksamaa	13,03
Ungari	4,63	Austria	12,00
Slovakkia	3,59	Luksemburg	10,41
Tšehhi	3,27	Itaalia	10,36
Rumeenia	2,32	Hispaania	9,59
Luksemburg	1,98	Küpros	9,57
Saksamaa	1,97	Rumeenia	9,31
Bulgaaria	1,92	Horvaatia	7,96
Hispaania	1,70	Bulgaaria	5,62
EL keskmine	8,25	EL keskmine	18,79

2. TARBIMINE

2.1. Alkoholi tarbimine

2023. aastal vähenes Eesti täiskasvanud elanike alkoholitarbimine 2,7% ning absoluutalkoholis ulatus tarbimine 10,9 liitrini täiskasvanud elaniku kohta.

Absoluutalkoholi arvestatult müüdi 2023. aastal Eestis **13,4** liitrit legaalselt alkoholi ühe täiskasvanud (15+) elaniku kohta (tabel 2.1.1). Kui sellest kogustest maha arvutada turistide alkoholi kaasaostud ja turistide kohapeal tarbitud hinnangulised kogused, mis kokku olid 2023. aastal absoluutalkoholis 3,8 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta, siis müüdi 2023. aastal Eestis legaalselt 9,6 liitrit absoluutalkoholi ühe täiskasvanud elaniku kohta. Lisades sellele juurde välismaalt ostetud kogused, mis EKI andmetel olid 2023. aastal 1,2 liitrit, ehk 7,4% suuremad kui aasta tagasi (2022. a 1,1 liitrit) ja ka illegaalse alkoholi tarbimise, mis hinnanguliselt oli 2023. aastal 0,1 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta absoluutalkoholina **tarbiti Eestis 2023. aastal 10,9 liitrit absoluutalkoholi ühe täiskasvanud elaniku kohta, ehk 9,1 liitrit ühe elaniku kohta.**

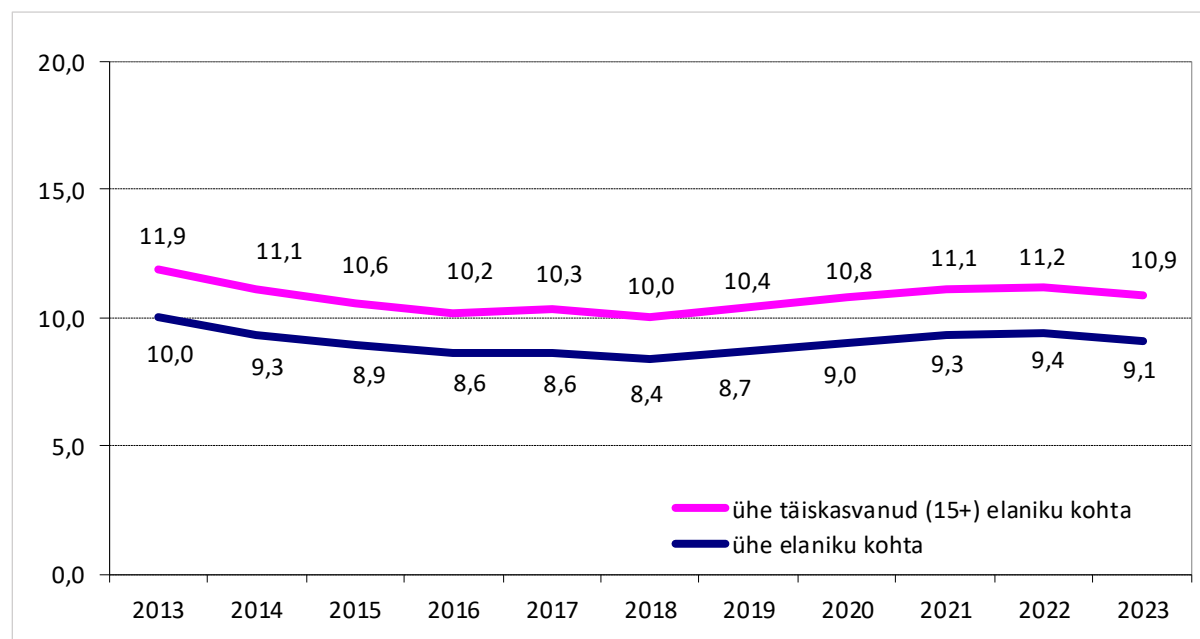
Tabel 2.1.1. Alkohoolsete jookide tarbimine Eestis absoluutalkoholis (100%-lises alkoholis)*

	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2022, +/-%
Kogumaht (mln liitrit)						
Siseriiklik müük	12,87	12,16	13,06	14,27	15,25	6,8
Välismaalt ostetud	3,17	1,92	0,96	1,21	1,33	10,1
Turistide kaasaostud	3,86	2,19	1,80	2,98	3,63	21,9
Turistide tarbimine Eestis	1,04	0,42	0,21	0,64	0,64	0,0
Illegaalne müük	0,38	0,31	0,29	0,63	0,16	-75,2
Kokku tarbimine	11,5	11,7	12,3	12,5	12,5	-0,2
Ühe täiskasvanud (15+) elaniku kohta (liitrit)						
Siseriiklik müük	11,6	11,2	11,7	12,8	13,4	4,2
Välismaalt ostetud	2,9	1,7	0,9	1,1	1,2	7,4
Turistide kaasaostud	3,5	2,0	1,6	2,7	3,2	18,9
Turistide tarbimine Eestis	0,95	0,38	0,2	0,6	0,6	0,0
Illegaalne müük	0,34	0,28	0,26	0,56	0,14	-75,0
Kokku tarbimine	10,4	10,8	11,1	11,2	10,9	-2,7
kanged alkohoolsed joogid	3,8	4,4	4,5	4,7	4,7	0,2
sh viin	2,3	2,4	2,4	2,2	2,1	-4,0
õlu	4,1	4,1	4,1	4,0	3,8	-6,2
viinamarjaveinid	1,9	1,9	2,0	2,1	2,1	-2,6
lahjad alkohoolsed joogid	0,6	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3
Ühe elaniku kohta (liitrit)						
Kokku tarbimine	8,7	9,0	9,3	9,4	9,1	-3,2

* muutuste arvutuste aluseks on andmed tuh liitrites

Kuna välisturistide arv suurenes, siis kasvasid ka nende poolt kaasaostetud ja kohapeal tarbitud alkoholi kogused, kaasaostud suurenesid 15%, samal ajal Eestis tarbitud kogused jäid samaks. Kokkuvõttes moodustas turistide osa 28% Eesti legaalse alkoholi müügi kogustest. Tarbimisnäitajasse on sisse arvestatud ka eestimaalaste välismaalt oma tarbeks või müügiks kaostatoodud alkoholsete jookide kogused, mis aastaga suurenesid 10,1%, moodustades hinnanguliselt veidi rohkem kui kümnendiku täiskasvanute tarbimisest absoluutalkoholina.

Joonis 2.1.1. Alkoholsete jookide tarbimine Eestis (100%-lises alkoholis)



Allikas: EKI

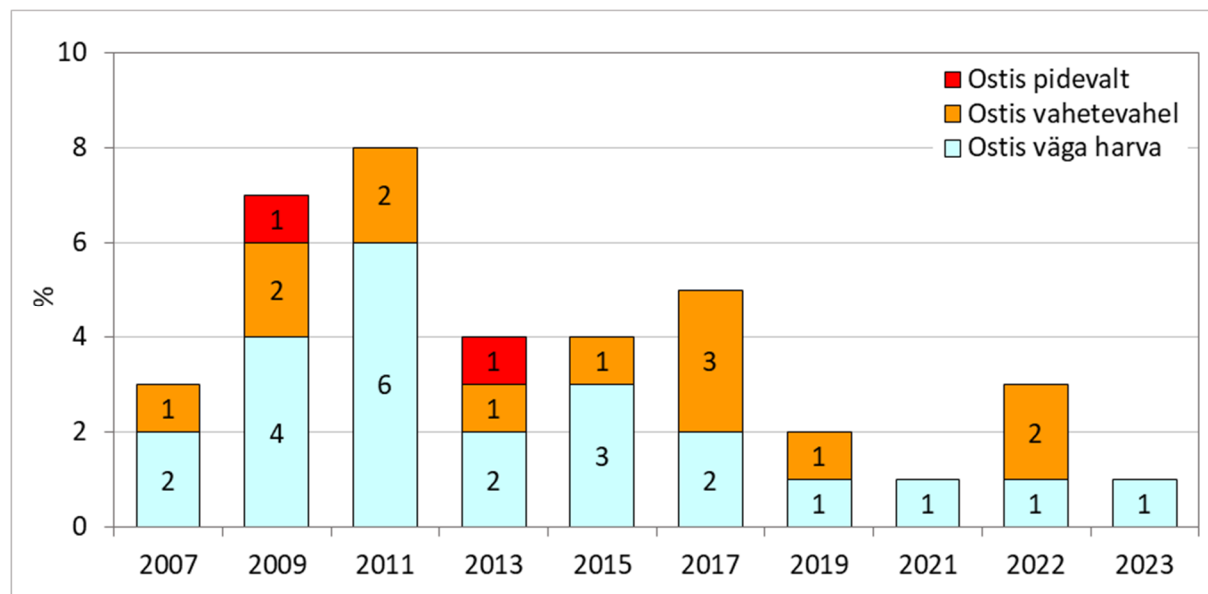
2.2. Illegaalse alkoholi tarbimine

Salaalkoholi tarbimine kaldub järgima üldist majanduskeskkonda: kui majanduse kasvutempo pidurdub või hinnad tõusevad, siis must turg laieneb ja ka vastupidi – kui majanduses on head ajad ja elanike toimetulek paraneb, siis illegaalse alkoholi tarbimine väheneb. Nii ulatus eelmisest majanduslangusest väljumise aastatel (2010–2011) salaalkoholi osakaal kuni neljandikuni kogu viina tarbimisest ja salaalkoholi tarbijad moodustasid isegi 8–9% kõigist alkoholitarbijatest. Seevastu järgnevatel aastatel nõudlus salaalkoholi järele langes, sest majandus kasvas ja inimeste kindlustunne paranes. 2019. aastal langetati märkimisväärselt alkoholi aktsiisimäärasid, mis tõi madalamaks ka alkoholi jaehinnad ja see vähendas veel omakorda huvi salaalkoholi vastu. Siiski kasvas 2022. aastal veel korraks illegaalse alkoholi nõudlus, sest seoses koroonajärgse majanduse avanemisega, aga samuti Ukrainas puhkenud sõjaga hakkasid hinnad nii maailmaturul kui Eestis väga kiiresti kasvama. See tõi vaatamata jätkuvalt kiirele palgakasvule kaasa elanike ostujõu vähenemise (2022. aastal suurenes tarbijahinnaindeks 19,4%, palgad kasvasid 8,9%) ja kuigi kange alkoholi hinnad olid mitu aastat paigal püsinud, oli tulemuseks siiski odavamala salaalkoholi suurem tarbimine.

Illegaalse alkoholi tarbimise ja leviku väljaselgitamiseks viib Eesti Konjunktuuriinstituut elanike hulgas läbi iga-aastaseid küsitlusi. Viimane küsitlus tehti 2024. aasta alguses ja selle tulemused näitasid, et

2023. aastal oli salaalkoholi ostnud 1% alkoholitaribijatest (2022. aastal ostis salaalkoholi 3%, vt joonis 2.2.1.). Seejuures needki alkoholitaribijad, kes illegaalset alkoholi ostsid, tegid seda väga harva. Aasta varem ostis salaalkoholi väga harva samuti 1%, kuid vahetevahel ostjaid oli siis 2%. Praktiliselt kadunud on illegaalset alkoholi regulaarselt ostnud alkoholitaribijad, viimati oli neid küsitluse põhjal kümme aastat tagasi (2013. aastal 1% alkoholitaribijatest). Küsitlusest selgus, et 2023. aastal ostsid salaalkoholi sagedamini Kirde-Eesti elanikud, vanemaelised (65+) tarbijad, mehed ja madalama haridustasemega inimesed.

Joonis 2.2.1. Illegaalse alkoholi ostmine (% alkoholi tarbijatest)



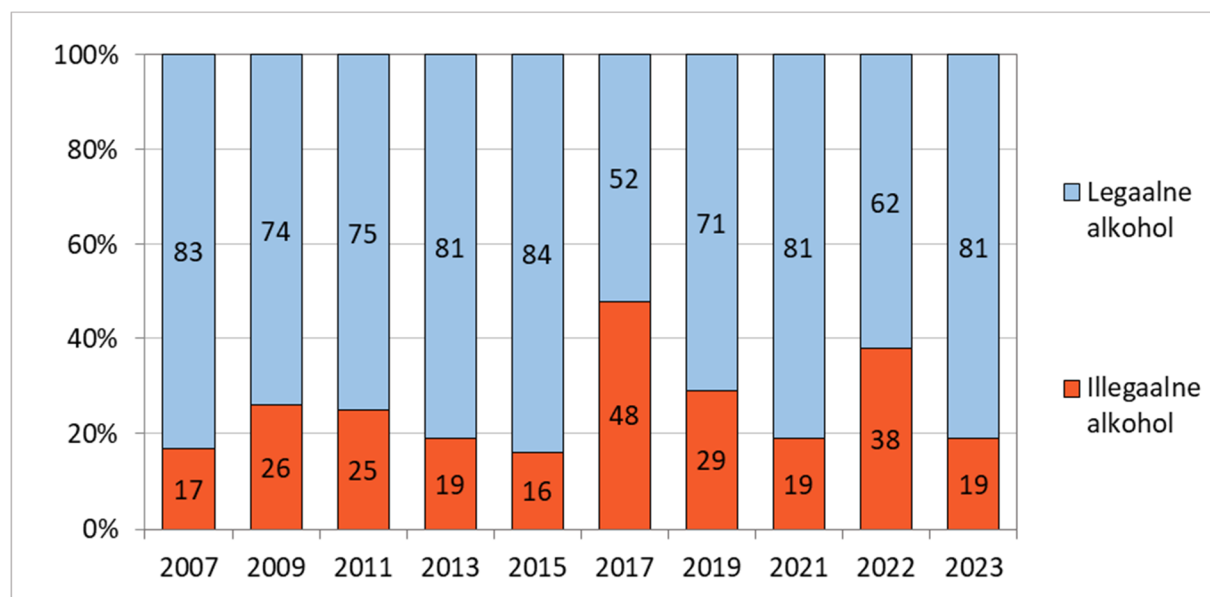
Tavaliselt ei manusta salaalkoholi ostjad ainuüksi illegaalset alkoholi, vaid seda tarbitakse legaalsele alkoholile lisaks. Viimases küsitlusest selgus, et 2023. aastal moodustas illegaalne alkohol kange alkoholi tarbimisest vastajate hulgas keskmiselt 19% (vt joonis 2.2.2). Kui vaadata pikemaajalist trendi, siis on illegaalse alkoholi osakaal tarbijate enda hinnangu järgi olnud küllaltki muutuv. Muuhulgas võib seda mõjutada kange alkoholi tarbimine üldiselt: kui (legaalset) kanget alkoholi juuakse vähem, siis võib salaalkohol moodustada suurema osakaalu isegi siis, kui salaalkoholi tarbimine iseenesest kasvanud ei olegi.

Taaskord langenud salaalkoholi osatähtsust kogutarbimisest võib selgitada teatud mõttes kohandumisega olukorraga. Nimelt tabas 2022. aastal majanduskeskkonda rida kriise ja elanikud pidid rinda pistma hüppeliste energia ning toidukaupade hinnatõusudega. See võis suunata enam inimesi otsima alternatiivseid ja mitte alati legaalseid alkoholitaribijate viise. 2023. aastal enam võrreldavaid hinnašokke ei olnud, elanikud olid uue reaalsusega kohanenud ning sellega koos muutus ka nõudlus salaalkoholi järele väiksemaks.

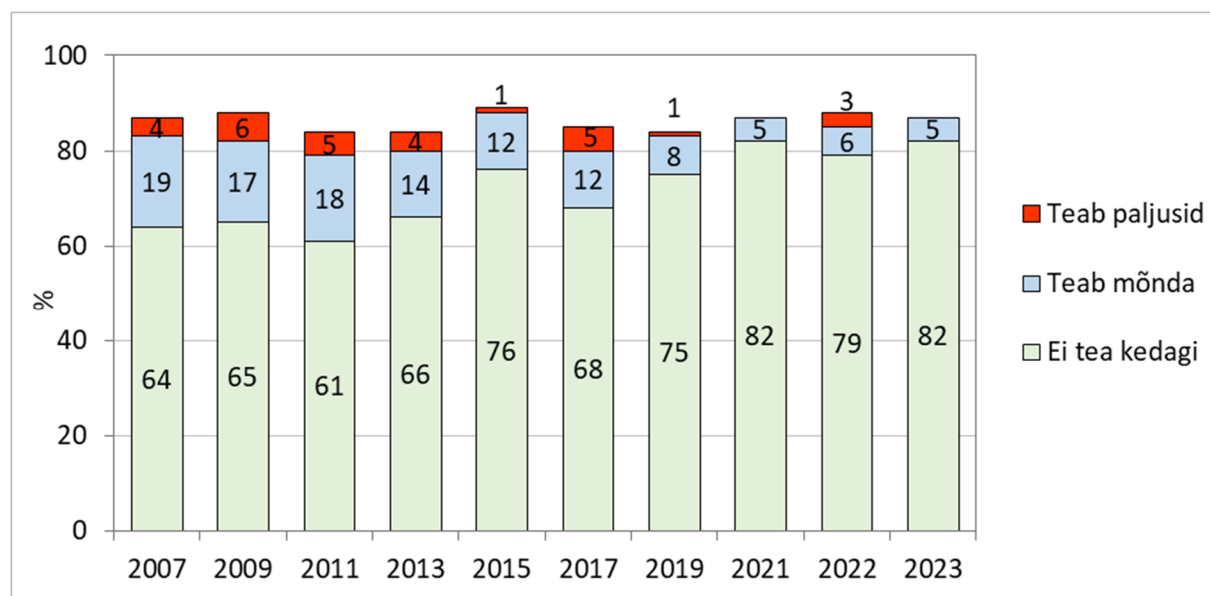
Üheks indikaatoriks, mis võimaldab iseloomustada illegaalse alkoholi kaubanduse levikut, on elanike kokkupuutumine salaalkoholi ostjatega. 2023. aasta kohta tehtud küsitlus näitas, et salaalkoholi ostvaid inimesi teadis 5% vastanutest, samas kui mitte kedagi ei teadnud 82% vastanutest. Võrreldes eelnenud aastaga on näha, et teadlikkus või kontaktid illegaalse alkoholi ostjate suhtes on elanike hulgas langenud, mis viitab samuti illegaalse alkoholi tarbijate osatähtsuse vähenemisele. Nii teadis

2023. aasta kohta tehtud küsitluse järgi salaalkoholi ostvaid inimesi 5% vastanutest, samas kui aasta varem oli neid 9% (vt joonis 2.2.3). 2022. aasta tulemus oli üldse natuke erandlik, sest paljusid salaalkoholi ostjaid tundvaid elanikke oli koguni 3%, samas kui 2023. aastal selliseid vastajaid ei leidunud. Üldkokkuvõttes näitavad viimase kolme aasta küsitlustulemused siiski, et võrreldes varasema perioodiga puutuvad elanikud vähem kokku illegaalse alkoholi tarbijatega.

Joonis 2.2.2. Illegaalse kange alkoholi tarbimise osakaal isiklikus kange alkoholi kogutarbimises (illegaalse alkoholi tarbijate hinnangute keskmine, %)



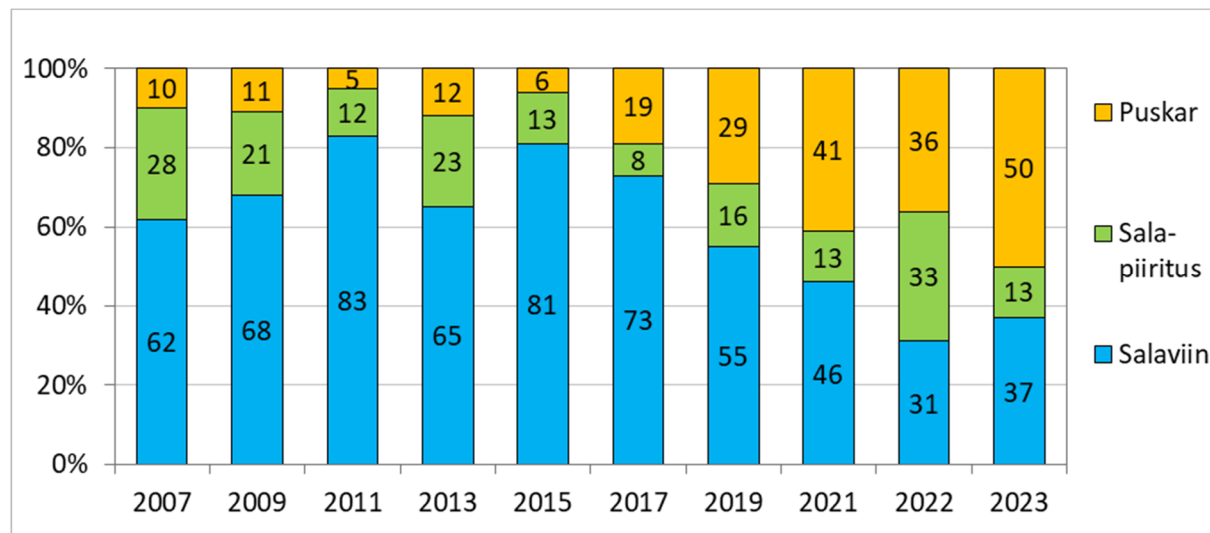
Joonis 2.2.3. Illegaalse alkoholi ostjate teadmine (% vastanutest)



Tarbitavate joogigruppide osas hakkab silma järjepidev puskari osakaalu kasv, mis on peale paari erandi suurenenud viimased 7–8 aastat. Sama aja jooksul on täheldatav omakorda salaviina populaarsuse vähenemine. Nii moodustasidki 2023. aastal puskariostud poole ja salaviin omakorda

37% kõigist salaalkoholi ostudest. (vt joonis 2.2.4). Võrdluseks moodustasid 2015. aastal salaviina ostud 81% ja puskariostud vaid 6% illegaalse alkoholi ostudest. Ja kuigi 2022. aastal suurenes puskari ja salaviina arvelt erandlikult salapiirituse ostude osatähtsus, siis mingit uut trendi see ei tekitanud ja salapiiritus osakaal langes tagasi 13%-le, kus see oli ka üle-eelmisel aastal.

Joonis 2.2.4. Illegaalse alkoholi ostude jaotus jookide lõikes (% illegaalse alkoholi ostudest)

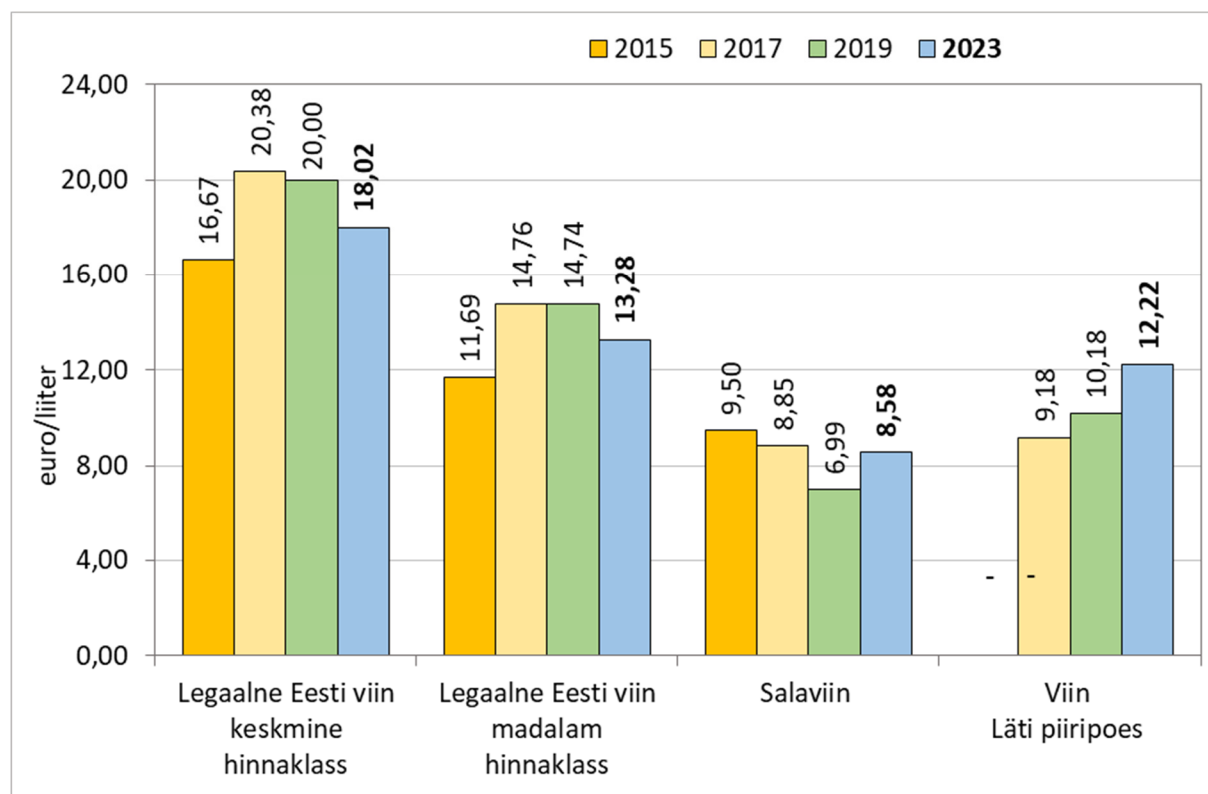


Peamine põhjus, mis motiveerib ostma illegaalset alkoholi on soodsam hind. Legaalse alkoholi kättesaadavust reguleerib riik aktsiisimaksude kaudu. Aktsiisimaks tõstab alkoholsete jookide müügihinda ning piirab seeläbi nende liigset tarbimist. Lisaks aktsiisile, sisaldab legaalse alkoholi hind ka käibemaksu. Salaalkoholi müüjad neid makse aga ei maksa ning saavad seetõttu oma kaupa realiseerida madalama hinnaga. Alkoholiaktsiisi tõsteti Eestis regulaarselt kuni 2018. aastani, kuid 2019. aastal neid hoopis langetati ja kõik aktsiisimäärade muutused mõjutasid otseselt ametlikult müüdava alkoholi hindu. Nii kasvasid 2017. aastaks keskmise hinnaklassi legaalse viina hinnad 2015. aastaga võrreldes keskmiselt 22%, kallima hinnaklassi viina hinnad isegi 26%. Seevastu vähenesid salaviina keskmised hinnad võrreldaval perioodil ligi 7% (vt joonis 2.2.5). Salaviina hinnalangusele aitas omal moel kaasa Läti turg, sest samal ajal hakkas oma tippu saavutama Läti alkoholi piirikaubandus, mis võimaldas tarbijatele soodsamat alternatiivi. 2019. aasta suvel langetatud aktsiisimäärad tõid õige pea alla ka legaalse viinade hinnad, mis püsisid aastatel 2020–2022 praktiliselt ühesugused. Kuna salaviina hinda ei mõjuta maksumuudatused, kujuneb see hetkenõudlusest lähtuvalt ja vastavalt turukonkurentsile. Nii langes ka salaviina hind miinimumini peale üldist alkoholi aktsiisilangest 2019. aastal (6,99 eurot/liiter), kuid kasvas 2023. aastaks peaaegu samale tasemele 2017. aastaga, kuna massiline alkoholiostmine Lätist oli hakanud vaibuma ja hinnakonkurents seetõttu vähenes.

Käesolevas peatükis esitatud illegaalse alkoholi tarbimise ülevaade põhineb elanikelt küsitluse kaudu antud hinnangutel. Need näitavad vastajate isiklikku kokku puutumist ja kogemusi salaalkoholiga, samuti kajastavad arvamusi illegaalse alkoholi tarbimise ja leviku kohta ühiskonnas tervikuna. Oma loomult on küsitlusega saadud andmed paraku subjektiivsed ja ei pruugi näidata tegelikku olukorda. Elanike vastused võivad lähtuda soovmõtlemisest ja teatud probleemid võidakse esitada kallutatult või siis hoopis maha vaikida. Ka ei jõuta paratamatult küsitlusega mitte kõigi tarbijateni, vaid haaratud

saavad ainult teatud elanike grupid. Siiski ei ole muud viisi, kui saada antud valdkonna kohta infot elanikkonnalt ja nii ongi küsitlusandmete põhjal kujundatud järelused salatarbimise kohta ning arvatud välja salaalkoholi võimalik turumaht, mida on võrreldud kogu viinaturuga. Riigile tekitatud maksukaotuse analüüsimisel on lisaks küsitlusandmetele kasutatud ka teisi avalikke andmeallikaid (Rahandusministeeriumilt, Statistikaametilt, Maksu- ja Tolliametilt ning alkoholitootjatelt).

Joonis 2.2.5. Alkoholsete jookide keskmised hinnad (eurot liitri eest)



Võttes aluseks elanike küsitluse tulemused, moodustas EKI hinnangul Eesti elanike ostetud illegaalse alkoholi maht 2023. aastal 0,31 miljonit liitrit (2022. aastal 1,25 miljonit liitrit). Illegaalse alkoholina oli uuringus vaatluse all teadlikult ostetud kange alkohol, mis oli ebaseaduslikult valmistatud või riiki toodud. Salaalkohol moodustas selle tarbijate endi hinnangu järgi möödunud aastal 19% nende kange alkoholi kogutarbimisest (2022. aastal 38%) ja keskmiselt tarbiti ühe elaniku kohta arvestatuna illegaalset alkoholi 0,22 liitrit (2022. aastal 0,94 liitrit) ning ühe täiskasvanud elaniku kohta 0,27 (2022. aastal 1,12 liitrit). Illegaalse alkoholi turumahu võrdlusbaasiks on legaalse viina siseriiklik müük, millest on maha arvestatud turistide poolt kaasa ostetud ja kohapeal tarbitud viinakogused ning millele on juurde lisatud Eesti elanike viinaostud välismaalt. Viinaturu suhtes tervikuna moodustas illegaalse alkoholi maht hinnanguliselt 6–7%. Illegaalse alkoholituru tõttu jäi riigil maksutuludena saamata ligikaudu 3,3 miljonit eurot (2,3 miljonit eurot alkoholiaktsiisi ja 1 miljon eurot käibemaksu). Riigieelarvesse laekunud alkoholiaktsiisist moodustas salakaubanduse tõttu laekumata jäänud aktsiis 2023. aastal 0,9%.

2.3. Turistide alkoholi kaasaostud ja tarbimine Eestis

Eesti elanike alkoholitarbimise näitaja on otseselt seotud välituristide külastustega. Kuna turistide osakaal on suhteliselt kõrge, siis on ka nende osatähtsus üldises alkoholitarbimises küllaltki märkimisväärne. Suurim väliskülastajate segment pärineb Soomest ja juba ajalooliselt on paljud Soome turistid Eestist alkoholi arvestatavas koguses kaasa ostnud. See tingib omakorda, et Eesti elanike reaalse alkoholitarbimise väljaselgitamiseks tuleb riigis müüdüd alkoholist maha lahutada turistide kohapealne alkoholitarbimine ja kaasaostmine.

Tervikuna suurenes 2023. aastal Eestit külastanud välisriikide kodanike arv ligi 13% ja kokku käis siin 3,95 miljonit välismaalast (2022. aastal 3,50 miljonit, vt tabel 2.3.1). Kõige enam käis Eestis Soome elanikke, kokku 1,75 miljonit inimest (+21%). Vaatamata suhteliselt heale kasvuprotsendile jäi aga

Tabel 2.3.1. Eestit külastanud välisriikide kodanike arv (tuhat inimest)

	2019	2020	2021	2022	2023	Muutus 2023/2022, %
Piiri ületanud väliskülastajaid kokku	6 103	1 695	1 310	3 497	3 947	12,9
Soomest	1 997	716	392	1 452	1 752	20,7
Lätist	667	309	226	549	600	9,3
Leedust	164	83	58	129	157	21,7
Rootsist	245	35	50	109	143	31,2
Venemaalt	885	193	67	170	45	-73,5
Muud riigid	2 145	359	517	1 088	1 250	14,9
Majutatud väliskülastajate arv kokku	2 253	676	563	1 467	1 670	13,8
Soomest	805	282	144	589	697	18,3
Lätist	183	97	89	204	229	12,3
Saksamaalt	162	31	42	76	88	15,8
Leedust	80	41	29	62	79	27,4
Suurbritanniast	70	16	18	43	60	39,5
Rootsist	78	11	18	38	48	26,3
USA st	50	6	12	34	45	32,4
Poolast	36	9	15	27	41	51,9
Itaaliast	37	6	17	25	29	16,0
Hispaaniast	38	4	11	20	26	30,0
Prantsusmaalt	41	7	15	26	25	-3,8
Venemaalt	260	75	29	71	20	-71,8
Norrast	35	6	6	16	20	25,0
Muud riigid	378	85	118	236	263	11,4

Allikas: Statistikaamet, Eesti Pank, OÜ Positium LBS

soomlaste külastuste arv pandeemia eelse 2019. aastaga võrreldes siiski 12% madalamaks. Järgmine suurem Eestit külastanud rahvusgrupp olid lätlased, kokku 600 tuhande külastusega (+9%). Kõige paremini on pandeemia eelse ajaga võrreldes taastunud Leedu elanike Eesti külastused – neid käis 2023. aastal Eestis vaid 4% vähem kui 2019. aastal (2023. aastal 157 tuhat ja 2019. aastal 164 tuhat inimest). Seevastu varasemalt kolmandat kohta hoidnud Venemaa turistide Eesti külastused langesid isegi pandeemia aastatega võrreldes veelgi madalamale tasemele (vaid 45 tuhat külastust 2023. aastal).

Sarnaselt piiriületustele kasvas 2023. aastal ka majutatud välituristide arv, kuigi võrreldes pandeemia eelse aastaga oli ka neid oluliselt vähem. Kokku majutati Eestis 2023. aastal 1,67 miljonit väliskülastajat, mis oli küll ligi 14% enam kui aasta varem, kuid siiski 35% vähem kui 2019. aastal. Majutatud soomlaste arv suurenes 2023. aastal 18% (2023. aastal 697 tuhat majutust, 2022. aastal 589 tuhat majutust). Lisaks turismistatistikale on välituristide alkoholitarbimise hinnangu aluseks ka suuremate alkoholitootjate, maaletoojate, laevandusettevõtete andmed.

Tulenevalt välituristide külastuste kasvust, suurenesid nende poolt Eestist kaasa ostetud alkoholikogused 2023. aastal EKI hinnangul absoluutalkoholis 21,8% (vt tabel 2.3.2.). Üldse ostsid välituristid 2023. aastal Eestist kaasa absoluutalkoholina 3,63 miljonit liitrit alkohoolseid jooke (2022. aastal 2,98 miljonit liitrit), neist arvestuste järgi kauplustest 1,99 miljonit liitrit ja laevadelt 1,64 miljonit liitrit. Alkoholi kaasaostmine on kasvanud kõikide joogikategooriate osas, välja arvatud liköörid. Kõige enam on suurenenud viinamarjaveinide kaasaostud (+50,0%). Õllede kaasaostud kasvasid 41,8% ja lahjade alkohoolsete jookide kaasaostud 38,5%. Jookidest müüdi laevades suhteliselt enam veine, mis moodustasid 65% kõigist turistide veiniostudest, kauplustest osteti suhteliselt enam kaasa kangeid alkohoolseid jooke (61% kogu vastava joogigrupi ostudest). Võrreldes pandeemiaeelse ajaga (2019. aastaga) olid välituristide õllede ja veinide kaasaostumahud Eestist 2023. aastal juba suuremadi. Ühtekokku ostsid välituristid Eestist kaasa absoluutalkoholina 2,7 liitrit alkohoolseid jooke ühe elaniku kohta ja 3,2 liitrit iga täiskasvanud elaniku kohta.

Tabel 2.3.2. Turistide poolt kauplustest ja laevadelt kaasaostetud alkohoolsete jookide kogused (miljon liitrit)

	2019	2020	2021	2022	2023	Muutus 2023/2022, %
Õlu	11,6	8,2	7,0	11,0	15,6	41,8
Kange alkohol	5,6	3,2	2,7	4,6	4,9	6,5
sh viin	3,6	2,1	1,7	2,8	3,1	10,7
konjak, viski	0,65	0,57	0,52	0,95	0,99	4,2
liköörid	0,80	0,40	0,38	0,76	0,72	-5,3
Vein	3,8	1,8	1,4	3,0	4,5	50,0
Lahjad alkohoolsed joogid	12,7	6,9	5,5	6,5	9,0	38,5
Kokku 100% alkoholis	3,86	2,19	1,80	2,98	3,63	21,8

Eesti elanike alkoholitarbimise väljaarvutamisel lahutatakse siseriiklikust alkoholimüügist maha nii turistide alkoholi kaasaostud kui kohapealne tarbimine. Kohapealse (restoranides, baarides, pubides jne) tarbimise aluseks on võetud välituristide mitmepäevakülastuste kestus. Kuigi statistika järgi soomlaste

Eestis summaarselt viibitud aeg kasvas, siis Vene turistide sama näitaja mitmekordse languse tulemusel välituristide mitmepäevakülastuste kestus kokku ei muutunud ja seega jäi ka turistide alkoholi tarbimine Eestis kohapeal hinnanguliselt varasema aastaga samale tasemele. Arvestades kohapealset tarbimist ja kaasaostusid, müüdi välituristidele 2023. aastal alkohoolseid jooke absoluutalkoholina kokku 4,27 miljonit liitrit (vt tabel 2.3.3.). Välituristide kaasaostud ja tarbimine Eestis moodustasid kokku ligikaudu 28% Eestis müüdavast alkoholist (absoluutalkoholina).

Tabel 2.3.3. Turistide kaasaostetud (kauplustest ja laevadelt kokku) ja koha peal tarbitud alkoholikogused aastas absoluutalkoholis 2019–2023 (miljon liitrit)

	2019	2020	2021	2022	2023
Turistide kaasaostud (miljon liitrit)	3,86	2,19	1,80	2,98	3,63
Turistide koha peal tarbitud (miljon liitrit)	1,04	0,42	0,22	0,64	0,64
Kokku (miljon liitrit)	4,90	2,61	2,02	3,62	4,27

Soome tervise ja heaolu instituudi (THL) andmed kinnitavad, et soomlaste välisreisidelt toodud alkoholist üle poole hangitakse kas Eesti kauplustest või Tallinna–Helsinki vahel kurseerivatelt laevadelt. THL ülevaate kohaselt moodustas 2023. aastal Eestist või Eesti laevadelt ostetud alkohol 58% Soome elanike poolt välismaalt ostetud alkoholist (absoluutalkoholi arvestuses) ja selle osakaal on kasvanud (2022. aastal moodustas Eestist pärit alkohol 53%).¹ THL hinnangul ostsid soomlased 2023. aastal välisriikidest alkohoolseid jooke absoluutalkoholi arvestuses ühtekokku kaasa 5,1 miljonit liitrit, sellest Eestist 3,0 miljonit liitrit. Võrreldes 2022. aastaga suurenesid Eestist toodud alkoholimahud 2023. aastal THL hinnangul 43%. Kuigi alkoholi toodi kaasa varasemast enam, siis näitavad uuringud sedagi, et aastatega on tõusnud nende inimeste osakaal, kes alkoholi reisidelt üldse kaasa ei osta. Kui näiteks 2005. aastal tõi kõigist välismaale reisinud soomlastest alkoholi kaasa 63%, siis 2023. aastal vaid 40%. Seevastu võib Soome uuringute põhjal täheldada koguste suurenemist iga alkoholi ostnud reisija kohta, seda eriti koroonapandeemia aastatel, kui välisreiside arv oluliselt langes.

¹ Alkoholini matkustajatuonti ja verkko-ostaminen 2023. THL tilastoraportti 10/2024

3. ELANIKE HINNANGUD ALKOHOLITARBIMISELE JA ALKOHOLIPOLIITIKALE

3.1. Alkoholi kättesaadavus

Eestis on erinõuded alkoholi käitlemisele, piirangud alkohoolse joogi tarbimisele ning riikliku järelevalve korraldamine piirangute ja erinõuete üle sätestatud alkoholiseaduses². Alkohoolse joogi jaemüük on seaduse järgi lubatud kauplustes 10st kella 22ni ja kohapeal tarbimiseks vaid toitlustus-, majutus-, etendusasutustes jm seaduses nimetatud kohtades ka muudel aegadel.

Lisaks alkoholiseadusele on alkoholsete jookide jaemüügile seadnud kitsendusi või eritingimusi oma määruste tasandil ka kohalikud omavalitsused. Näiteks Tartu linn on lubanud lahja alkoholi tarbimist Toome nõlva aluse jalgteel ja Ülikooli ning Lossi tänava vahelisel tähistatud haljasalal 15. märtsist kuni 15. oktoobrini.³ Pärnu linn on piiranud kohapealset alkoholi tarbimist kohvikutes, restoranides jm, keelates selle tööpäevadel kella 2st öösel kuni 6 hommikul ja puhkepäevadel kella 4st kuni 7ni hommikul.⁴ Tallinnas võivad ettevõtjad müüa kangeid alkohoolseid jooke vaid kauplustes, mille üldpind ületab 150 ruutmeetrit; alkoholsete jookide jaemüük on keelatud põhikoolide, gümnaasiumide ja kutseõppeasutuste vahetus läheduses (lähemal kui 50 meetrit), samuti turu või üldkasutatava supluskohta territooriumil jm.⁵ Tallinn on lisaks defineerinud ka hasartmängu mängukoha ja ööklubi mõiste, keelates neis kohtades alkoholi kohapealse tarbimise tööpäevadel 3st 6ni ja puhkepäevadel 4st 7ni hommikul. Ööklubina käsitleb Tallinn vastava tegevusega kohti, mille pindala on vähemalt 450 m².⁶ Omapoolseid eritingimusi või piiranguid on kehtestanud ka teised omavalitsused.

3.1.1. Kehtivate alkoholimüügilubade arv

Järgnevalt vaatleme alkoholsete jookide kättesaadavust Eestis kehtivate alkoholimüügilubade arvu põhjal maakondades ja suuremates linnades ning jae- ja hulgikaubanduses ning toitlustamises⁷. Alkoholsete jookide müümiseks tuleb ettevõtjatel, kes tegutsevad jae- ja hulgikaubanduse või toitlustamise tegevusaladel, esitada majandustegevuste Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti hallatavasse Majandustegevuse Registrisse.

2024. aasta mai alguse seisuga oli enim kehtivaid alkoholi **jaemüügilube** 10 km² kohta välja antud Harjumaal (10,3). Ülejäänud maakondades jäi müügilubade arv 10 km² kohta vahemikku 0,7–2,4 müügiluba, kusjuures Eesti keskmine näitaja oli 2,2 (joonis 3.1.1). Kõige vähem kehtivaid alkoholi müügilube oli Rapla- ja Järvamaal (0,7). Linnades on alkohol (jae- ja hulgikaubandus ning toitlustamine kokku) võrreldes maapiirkondadega jäänud kättesaadavamaks ja kehtivaid alkoholimüügilube oli neist enim Tallinnas (215,6), Pärnus (186,7), Tartus (138,7), Viljandis (105,0) ja Narvas (43,2) (tabel 3.1.1).

² Alkoholiseadus (2001). Riigi Teataja, <https://www.riigiteataja.ee/akt/128092023001>

³ "Avaliku koha määramine, kus alkoholi tarbimine on lubatud." <https://www.riigiteataja.ee/akt/416062016006>

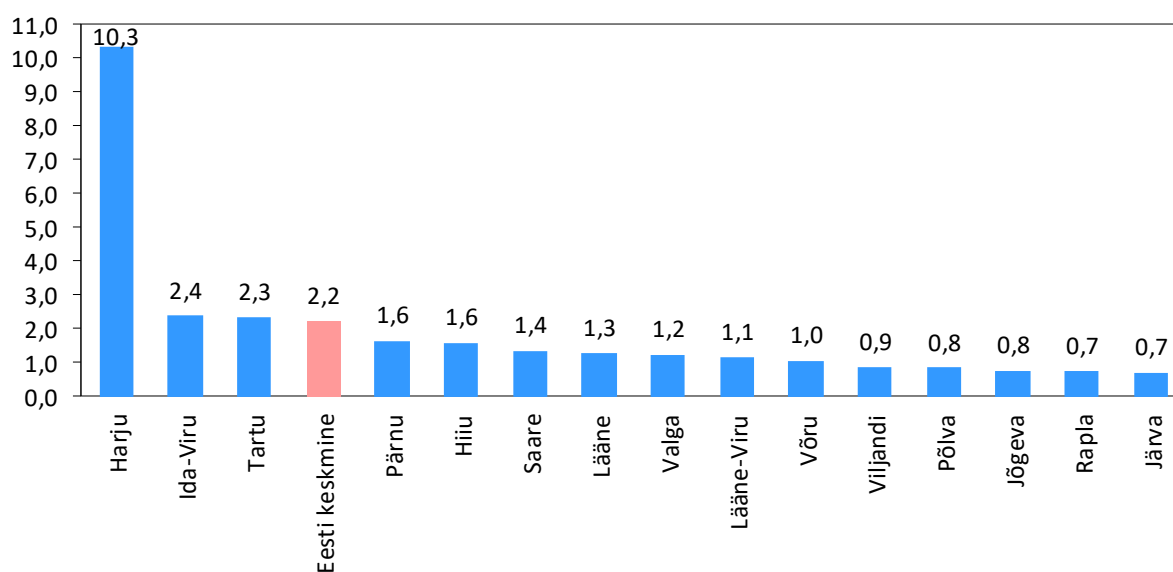
⁴ "Piirangud alkohoolse joogi jaemüügile kohapeal tarbimiseks Pärnu linnas." Riigi Teataja, <https://www.riigiteataja.ee/akt/426052023034>

⁵ "Alkohoolse joogi jaemüügi kitsendused." <https://www.riigiteataja.ee/akt/429092020029>

⁶ "Piirangud alkohoolse joogi jaemüügil kohapeal tarbimiseks." Riigi Teataja, <https://www.riigiteataja.ee/akt/429122020066>

⁷ Allikad: Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Majandustegevuse Register seisuga 03.05.2024.

Joonis 3.1.1. Kehtivate alkoholimüügilubade arv maakondades 10 km² kohta 2024



Tabel 3.1.1. Kehtivate alkoholimüügilubade arv 10 km² kohta maakondades 2024

Maakond/linn	Jaekaubandus	Toitlustus	Kokku sh hulgikaubandus
Harju	3,0	5,8	10,3
<i>Tallinn</i>	<i>57,7</i>	<i>129,9</i>	<i>215,6</i>
Hiiu	0,4	1,0	1,6
Ida-Viru	1,2	1,0	2,4
<i>Narva</i>	<i>21,5</i>	<i>18,5</i>	<i>43,2</i>
<i>Kohtla-Järve</i>	<i>16,5</i>	<i>8,1</i>	<i>26,9</i>
Jõgeva	0,4	0,3	0,8
Järva	0,3	0,3	0,7
Lääne	0,4	0,8	1,3
Lääne-Viru	0,5	0,6	1,1
Põlva	0,4	0,3	0,8
Pärnu	0,7	0,9	1,6
<i>Pärnu*</i>	<i>68,0</i>	<i>109,9</i>	<i>186,7</i>
Rapla	0,4	0,3	0,7
Saare	0,6	0,7	1,4
Tartu	0,9	1,3	2,3
<i>Tartu*</i>	<i>44,6</i>	<i>81,5</i>	<i>138,7</i>
Valga	0,6	0,6	1,2
Viljandi	0,4	0,4	0,9
<i>Viljandi</i>	<i>40,2</i>	<i>58,6</i>	<i>105,0</i>
Võru	0,5	0,5	1,1
Kokku	0,8	1,2	2,2

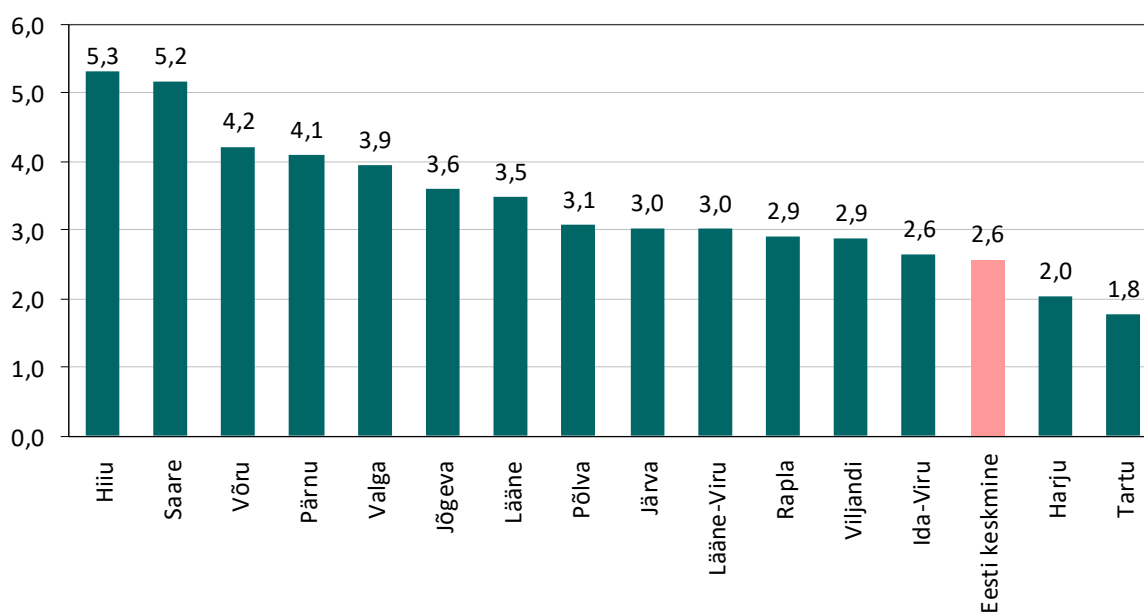
* asustusüksus

Allikas: Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Majandustegevuse Register seisuga 03.05.2024

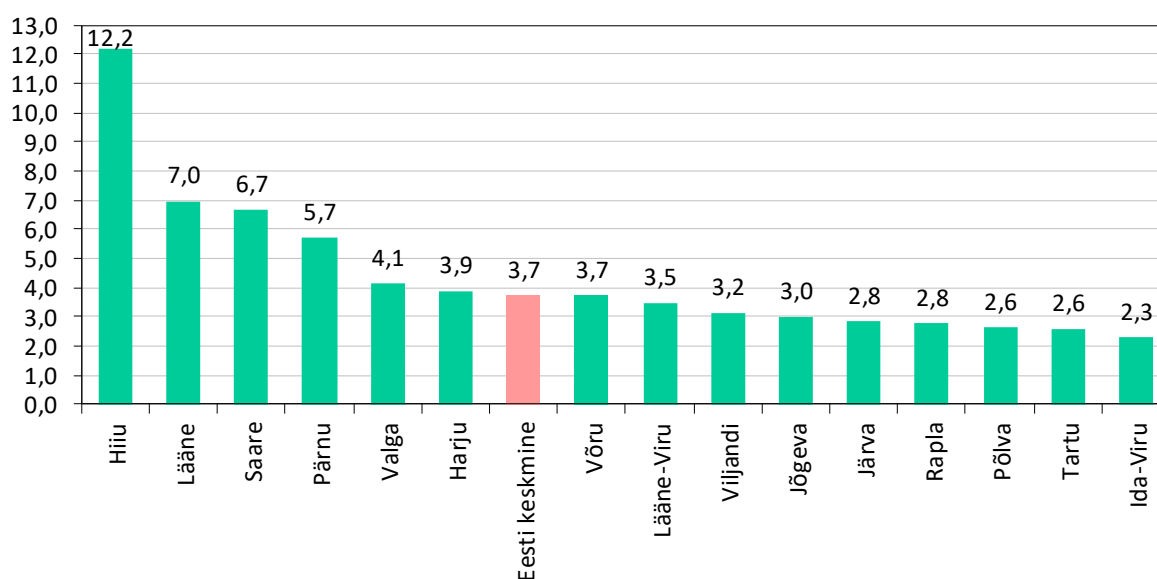
Jaekaubanduses oli elanike arvu suhtes Eestis keskmiselt 2,6 kehtivat alkoholi jaemüügiluba 1000 elaniku kohta, mis võrreldes eelneva aastaga ei muutunud. Kõige suurem oli jaemüügi lubade arv 1000 elaniku kohta Hiiumaal (5,3) ja kõige väiksem Tartumaal (1,8) (2023. aasta seisuga vastavalt 5,1 ja 1,8) (joonis 3.1.2).

Toitlustamise tegevusalal oli kehtivaid alkoholimüügilube 1000 elaniku kohta keskmiselt 3,7 (sama ka aasta tagasi). Kõige kõrgem oli kehtivate alkoholimüügilubade arv taas Hiiumaal (12,2 luba), Läänemaal (7,0) ja Saaremaal (6,7) ning kõige madalam Ida-Virumaal (2,3) ja Tartumaal (2,6) (joonis 3.1.3).

Joonis 3.1.2. Alkoholi jaemüügilubade arv maakondades 1000 elaniku kohta 2024



Joonis 3.1.3. Alkoholimüügilubade arv toitlustusasutustes maakondades 1000 elaniku kohta 2024



Kehtivate alkoholimüügilubade arv jae-, hulgikaubanduse ja toitlustamise tegevusaladel oli 2024. aasta mai alguse seisuga 9614 (2023. a 9374, 2022. a 9082, 2021. a 8681, 2020. a 8165, 2019. a 8438, 2018. a 7917, 2017. a 7850). Kehtivate alkoholimüügilubade arv on alates 2020. aastast järjepidevalt suurenenud ja möödunud aasta jooksul kasvas see näitaja 2,6% (tabel 3.1.2). Jaekaubanduses suurenes müügilubade arv 2023. ja 2024. aasta võrdluses 2,3%, hulgikaubanduses 0,5% ja toitlustamises 3,1%.

Keskmisest enam suurenes aastases võrdluses kehtivate alkoholimüügilubade arv Valgamaal 7,2%, Hiiumaal (7,1%), Järvamaal 5,1%, Saaremaal 3,6% ning Läänemaal ja Ida-Virumaal (3,2%); Põlvamaal ja Võrumaal nende arv aga vähenes (vastavalt -1,9% ja -1,0%). Jaekaubanduses suurenes müügilubade arv enim Valgamaal (8,8%), Harjumaal (6,2%), Hiiumaal (4,7%) ja Ida-Virumaal (3,2%). Jõgevamaal see vähenes 2,0% ning Lääne-, Viljandi- ja Võrumaal see ei muutunud.

Tabel 3.1.2. Kehtivate alkoholimüügilubade arv jae- ja hulgikaubanduses ning toitlustamises

Maakond/ linn	Müügilube kokku		Jaekaubandus		Hulgikaubandus		Toitlustamine	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Harju	4355	4462	1226	1303	668	669	2421	2490
Tallinn	3368	3437	898	919	449	448	2021	2070
Hiiu	154	165	43	45	15	17	96	103
Ida-Viru	682	704	342	353	43	46	297	305
Narva	286	297	143	148	21	22	122	127
Kohtla-Järve	103	106	62	65	8	9	33	32
Jõgeva	192	193	102	100	12	10	78	83
Järva	178	187	89	91	10	11	79	85
Lääne	221	228	72	72	12	12	137	144
Lääne-Viru	414	420	178	180	33	33	203	207
Põlva	156	153	72	74	18	16	66	63
Pärnu	875	894	351	358	37	37	487	499
Pärnu*	598	618	217	225	28	29	353	364
Rapla	202	204	98	99	12	11	92	94
Saare	387	401	162	165	23	23	202	213
Tartu	757	783	282	288	70	72	405	423
Tartu*	519	541	170	174	47	49	302	318
Valga	221	237	102	111	9	10	110	116
Viljandi	288	294	132	132	18	18	138	144
Viljandi	148	154	57	59	8	9	83	86
Võru	292	289	145	145	16	16	131	128
Kokku	9374	9614	3436	3516	996	1001	4942	5097

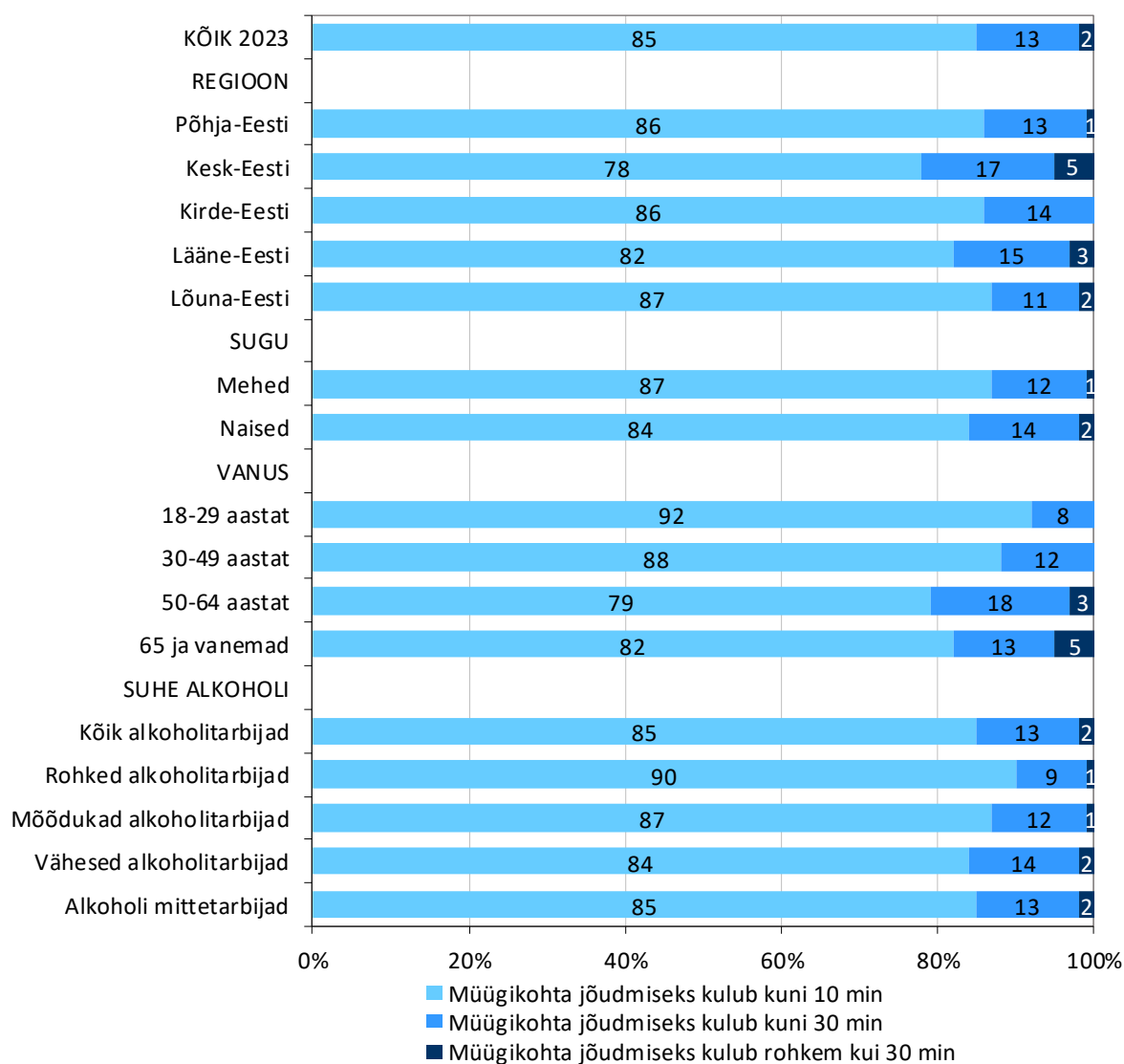
* asustusüksus

Allikas: Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Majandustegevuse Register, 03.05.2024 seisuga

3.1.2. Alkoholi hinnanguline kättesaadavus – lähima müügikohani minekuks kuluv aeg

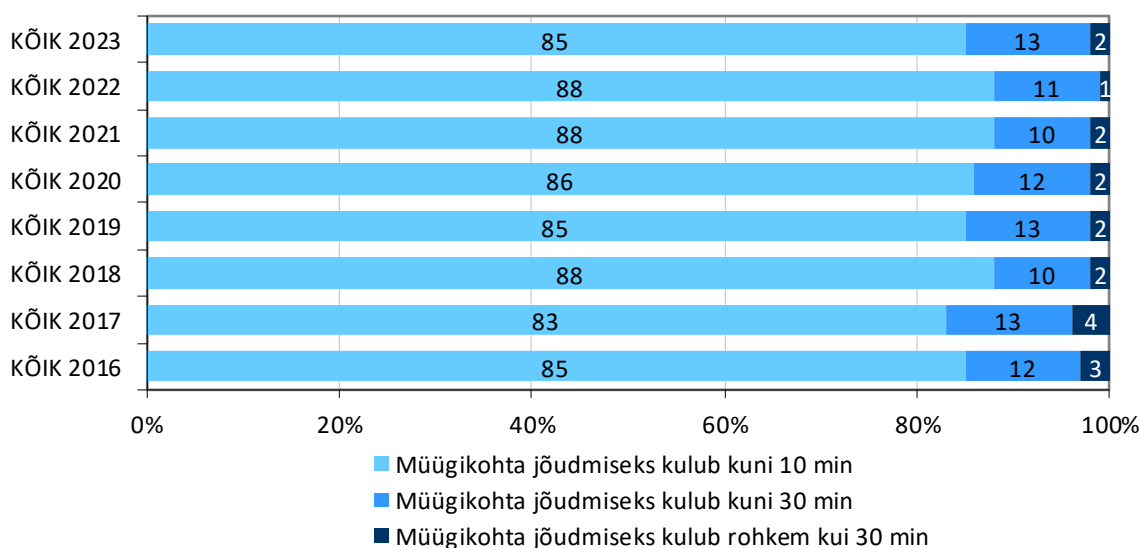
Elanike hinnangud alkoholi kättesaadavusele ei ole aasta jooksul palju muutunud ja alkohol oli 2023. aastal Eestis kergesti kättesaadav. 85% vastanutest jõuaks oma elukohast lähimasse alkoholi müügikohta 10 minutiga, 13% kulutaks kuni pool tundi ja 2%-l vastanutest kuluks müügikohta jõudmiseks kauem aega (2022. a vastavalt 88%, 11% ja 1%) (joonis 3.1.4).

Joonis 3.1.4. Alkoholi lähima müügikoha kaugus elukohast 2023 (% vastanutest)



Hinnangud alkoholi kättesaadavusele ei ole viimase viie aasta jooksul oluliselt muutunud ja 10 minutiga jõuaks lähimasse alkoholi müügikohta 85%–88% vastanuist (joonis 3.1.5).

Joonis 3.1.5. Alkoholi lähima müügikoha kaugus elukohast 2016–2023 (% vastanutest)



Alkohol on Eestis kättesaadav kõigis regioonides: 82–86% vastanute hinnangul kulub neil lähima müügikohani jõudmiseks kuni 10 minutit (tabel 3.1.3). Alkohol on kõige kättesaadavam Lõuna-Eestis, kus lähim alkoholi müügikoht jääb 10 minuti kaugusele 87%-le vastanuist ning Põhja- ja Kirde-Eestis, kus see on 10 minuti raadiuses kättesaadav 86%-le vastanuist. Kõige suuremad muutused alkoholi kättesaadavuse osas toimusid Kesk-Eestis: 14%-punkti võrra suurenes nende arv, kes jõuaksid lähimasse müügikohta 10 minutiga ja teiselt poolt vähenes 15%-punkti võrra nende arv, kellel kuluks selleks 30 minutit.

Tabel 3.1.3. Alkoholi lähima müügikoha kaugus elukohast 2020–2023 regionaalselt (% vastanutest regioonides)

		Aega kulub kuni 10 min		Aega kulub kuni 30 min		Aega kulub üle 30 min	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023
Kõik		88	85	11	13	1	2
Regioon	Põhja-Eesti	93	86	6	13	1	1
	Kesk-Eesti	64	78	32	17	4	5
	Kirde-Eesti	91	86	9	14	0	0
	Lääne-Eesti	77	82	22	15	1	3
	Lõuna-Eesti	90	87	9	11	1	2

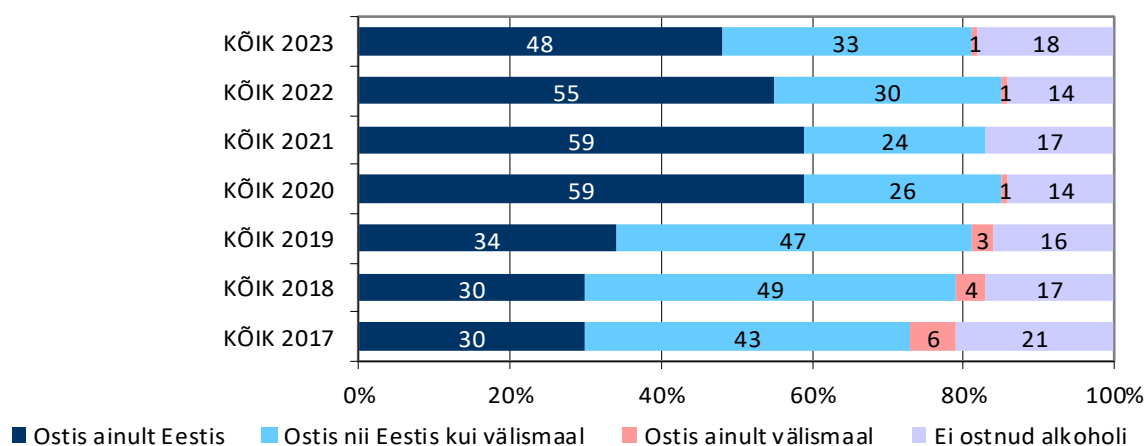
3.2. Elanike hinnangud alkoholi ostmisele ja ostukohtadele

Järgnevas peatükis antakse ülevaade elanike alkoholi ostmise sagedusest, ostukohtadest Eestis ja välismaal, ostuvalikute põhjendustest ja ostetud alkoholsete jookide liikidest. Lisaks kajastatakse elanike alkoholiostusid ja ostukavatsusi Lätist ning alkoholi kaugmüüki.

3.2.1. Hinnangud alkoholsete jookide ostmisele Eestis ja välismaalt

Seoses 2019. aastal puhkenud koroonapandeemia ja sellest tulenevate liikumiskiirangutega suurenes 2020. aastal järsult (25%-punkti võrra) nende arv, kes ostsid alkoholi ainult Eestist ja teiselt poolt vähenes 21%-punkti võrra nende arv, kes ostsid alkoholi nii Eestist kui ka välismaalt. Ainult välismaalt ostis alkoholi 2019. aastal 3% vastanuist, 2020. aastal 1% ja 2021. aastal ainult välismaalt alkoholi ostjaid ei olnud (joonis 3.2.1). Alkoholi ainult Eestist ostnute arv on 2020/2021. aasta ja 2023. aastaks võrdluses küll 11%-punkti võrra taas vähenenud, kuid korona-eelne olukord pole siiski taastunud ja jätkuvalt ostis ligi poolt vastanuist (48%) ka 2023. aastal alkoholi ainult Eestist ja vaid kolmandik (33%) ostis seda nii Eestist kui ka välismaalt (2019. a vastavalt 34%, 47% ja 3%). Välismaiste alkoholiostude kahanemise taga võib näha hinnaerinevuste vähenemist Lätiga, millega seotud ostubuum jäi korona-eelsesesse aega ja piiranguid Vene piiri ületamisel seoses sõjaga Ukrainas.

Joonis 3.2.1. Elanike hinnang enda poolt alkoholi ostmisele 2017–2023 (% vastanutest)

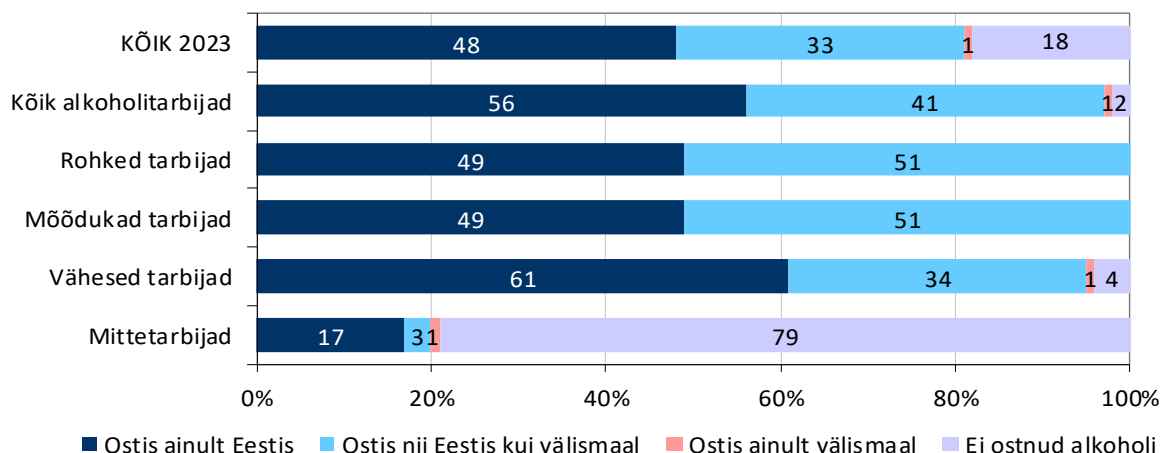


Ainult Eestis ostis alkoholi 56% kõigist alkoholitarbijaist; rohkeist ja mõõdukaist tarbijaist tegi seda 49% ja vähestest tarbijaist 61% (joonis 3.2.2, lisa 2.3). Nii Eestist kui ka välismaalt alkoholi ostnud vastanute arv oli keskmisest 33%-st suurem üle 2000€ suuruse leibkonna netosissetulekuga vastanute (43%), 30–64-aastaste (40%), meeste hulgas võrreldes naistega (vastavalt 39% ja 28%) ja muust rahvusest vastajate hulgas võrreldes eestlastega (vastavalt 38% ja 30%). Piirkondadest oli nii Eestist kui ka välismaalt alkoholi ostnute arv keskmisest suurem Põhja-Eestis (38%) ja Kirde-Eestis (34%).

Sotsiaaldemograafiliste gruppide lõikes joonistub eelnevast selgemalt välja kaks nii Eestist kui ka välismaalt alkoholi ostnute profiili – üks neist on tõenäoliselt rohkem reisiv, kõrgemapalgaline ja üle 30-aasta vanune põhjaeestlasest mees, teine Kirde-Eesti muu rahvuse esindajast mees. Alkoholi nii Eestist kui ka välismaalt ostjate arv kahaneb seejuures sissetulekute vähenedes: vastavalt üle 2000€ suuruse leibkonna netosissetulekuga vastanud 43%, 1501–2000€ 34%, 1001–1500€ 35%, 501–1000€ 30% ja kuni 500€ 16%. Nagu nähtub, ostavad välismaalt alkoholi kõige vähem väikese (500€ suuruse) leibkonna kuu netosissetulekuga vastajad, kuid vanuse järgi ka 65+ vastanud (18%) ning 18–29-aastased noored (19%), kelle hulgas vastavalt on kas reisimine või alkoholi tarbimine tõenäoliselt ka piiratum. Noortest ei ostnud

üldse alkoholi 30% vastanuist ja eakatest 23%. Alkoholi mittetarbijaist ostis alkoholi ainult Eestist 17%, nii Eestist kui ka välismaalt 3%, ainult välismaalt 1% ja üldse ei ostanud alkoholi 79% vastanuist.

Joonis 3.2.2. Hinnangud enda poolt alkoholi ostmisele tarbijarühmades 2023 (% vastanutest)



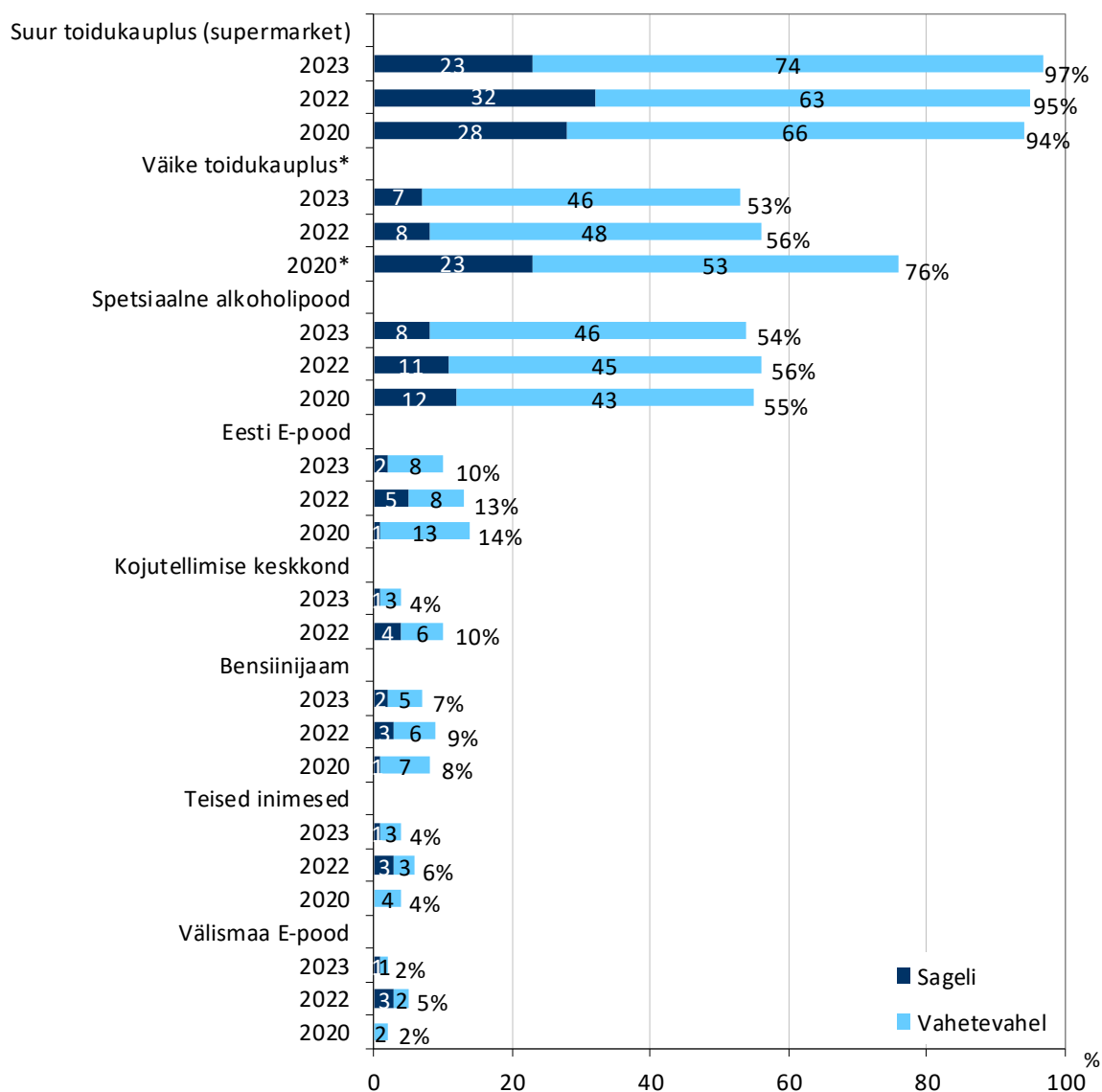
Eestist ostis 2023. aastal alkoholiseid jooke 81% vastanutest ja ostud sooritati valdavalt suurtest toidukauplustest (supermarketitest), kuid ka väikestest toidukauplustest ja spetsiaalsetest alkoholipoodidest, vähem Eesti e-poodidest, kojutellimise keskkondadest või bensiinijaamadest. Aasta jooksul ostis supermarketist alkoholi 97% Eestist alkoholi ostanutest (2022. a 95%), 53% väikesest toidukauplustest (2022. a 56%) ja 54% spetsiaalsetest alkoholipoodidest (2022. a 56%). Eesti e-poodidest ostis alkoholi 10% alkoholi ostjaist (2022. a 13%), bensiinijaamadest 7% (2022. a 9%), kojutellimise keskkonnast 4% (2022. a 10%) ja teistelt inimestelt samuti 4% (2022. a 6%). Kõige vähem osteti alkoholi välismaa e-poodidest 2% (2022. a 5%) (joonis 3.2.3). Eelnevast nähtub, et populaarsust on kaotamas alkoholi ostmine nii e-keskkonnast kui ka kojutellimine, mis oli soovitud varasematel aastatel koroonaeepideemia perioodil. Vastustest nähtub samuti, et alkoholi ostmine (ka peamistest ostukohtadest) on pigem juhuslik kui sagedane. Supermarketeist ostis alkoholi sageli keskmiselt 23% ja vahetevahel 74% Eestist alkoholi ostnuist, väikestest toidukauplustest vastavalt 7% ja 46% ning alkoholsete jookide ostukohast 8% ja 46% (lisa 2.3).

Kaugmüügi kaudu (Bolt, Wolt, e-poed, sh toidukaupluste e-poed jms) on ankeedivastajad ostanud 2023. aastal enda tarbeks veini või vahuveini (8%), õlut (6%), muud kanget alkoholi (5%), siidrit (3%) ja viina (3%) ning *long drinke*, kokteile ja *coolereid* (2%) (joonis 3.2.4). Enim tehti seda Põhja-Eestis ja Kesk-Eestis (14%), seda võimalust kasutasid teistest rohkem mõõdukad ja rohked alkoholitarbijad (vastavalt 18% ja 14%), 30–49-aastased (16%), üle 2000€ suuruse leibkonna netosissetulekuga vastajad (14%) ja naised võrreldes meestega (vastavalt 13% ja 9%).

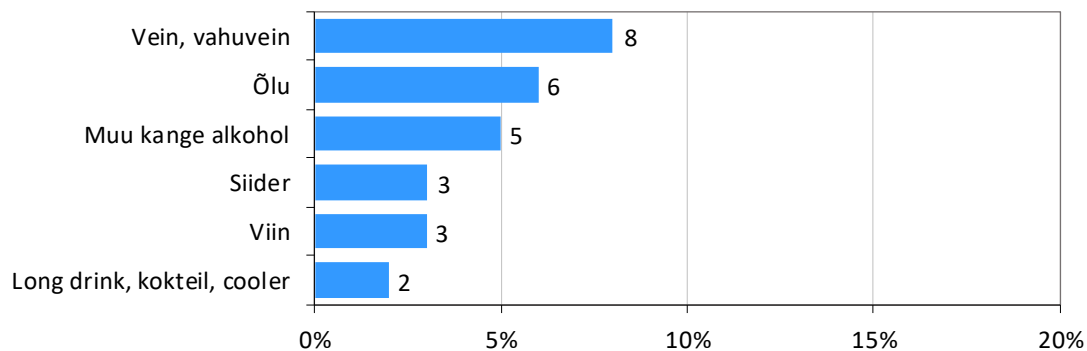
Vastanute enda hinnangul osteti kaugmüügi teel sagedamini õlut ning veini ja vahuveini: ostjate hinnangul õlut keskmiselt 7,2 korda ja 10,5 liitrit aastas, veini ja vahuveini keskmiselt 2,8 korda ja 6,2 liitrit aastas. Muid kangeid alkoholiseid jooke ja siidrit osteti kaugmüügi kaudu harvem: muud kanget alkoholi keskmiselt 3,6 korda ja 3,2 liitrit aastas; siidrit keskmiselt 3,4 korda ja 5,4 liitrit aastas. Long drinke, kokteilijooke ja coolereid aga ostjate hinnangul keskmiselt 2,4 korda ja 5,2 liitrit aastas (lisa 1). Kaugmüügi teenuseid alkoholi ostmisel kasutas keskmiselt 11% vastanuist (joonis 3.2.5, lisa 2.6).

Võttes aluseks elanike küsitlustulemused, ostsid Eesti elanikud kaugmüügi kaudu alkoholiseid jooke 2023. aastal hinnanguliselt 197 tuhat liitrit absoluutalkoholi arvestuses. See moodustab Eesti elanikele müüdud alkoholist ligikaudu 1,8%.

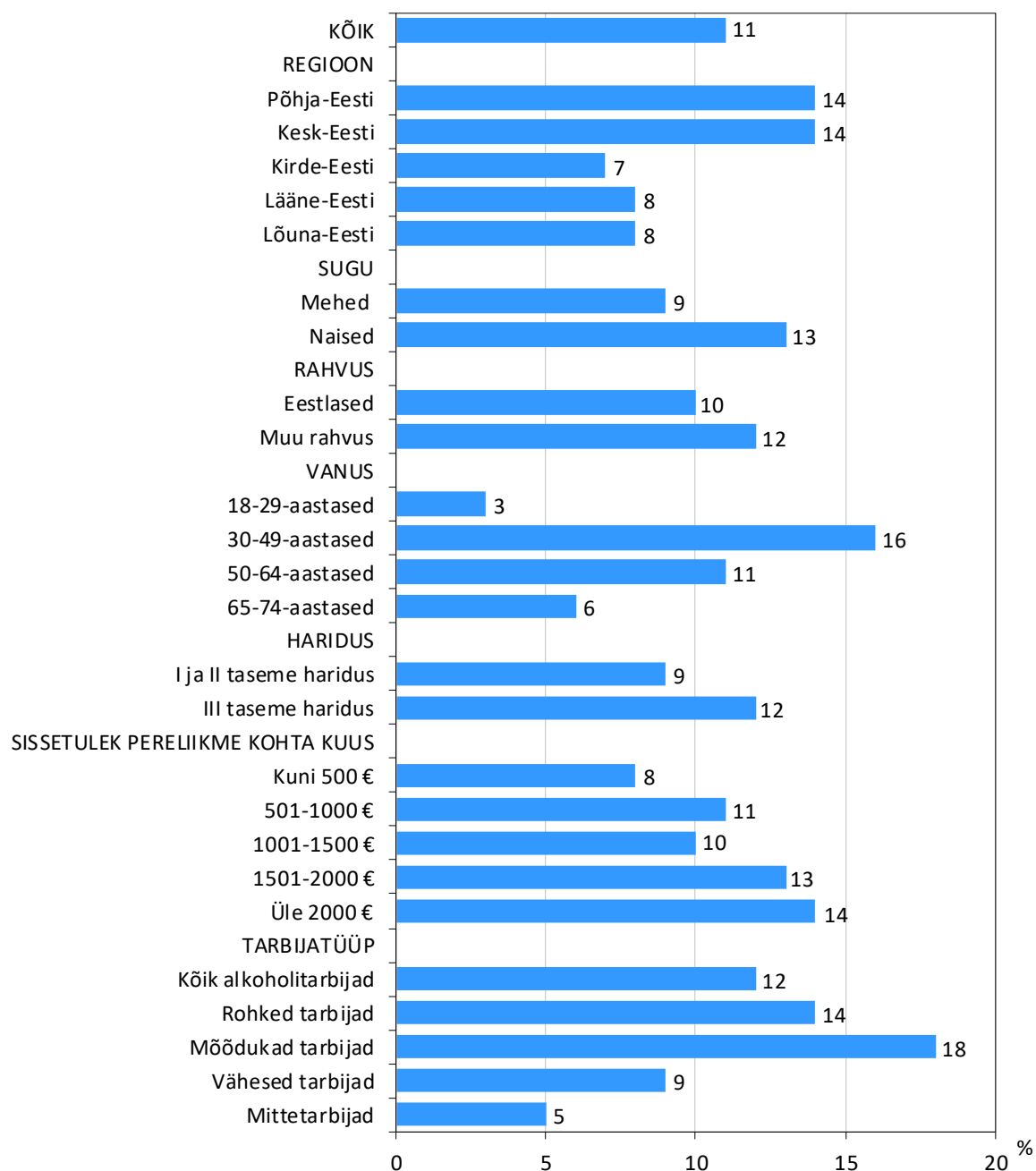
Joonis 3.2.3. Elanike hinnang alkoholi ostukohtadele 2020–2023 (% Eestis alkoholi ostanud vastanutest)



Joonis 3.2.4. Elanike hinnang kaugmüügi kaudu enda tarbeks erinevate alkoholsete jookide ostmisele 2023. aastal (% vastanutest)



Joonis 3.2.5. Elanike koondhinnang kaugmüügi kaudu enda tarbeks alkoholi ostmisele 2023. aastal (% vastanutest)



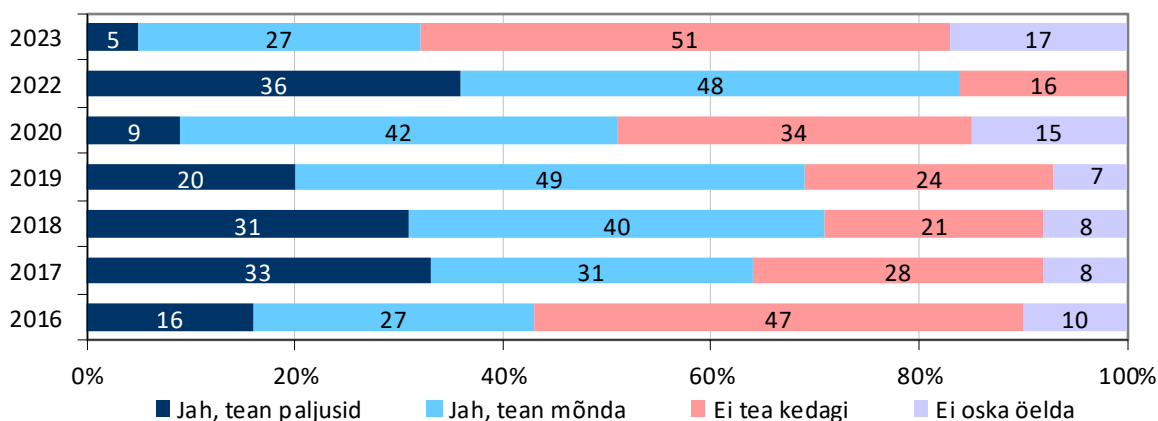
3.2.2. Hinnangud alkoholsete jookide ostmisele Lätist

Alkoholsete jookide ulatuslik ostmine Lätist algas 2016. aasta viimastel kuudel. 2019. aasta juulist alandati Eestis aktsiise ja Lätist alkoholi ostmine hakkas vähenema. Kui 2020. ja 2021. aastal mõjutas elanike ostukäitumist kõige enam Covid-19 pandeemia, mille tõttu oli pärsitud tavapärase piiriületus Lätiga, sh ostureisid, siis 2022. aastal pandeemia taandus ja elanike vaba liikumine taastus. Kuid ostureise Lähti hakkas piirama kõrge inflatsioon ja toidukaupade hinnatõus.

EKI on elanike alkoholitarbimist uurides küsitlenud aastatel 2016–2023 Eesti elanikke ja selgitanud välja, milliseid olid aasta jooksul kokkupuuted Läti piirikaubandusega, kui sageli käidi Lätist alkoholi ostmas ja kuidas mõjutasid piirangud elanike alkoholiostusid Lätist. Elanike üldise alkoholitarbimise koguse väljaselgitamiseks lisatakse Eestis ostetud alkoholi kogustele välismaalt, sh Lätist ostetud ja Eestisse toodud alkohol.

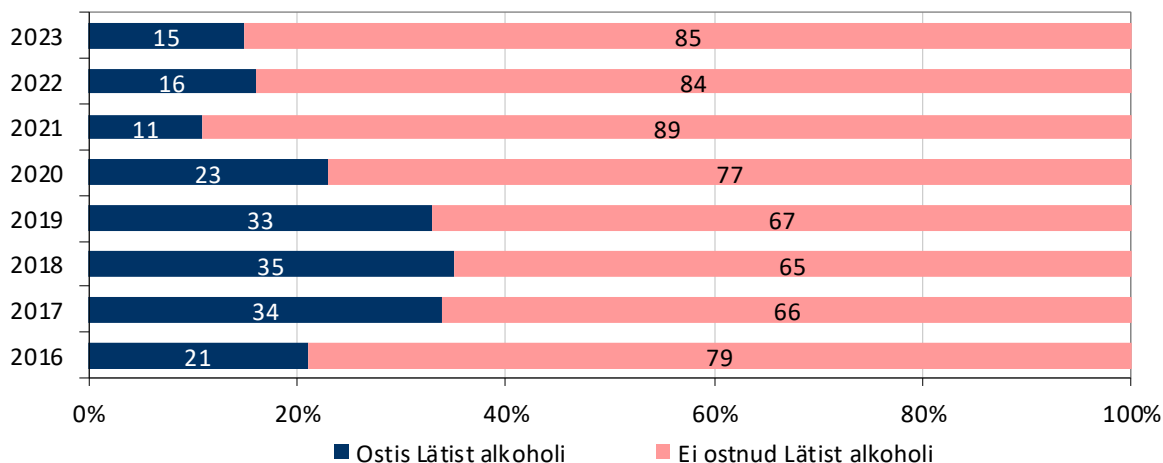
Elanike tähelepanekud oma tutvusringkondades tehtud alkoholi ostureiside kohta Lätti viitavad sellele, et võrreldes 2022. aastaga tegi Lätist alkoholi ostmise 2023. aastal suure tagasilanguse seni madalaimale tasemele ka võrreldes koroonapandeemia ajaga (joonis 3.2.6, lisa 2.12). Kui 2022. aastal teadis 84% vastanutest oma tutvusringkonnas kedagi, kes käis 2022. aastal Lätis alkoholi ostmas, siis 2023. aastal oli neid vaid 32%, neist 5% teadis paljusid, 27% mõnda ja 51% ei teadnud kedagi.

Joonis 3.2.6. Elanike hinnang Lätist alkoholi ostmise ulatusele tutvusringkonna põhjal 2016–2023 (% vastanutest)



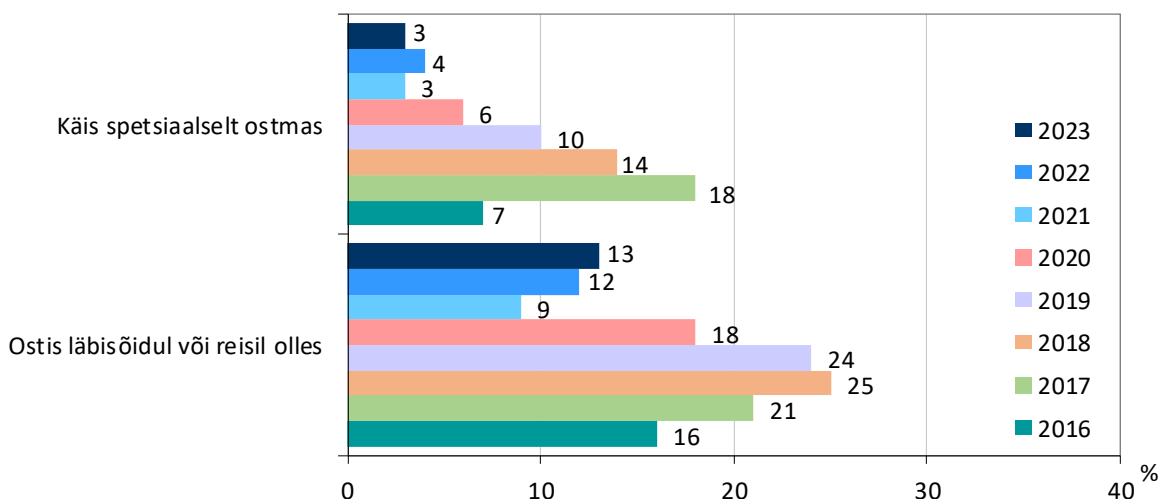
Elanike hinnangud iseenda alkoholi ostmise eesmärgil tehtud reiside kohta Lätti 2023. aastal võrreldes eelneva aastaga märkimisväärselt ei muutunud: 2022. aastal ostis Lätist alkoholi 16% ja 2023. aastal 15% vastanuist; seda ei teinud vastavalt 84% ja 85% vastanuist (joonis 3.2.7).

Joonis 3.2.7. Hinnang Lätist alkoholi ostmisele 2016–2023 (% kõigist vastanutest)



2023. aasta jooksul käis spetsiaalselt Lätist alkoholi ostmas 3% vastanutest (2022. a 4%), läbisõidul või muul eesmärgil Lätit külastades ostis sealt alkoholi kaasa 13% vastanutest (2022. a 12%) (joonis 3.2.8). Võrreldes Lätist alkoholi ostmise kõrgajaga 2017. ja 2018. aastal võib kõnelda sellekohase buumi lõppemisest, kuivõrd see ei taastunud ka peale koroonaeepideemiat. Mõlemal viidatud aastal (2017 ja 2018) oli Lätist alkoholi ostnute osakaal (nii spetsiaalselt kui läbisõidul) kokku 39% vastanuist.

Joonis 3.2.8. Hinnang Lätist alkoholi ostmisele 2016–2023 (% kõigist vastanutest)



2023. aastal käisid Lätist kõige sagedamini spetsiaalselt alkoholi ostmas rohked alkoholitarbijad (18%) ja teistest enam ka Lõuna-Eesti elanikud (7%) (joonis 3.2.9, lisa 2.13). Läbisõidul tegid seda keskmisest (mis oli 13%) enam alkoholitarbijad (15%), sh mõõdukad alkoholitarbijad (22%), 30–49-aastased (16%), Kesk-Eesti elanikud (15%), III haridustasemega vastajad (14%), naistest sagedamini mehed (vastavalt 10% ja 15%) ja võrreldes eestlastega muu rahvused esindajad (vastavalt 12% ja 15%).

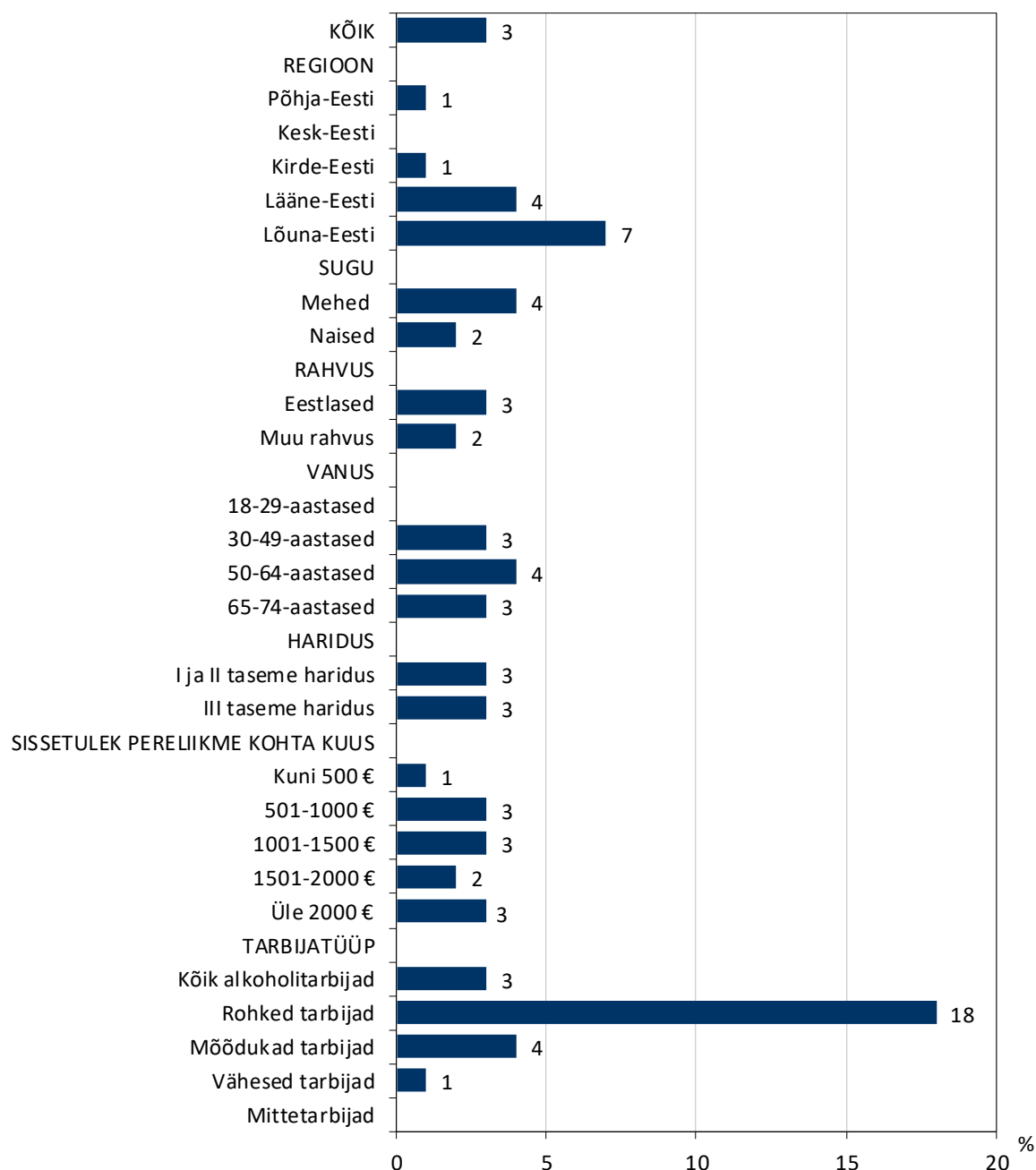
Lätist spetsiaalselt alkoholi ostnud vastajad (3% kõigist vastanuist) jagunesid regiooniti vastavalt: Lõuna-Eestis elas neist 58%, Põhja-Eestis 19%, Lääne-Eestis 15%, Kirde-Eestis 6% ja Kesk-Eestis 2% (joonis 3.2.10). Võrreldes ülaltoodud vastajarühma regionaalset jaotust kõigi uuringus osalenute regionaalse jaotusega selgub, et Lätis käisid spetsiaalselt alkoholi järel ennekõike Lõuna-Eesti elanikud. Võrreldes eelneva aastaga suurenes Lätist spetsiaalselt alkoholi ostmas käinute hulgas Lõuna-Eesti elanike osakaal 13%-punkti ja Kirde-Eesti elanike osakaal 4%-punkti, samas kui muude regioonide elanike osakaal vähenes: Kesk-Eesti elanike puhul 9%-punkti ning Põhja- ja Lääne-Eesti elanike puhul 5%-punkti.

Rahvuse järgi moodustasid spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest 78% eestlased ja 22% muu rahvuse esindajad (kõigist uuringus osalenutest olid 67% eestlased ja 33% muust rahvusest), mis tähendab, et eraldi ostureise tegid pigem eesti rahvusest elanikud. Võrreldes 2022. aastaga vähenes spetsiaalselt Lätist alkoholi ostnud eestlaste osakaal (4%-punkti võrra) ja vastavalt suurenes muu rahvuse osakaal.

Vanuse järgi oli 2023. aastal spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest 49% 30–49-aastased, 36% 50–64-aastased ja 15% 65–74-aastased. Võrreldes eelneva aastaga puudusid 2023. aastal selles grupis 18–29-aastased noored, kes moodustasid 2022. aastal spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest 18%. Kõigi uuringus osalenute vanuselise jaotusega võrreldes on ostjate vanuselises profiilis märgatav noorte

puudumine ja 30–64-aastaste elanike suurem esindatus. 2023. aastal suurenes ostjate hulgas 8%-punkti võrra 65–74-aastaste, 7%-punkti võrra 50–64-aastaste ja 3%-punkti võrra 30–49-aastaste osakaal.

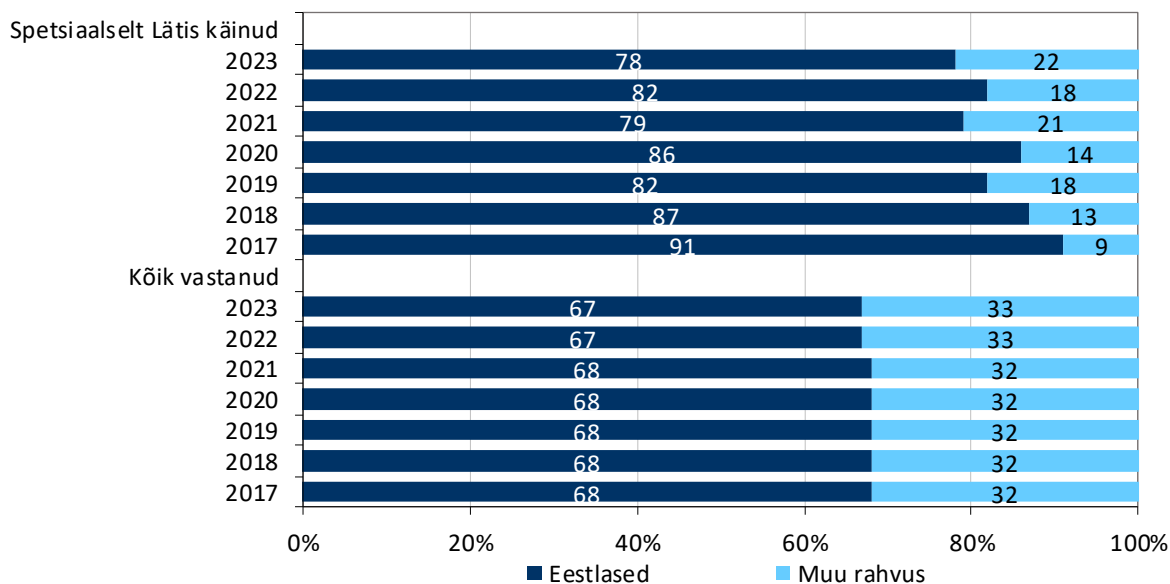
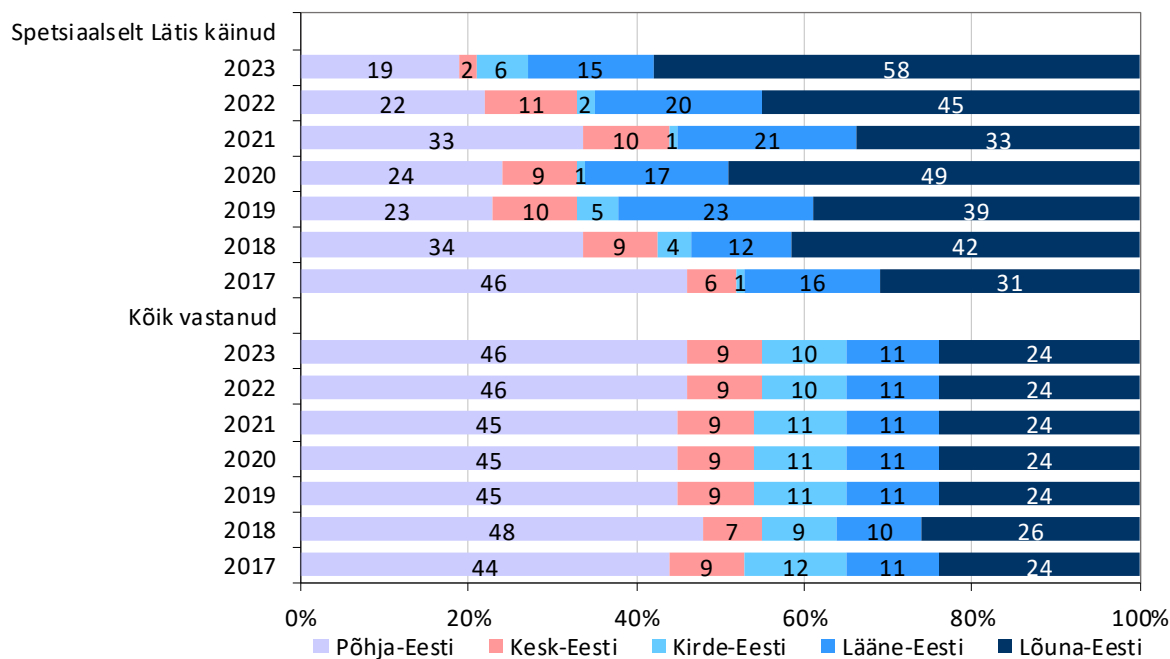
Joonis 3.2.9. Lätist 2023. aastal spetsiaalselt alkoholi ostnute osakaal tausttunnuste rühmades (% vastajarühmast)

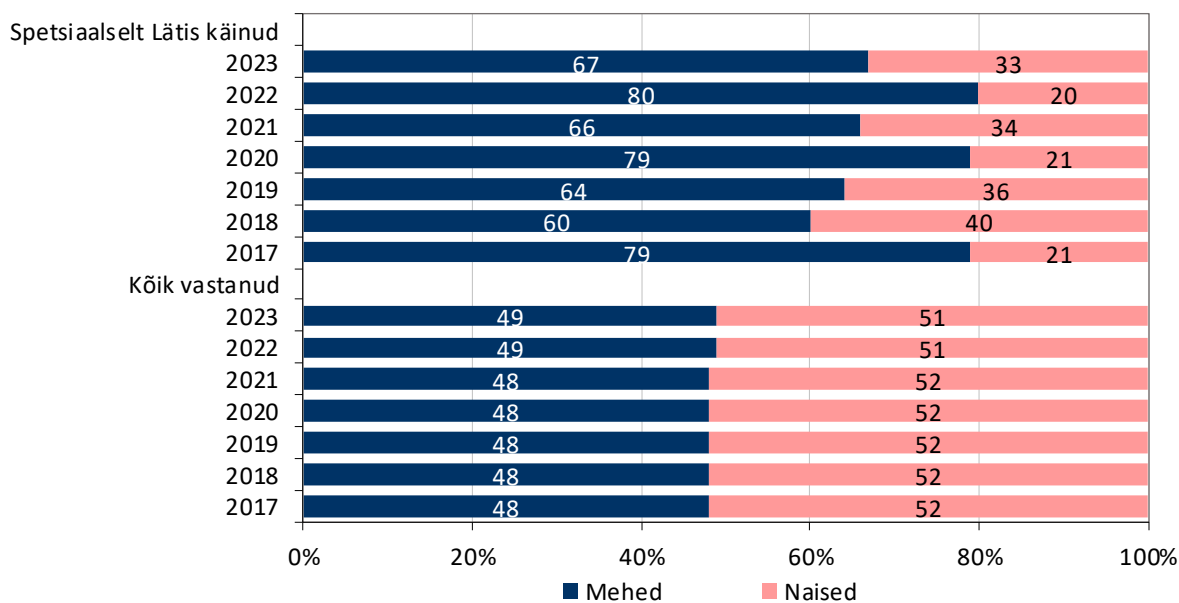
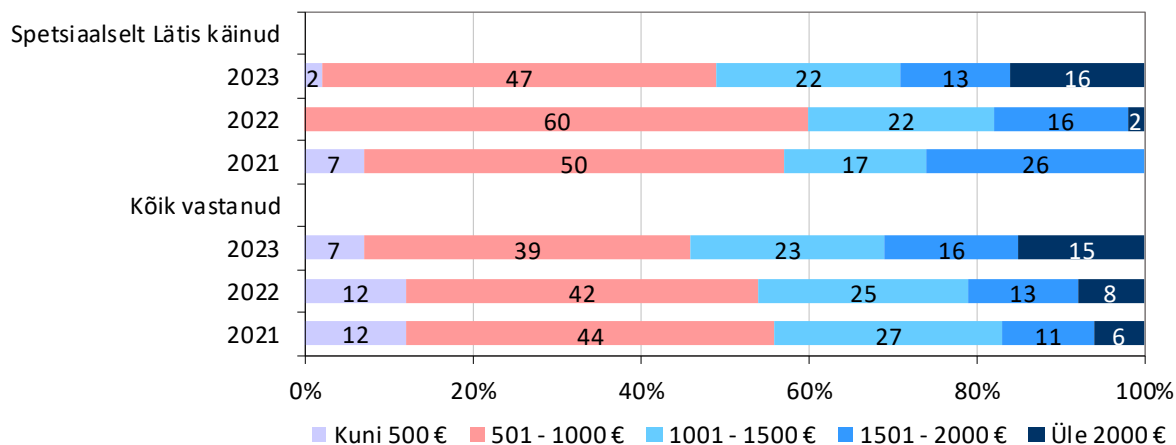
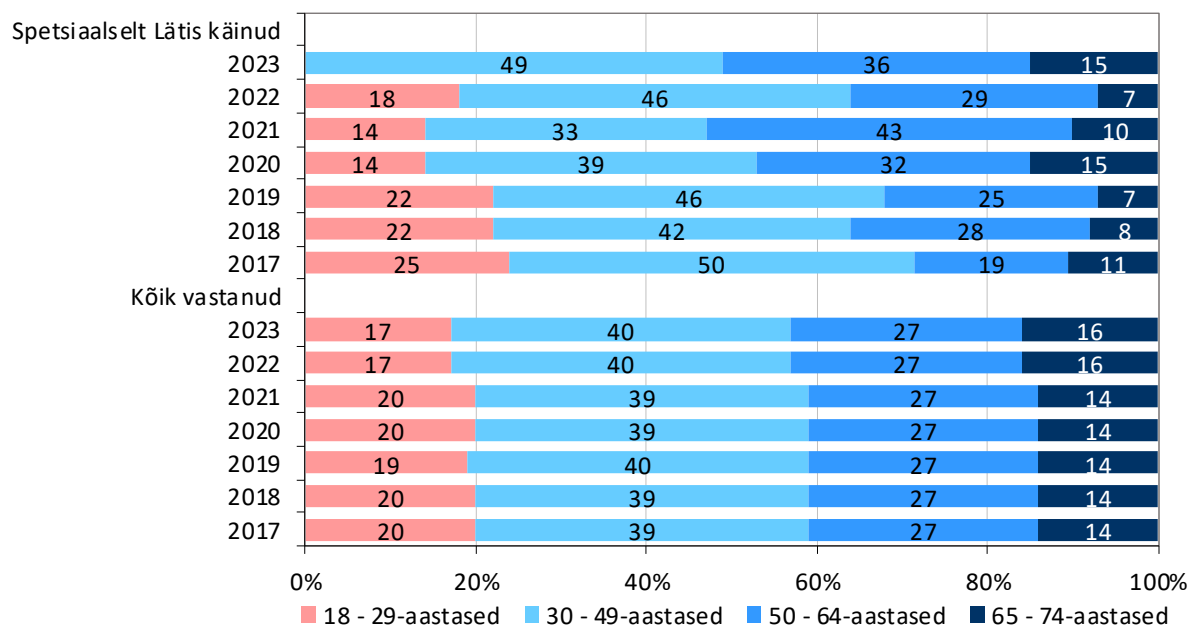


Spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest olid 67% mehed ja 33% naised. Kuna kõigist uuringule vastanutest moodustasid naised 51% ja mehed 49%, siis järeldub sellest, et alkoholi ostureisi võtsid ette pigem mehed. Leibkonna sissetulekute arvestuses moodustasid Lätis spetsiaalselt alkoholi ostmas käinutest kõige suurema osakaalu 501–1000€ (47%) ja 1001–2000€ suuruse sissetulekuga vastajad (22%). 2023. aastal vähenes ostjate hulgas 13%-punkti võrra 501–1000€ teenivate vastanute osakaal ja suurenes 14%-punkti võrra rohkem kui 2000€ teenivate vastajate osakaal.

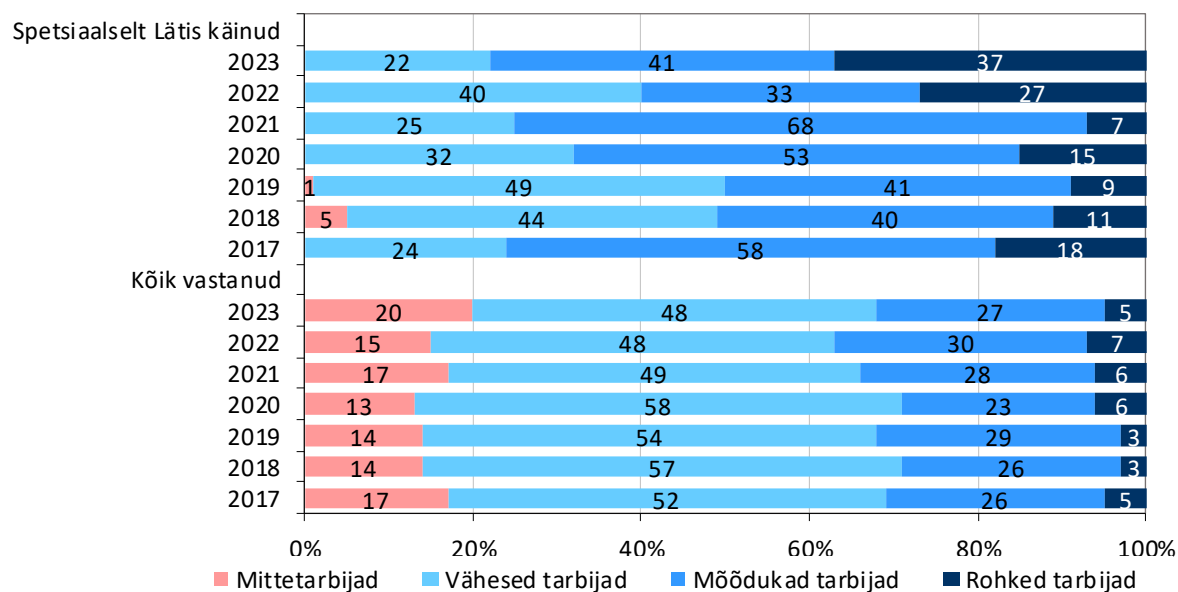
Spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest moodustasid ülekaaluka osa mõõdukalt (41%) ja rohkelt alkoholi tarbivad elanikud (37%), väheseid alkoholitarbijaid oli viiendik (22%) ja mittetarbijad puudusid täiesti. Nimetatud tarbijatüübid moodustasid 2023. aastal kõigist vastanutest aga vastavalt 27%, 5%, 48% ja 20%. Võrreldes 2022. aastaga suurenes ostureisil käinute hulgas 10%-punkti võrra rohkelt (st palju) ja 8%-punkti võrra mõõdukalt alkoholi tarbinute osakaal ning 18%-punkti võrra kahanes aasta jooksul vähe alkoholi tarbinute osakaal.

Joonis 3.2.10. Lätis spetsiaalselt alkoholi ostnute profiil tausttunnuste lõikes 2017–2023 (% vastajarühmast)





Joonis 3.2.11. Lätti spetsiaalse alkoholi ostureisi teinud vastanute profiil tarbijatüüpide lõikes 2017–2023 (% spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest ja % kõigist vastanutest)



Alkoholsetest jookidest ostsid elanikud 2023. aasta jooksul ise või teiste kaudu välismaalt kaasa enim veine ja vahuveine, õlut ja kanget alkoholi (v. a viina). Veini, muu kange alkoholi ja viina osas on ostjate osakaal veidi vähenenud, teiste jookide osas püsinud samal tasemel. Aasta jooksul ostis ise või teiste kaudu välismaalt veini või vahuveini 15% (2022. a 17%), muud kanget alkoholi 11% (2022. a 15%), õlut 13% (2022. a 13%), viina 4% (2022. a 7%), siidreid 4% (2022. a 4%) ning *long drinke*, kokteilijooke või *coolereid* 4% (2022. a 4%) vastanutest (joonis 3.2.12). Samas olid alkoholikogused iga ostja kohta senisest suuremad ja seetõttu välismaalt toodud alkoholi kogumaht absoluutalkoholina siiski suurenes 10%.

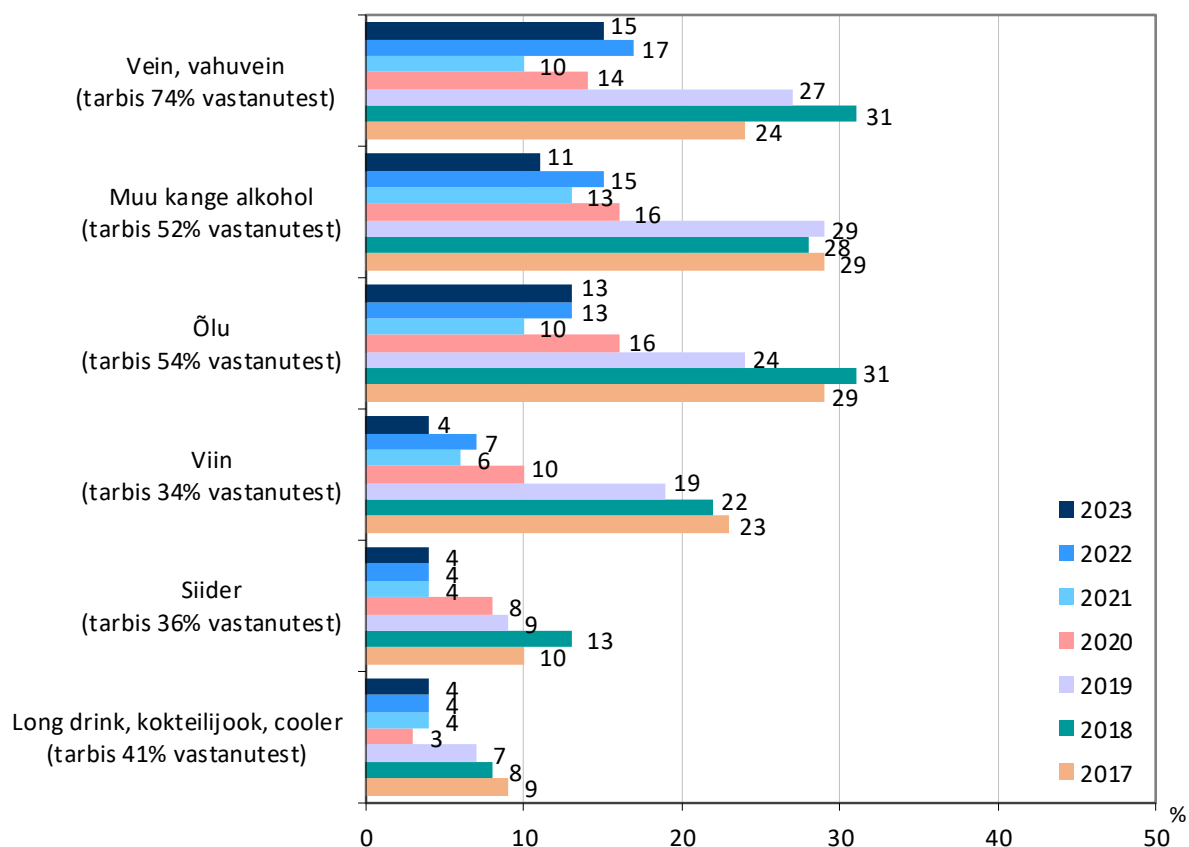
2023. aastal suurenes spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmise sagedus, samas kui läbisõidul või reisil olles välismaalt alkoholi ostmise suurtes piirides ei muutunud (joonis 3.2.13). Nii tegi 48% Lätis spetsiaalselt alkoholi ostnutest seda 6 ja rohkem korda kuus (2022. a 8%), 10% 4–5 korda kuus (2022. a 10%), 23% 2–3 korda kuus (2022. a 73%) ja 19% üks kord kuus (2022. a 9%). Nagu nähtub, kasvas järsult, 40%-punkti võrra, nende spetsiaalselt Lätis alkoholi ostnute arv, kes tegid seda 6 ja rohkem korda kuus ja vähenes 50%-punkti võrra nende arv, kes tegid seda 2–3 korda kuus. Teiselt poolt suurenes 10%-punkti võrra ka nende arv, kes tegid seda korra kuus (2023. a 19%, 2022. a 9%).

Läbisõidul Lätist alkoholi ostmise sageduses olid muutused väiksemad. Ühelt poolt suurenes 4%-punkti võrra nende osakaal, kes tegid seda 6 või rohkem korda kuus (2023. a 7%, 2022. a 3%), kuid teiselt poolt vähenes 6%-punkti võrra nende osakaal, kes käisid Lätis 2–3 korda kuus (2023. a. 43%, 2022. a 49%) ja 4–5 korda kuus Lätist läbisõidul alkoholi ostnute osakaal jäi samaks (2023. a 8%, 2022. a 9%).

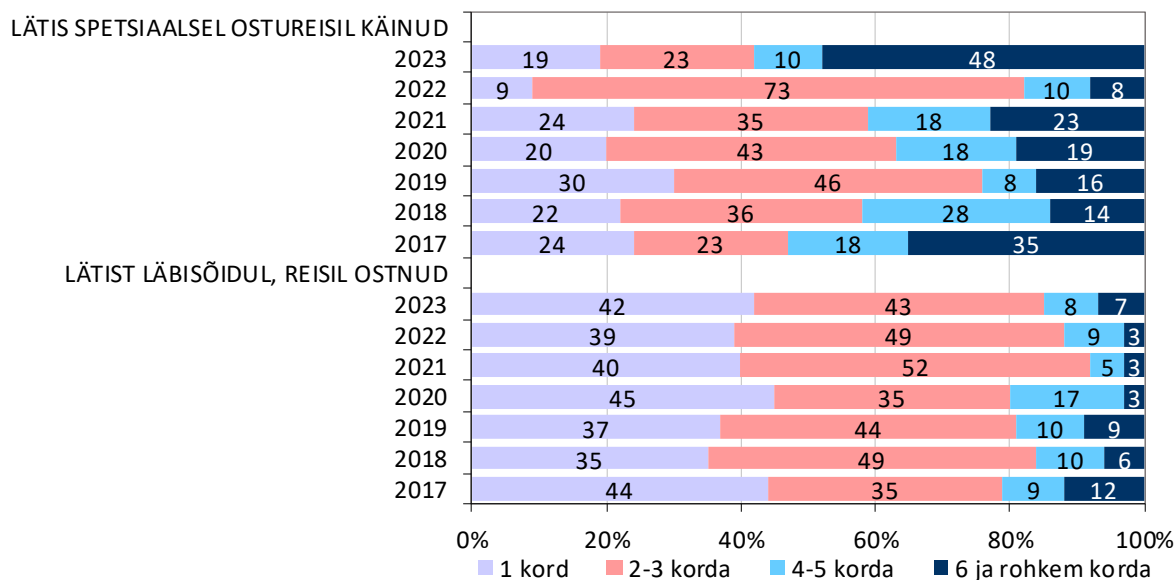
Lätist alkoholi ostmise kavatsuse osas järgneval aastal võib pikemas 5–6 aasta perspektiivis (tagasivaates) kõnelda huvi langusest, mis ei ole taastunud ka peale koroonapandeemiaaegseid piiranguid (joonis 3.2.14). Kui 2017. aastal kavatses järgneval aastal minna Lätist alkoholi ostma kas kindlasti või tõenäoliselt 33% ja 2018. aastal 29% vastanuist, siis 2022. aastal vaid 10% ja 2023. aastal 11%.⁸ Teistpidi nähtub, et 89% vastanuist 2024. aastal Lätti alkoholi ostma minna ei kavatsenud (2022. a puudus selline kavatsus 90%-l vastanuist).

⁸ 2021. aastal ei küsitud seda küsimust elanike 2022. aasta alkoholi ostukavatsuste kohta Lätist.

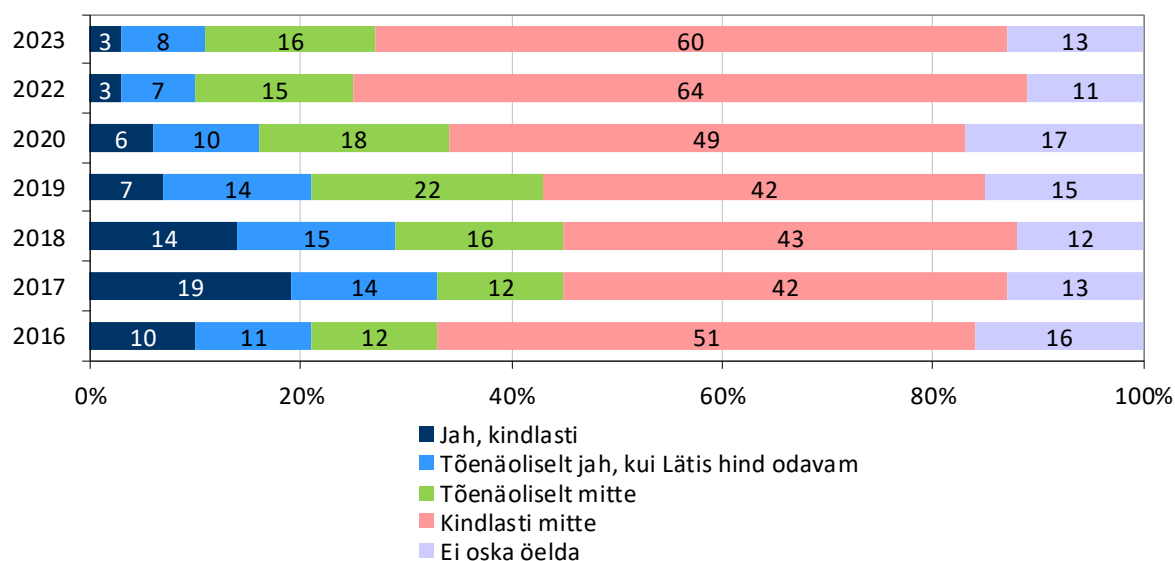
Joonis 3.2.12. Välismaalt alkoholi ostnute osakaal joogi liigiti 2017–2023 (% kõigist vastanutest)



Joonis 3.2.13. Lätist alkoholiostmise sagedus 2017–2023 (% vastajarühmast)



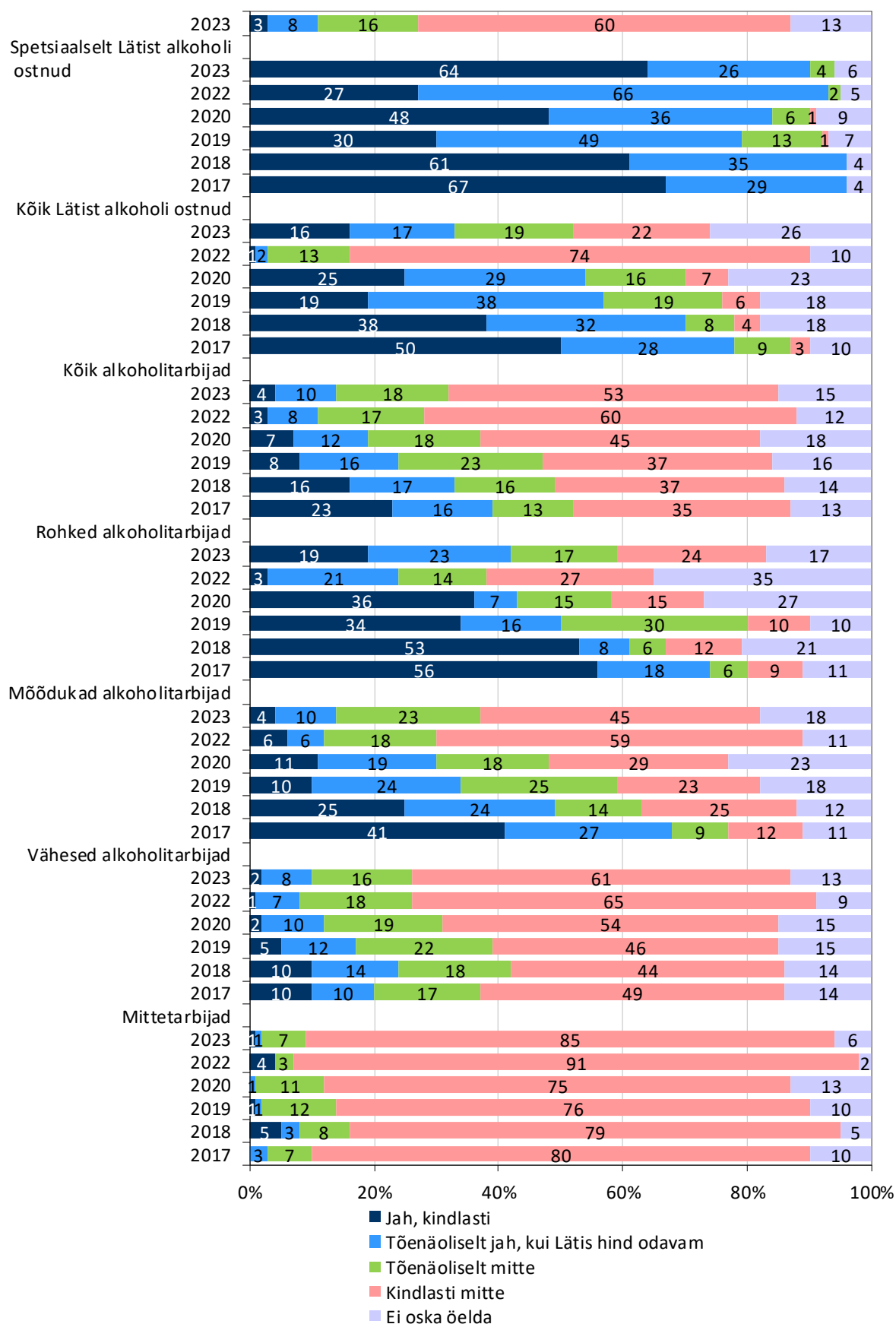
Joonis 3.2.14. Hinnangud Lätist alkoholi ostmise kavatsustele 2017–2024. aastal (% vastanutest)



Oma soovile osta alkoholi Lätist ka tuleval aastal on vastajarühmadest kõige kindlamaks jäänud need, kes on ka varem selleks spetsiaalselt Lätti sõitnud (joonis 3.2.15). Nii soovis sellest vastajarühmast Lätti alkoholi ostma sõita tuleval aastal kindlasti 64% (2022. a 27%) ja tõenäoliselt 26% (2022. a 66%) ehk kokku 90% (2022. a 93%). Seejuures kasvas 37%-punkti võrra nende arv, kes soovisid seda teha kindlasti.

Alkoholi tarbijate grupis suurenes Lätist alkoholi ostmise kavatsus kõige enam rohkete alkoholi-tarbijate hulgas, kellest 2023. aastal plaanis seda teha 42% (2022. a 24%) (joonis 3.2.15, lisa 2.14). Seejuures kasvas 16%-punkti võrra nende rohkete alkoholitarijate osakaal, kes plaanis seda kindlasti teha (2023. a 19%, 2022. a 3%). Piirkonniti omati Lätist alkoholi ostmise kavatsust enim Lõuna-Eestis (kindlasti 8%, tõenäoliselt 8%) ja Lääne-Eestis (kindlasti 1%, tõenäoliselt 15%). Selline mõte oli rohkem soositud ka I ja II taseme haridusega vastajate hulgas (kokku kindlasti ja tõenäoliselt 14%), rohkem meeste kui naiste hulgas (kokku vastavalt 16% ja 7%), rohkem eestlaste kui muu rahvuse esindajate hulgas (kokku vastavalt 12% ja 8%).

Joonis 3.2.15. Hinnangud Lätist alkoholi ostmise kavatsustele 2024. aastal tausttunnuste rühmades (% vastajarühmast)



3.3. Elanike hinnangud alkoholitarbimisele

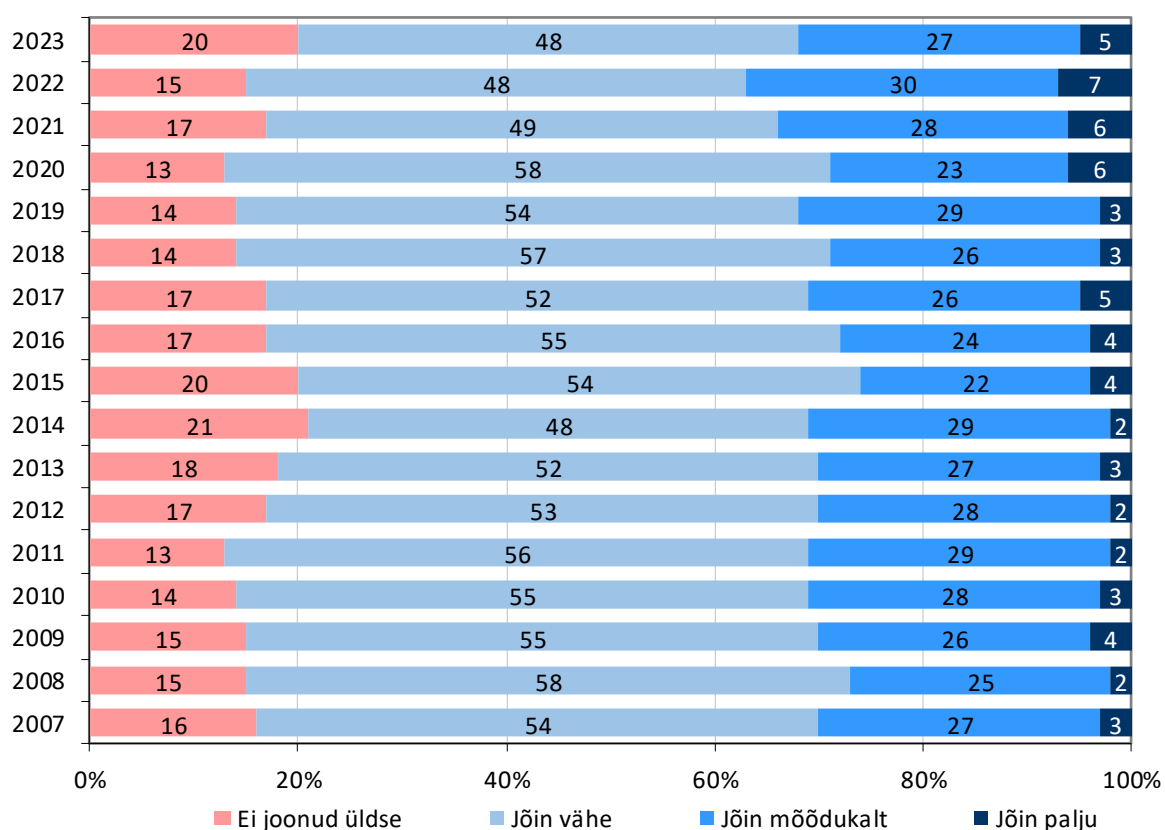
Järgnev peatükk kajastab elanike hinnanguid isiklikule ja kaasmaalaste alkoholitarbimisele 2023. aastal. Lisaks antakse elanike hinnangute põhjal ülevaade alkoholsete jookide ja nende alkoholivabade alternatiivide tarbimissagedustest, tarbimisharjumuste muutustest ning tuuakse välja, milline oli 2023. aastal alkoholsete jookide valmistamise ulatus kodudes, millist alkoholipoliitikat oodatakse riigilt, millised on häirivaimad alkoholitarbimisega seonduvad probleemid ning milliseid meetmeid oleks elanike hinnangul vaja ette võtta alkoholitarbimise vähendamiseks.

3.3.1. Hinnangud isiklikule alkoholitarbimisele

Isiklik alkoholitarbimise sagedus

Uuringus osalejatel paluti hinnata oma alkoholsete jookide tarbimist 2023. aastal valides järgmiste etteantud vastusvariantide vahel: *ei joonud üldse*, *jõin vähe*, *jõin mõõdukalt* või *jõin palju*. Hinnangut andes võtsid elanikud arvesse kõiki aasta jooksul tarbitud alkoholsete jooke, nii kangeid kui lahjaid, sh tervisenapse, hõõg- ja vahuveine, šampust, alkoholiga kokteile, siidreid, õlut jms. Isikliku alkoholitarbimise sagedust on uuritud alates 2007. aastast (joonis 3.3.1).

Joonis 3.3.1. Elanike hinnang alkoholi isiklikule tarbimisele 2007–2023 (% vastanutest)



2023. aastal tarbis alkoholsete jooke 80% vastanutest ja 20% ei tarbinud aasta jooksul üldse alkoholi (2022. a vastavalt 85% ja 15%). Nagu nähtub, on alkoholi tarbimine vastanute hulgas 5%-punkti võrra vähenenud, seda nende arvelt, kes jõid mõõdukalt (2023. a 27%, 2022. a 30%) või palju (2023. a 5%, 2022. a 7%). Kõik muutused alkoholi tarbimise hinnangulises koguses jäävad alates 2007. aastast 11%-

punkti piiresse, mis näitab, et väga järske muutusi elanikkonna alkoholi tarbimise sageduses ja koguses pole toimunud. Mõõdukate ja rohkete alkoholitarijate osakaal on vaadeldud aastate lõikes jäänud 26% (2015. a) ja 37% (2022. a) vahemikku; alkoholi mittetarbijate arv on teiselt poolt 2011. aasta madalaimalt 13% tasemelt kerkinud 20%-ni 2023. aastal ja väheste tarbijate arv vähenenud 2008. a 58%-lt 48%-ni 2023. aastal.

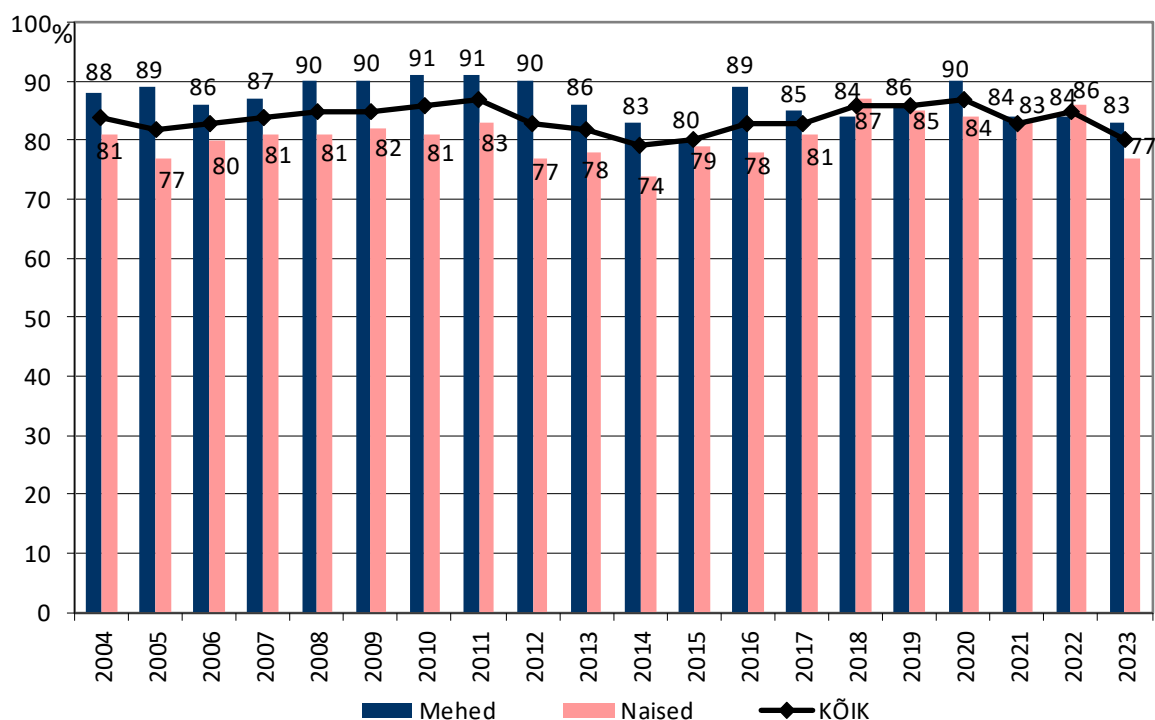
Vaadeldud neli tarbijatüüpi esinesid kõikides vastanute rühmades sõltumata elukohast, vanusest, soost, rahvuslikust kuuluvusest või sissetuleku suurusest (tabel 3.2.1, lisa 2.8). Vanuserühmadest oli alkoholitarijate osakaal suurim 30–49-aastaste hulgas (86% vastajarühmast) ja 50–64-aastaste hulgas (85%), kusjuures iga kuues neist märkis, et jõi palju. Alkoholi tarbijaid oli rohkem meeste kui naiste hulgas (vastavalt 83% ja 77%), neist 9% mehi ja 2% naisi tarbis alkoholi palju. Rohkem tarbisid alkoholi ka muu rahvuse esindajad võrreldes eestlastega (vastavalt 84% ja 78%), neist 5% mitte-eestlasi ja 5% eestlasi tarbis alkoholi palju. Sissetuleku rühmadest oli kõige vähem alkoholitarijaid kuni 500 € kuus pereliikme kohta teenivate vastajate hulgas (77%, keskmine 80%), kuid iga 13-s tões, et jõi palju.

Tabel 3.3.1. Alkohoolsete jookide tarbijatüübid tausttunnuste rühmades 2023 (% vastajarühmast)

		Mitte- tarbijad	Vähesed tarbijad	Mõõdukad tarbijad	Rohked tarbijad
KÕIK		20	48	27	5
Regioon	Põhja-Eesti	15	49	33	3
	Kesk-Eesti	13	60	24	3
	Kirde-Eesti	28	50	12	10
	Lääne-Eesti	26	36	26	12
	Lõuna-Eesti	25	45	22	8
Vanus	18–29-aastased	38	33	24	5
	30–49-aastased	14	49	31	6
	50–64-aastased	15	53	26	6
	65+ aastased	23	54	20	3
Sugu	Naised	23	54	21	2
	Mehed	17	42	32	9
Rahvus	Eestlased	22	45	27	6
	Muu rahvus	16	53	26	5
Netosissetulek pereliikme kohta kuus	Kuni 500 €	33	31	23	13
	501–1000 €	17	58	20	5
	1001–1500 €	17	47	34	2
	1501–2000 €	22	41	28	9
	Üle 2000 €	25	37	34	4
Alkoholitarijate arv	Kõik alkoholitarijad	0	56	35	9

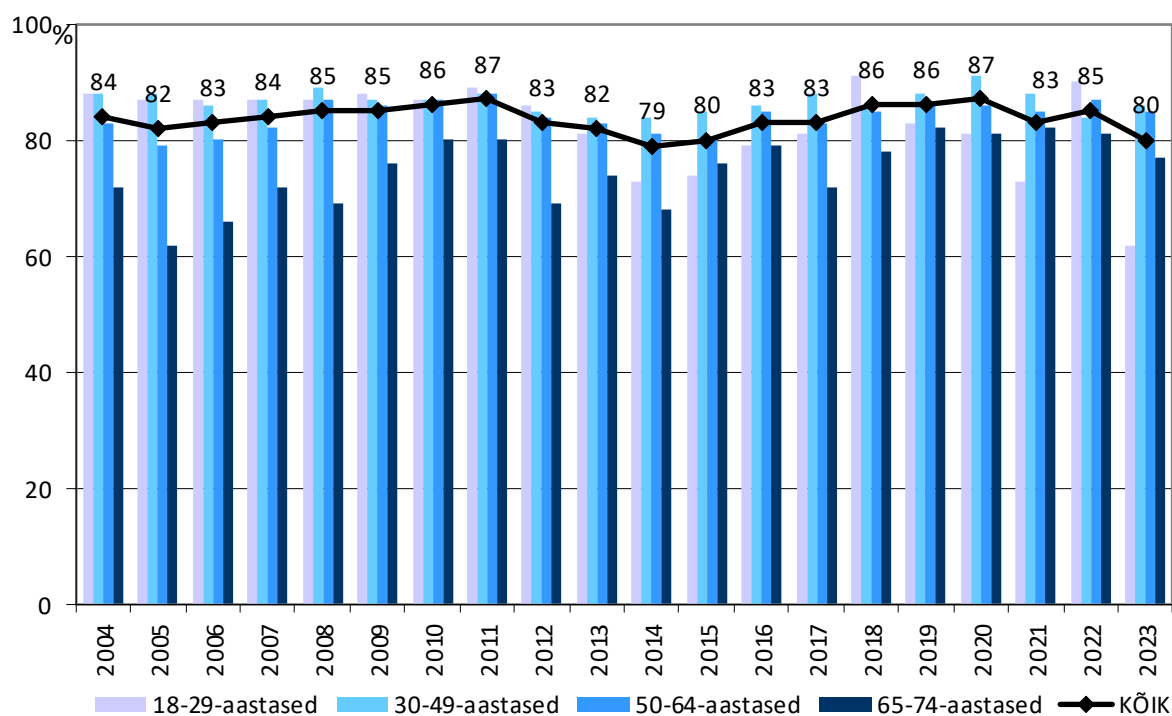
2023. aastal tarbis alkohoolseid jooke 80% vastanutest (2022. a 85%), kusjuures mehed tegid seda naisega võrreldes mõnevõrra rohkem (joonis 3.3.2). Võrreldes 2022. aastaga vähenes alkoholi tarbinud naiste osakaal 86%-lt 77%-ni, meeste osakaal ei muutunud (84%-lt 83%-ni).

Joonis 3.3.2. Alkoholitarbijate osakaal meeste ja naiste hulgas 2004–2023 (% vastanutest)



Elanike endi hinnangute põhjal tarbis 2023. aasta jooksul alkoholi 62% 18–29-aastastest noortest, 86% 30–49-aastastest, 85% 50–64-aastastest ning 77% 65-aastastest ja vanematest vastanutest. Alkoholitarbijate osakaalud on läbi aastate jäänud valdavalt 70–90% vahemikku, kuid 2023. aastal eristusid teistest vanuserühmadest 18–29-aastased noored, kelle hulgas alkoholitarbijate osakaal vähenes. Vähem oli alkoholitarbijaid ka 65–74-aastaste hulgas. Viimatinimetatud vanuserühmade väiksema osakaalu tõttu varieeruvad nende hinnangud aastate lõikes enam (joonis 3.3.3).

Joonis 3.3.3. Alkoholitarbijate osakaal vanuserühmades 2004–2023 (% vastanutest)



Alkoholsete jookide tarbimissagedused tarbijatüüpide lõikes

Vähesed alkoholitarbijad (48% kõigist vastanutest, 2022. a 48%) eelistasid alkoholsetest jookidest taas veine ja vahuveine (seda tarbis aasta jooksul 89%, 2022. a 90%); enam kui pool sellest tarbijatüübist (54%, 2022. a 58%) tarbis ka kangeid alkoholseid jooke (v.a viin) ja õlut (57%, 2022. a 53%); kaks viiendikku jõi siidrit (40%, 2022. a 42%), pea sama paljud *long drinke*, *coolereid* ja kokteilijooke (38%, 2022. a 40%) ning neljandik viina (26%, 2022. a 33%) (tabel 3.3.2). Väheste alkoholitarbijate osakaal (48%) täiskasvanud elanikest aastaga ei muutunud ja jätkuvalt tarbiti alkoholi enamasti vaid mõned korrad aastas (25%–69% erinevate jookide lõikes) ja vaid kuni viiendik (1%–21%) märkis, et tarbis alkoholi 1–3 korda kuus või sagedamini. Eelistatult tarbiti veine: 69% tarbijarühmast jõi veini mõned korrad aastas, 18% 1–3 korda kuus igapäevaselt. Teiseks joogi eelistuseks õlu, mida pruukis mõned korrad aastas 36%, 1–3 korda kuus 17% ja 1–2 korda nädalas 4%. Tarbijatüübi kolmandaks eelistuseks oli olid muud kanged alkoholised joogid (v.a viin), mida tarbiti valdavalt mõnel korral aastas (46%), kuid ka 1–3 korral kuus (7%) ja igapäevaselt (1%). Siidrit tarbis selles grupis mõned korrad aastas 35% ja 1–3 korda kuus 5%; *coolereid* jm selle grupi jooke mõned korrad aastas 34% ja 1–3 korda kuus 4% ning viina mõned korrad aastas 25% ja 1–3 korda kuus 1%. Igapäevaseid tarbijaid ei olnud siidritel, cooleritel ja kokteilijookidel ning viinal. Enamikes joogi-gruppides oli tarbijaid vähem, õllejoojate arv kasvas 4%-punkti võrra.

Mõõdukad tarbijad (27% kõigist vastanutest, 2022. a 30%) tarbisid alkoholi tüüpiliselt mõnel korral aastas või 1–3 korda kuus, vähem 1–2 korda nädalas, kuid veinil, õlles ja *cooleritel* oli ka igapäevaseid tarbijaid (1%–3%). See tarbijatüüp eelistas sarnaselt vähestele tarbijatele eelkõige veine ja vahuveine (tarbis 92%, 2022. a 92%), millele järgnesid muud kanged alkoholised joogid (78%, 2022. a 85%), õlu (77%, 2022. a 73%), *long dringid*, kokteilid ja *coolerid* (64%, 2022. a 73%), viin (61%, 2022. a 56%) ja siider (52%, 2022. a 58%). Eelistatimaks joogiks olid veinid ja vahuveinid, mida 41% tarbijarühmast jõi mõnel korral aastas, 36% 1–3 korda kuus, 12% 1–2 korda nädalas ja peaaegu iga päev 3%. Teiseks eelistuseks selles grupis olid kanged alkoholised joogid, mida 49% tarbijarühmast jõi mõnel korral aastas, 23% 1–3 korda kuus ja 6% 1–2 korda nädalas. Igapäevaseid kange alkoholi tarbijaid selles grupis ei olnud. Õlut tarbis mõnel korral aastas 29%, 1–3 korda kuus 23%, 1–2 korda nädalas 22% ja iga päev 3%; *coolereid* jõi mõnel korral aastas 41%, 1–3 korda kuus 18%, 1–2 korda nädalas 4% ja igapäevaselt 1%; viina mõned korrad aastas 40%, 1–3 korda kuus 18% ja 1–2 korda nädalas 3%, siidrit mõned korrad aastas 37%, 1–3 korda kuus 14% ja 1–2 korda nädalas 1%. Igapäevaseid tarbijaid kahes viimases grupis polnud. Võrreldes eelneva aastaga suurenes 4%-punkti võrra õllejoojate ja 5%-punkti võrra viina joojate arv, muudes gruppides tarbijate hulk vähenes ja veinide osas jäi samaks.

Palju alkoholi (nn rohked tarbijad) tarbis 2023. aastal suhteliselt vähe elanikke (5% kõigist vastanutest, 2022. a 7%) ja tarbijarühma osakaal on püsinud viimastel aastatel stabiilne. Suurimaks eelistuseks oli sellel tarbijatüübil õlu, mida jõi aasta jooksul 91% tarbijatüübist (2022. a 85%). Teisena eelistati viina 81% (2022. a 83%) ning veine ja vahuveine 81% (2022. a 72%). Muid kangeid alkoholseid jooke tarbis 75% (2022. a 67%), *long drinke*, *coolereid* ja kokteilijooke 72% (2022. a 50%) ja siidrit 61% (2022. a 35%). Tarbijatüübi väiksuse tõttu varieeruvad hinnangud alkoholi tarbimisele aastate lõikes teistest tarbijatüüpidest enam. Võrreldes 2022. aastaga suurenes 6%-punkti võrra õllejoojate, 9%-punkti võrra veinide, 8%-punkti võrra muude kangete alkoholsete jookide, 22%-punkti võrra *coolerite* ja 26%-punkti võrra siidri tarbijate arv. Üldise tendentsina võib täheldada, et suurenes lahja alkoholi joojate arv, samas kui muude kangete alkoholsete jookide tarbijate arv kasvas märkimisväärselt vähem, mis võis osaliselt tulla viina tarbimise vähenemise arvelt.

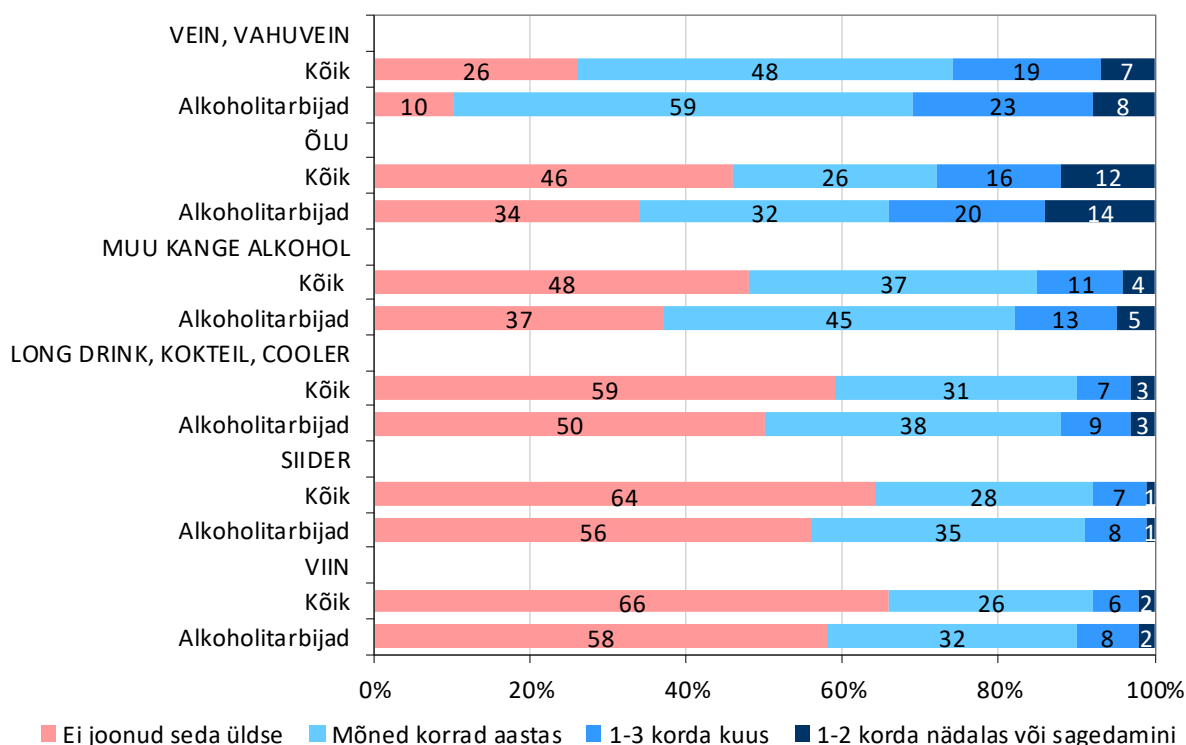
Tabel 3.3.2. Alkohoolsete jookide tarbimissagedused tarbijatüüpide lõikes 2023
(alkoholitarbijate hinnangud oma tarbimise kohta, %)

	Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõi 1–3 korda kuus	Jõi 1–2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
<i>% tarbijatest, kes jõid enda hinnangul aasta jooksul alkoholi VÄHE (48% kõigist vastanutest)</i>					
Vein, vahuvein	11	69	18	2	0
Õlu	43	36	17	4	0
Muu kange alkohol	46	46	7	1	0
Siider	60	35	5	0	0
<i>Long drink, kokteil, cooler</i>	62	34	4	0	0
Viin	74	25	1	0	0
<i>% tarbijatest, kes jõid enda hinnangul aasta jooksul alkoholi MÕÕDUKALT (27% kõigist vastanutest)</i>					
Vein, vahuvein	8	41	36	12	3
Muu kange alkohol	22	49	23	6	0
Õlu	23	29	23	22	3
<i>Long drink, kokteil, cooler</i>	36	41	18	4	1
Viin	39	40	18	3	0
Siider	48	37	14	1	0
<i>% tarbijatest, kes jõid enda hinnangul aasta jooksul alkoholi PALJU (5% kõigist vastanutest)</i>					
Õlu	9	12	30	16	33
Viin	19	50	17	9	5
Vein, vahuvein	19	46	7	23	5
Muu kange alkohol	25	21	21	27	6
<i>Long drink, kokteil, cooler</i>	28	45	13	7	7
Siider	59	22	13	4	2

Lahjade ja kangete alkohoolsete jookide tarbimissagedused

Elanike hinnangute põhjal tarbiti 2023. aastal alkohoolsetest jookidest sagedamini taas veine ja vahuveine ning nende jookide tarbijaskond oli ka kõige suurem nii kõigi vastajate arvestuses kui ka kitsamalt alkoholitarbijate hulgas (joonis 3.3.4). Veine ja vahuveine tarbis 74% kõikidest vastanutest (2022. a 77%); õlut 54% (2022. a 54%); kangeid alkohoolseid jooke (v.a viin) 52% (2022. a 59%); *long drinke*, kokteilijooke ja *coolereid* 41% (2022. a 45%), siidreid 36% (2022. a 40%) ja viina 34% (2022. a 39%). Kõikide ülaltoodud alkohoolsete jookide tarbijaid, v.a õlu, oli võrreldes eelneva aastaga veidi vähem, samas kui õlle tarbijate osakaal jäi samaks. Veinide ja vahuveinide puhul valiti olemasolevatest vastusvariantidest kõige sagedamini *jõin mõned korrad aastas*, ülejäänud jookide puhul *ei joonud seda üldse*.

Joonis 3.3.4. Alkohoolsete jookide tarbimissagedused 2023 (kõik vastanud ja alkoholitarbijad, %)



Veinid ja vahuveinid olid vaadeldud alkohoolsete jookide rühmadest populaarseimad ka alkoholitarbijate hulgas, neid jooke tarbis 90% alkoholitarbijatest (2022. a 91%).

Veinide ja vahuveinide tarbijaid (kõikide vastanute arvestuses) oli veidi vähem kui eelneval aastal: 2023. aastal jõi veini 74% vastanutest (2022. a 77%). Pisut vähenes nende vastanute osakaal, kes seda jooki aasta jooksul üldse ei tarbinud (2023. a 26%, 2022. a 23%), samuti 1–3 korda kuus veini joonud vastanute osakaal (2023. a 23%, 2022. a 19%), mõned korrad aastas veini joovate vastanute osakaal ei muutunud (tabel 3.3.3).

Muu kange alkoholi (v.a viin) tarbijate osakaal vähenes: 2023. aastal ei tarbis neid jooke 52% vastanutest (2022. a 59%). Suurem osa sellest langusest tuli harvade (mõned korras aastas) tarbijate arvelt (2023. a 37%, 2022. a 43%).

Populaarsust kaotas 2023. aastal ka viin, mida tarbis 34% vastanutest (2022. a 39%). 2023. aasta arvestuses puudusid iga päev viina joonud vastanud (2022. a 3%) ja suurenes mittetarbijate osakaal (66%, 2022. a 61%). 1–3 korda kuus viina tarbinud vastanute osakaal ei muutunud.

Õlle osas tarbijate osakaal kahe aasta võrdluses ei muutunud, kuid toimusid nihked harvema tarbimise suunas. Nii vähenes 1–2 korda nädalas õlut joovate vastanute osakaal 3%-punkti võrra, kuid teiselt poolt suurenes 4%-punkti võrra õlut mõned korrad aastas joonud vastanute osakaal.

Siidrite ning kokteilijookide ja coolerite gruppides vähenes tarbijate arv aasta jooksul kummaski 4%-punkti võrra, kusjuures long drinkide, kokteilijookide ja coolerite grupis vähenes ka tarbimise sagedus. Siidri osas vähenes veidi mõned korrad aastas siidrit tarbinute osakaal.

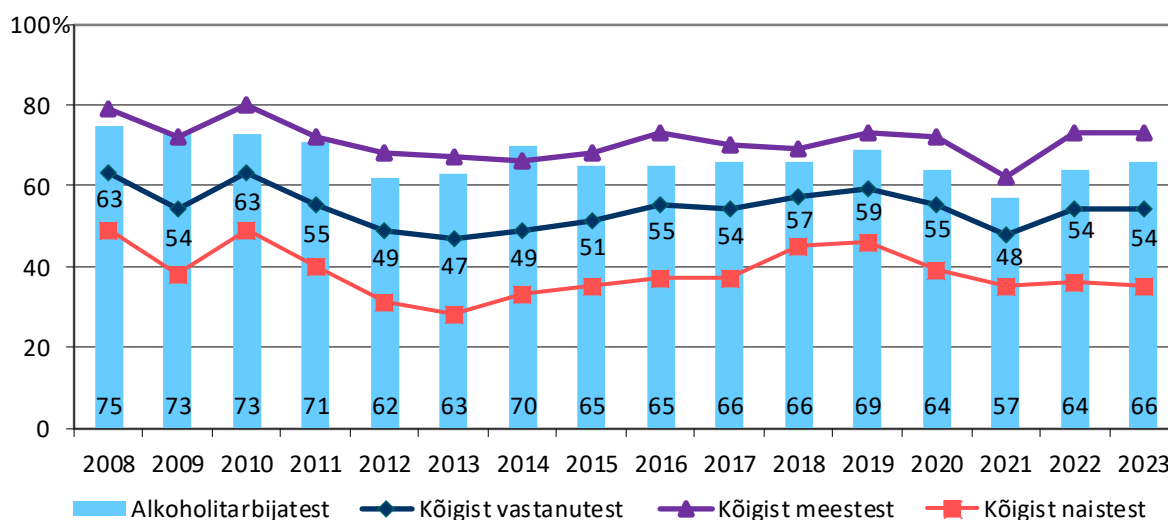
Tabel 3.3.3. Alkohoolsete jookide tarbimissagedused 2017–2023 (% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõi 1–3 korda kuus	Jõi 1–2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
Viin	2023	66	26	6	2	0
	2022	61	26	8	2	3
	2021	65	24	8	2	1
	2020	60	30	8	1	1
	2019	57	32	8	3	0
	2018	56	33	8	3	0
	2017	56	31	10	3	0
Muu kange alkohol	2023	48	37	11	3	1
	2022	41	43	12	4	0
	2021	44	40	10	5	1
	2020	46	40	11	2	1
	2019	42	41	15	2	0
	2018	45	42	11	2	0
	2017	47	38	13	2	0
Vein, vahuvein	2023	26	48	19	6	1
	2022	23	47	23	6	1
	2021	28	46	17	8	1
	2020	24	46	22	8	0
	2019	23	48	22	6	1
	2018	20	50	21	8	1
	2017	28	50	17	4	1
Õlu	2023	46	26	16	9	3
	2022	46	22	16	12	4
	2021	52	19	17	10	2
	2020	45	24	15	13	3
	2019	41	22	22	12	3
	2018	43	23	19	12	3
	2017	46	19	16	12	7
Siider	2023	64	28	7	1	0
	2022	60	33	5	2	0
	2021	64	29	6	1	0
	2020	59	32	8	1	0
	2019	56	28	12	4	0
	2018	58	30	10	2	0
	2017	64	26	9	1	0
<i>Long drink, kokteil, cooler</i>	2023	59	31	7	2	1
	2022	55	32	10	3	0
	2021	61	30	8	1	0
	2020	63	28	6	3	0
	2019	60	29	9	2	0
	2018	62	29	8	1	0
	2017	64	28	7	1	0

ÕLU oli elanike hinnangul 2023. aastal veinide järel kõige sagedamini tarbitav alkohoolne jook, mis jäi tarbijaskonna suuruselt alla vaid veinile (joonis 3.3.4). Alkoholitarbijatest jõi iga päev õlut 3% (2022. a 4%), paar korda nädalas 11% (2022. a 12%), 1–3 korda kuus 20% (2022. a 16%) ja mõned korrad aastas 32% (2022. a 22%) (lisa 2.8). Õlletarbijad on valdavalt mehed, 2023. aastal jõi õlut 86% mees- ja 45% naissoost alkoholitarbijatest (2022. a 85% ja 43%). Meessoost alkoholitarbijatest jõi õlut iga päev 6% (2022. a 4%), paar korda nädalas 18% (2022. a 26%), 1–3 korda kuus 29% (2022. a 29%) ja aastas mõned korrad 33% (2022. a 26%). Naissoost alkoholitarbijatest jõi igapäevaselt õlut 1% (2022. a 5%), 3% jõi õlut paar korda nädalas (2022. a 3%), 10% 1–3 korda kuus (2022. a 9%) ja 31% mõned korras aastas (2022. a 26%). Alkoholi tarbinud naistest ei joonud õlut 2023. aastal 55% (2022. a 57%) ja alkoholi tarbinud meestest 14% (2022. a 15%).

Kõigist vastanuist jõi õlut 54% (2022. a 54%), kõigist alkoholitarbijaist 66% (2022. a 64%), kõigist meestest 73% (2022. a 73%) ja kõigist naistest 35% (2022. a 36%) (joonis 3.3.5). Kui lähtuda viimase 16 aasta keskmisest (2008–2023), siis nähtub, et õlletarbimise trendid on olnud suhteliselt püsivad. Ka keskmiselt on selle ajaperioodil joonud õlut 54% kõigist vastanuist; alkoholitarbijaist on sellel ajaperioodil joonud õlut keskmiselt 67%, kõigist meestest 71% ja kõigist naistest 38%.

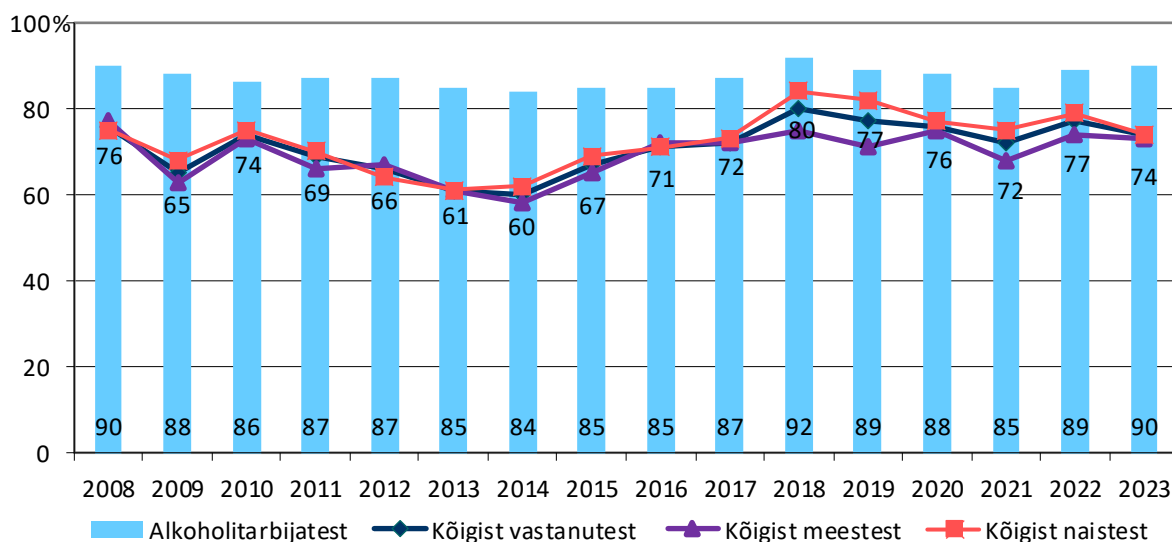
Joonis 3.3.5. Õlletarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008–2023 (%)



VEINID ja VAHUVEINID on alates 2008. aasta kaardistusest olnud elanike hinnangul kõige suurema tarbijaskonnaga alkohoolsed joogid. 2023. aastal tarbis veini või vahuveini 74% kõigist vastanutest ja 90% alkoholitarbijatest (2022. a vastavalt 77% ja 89%). Kõigist meestest jõi veini ja vahuveini 2023. aastal 73% (2022. a 74%) ja kõigist naistest 74% (2022. a 79%) (joonis 3.3.6). Viimase 16 aasta perspektiivis on kõigi vastanute arvestuses veini joonud keskmiselt 71%, alkoholitarbijaist on seda pruukinud 87%, naistest 74% ja meestest 69%. 2023. aasta võrdluses jäävad erinevused keskmisest vaid 2–4%-punkti piiridesse. 59% alkoholitarbijatest jõi enda hinnangul veini või vahuveini mõned korrad aastas (2022. a 54%), 23% jõi veini 1–3 korda kuus (2022. a 27%), 7% 1–2 korda nädalas või sagedamini (2022. a 7%) ja 1% iga päev (2022. a 1%) (lisa 2.8). Veini ja vahuveini tarbisid mehed ja naised 2023. aastal (kõigi vastanute arvestuses) enam-vähem võrdselt, seda tegi 74% naistest ja 73% meestest. Alkoholi tarbivatest naistest jõi veini 93% ja meestest 86%. Alkoholi tarbivaist naistest jõi veini ja vahuveini mõned korrad aastas 61% (2022. a 53%), 1–3 korda kuus 23% (2022. a 32%), 1–2 korda nädalas 8% (2022. a 5%) ja iga päev 1% (2022. a 1%). Alkoholi tarbivate naiste osakaal on

aastases võrdluses langenud 5%-punkti võrra, kuid 3%-punkti võrra on kasvanud veinitarbimise sagedus nädala ja 8%-punkti võrra aasta lõikes, vähenedes teiselt poolt 9%-punkti võrra kuu lõikes. Alkoholi tarbivatest meestest jäi veini või vahuveini mõned korrad aastas 56% (2022. a 55%), 1–3 korda kuus 22% (2022. a 22%), 1–2 korda nädalas 6% (2022. a 8%) ja iga päev 2% (2022. a 2%). Alkoholi tarbivate meeste veinitarbimise sageduses suuri nihkeid ei toimunud.

Joonis 3.3.6. Veinide ja vahuveinide tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008–2023 (%)

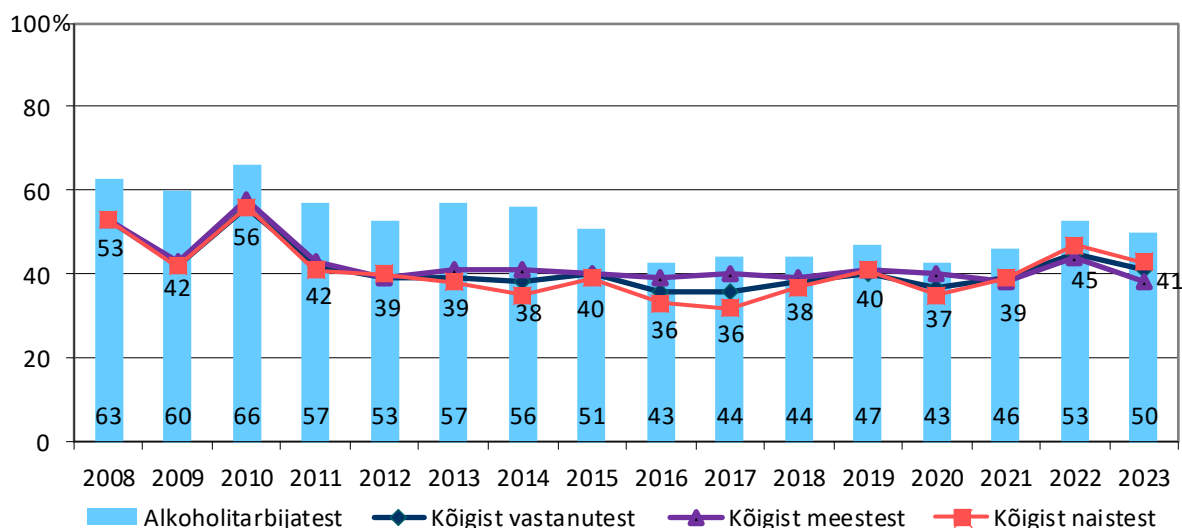


LONG DRINKIDE, COOLERITE ja KOKTEILIJOOKIDE tarbijaskond on eelneva aastaga võrreldes vähenenud nii kõigi vastanute kui alkoholitarbijate hulgas (joonis 3.3.7). 2023. aastal tarbis *long drinke*, *coolereid* või kokteilijooke 41% kõigist vastanutest (2022. a 45%) ning alkoholitarbijatest 50% (2022. a 53%). Kõigist naistest jäi 2023. aastal neid jooke 43% (2022. a 47%) ja meestest 38% (2022. a 44%). Tüüpiliselt tarbiti seda laadi jooke mõned korrad aastas. 38% alkoholitarbijatest märkis, et nad jõid aastas segujooke mõned korrad (2022. a 37%); 9% jõi seda 1–3 korda kuus (2022. a 11%), 2% iga nädal (2022. a 4%) ning 1% igapäevaselt (2022. a 1%) (lisa 2.8). Alkoholi tarbivatest naistest jäi segujooke 2023. aastal 54% (2022. a 53%), neist mõned korrad aastas 45%, 1–3 korda kuus 8% ja 1–2 korda nädalas 1%. Alkoholi tarbivatest meestest pruukis segujooke 45%, neist 30% mõned korrad aastas, 11% 1–3 korda kuus, 3% 1–2 korda nädalas ja 1% peaaegu iga päev. Selleski jookide grupis pole trend 16 aasta perspektiivis palju muutunud, keskmiselt tarbis sellel ajaperioodil segujooke 41% kõigist vastanuid, 52% alkoholi tarbijaist, 42% kõigist meestest ja 41% kõigist naistest.

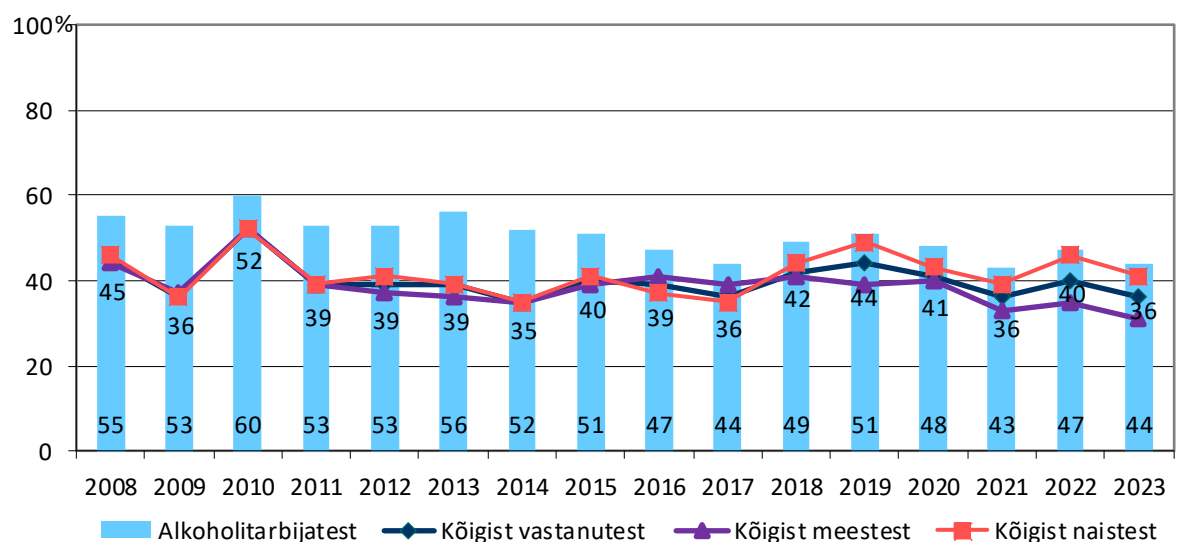
SIIDREID tarbis 2023. aasta jooksul 36% kõigist vastanutest (2022. a 40%) ja 44% alkoholitarbijaist (2022. a 47%). Kõigist naistest tarbis siidrit 2023. aastal 41% (2022. a 46%) ja kõigist meestest 31% (2022. a 35%) (joonis 3.3.8). Viimase 16 aasta arvestuses tarbis siidrit keskmiselt 40% kõigist vastanuid, 50% alkoholitarbijaist, 41% naistest ja 39% meestest. 2023. aastaga võrreldes on siin muutused veidi suuremad ja kõigis gruppides on siidri tarbimine pikas perspektiivis vähenenud, kõigi vastanute hulgas vastavalt 4%-punkti, alkoholitarbijate seas 6%-punkti, kõigi naiste arvestuses 5%-punkti ja kõigi meeste osas 3%-punkti. Enam kui neljandik 28% (2022. a 33%) kõigist vastanuid jäi siidrit mõnel korral aastas, igakuiseid tarbijaid oli 7% (2022. a 5%), 1–2 korda nädalas jäi siidrit 1% (2022. a 2%) ja igapäevased tarbijad kahel viimasel aastal puudusid (lisa 2.8). Alkoholitarbijatest jäi

siidrit mõnel korral aastas 35% (2022. a 38%), 1–3 korda kuus 8% (2022. a 6%), 1–2 korda nädalas 1% (2022. a 3%) ja igapäevased tarbijad puudusid (sama 2022. a). Alkoholi tarbivaist naistest jäi siidrit 53%, neist 43% mõnel korral aastas, 9% 1–3 korda kuus ja 1% 1–2 korda nädalas. Alkoholi tarbivaist meestest jäi siidrit 36%, neist 27% mõnel korral kuus, 8% 1–3 korda kuus ja 1% 1–2 korda nädalas. Mõlemas soogrupis igapäevased siidrijoojad puudusid.

Joonis 3.3.7. Long drinkide, kokteilijookide ja coolerite tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008–2023 (%)



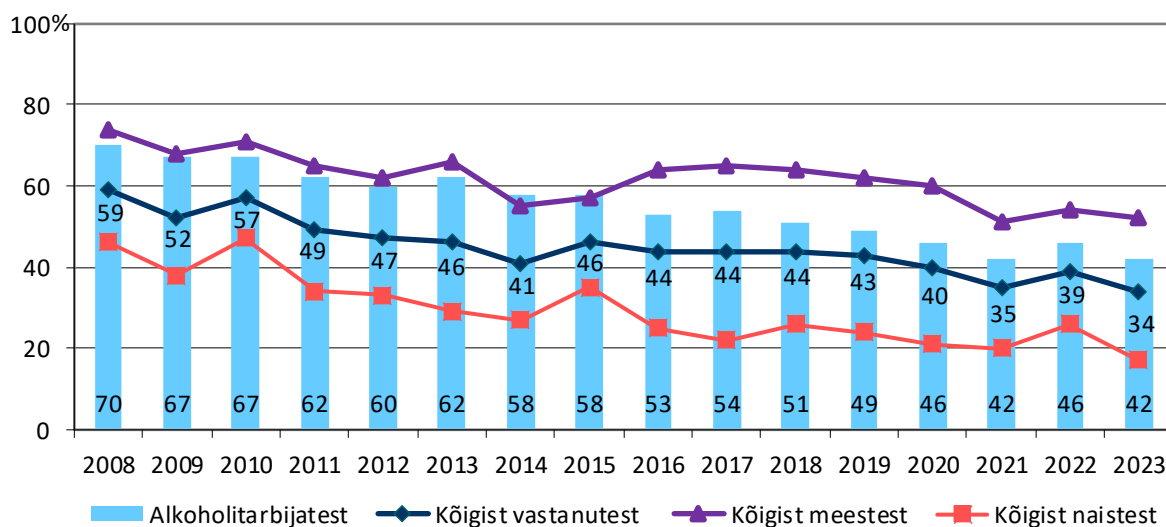
Joonis 3.3.8. Siidri tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008–2023 (%)



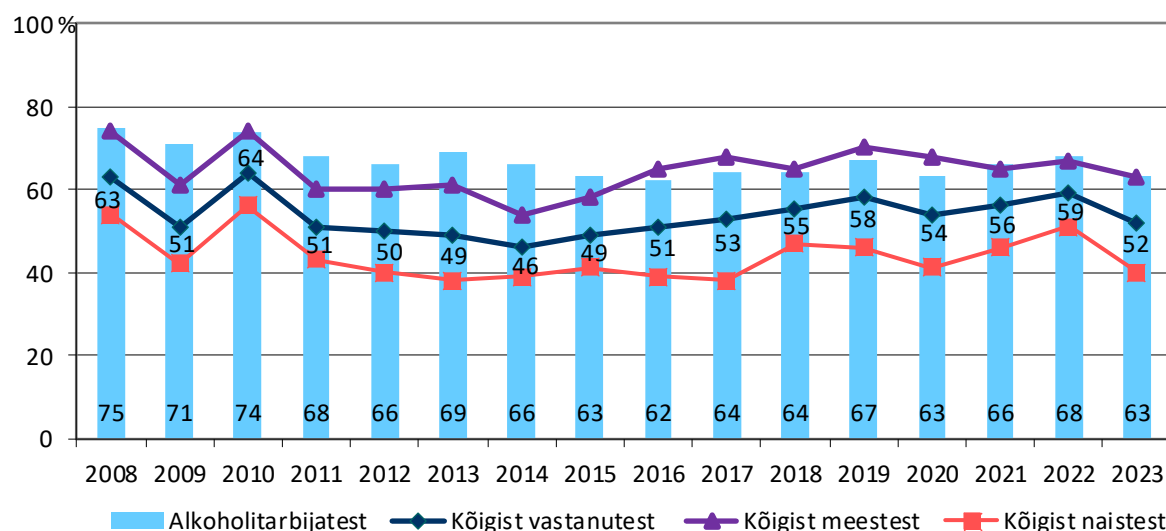
VIINA tarbis 2023. aasta jooksul 34% kõigist vastanutest (2022. a 39%) ja 42% alkoholitarbijatest (2022. a 46%) (joonis 3.3.9). Kõigist meestest tarbis viina 52% (2022. a 54%) ja kõigist naistest 17% (2022. a 26%). Võrreldes 2023. aasta näitajaid 16 aasta keskmisega, siis on viina tarbimine märkimisväärselt langenud; viina tarbis pikas perspektiivis keskmiselt 45% nii kõigist vastanuist kui ka alkoholitarbijaist, 62% meestest ja 29% naistest. 2023. aasta ja 16 aasta keskmise näitaja võrdluses on viina tarbimine 11%-punkti võrra langenud kõigi vastajate, 3%-punkti võrra alkoholitarbijate, 10%-punkti võrra kõikide meeste ja 12%-punkti võrra kõikide naiste arvestuses.

Alkoholitarbijast jäi 2023. aastal viina kõigist vastajaist 42% (2022. a 46%), sh mõned korrad kuus 32% (2022. a 30%), 1–3 korda kuus 8% (2022. a 10%) ja 1–2 korda nädalas 2% (2022. a 3%) (lisa 2.8). Igapäevased viinajoojad puudusid, 2022. aastal oli neid alkoholitarbijate hulgas 3%. Ka kahe viimase aasta võrdlus osutab, et viina tarbimine on vähenemas. Viin on jätkuvalt rohkem meeste kui naiste jook, 2023. aastal tarbis seda kõigist meestest 52% (2022. a 54%) ja 17% kõigist naistest (2022. a 26%). Alkoholi tarbivatest meestest jäi viina 62%, neist mõned korrad aastas 45%, 1–3 korda kuus 13%, 1–2 korda nädalas 3% ja peaaegu iga päev 1%. Naistest alkoholitarbijaist jäi viina mõnel korral aastas 19%, 1–3 korda kuus 2% ja 1–2 korda nädalas 1%. Igapäevaselt naised viina ei tarbinud. 18–29-aastastest noortest tarbis viina 35%, neist mõned korrad aastas 25% ja 1–3 korda kuus 10%. Alkoholi tarbivaist 18–29-aastastest noortest pruukis viina 55%, neist 39% mõned korrad aastas ja 16% 1–3 korda kuus.

Joonis 3.3.9. Viinatarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008–2023 (%)



Joonis 3.3.10. Muu kange alkoholi tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008–2023 (%)



MUU KANGE ALKOHOLI (*konjak, viski, brändi jms*) tarbijaid oli 2023. aastal kõigi vastanute hulgas 52% (2022. a 59%) ja alkoholitarbijate seas 63% (2022. a 58%) (joonis 3.3.10). Kõigist meestest tarbis kangeid alkohoolseid jooke 63% (2022. a 67%) ja kõigist naistest 40% (2022. a 51%). Aastane võrdlus

osutab, et selle tootegrupi populaarsus on mõnevõrra suurenenud alkoholitarbijate seas, kuid kahanenud üldises arvestus ja seda nii meeste kui ka naiste seas. Pikemas vaates pole väga suuri muutusi toimunud. Viimase 16 aasta perspektiivis on kangeid alkohoolseid jooke tarbinud keskmiselt 54% kõigist vastanuist, 67% alkoholitarbijaist, 65% kõigist meestest ja 44% kõigist naistest. Alkoholitarbijaist jõi muid kangeid alkohoolseid jooke 2023. aastal (v.a viin) 63% (2022. a 68%), neist mõned korrad aastas 45% (2022. a 50%), 1–3 korda kuus 13% (2022. a 13%), 1–2 korda nädalas 4% (2022. a 5%) ja peaaegu iga päev 1% (2022. a 0%). Alkoholi tarbivatest meestest jõi kangeid alkohole 74%, neist mõned korrad kuus 47%, 1–3 korda kuus 19%, 1–2 korda nädalas 7% ja peaaegu iga päev 1%. Naissoost alkoholitarbijatest tarbis kangeid alkohoolseid jooke (v.a viin) 52%, neist 43% mõned korrad aastas, 7% 1–3 korda kuus ja 2% 1–2 korda nädalas. 18–29-aastastest alkoholi tarbivaist noortest pruukis kangeid jooke 57%, neist 41% mõned korrad aastas, 8% 1–3 korda kuus ja 8% 1–2 korda nädalas.

Alkoholivabade jookide tarbimine

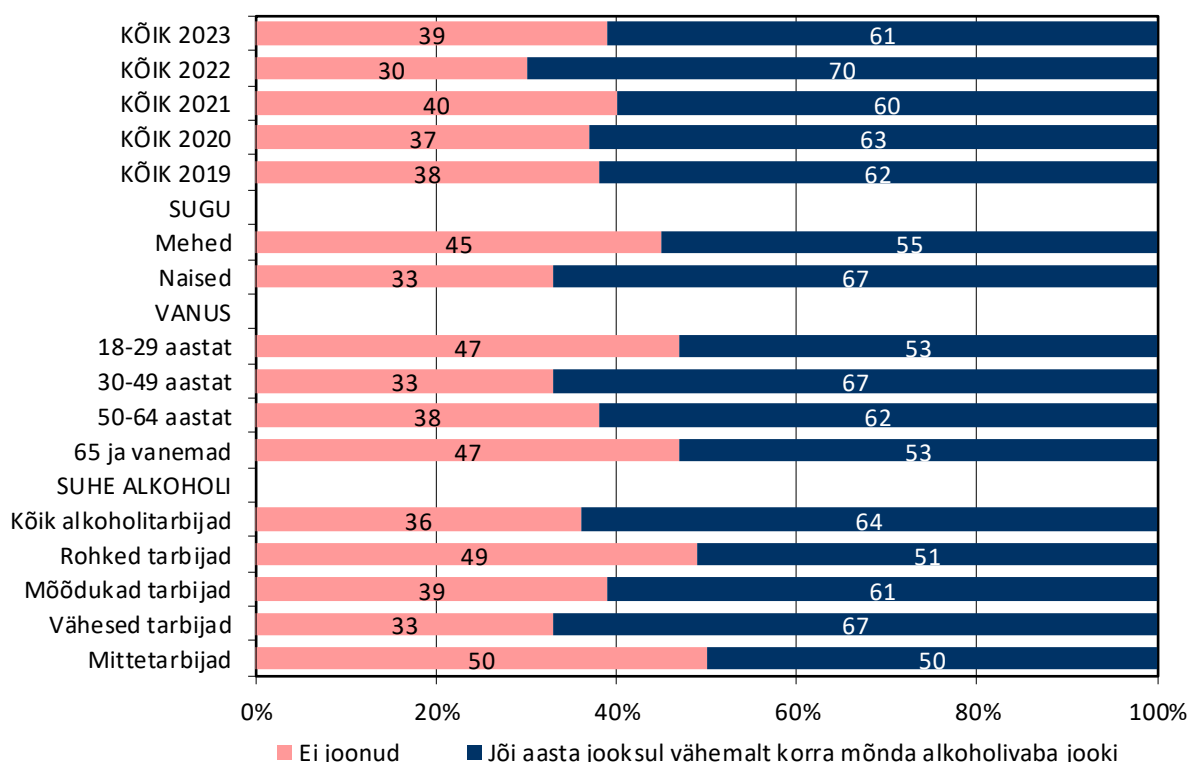
Alkoholivabad joogid on Eestis saanud heaks alternatiiviks alkoholi sisaldavatele jookidele. Selle kategooria jookide tarbimine on arenenud tõusvalt ning tootevalik kauplustes (sh veebipoodides) ja toitlustusasutustes on laienenud. Eesti alkoholitootjad on viimastel aastatel suurendanud alkoholivabade jookide omatoodete valikut ja tegelevad uute toodete loomisega. Alkoholivabad alternatiivid on Eestis tarbijatele kättesaadavad nii õllele, siidrile, veinile, vahuveinile, aperitiivile, rummile, vermutile, likööriks, džinnile, viskile ja teistele kangetele alkohoolsetele jookidele ning alkoholi sisaldavatele kokteilijookidele.

Alkoholivabade jookide tarbimist on EKI uurinud alates 2019. aastast. Isiklikku tarbimist (milliseid jooke ja kui sageli vastajad aasta jooksul tarbisid) hinnati järgmiste jookide kategooriate lõikes: alkoholivaba õlu, vein või vahuvein, siider, valmiskokteilid (mokteilid) ja muud alkoholivabad joogid (džinn, liköör, vermut, viski, rumm jt). Hinnangute põhjal moodustati koondtunnus alkoholivabade jookide tarbimise kohta, st kui vastaja jõi vähemalt kord aastas mõnda ülalloetletud jookidest, siis loeti ta alkoholivabade jookide tarbijaks, kui mitte ühtegi jooki, siis mittetarbijaks.

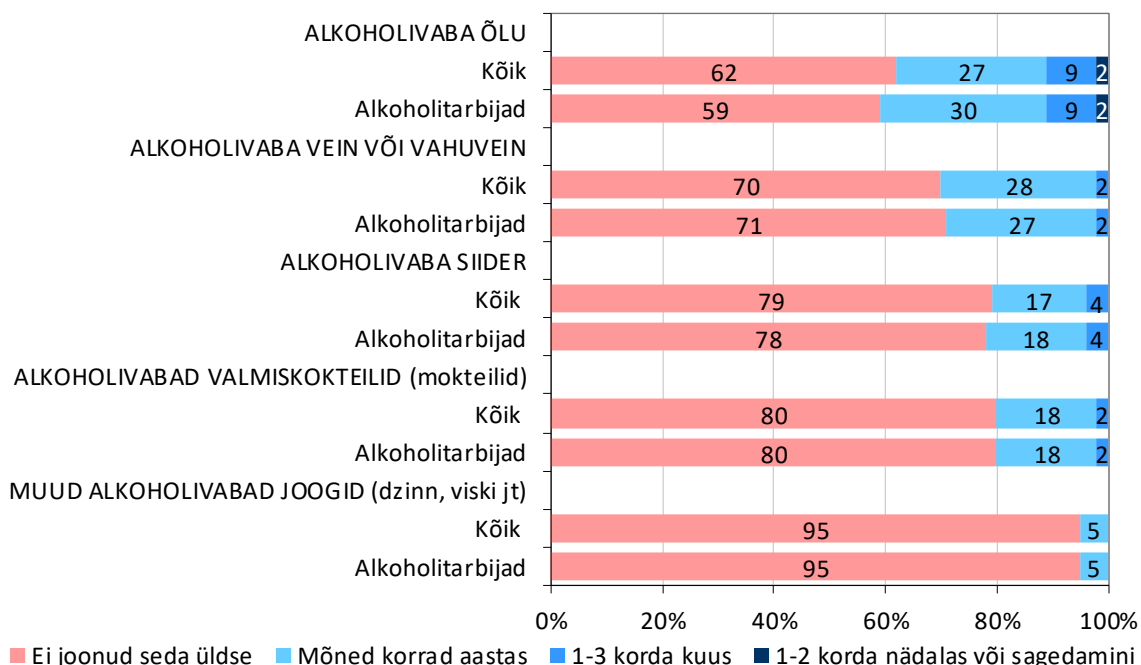
2023. aastal tarbis mõnda alkoholivaba jooki 61% vastanutest (2022. a 70%), mis on vähem kui eelmisel aastal, kuid vastab varasemate aastate (2019–2021) tasemele (joonis 3.3.11, lisa 2.10). Selle tavapärasest kõrgema tarbijate hulga taga 2022. aastal võib olla uute toodete ootamatu edukus või hea turundus; ka sõltub tulemus konkreetse valimi tarbimisharjumustest. Alkoholivabu jooki eelistasid 2023. aastal keskmisest rohkem 30–49-aastased (67%), naised võrreldes meestega (vastavalt 67% ja 55%) ja vähesed alkoholitarbijad (67%).

Alkoholivabade jookide tarbimises aastases võrdluses suuri muutusi ei toimunud. Suurima tarbijaskonnaga alkoholivaba jook oli 2023. aastal endiselt õlu, mida jõi aasta jooksul vähemalt korra 38% kõigist vastanuist (2022. a 42%) ja 41% alkoholitarbijaist (2022. a 44%) ning alkoholivaba vein, mida jõi 30% kõigist vastanuist (2022. a 32%) ja 29% alkoholitarbijaist (2022. a 33%) (joonis 3.3.12). Teiste alkoholivabade jookide tarbijaskond oli mõnevõrra väiksem. Alkoholivaba siidrit tarbis kõigist vastajast 21% (2022. a 22%) ja alkoholitarbijaist 22% (2022. a 24%), valmiskokteilide ehk mokteilide kõigist vastajaist 20% (2022. a 18%) ja alkoholitarbijaist samuti 20% (2022. a 19%), muid alkoholivabu jooke (viski, džinn jt) kõigist vastajaist 5% (2022. a 6%) ja alkoholitarbijaist 5% (2022. a 6%). Nagu nähtub, on alkoholivaba õlle ja veinide tarbimine aastases võrdluses veidi vähenenud, muude joogikategooriate osas jäi tarbimine samale tasemele.

Joonis 3.3.11. Alkoholivabade jookide tarbimine aasta jooksul 2019–2023 (% vastanutest)



Joonis 3.3.12. Alkoholivabade jookide tarbimissagedused 2023 (% vastanutest)



Alkoholivaba õlut tarbis 2023. aasta jooksul 38% vastanutest (2022. a 42%) ja seda eelistasid keskmisest rohkem Kesk-Eesti elanikud (47%), mehed (46%), mõõdukad (46%) ja rohked (44%) alkoholitarbijad ning 30–49-aastased vastanud (44%) (joonis 3.3.13, lisa 2.11). Alkoholivaba õlut tarbis ka rohkem kui kolmandik alkoholi vähestest tarbijaist (38%) ja enam kui viiendik (22%) alkoholi mittetarbijaist.

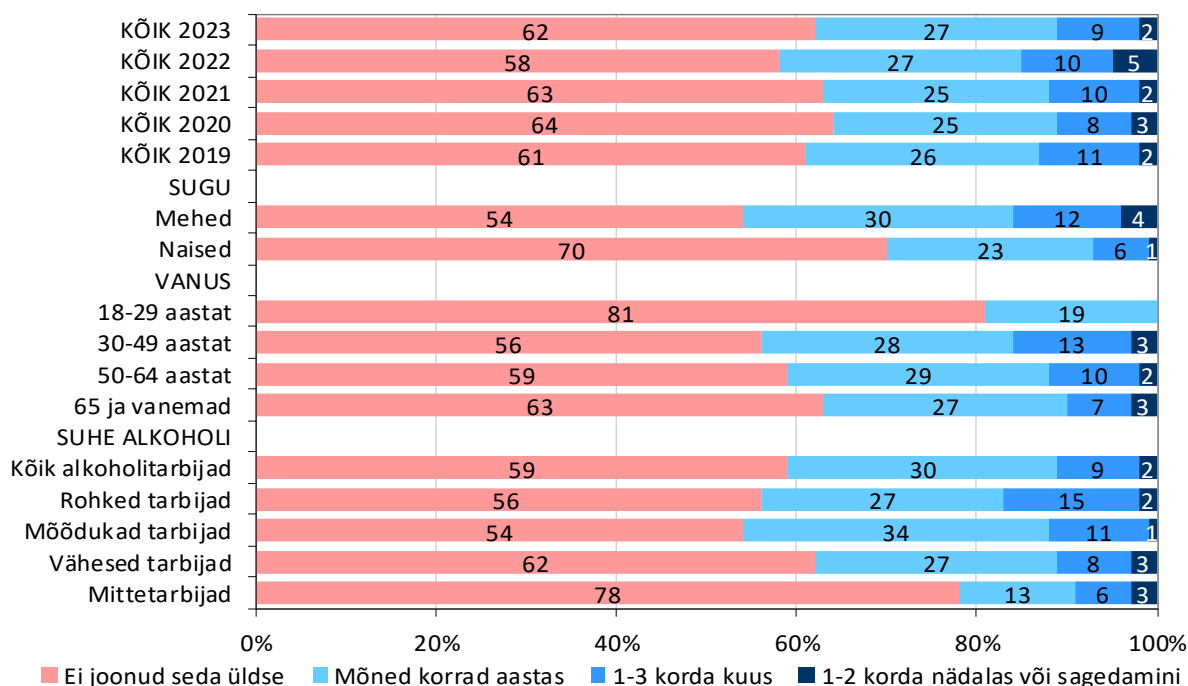
Õlu oli alkoholivabadest jookidest kõige populaarsem ka tarbimise sageduselt: mõned korrad aastas tarbis seda 27% vastanuist (2022. a 27%), 1–3 korda kuus jäi alkoholivaba õlut 9% (2022. a 10%) ja 1–2 korda nädalas 2% (2022. a 5%). Samas igapäevaselt seda jooki vastanute hulgas ei tarbitud. Teistest sagedamini (1–3 korda kuus või 1–2 korda nädalas) tarbis alkoholivaba õlut üle 2000€ suuruse leibkonnaliikme netosissetulekuga vastaja (18%), rohked alkoholitarbijad (17%), 30–49-aastased vastanud (16%) ja Lõuna-Eesti elanikud (14%).

Alkoholivaba veini või vahuveini jäi aasta jooksul 30% vastanutest (2022. a 32%) ja 29% alkoholi tarbijaist (2022.a 33%) (joonis 3.3.14, lisa 2.11). See on alkoholivaba õlle järel teine sagedamini tarbitav alkoholivaba jook, mille tarbijaskond on aasta jooksul vähenenud. Mõned korrad aastas jäi alkoholivaba veini 28% kõigist vastanuist ja 29% alkoholitarbijaist ning ja 1–3 korda kuus 2% nii kõigist vastanuist kui ka alkoholitarbijaist. Iganädalased alkoholivaba veini tarbijad puudusid. Alkoholivabu veine tarbisid teiste elanike rühmadega võrreldes sagedamini naised võrreldes meestega (vastavalt 42% ja 18% vastanuist), Kesk-Eesti elanikud (37%), alkoholi mittetarbijad (37%) ja eestlased võrreldes mitte-eestlastega (vastavalt 34% ja 22%).

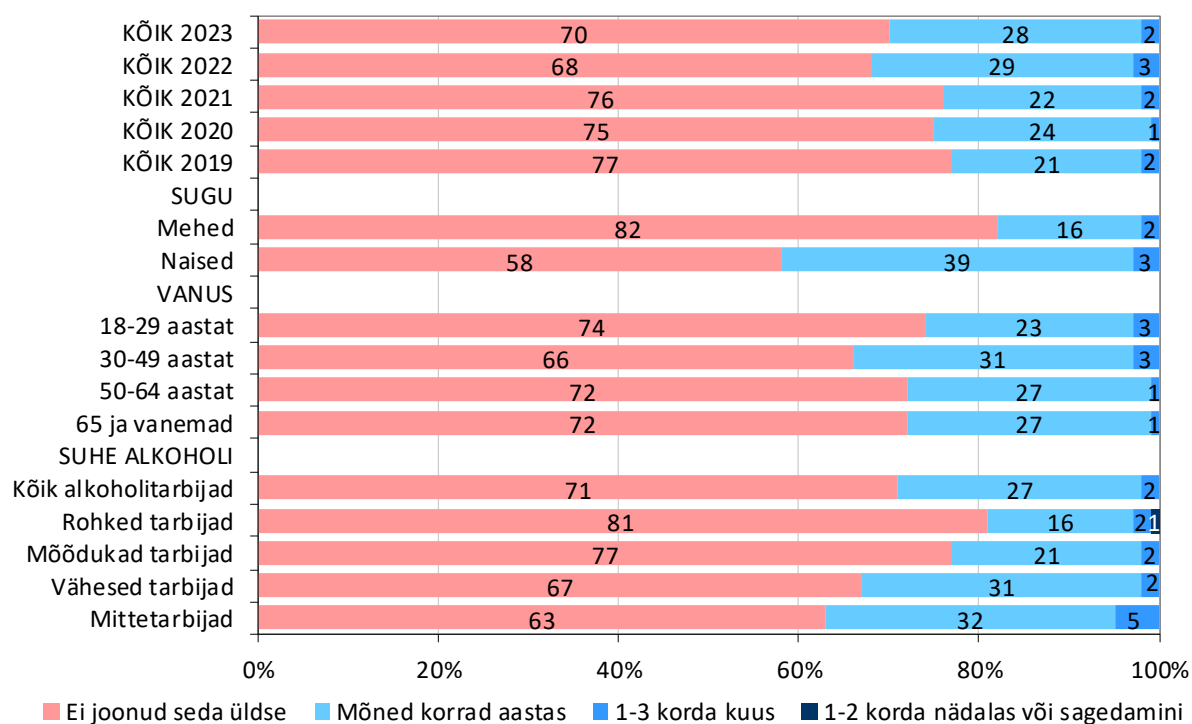
Alkoholivaba siidri tarbijaskond märkimisväärselt ei muutunud, seda jäi 2023. aastal 21% vastanutest (2022. a 22%) ning seda tarbisid sagedamini Kesk-Eesti elanikud (33%), kuni 500€ suuruse leibkonnaliikme netosissetulekuga vastajad (33%) ja naised võrreldes meestega (vastavalt 30% ja 12%) (joonis 3.3.15, lisa 2.11). Alkoholivaba siidri tarbijaskond pole viimase viie aasta jooksul palju muutunud ja see on jäänud 19% ja 22% vahemikku.

2022. aasta EKI uuringusse lisandusid alkoholivabad valmiskokteilid (nn mokteilid) ja kangete alkoholsete jookide alternatiivid (nt džinn, viski, rumm jt). 2023. aastal tarbis mokteile 20% nii kõigist vastanuist kui ka alkoholitarbijaist (2022. a vastavalt 18% ja 19%) ning muid alkoholseid jooke 5% nii kõigist vastanuist kui alkoholitarbijaist (sama ka 2022. a) (joonised 3.3.16 ja 3.3.17, lisa 2.11). Neid jooke tarbiti harva, valdavalt mõned korrad aastas (18%) või 1–3 korda kuus (2%). Keskmisest oluliselt vähem pakkusid mokteilid huvi rohkeile alkoholitarbijaile (4%) ja 65+ vastanuile (6%).

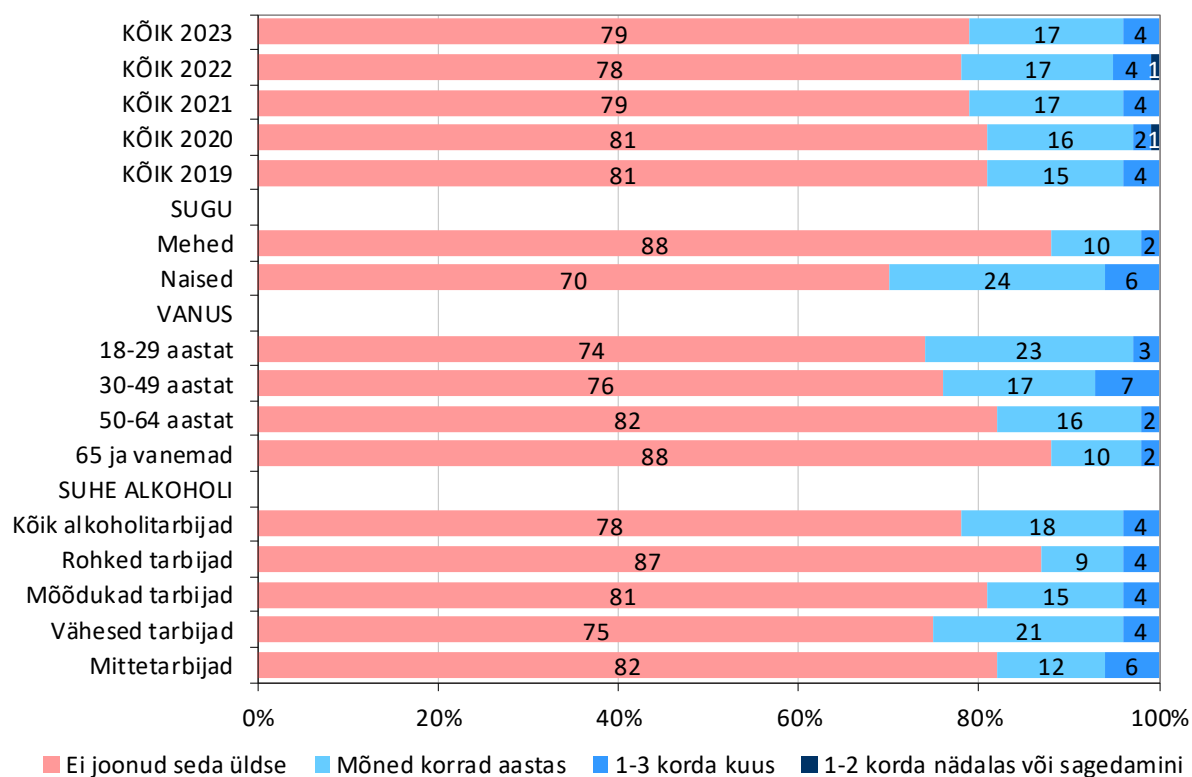
Joonis 3.3.13. Alkoholivaba õlle tarbimissagedused 2019–2023 (% vastanutest)



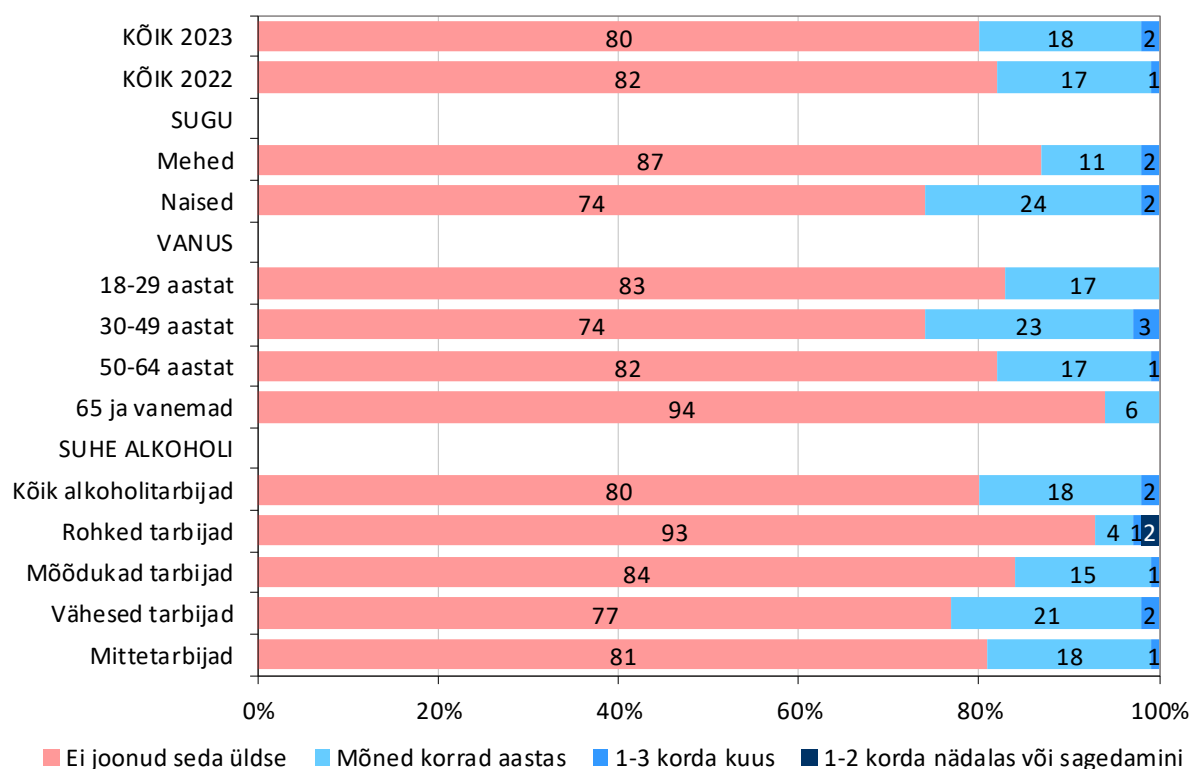
Joonis 3.3.14. Alkoholivaba veini või vahuveini tarbimissagedused 2019–2023 (% vastanutest)



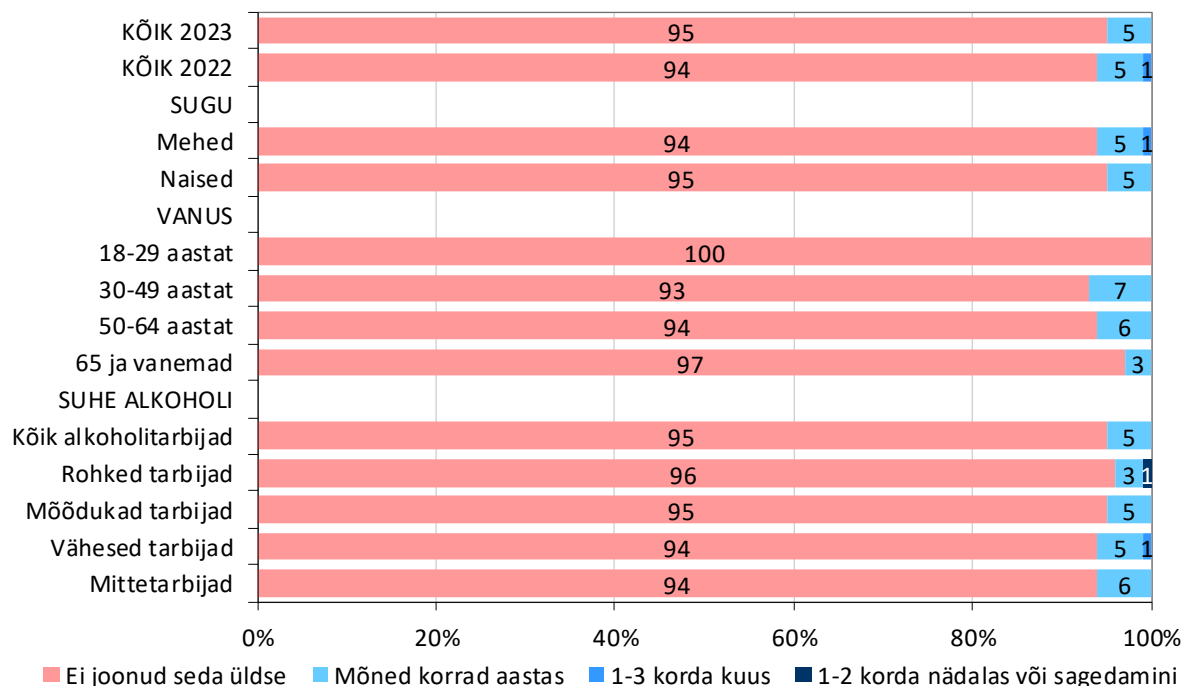
Joonis 3.3.15. Alkoholivaba siidri tarbimissagedused 2019–2023 (% vastanutest)



Joonis 3.3.16. Alkoholivabade valmiskokteilide tarbimissagedused 2022–2023 (% vastanutest)



Joonis 3.3.17. Muude alkoholivabade jookide tarbimissagedused 2022–2023 (% vastanutest)



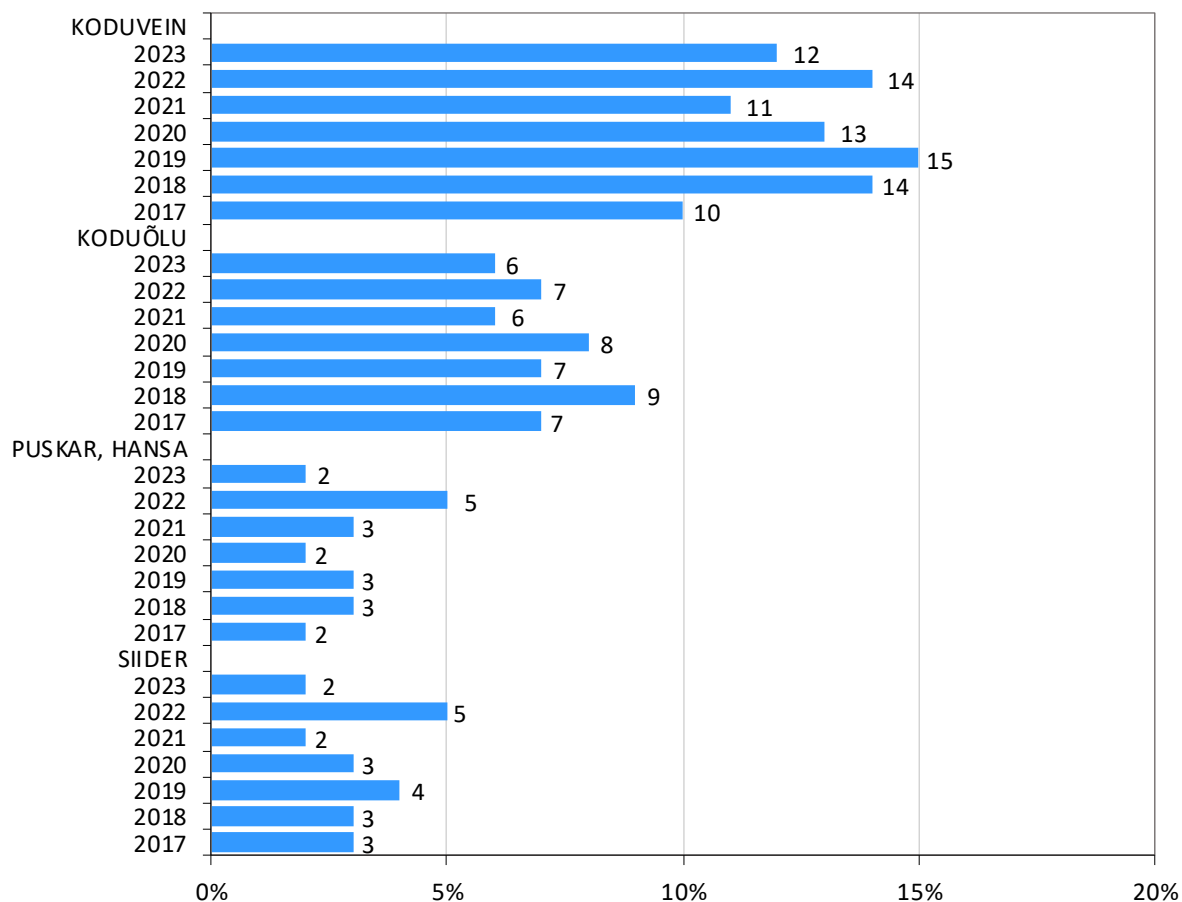
Alkoholsete jookide valmistamine kodus

Alkoholsete jookide valmistamist enda tarbeks kas ise või enda peres kinnitas 16% vastanuist (2022. a 19%), mis näitab, et selle tegevuse populaarsus on mõnevõrra vähenenud (lisa 2.17). Muutused kodus oma tarbeks alkoholsete jookide valmistajate osakaalus pole viimaste aastate lõikes olnud kuigi suured ja nihked siia- või sinnapoole on erinevate jookide osas jäänud valdavalt 3%, koduveini osas ka kuni 5%-punkti piiridesse (joonis 3.3.18). Kõige populaarsem on jätkuvalt koduveini valmistamine (12% vastanuist) ja vähem koduõlle valmistamine (6% vastanuist). Puskarit ja siidrit valmistas 2% vastanuist ja see on võrreldes eelneva aastaga veidi vähenenud.

Kodus oma tarbeks alkoholi valmistamine oli 2023. aastal populaarsem 500€ suuruse leibkonnaliikme netosissetulekuga vastajate (26%) ja Kirde-Eesti elanike seas (25%) ning rohkete ja mõõdukate alkoholitarbijate hulgas (vastavalt 24% ja 23%).

Koduõlut ja koduveini valmistasid keskmisest rohkem 500€ suuruse netosissetulekuga vastajad (vastavalt 13% ja 15%) ja ka rohked alkoholitarbijad (vastavalt 13% ja 19%). Koduveini valmistamine oli keskmisest populaarsem samuti Kirde-Eesti elanike (20%) ja mõõdukate alkoholitarbijate seas (18%). Puskarit valmistasid sagedamini rohked alkoholitarbijad (9%), siidri tegemine oli keskmisest mõnevõrra populaarsem Kesk-Eestis (5%), Lääne- ja Lõuna-Eestis, 50–64-aastaste seas ja mõõdukate alkoholitarbijate hulgas (kõik 4%).

Joonis 3.3.18. Alkoholsete jookide valmistamine kodus 2017–2023 (% vastanutest)

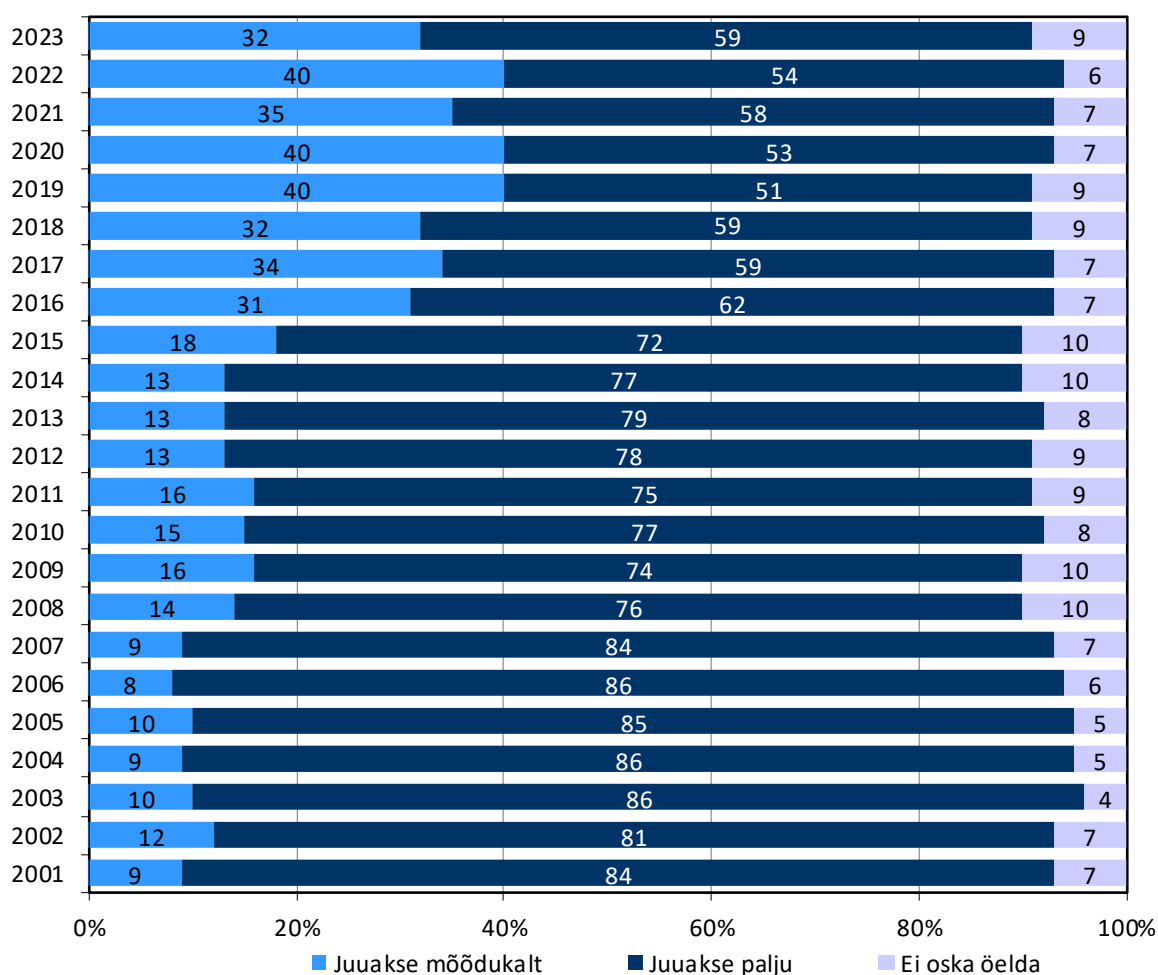


3.3.2. Hinnangud alkoholitarbimisele Eestis ja seonduvad probleemid

Tervise Arengu Instituudi andmetel näeb Euroopa alkoholi kahjude vähendamise tegevuskava ette alkoholitarbimise vähendamist 2025. aastaks võrreldes 2010. aastaga 10%, mis Eesti puhul tähendab 10,28 liitrit alkohoolseid jooke ühe täiskasvanu (15+) kohta absoluutalkoholiks arvestatuna⁹. Eesti näitaja oli 2023. aastal 10,9 liitrit, mis selle eesmärgini veel ei ulatunud.

Elanikud on alates 2001. aastast avaldanud ekspertidena oma arvamust kaasmaalaste alkoholitarbimise kohta, vastates küsimusele: „Milliseks Te hindate eestimaalaste praegust alkoholitarbimist?“ Etteantud vastusvariantidest (*juuakse vähe, juuakse mõõdukalt, juuakse palju, ei oska öelda*)¹⁰ võisid vastajad valida oma arvamust kajastava või sellele kõige lähedasema. Aastatel 2001–2023 antud hinnangud on esitatud joonisel 3.3.19, kus variandis *juuakse mõõdukalt* sisaldub ka *juuakse vähe* vastuste osakaal.

Joonis 3.3.19. Elanike hinnangud kaasmaalaste alkoholitarbimisele 2001–2023 (% vastanutest)



2023. aastal oli 59% vastanutest arvamusel, et eestimaalased joovad palju, 28% hindas kaasmaalaste alkoholitarbimist mõõdukaks, 4% väheseks ja 9% ei osanud hinnangut anda. Sarnaselt jaotusid hinnangud ka pandeemiaeelsel aastal 2018. Võrreldes 2022. aastaga (*juuakse palju* 54%, *juuakse*

⁹ Uuring: Alkoholi tarbimine on 2019. aastast järjest kasvanud, Tervise Arengu Instituut, <https://www.tai.ee/et/uudised/uuring-alkoholi-tarbimine-2019-aastast-jarjest-kasvanud> (20.05.2024)

¹⁰ Alates 2015. aastast sisaldub vastusvariant *juuakse liiga palju* vastusvariandis *juuakse palju*.

mõõdukalt 37%, juuakse vähe 4% ja ei oska öelda 6%) on vähenenud nende vastanute osakaal, kes hindasid kaasmaalaste alkoholitarbimist mõõdukaks ja suurenenud nende osakaal, kes tõdesid, et juuakse palju, juuakse vähe-vastuste osakaalus polnud muutust.

Aasta jooksul toimunud muutusi hinnangutes ei saa seostada kiire aktsiisitõusuga nagu see oli aastatel 2016–2017¹¹, sest 2023. aastal kehtisid alkoholile 2019. aasta aktsiisimäärad. 2016. aastal vähenes oluliselt nende vastajate osakaal, kelle arvates jõid kaasmaalased palju ning suurenes nende vastajate osakaal, kelle hinnangul joodi mõõdukalt. Pigem viitavad muutused hinnangutes sellele, et elanikud on naasnud peale pandeemiat tavapärase eluviisi juurde ja alkoholi tarbimine on Eestis probleem, mis on taas rohkem teadvustatud.

Kui küsida vastajailt nende endi alkoholitarbimise kohta, siis olid hinnangud tunduvalt leebemad võrreldes kaasmaalaste alkoholitarbimisele antud hinnangutega. 75% vastanutest tõdes, et nad tarbisid alkoholi vähe või mõõdukalt, 20% ei tarbinud aasta jooksul üldse alkoholi ja 5% märkis, et jõi palju (2022. a vastavalt 78%, 15% ja 7%) (lisa 2.8). Aastaga suurenes nende elanike osakaal, kes alkoholi üldse ei tarbinud ning seda vähe või mõõdukalt alkoholi tarbinute arvelt, palju alkoholi tarbinute osakaal veidi vähenes, kuid muutus ei ole märkimisväärne.

Kuigi alkoholi tarbimine ühe täiskasvanud elaniku kohta (15+) absoluutalkoholina eelneva aastaga võrreldes vähenes (11,2 liitrit 2022. a 10,9 liitriks 2023. a) ja Eesti liigub püsitatud eesmärgi suunas (10,28 liitrit) on elanike alkoholitarbimine vaatamata mittetarbijate osakaalu suurenemisele vähestele ja mõõdukalt alkoholi tarbijate arvelt siiski veel liiga suur.

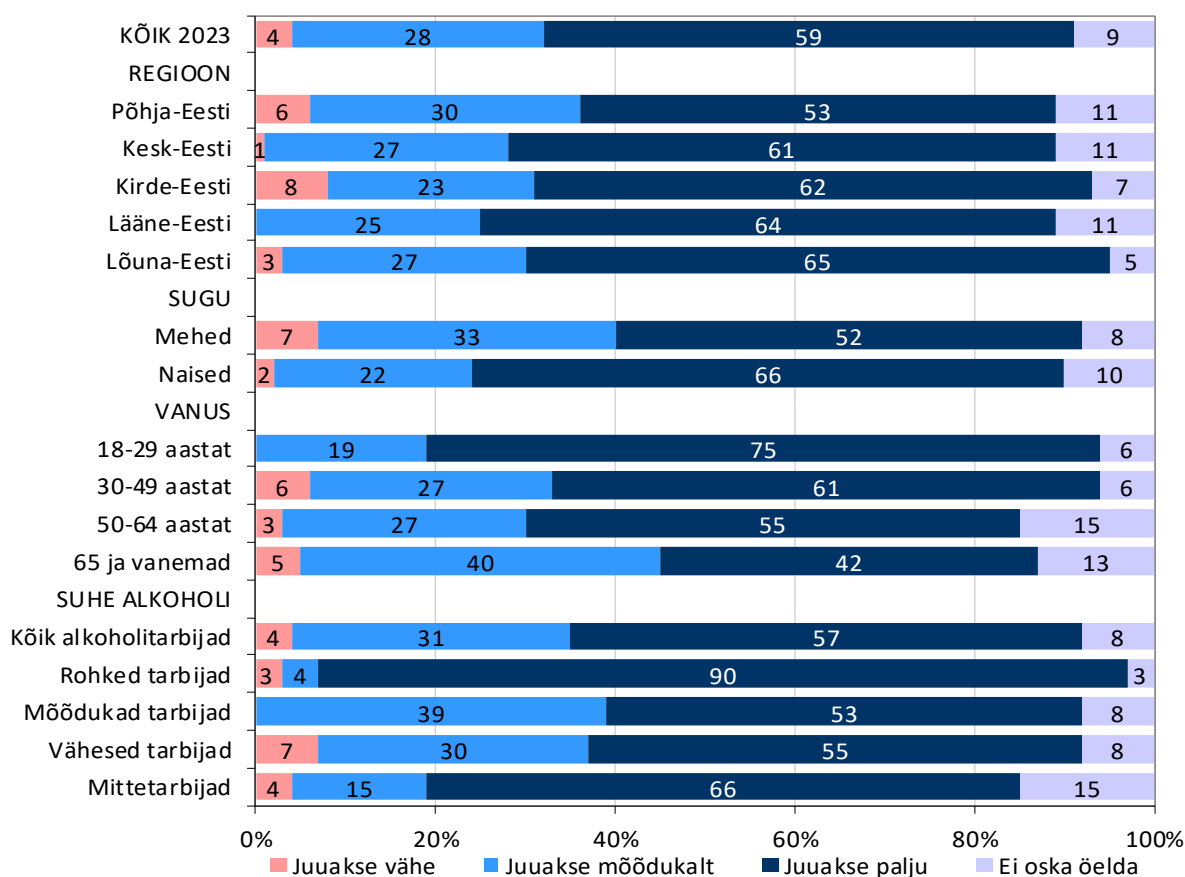
Kaasmaalaste liigne alkoholitarvitamine on Eesti ühiskonnale tõsine väljakutse ja tõdemus, et kaasmaalased joovad palju, oli sagedamini valitud vastuseks kõikides elanike rühmades vaatamata vastajate isiklikele alkoholitarbimise harjumustele. Suhteliselt enam märkisid seda rohked alkoholitarbijad (90%), 18–29-aastased noored (75%), alkoholi mittetarbijad (66%) ja naised (66%) (joonis 3.3.20).

Alkoholitarvitamisest tingitud kahjud (sh surmad) on Tervise Arengu Instituudi hinnangul viimastel aastatel suurenenud ning alkoholi kättesaadavus võrreldes palgakasvu ja müügikohtade arvukusega tõusnud. Alkoholiga seonduvate probleemide ja kahjude teadvustamine nii üksikisiku kui ühiskonna tasandil on toeks elanikele, kes soovivad oma tarbimis- ja ostuharjumusi üle vaadata, samuti baasmaterjaliks alkoholipoliitika elluvijatele erinevate tegevuste kavandamisel ja muutmisel. Alljärgnevalt sellest, millised olid elanike hinnangul tõsisemad alkoholiga seotud probleemid Eestis aastal 2023 ning kas hinnangud aasta jooksul muutusid.

Alates 2010. aastast on elanikelt igal aastal küsitud, missuguseid alkoholiga seonduvaid probleeme nad ise Eestis valupunktidenäevad. Vastajad avaldasid arvamust 12 probleemvaldkonna kohta hinnates, kas tegemist oli väga tõsise, tõsise probleemiga, probleem ei ole tõsine või kui ei osatud hinnangut anda, siis märkides vastuseks ei oska öelda.

¹¹ Alkoholi aktsiisimäärad, Maksu- ja Tolliamet, <https://www.emta.ee/ariklient/maksud-ja-tasumine/aktsiisid/alkohol#alkoholiaktsiis>

Joonis 3.3.20. Elanike rühmade hinnangud kaasmaalaste alkoholitarbimisele 2023 (% vastanutest)

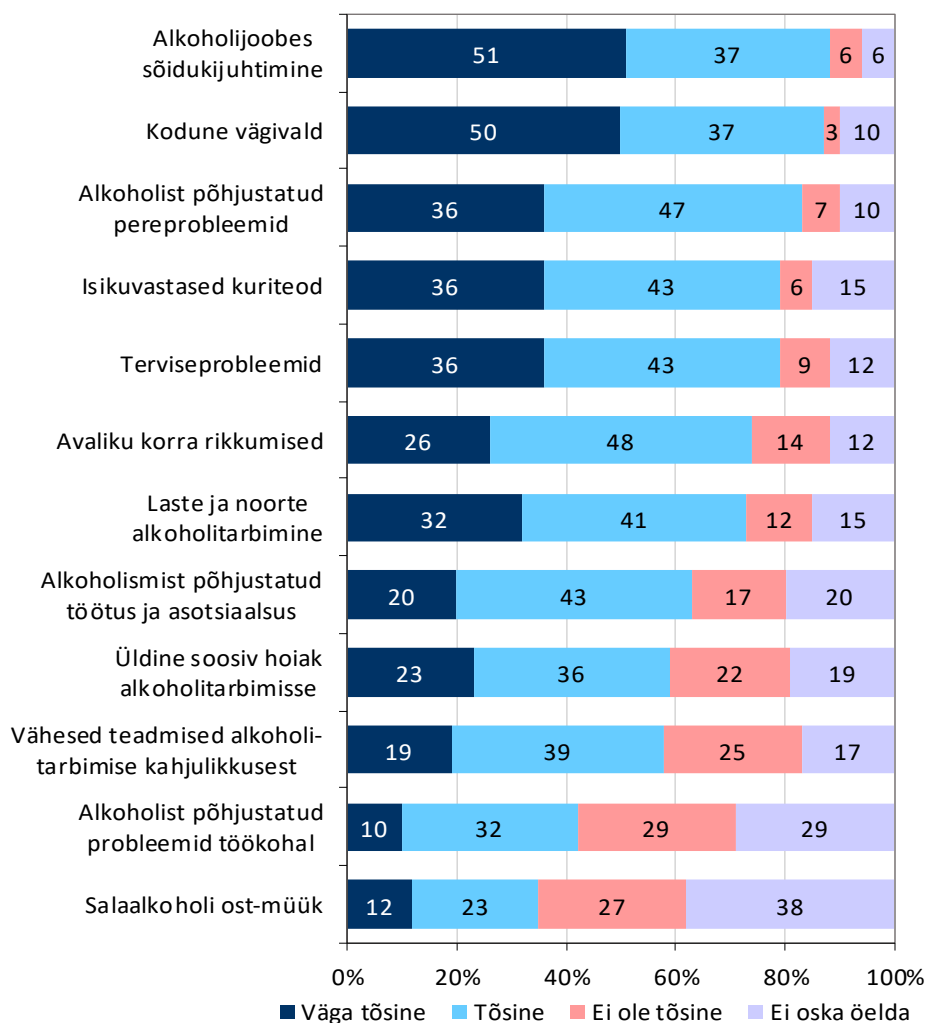


2023. aastal olid elanike hinnangul Eestis kõige teravamateks alkoholitarbimisega seonduvateks probleemideks alkoholijooobes sõidukijuhtimine (88% vastanutest *väga tõsine* või *tõsine* probleem, 2022. a 86%) ja kodune vägivald (87% vastanutest *väga tõsine* või *tõsine* probleem, 2022. a sama), kusjuures *väga tõsisena* nägi neid vastavalt 51% ja 50% vastanutest. Ülejäänud valdkondi hinnati eeskätt vastusvariandiga *tõsine*. Erandiks olid salaalkoholi ostmine ja müümine, kus valdav enamus vastanuid ei osanud hinnangut anda (joonis 3.3.21, tabel 3.3.4). Kaheksa elanikku kümnest märkis tõsise või väga tõsise probleemina alkoholist põhjustatud pereprobleeme (83%, neist *väga tõsine* 36% ja *tõsine* 43%), isikuvastaseid kuritegusid (79%, neist *väga tõsine* 36% ja *tõsine* 43%) ja terviseprobleeme (79%, neist 36% väga tõsine ja 43% tõsine).

Lisaks ülaltooduile olid elanike hinnangul alkoholiga seonduvateks tõsisteks valupunktideks Eestis ka avaliku korra rikkumised ning laste ja noorte alkoholitarbimine (74% ja 73% vastanutest *väga tõsine* või *tõsine* kokku). Enam kui pooled vastanutest märkisid probleemseina alkoholismist põhjustatud töötust ja asotsiaalsust, üldist soosivat hoiakut alkoholitarbimisele ning väheseid teadmisi alkoholitarbimise kahjulikkusest (58–63% *väga tõsine* või *tõsine* kokku). Alkoholi tarbimine töökohtadel ja salaalkoholi ostmine – müümine on elanike hinnangul Eesti ühiskonnas vähem probleemsed (vastavalt 42% ja 35% *väga tõsine* ja *tõsine* kokku). Kuna kokkupuuteid vastavate olukordadega oli vähem ja nappis ka juhtude meediakajastusi, siis võis hinnangute andmine olla vastajaile keerulisem ja need jäeti andmata.

Hinnanguid erinevatele probleemvaldkondadele mõjutas enim vastaja sugu, suhe alkoholiga ehk isiklik alkoholitarbimine ja vanus. Naised tajusid meestega võrreldes probleeme tõsisemalt, samuti noored. Mida suurema alkoholitarbijaga oli tegemist, seda vähem teadvustati probleeme (lisa 2.19).

Joonis 3.3.21. Elanike hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis 2023 (% vastanutest)

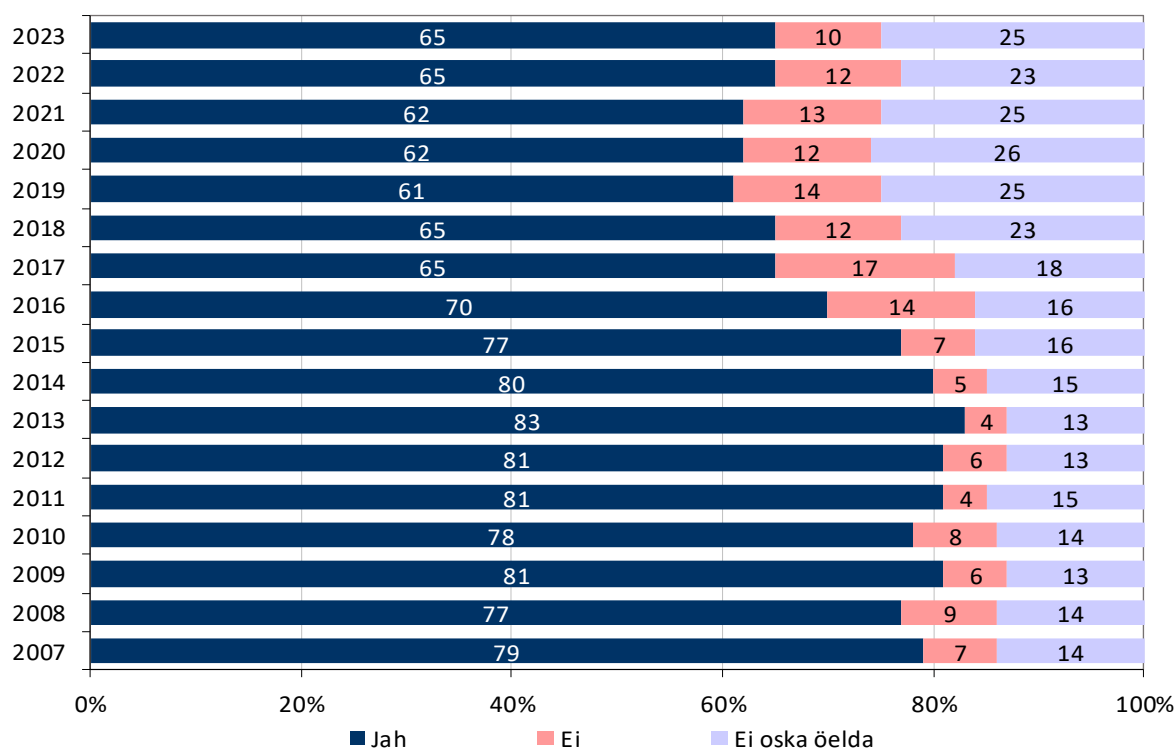


Näiteks hindasid naised võrreldes meestega teravamaks olukorda kõikides uuritud valdkondades (suurem alahoidlikkus ja vähesem riskivalmidus). Noored (18–29-aastased) teadvustasid teiste vanuserühmadega võrreldes enam alkoholijoobes sõidukijuhtimise, koduse vägivalda ja alkoholist põhjustatud pereprobleemide tõsidust Eestis, kuid ka laste ja noorte alkoholitarbimist ning üldist alkoholitarbimist soosivat hoiakut. Neid vastajaid aga, kes enda hinnangul ise aasta jooksul palju alkoholi tarbisid, iseloomustas vähem tõsimeelne suhtumine probleemidesse. Nii näiteks arvas iga teine sellest vastajarühmast, et salaalkoholi ost-müük, alkoholist põhjustatud probleemid töökohal ja vähesed teadmised alkoholitarbimise kahjulikkusest ei ole tõsine probleem (vastavalt 52%, 52% ja 49% vastajarühmast, kõigist vastanutest 27%, 29% ja 25%), ligikaudu pooled olid seda meelt, et alkoholismist põhjustatud töötus ja asotsiaalsus ei ole tõsine probleem (45% vastajarühmast, kõigist vastanutest 17%) ning ligi kolmandik hindas, et alkoholitarbimisega seonduvad tervisehäädad ja üldine soosiv hoiak alkoholitarbimisse ei ole tõsine probleem (30% ja 30% vastajarühmast, kõigist vastanutest 9% ja 22%). Antud vastajarühma leebem suhtumine ilmselt ka Eesti ühiskonna kõige põletavamaid probleemvaldkondi hinnates (alkoholijoobes sõidukijuhtimine, kodune vägivald). Enda hinnangul palju alkoholi tarbivad elanikud on teadlikud sellest, et nende alkoholitarbimine on tavapärasest suurem ning ühtlasi teadlikud oma harjumuse negatiivsetest tagajärgedest, mis on omavahel vastuolus (nn kognitiivne dissonants). Vastuolu vähendamiseks võidakse pisendada või vastu seista alkoholi-

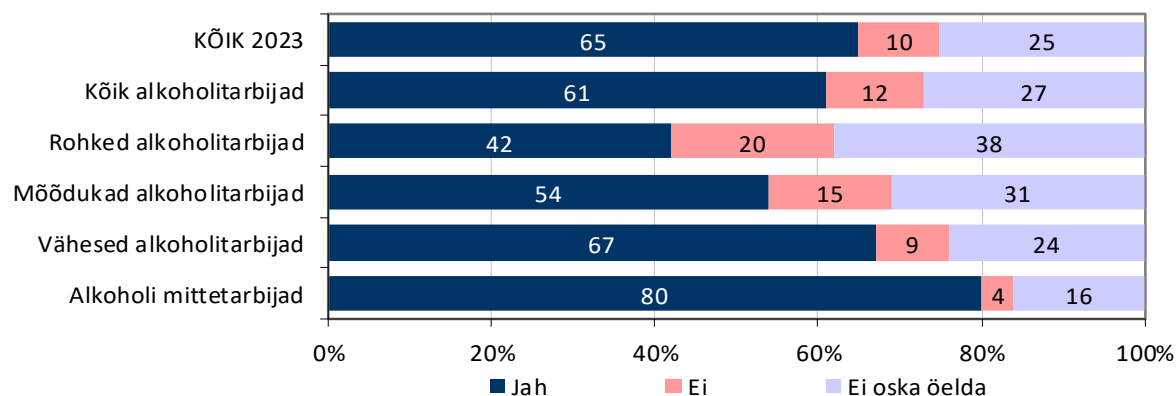
tarbimisega kaasnevatele kahjudele ja tagajärgedele (nt *ei ole tõsine probleem*) või muuta seisukohta, et alkoholi tarbimine sellisel määral ei kahjusta või muuta hoiakut, et ei tarbigi isiklikult nii palju alkoholi (nt *tarbin mõõdukalt*).

Alkoholijoobes sõidukijuhtimist on alates 2010. aastast pidanud probleemiks 9 vastajat 10-st, alkoholitarbimisega seonduvat kodust vägivalda 8–9 vastajat 10-st. Kui sõiduki juhtimine alkoholijoobes on hinnanguliselt olnud kogu uuringuteperioodi vältel ennekõike väga tõsine probleem, siis koduse vägivalda osas on hinnangud karmistunud alates 2016. aastast ja see on nüüd Eesti ühiskonnas pigem väga tõsine kui tõsine probleem. Salaalkoholi ostmise ja müümine oli 2023. aastal probleemiks kolmandiku vastanute hinnangul ja seda hinnati pigem tõsiseks kui väga tõsiseks probleemiks. Muutused hinnangutes viitavad salaalkoholi tarbimise ja kättesaadavuse vähenemisele.

Joonis 3.3.22. Elanike hinnangud alkoholitarbimise vähendamise vajalikkusele Eestis 2007–2023 (% vastanutest)



Joonis 3.3.23. Alkoholi tarbijarühmade ja mittetarbijate hinnangud alkoholitarbimise vähendamise vajalikkusele Eestis 2023 (% vastanutest)



3.4. Elanike hinnangud Eesti riigi alkoholipoliitikale ja suhtumine võimalikesse meetmetesse

Eesti riigi alkoholipoliitika koosneb meetmetest, mille ülesandeks on vähendada alkoholitarbimisest tingitud tervise-, sotsiaalset- ja majanduslikku kahju nii üksikisiku, pere kui ühiskonna tasandil. Alkoholipoliitika põhimõtted on kirjas *Alkoholipoliitika roheline raamatus*¹², kus kajastatakse Maailma Terviseorganisatsiooni poolt soovitatud meetmeid alkoholi kättesaadavuse ja müügiesituse-reklaami piiramiseks, alkoholitarvitamisest ja joobest tulenevate kahjude vähendamiseks, salaalkoholi leviku piiramiseks, hinna- ja maksupoliitikat, samuti joobes sõiduki juhtimise ennetamiseks, teadlikkuse suurendamiseks, alkoholisisalduse ravi ja nõustamisteenuste kättesaadavuse parandamiseks, soovitusi kohalikele omavalitsustele alkoholitarbimisega seonduvate kahjude piiramiseks jms¹³. Alkoholiga seonduvat reguleerivad Eestis alkoholi- ja reklaamiseadus. Alkoholiseadusega määratletakse erinõuded alkoholi käitlemisele, tarbimispiirangud, järelevalve ja vastutus seaduse rikkumise eest. Reklaamiseadus määratleb alkoholireklaami mõiste, sätestab üldnõuded alkoholireklaamile, keelud ja piirangud, järelevalve ning samuti vastutuse seaduse rikkumise eest.

Alljärgnevalt elanike ootustest riigi alkoholipoliitikale ja alkoholitarbimise vähendamise meetmetele.

3.4.1. Hinnangud Eesti riigi alkoholipoliitikale

Elanike ootusi riigi alkoholipoliitikale on Eesti Konjunktuuriinstituut kaardistanud viimased 20 aastat. Küsitluses osalenutel paluti avaldada arvamust, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika, valides etteantud nelja vastusvariandi vahel: *võimalikult liberaalne (regulatsioonideta)*, *vähese regulatsioonidega*, *rangete regulatsioonidega* või *ei oska öelda*.

2023. aasta uuringu andmetel peaks riigi alkoholipoliitika olema reguleeritud. Nii arvas 71% vastanutest, neist 40% pooldaks väheseid ja 31% rangeid piiranguid, 10% vastanutest eelistaks piirangutevaba alkoholipoliitikat ning 19% ei võtnud selles küsimuses seisukohta (2022. a vastavalt 77%, 45%, 32%, 10% ja 13%). Võrreldes eelneva aastaga on vähenenud piirangutega alkoholipoliitika pooldajate osakaal (6%-punkti) ja suurenenud teema suhtes ükskõiksete osakaal (6%-punkti), piirangutevaba poliitika toetajate osakaal ei muutunud. Enim on aastaga kahanenud väheseid regulatsioone pooldavate vastanute osakaal (5%-punkti) (joonis 3.4.1). Elanike poolehoid kuulub endiselt pigem liberaalsele ja vähese piirangutega alkoholipoliitikale, kuid iga viies elanik on ükskõikne. Kui 20 aastat tagasi toetas liberaalset ja vähese piirangutega poliitikat kokku 46% ja rangeid piiranguid 42% vastanutest, siis 2023. aastal vastavalt 50% ja 31%.

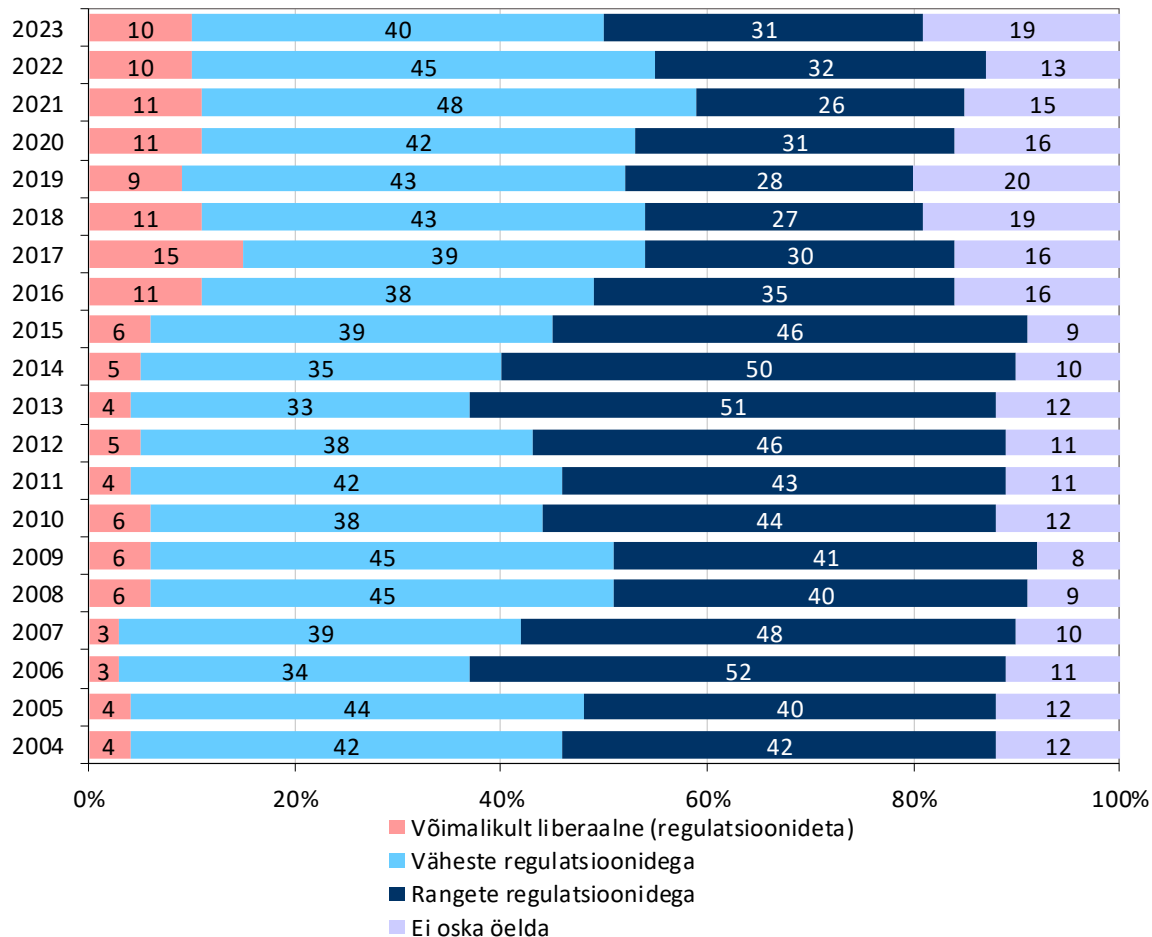
Rangete piirangute pooldajaid oli enim nende vastanute hulgas, kes ise alkoholi ei tarbinud (46%), Kirde-Eesti elanike (47%) ning ka 18–29-aastaste noorte hulgas (36%). Mehed ootavad naistega võrreldes enam vähese regulatsioonidega või piirangutevaba alkoholipoliitikat (vastavalt *vähese regulatsioonidega* 36% ja 34%; *võimalikult liberaalne* 13% ja 7%). Vähese regulatsioonidega alkoholipoliitikat pooldasid enim mõõdukalt ja rohkelt alkoholi tarbivad vastanud (vastavalt 57% ja 52%), kõrgeimasse sissetulekurühma kuuluvad vastajad (üle 2000 € 48%), 65-aastased ja vanemad (45%) ning Lääne-Eesti

¹² Alkoholipoliitika roheline raamat; https://www.tai.ee/sites/default/files/2021-04/alkoholipoliitika_roheline_raamat.pdf, 14.05.2024

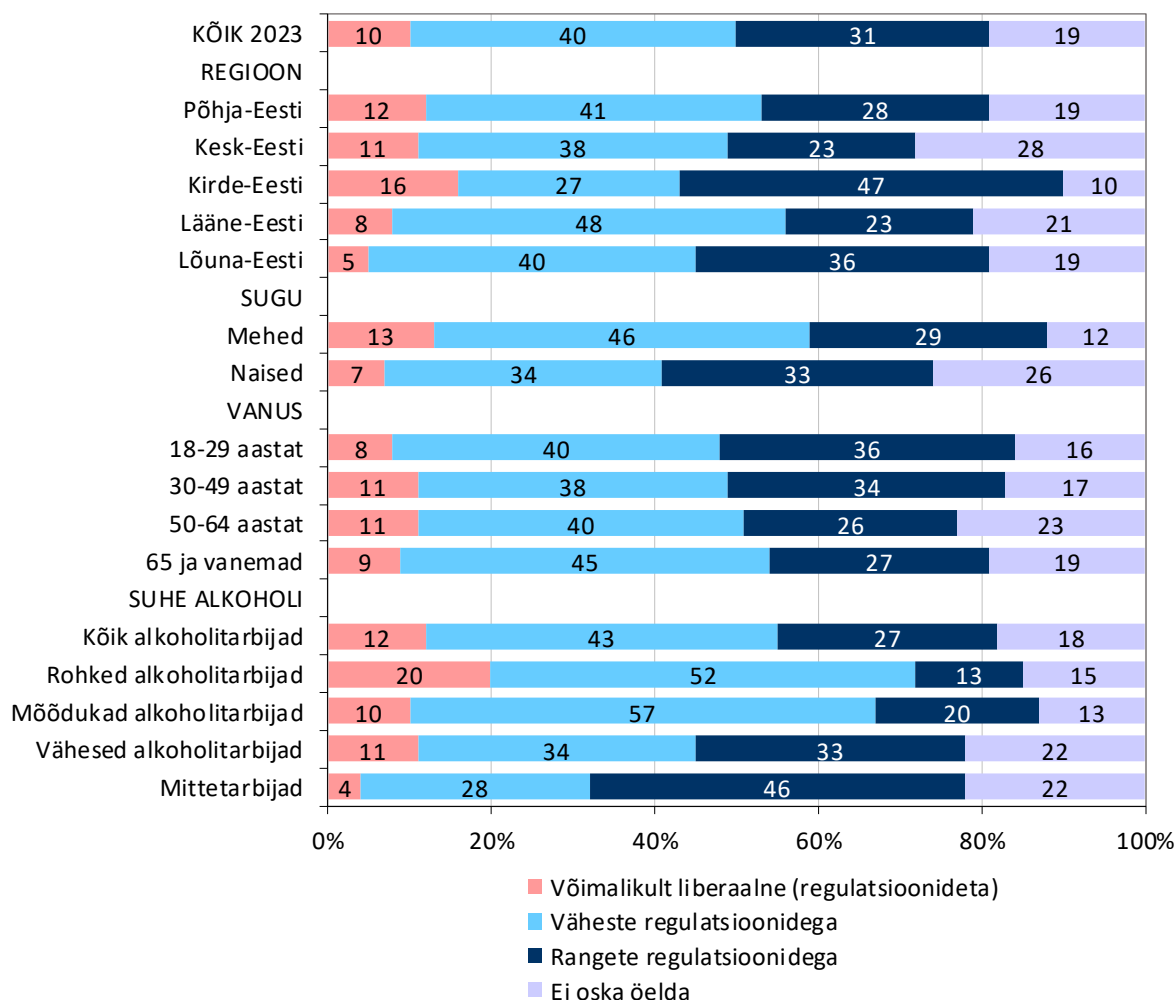
¹³ Eesti alkoholipoliitika roheline raamat; <https://www.sm.ee/alkohol>, 15.04.2024

elanikud (48%). Liberaalset piirangutevaba alkoholipoliitikat ootavad riigilt suhteliselt enam Kirde-Eesti ja muust rahvusest elanikud (mõlemad 16%), madalaima sissetulekuga (500€ 22%) ja palju alkoholi tarbivad elanikud (20%) (joonis 3.4.2, lisa 2.18).

Joonis 3.4.1. Elanike ootused Eesti riigi alkoholipoliitikale 2004–2023 (% vastanutest)



Joonis 3.4.2. Elanike ootused Eesti riigi alkoholipoliitikale regiooni, soo, vanuse ja alkoholitarbimise lõikes 2023 (% vastanutest)



3.4.2. Ootused alkoholitarbimise vähendamise meetmetele

Elanike hinnangul on alkoholitarbimine Eestis probleem ja sellega tuleks jätkuvalt tegeleda. 2023. aastal arvas 65% vastanutest, et elanike alkoholitarbimist tuleks Eestis vähendada ja see hinnang ei ole aasta jooksul muutunud (2022. a 65%) (lisa 2.2). Milliseid meetmeid elanikud alkoholitarbimise ohjeldamiseks tõhusaks pidasid, selgitati küsimuse abil: „Mida peaks Teie arvates alkoholitarbimise vähendamiseks tegema?“ Etteantud meetmeid hindasid vastajad järgmiste vastusvariantidega: *kindlasti*, *võib-olla*, *sega mitte* või *ei oska öelda*.

Tõhusaim viis alkoholitarbimise vähendamiseks lähtub küsitluse andmetel inimestest endist, otsusest muuta oma suhtumist alkoholitarbimisse ja sellele vastavast käitumisest. Suhtumise muutust ja teistele paremaks eeskujuks olemist pidas *kindlasti* tõhusaks 80% vastanutest. 73% vastanutest oli seisukohal, et noortele peaks *kindlasti* looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi ja tegema *kindlasti selgitustööd* alkoholitarbimise negatiivsete tagajärgede kohta (71%). Enam kui pooled vastanutest (66%) toetavad *kindlasti* järelevalve suurendamist alkoholimüügiga seonduvate õigusrikkumiste korral ja rangemaid karistusi alkoholijoobes toimepandud õigusrikkumiste puhul (64%). Ürituste korraldajad, ettevõtted ja meediakanalid saaksid elanike hinnangul anda oma panuse, kasutades võimalust mitte propageerida

avalikel üritustel ja nende kajastamisel alkoholi tarbimist, mida toetas *kindlasti* 59% vastanutest. Alkoholireklaami piiramist ja enamaid sõltuvusravi võimalusi pidas kindlasti tõhusaks iga teine vastaja (vastavalt 52% ja 48%). Alkoholireklaami piiramist eelistatakse täielikule ärakeelamisele, viimast pidas kindlasti tõhusaks 42% vastanutest, 27% kaaluks seda võimalust ja 23% ei pea keelamist vajalikuks.

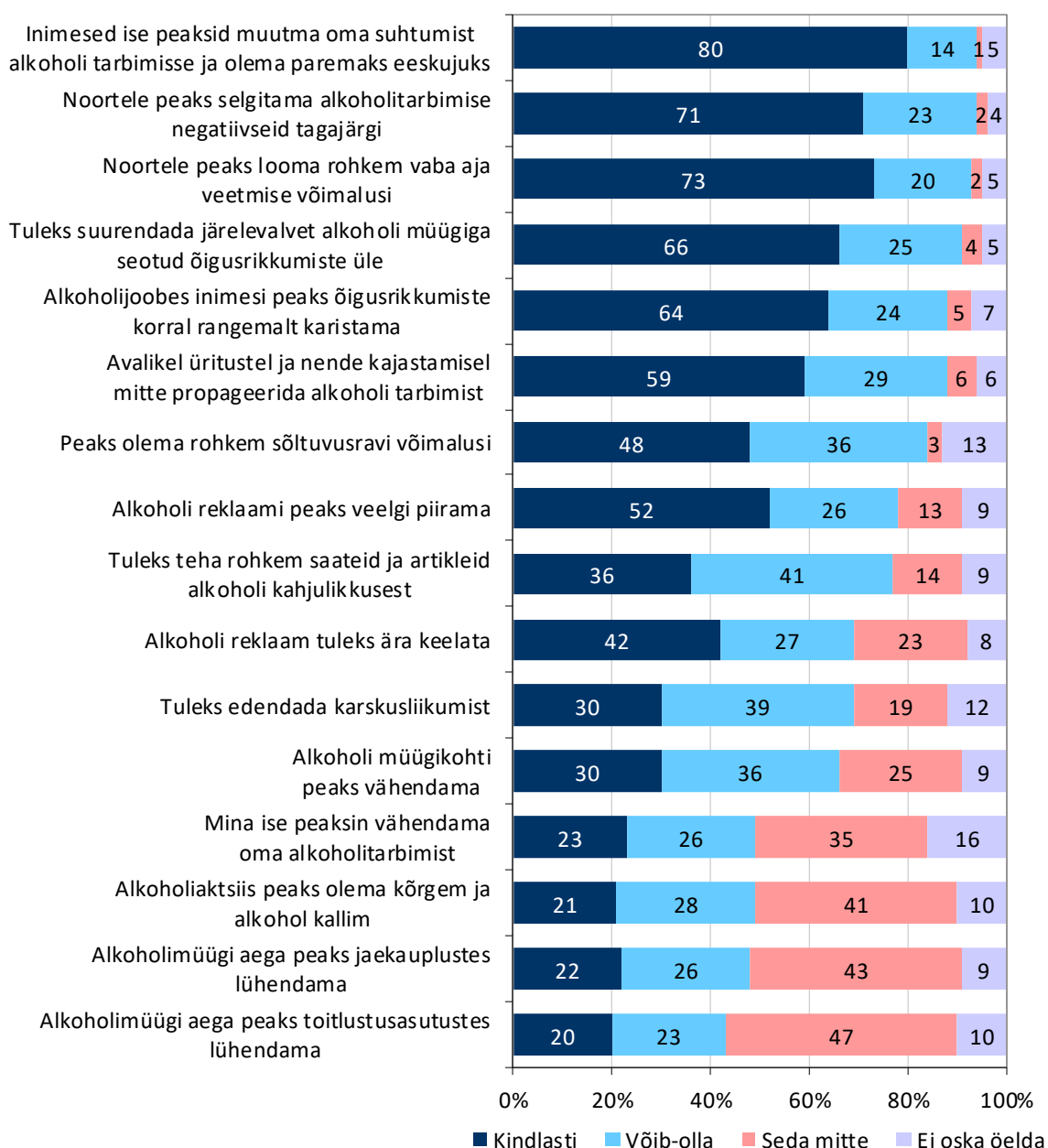
Alkoholitarbimise vähendamisele võivad elanike hinnangul avaldada teatud mõju saated ja artiklid alkoholi kahjulikkusest (*kindlasti* 36%, *võib-olla* 41%), karskusliikumise edendamine (*kindlasti* 30%, *võib-olla* 39%) ja alkoholi müügikohtade vähendamine (*kindlasti* 30%, *võib-olla* 36%) (joonis 3.4.3).

Enam kui kolmandik vastanutest ei olnud nõus, et neil endil oleks vaja oma alkoholitarbimist vähendada (*kindlasti* 23%, *võib-olla* 26%, *sega mitte* 35%). Alkoholiaktsiisi tõstmise ja alkoholi kallinemise mõjusse ning jaekauplustes ja toitlustusasutustes alkoholimüügi aja lühendamisse usub *kindlasti* vaid iga viies vastanu (20–22%), valdavalt ei peeta neid meetmeid mõjusaks (41–47%).

Nende elanike toetus alkoholitarbimist piiravatele meetmetele, kelle arvates tuleks elanike alkoholitarbimist vähendada (moodustasid 65% vastanutest), on aasta jooksul muutunud jõulisemaks, erinevaid meetmeid toetab *kindlasti* eelneva aastaga võrreldes kuni 16%-punkti rohkem ja mitte ühegi meetme osas toetus ei langenud (tabel 3.4.1). Alkoholitarbimise vähendamist vajalikuks pidavad elanikud toetavad varasemast enam alkoholi müügikohtade vähendamist (16%-punkti), järelevalve suurendamist alkoholimüügiga seonduvate õigusrikkumiste üle (14%-punkti), enamate saadete ja artiklite avaldamist alkoholitarbimise kahjulikkuse kohta (14%-punkti) ja alkoholiaktsiisi tõstmist, mis tooks kaasa alkoholi hinna tõusu (14%-punkti), samuti noortele alkoholi tarvitamise negatiivsete tagajärgede selgitamist (13%-punkti), alkoholireklaami senisest veelgi suuremat piiramist (13%-punkti).

Kui 2022. aastal avaldasid elanike hinnangutele mõju Covid-19 pandeemiaga seotud piirangud ja suletus, millele vastukaaluks anti leebemaid hinnanguid, siis 2023. aastaks tavapärane elurütm taastus ning kontsertide, spordivõistluste ja muude avalike ürituste, toitlustusasutuste ja kaubanduskeskuste külastamise, seal ostude sooritamise, samuti reisimisega seotud piirangud kadusid ning ühiskonnas teadvustati ja kajastati taas neid probleeme, millele pandeemia ajal avalikkuses vähem tähelepanu pöörati.

Joonis 3.4.3. Elanike hinnangud alkoholitarbimise vähendamise meetmetele 2023 (% vastanutest)



Tabel 3.4.1. Elanike hinnangud alkoholitarbimise vähendamise meetmetele 2009–2023 (kindlasti-vastanute % vastanutest, kelle hinnangul tuleks elanike alkoholitarbimist vähendada)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Inimesed ise peaks muutma oma suhtumist alkoholi tarbimisse ja olema teistele (sh lastele) paremaks eeskujuks	88	86	90	94	90	90	91	92	87	88	85	85	85	76	86
Noortele peaks selgitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi	82	79	85	84	81	79	85	85	85	80	82	76	83	68	81
Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi	84	79	86	84	88	83	84	88	86	83	81	77	79	74	76
Tuleks suurendada järelevalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle	84	82	89	85	85	83	84	84	77	73	76	68	74	61	75
Alkoholijooobes inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama	79	75	79	83	83	80	79	79	80	71	70	71	70	64	72
Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist	75	76	81	81	79	77	80	78	78	72	75	73	73	61	70
Alkoholi reklaami peaks veelgi piirama*	80	79	81	85	82	81	85	82	77	70	48	62	59	50	63
Peaks olema rohkem sõltuvusravi võimalusi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53	55	51	44	55
Alkoholi reklaam tuleks ära keelata	-	-	-	-	-	-	53	61	56	46	44	47	47	39	51
Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest	60	54	61	64	58	53	59	64	60	43	44	42	45	33	47
Alkoholi müügikohti peaks vähendama	45	55	52	56	56	50	46	52	44	40	38	38	40	26	42
Tuleks edendada karskusliikumist	39	33	41	43	41	40	40	50	43	34	34	36	42	31	40
Alkoholimüügi aega peaks kauplustes lühendama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	26	28	24	19	30
Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim	17	18	21	23	24	22	27	27	21	14	19	18	19	16	30
Alkoholimüügi aega peaks toitlustusasutustes lühendama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	25	23	15	27
Mina ise peaksin vähendama oma alkoholitarbimist	-	-	-	-	-	33	34	39	31	25	24	24	23	19	26

* aastatel 2009–2018 – alkoholi reklaami peaks piirama, 2019. aastast – alkoholi reklaami peaks veelgi piirama.

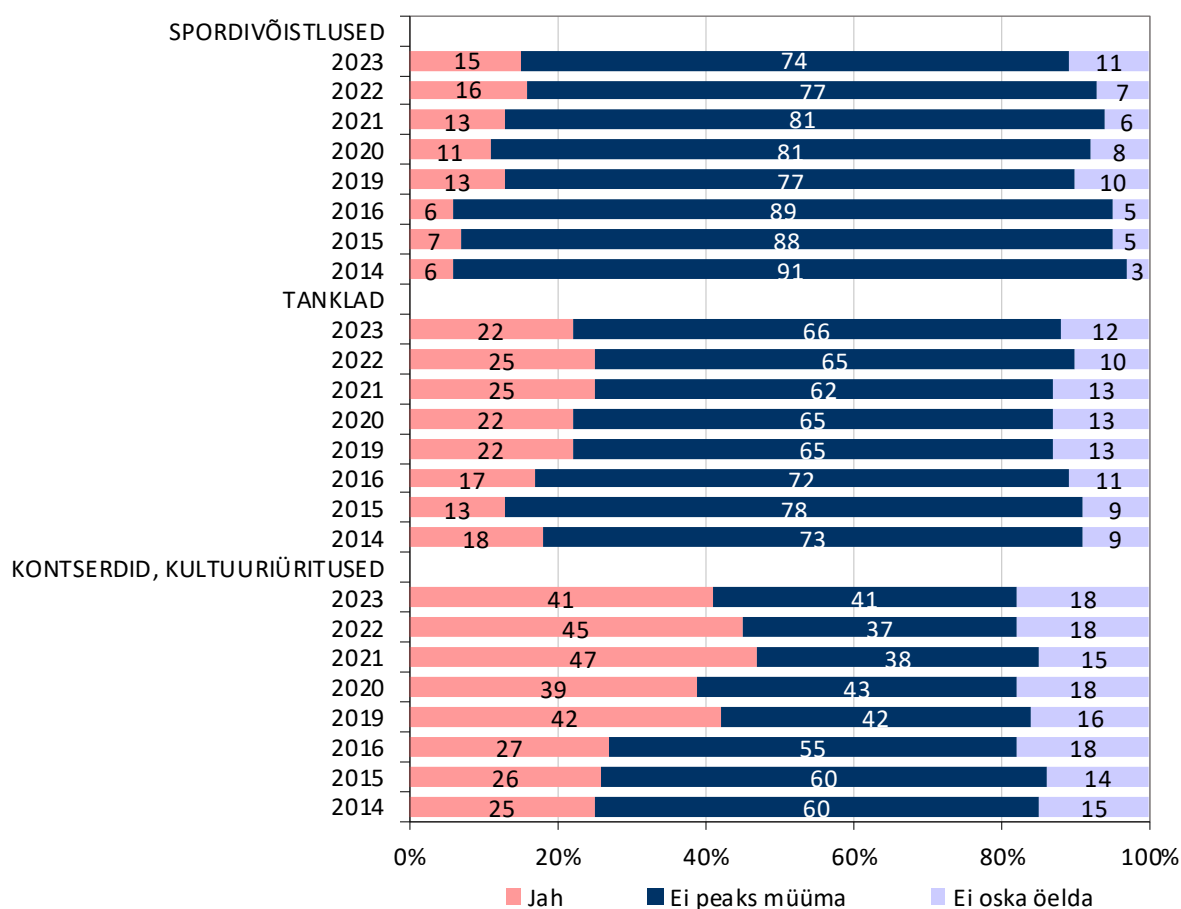
3.4.3. Hinnangud alkoholsete jookide müügile tanklates, spordi- ja kultuurisündmustel

Alkoholipoliitika kavakindla tegutsemise aluseks on teatud põhimõtted, mis on turu osapoolte vahel kokku lepitud ja ühiskonnas aktsepteeritud. Need põhimõtted on ajas muutuvad ja seetõttu on alates 2014. aastast (v.a 2017 ja 2018) kaardistatud elanike seisukohti alkoholsete jookide müümise kohta tanklates, spordivõistlustel ning kontsertidel ja kultuuriüritustel (*Kas alkoholsete jooke peaks Teie arvates müüma tanklates, spordivõistlustel ning kontsertidel ja kultuurisündmustel?*). Hinnangu andmiseks võisid elanikud valida kolme vastusvariandi vahel (*jah, ei peaks müüma, ei oska öelda*).

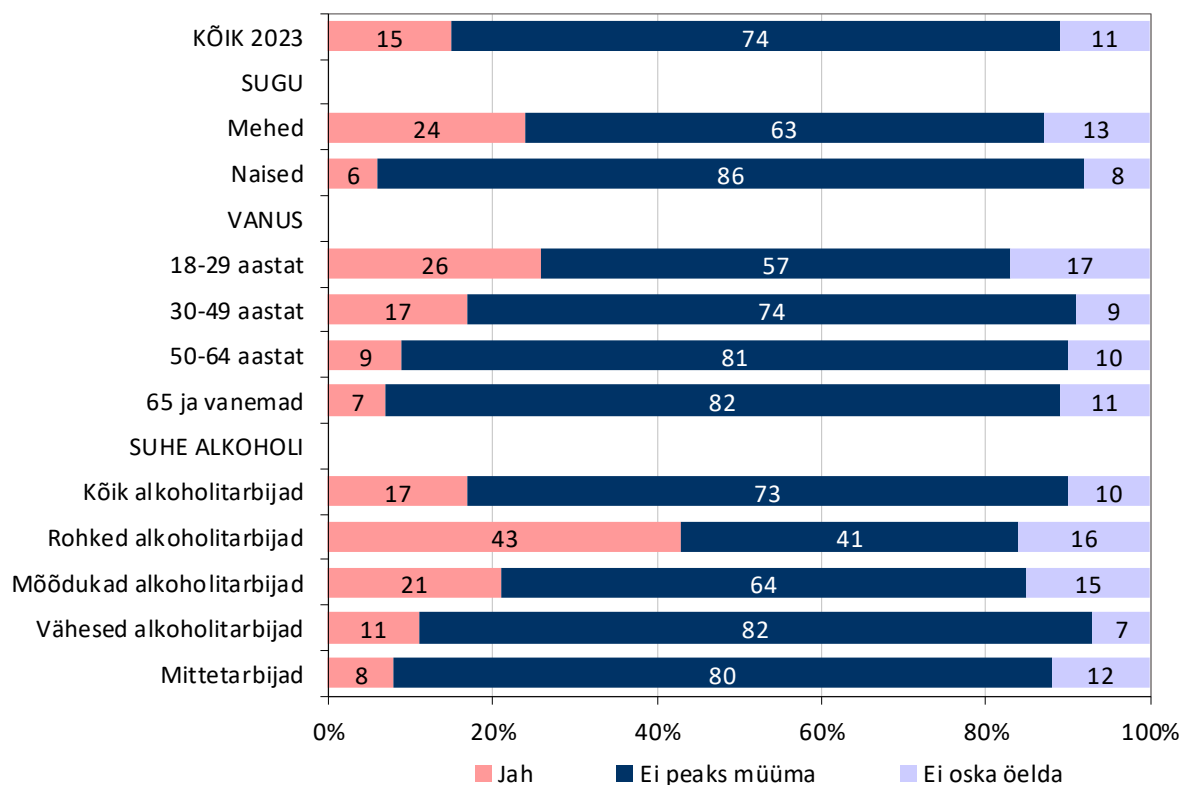
Valdav osa elanikest pooldas 2023. aastal alkoholi mittemüümist spordivõistlustel ja tanklates, kuid kontsertide ja kultuurisündmuste osas puudus ühtne seisukoht – pooled vastanutest toetasid alkoholi müüki ja pooled olid selle vastu (joonis 3.4.4).

Elanike väärtushinnangute kohaselt ei sobi alkohol kokku spordivõistlustega. Alkoholi müüki spordivõistlustel on elanikud suhtunud kõige negatiivsemalt võrreldes tanklate ja kultuuriüritustega ning selliste hinnangute osakaal on varieerunud varasematel aastatel 77%-st 91%-ni. 2023. aastal taunis alkoholsete jookide müüki spordivõistlustel 74% vastanutest, 15% lubaks müüa ja 11% ei osanud hinnangut anda (2022. a vastavalt 77%, 16% ja 7%). Aasta jooksul ei ole alkoholimüüki pooldavate vastanute osakaal muutunud, kuid ükskõiksete osakaal suurenes müüki mittelubavate vastanute arvelt (joonis 3.4.5). Teema on elanikele väga oluline, samas 2023. aastal oli negatiivsete hinnangute osakaal alates 2014. aastast madalaim ja distantseerumine probleemist suurim.

Joonis 3.4.4. Elanike hinnangud alkoholimüügile spordivõistlustel, tanklates ning kontsertidel ja kultuuriüritustel 2014–2023 (% vastanutest)



Joonis 3.4.5. Elanike hinnangud alkoholimüügile spordivõistlustel 2023 (% vastanutest)

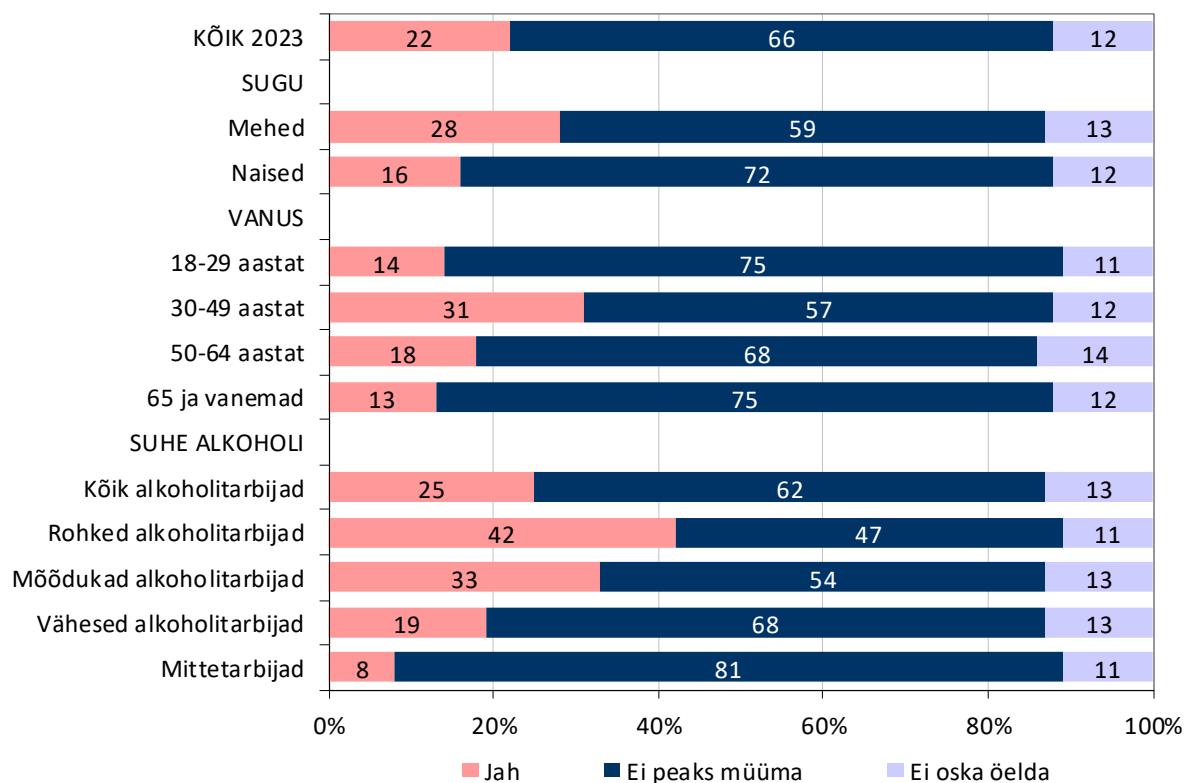


Hinnangud alkoholi müümise suhtes tanklates on püsinud alates 2019. aastast samades piirides, seda on toetanud 22–25% ja selle vastu on olnud 62–66% vastanuist (joonis 3.4.6). 2023. aastal arvas 66% vastanutest, et tanklates ei peaks alkoholi müüma, 22% lubaks müüki ja 12%-l puudus seisukoht (2022. a vastavalt 65%, 24% ja 10%). Võrreldes 2022. aastaga vähenes 3%-võrra nende vastanute osakaal, kes toetaksid müüki. Tanklatest alkoholi ostmise võimaluste piiramisettepanekute eesmärgiks on olnud eeskätt liiklusturvalisuse suurendamine. Seda toetavad elanike väärtushinnangud, mille põhjal ei käi alkohol kokku liiklusega ja alkoholijoobes sõidukijuhtimine oli küsitluse andmeil tõsisem alkoholiga seonduv probleem Eestis. Käesoleva uuringu andmetel on alkoholi ostmine tanklates vähenenud.

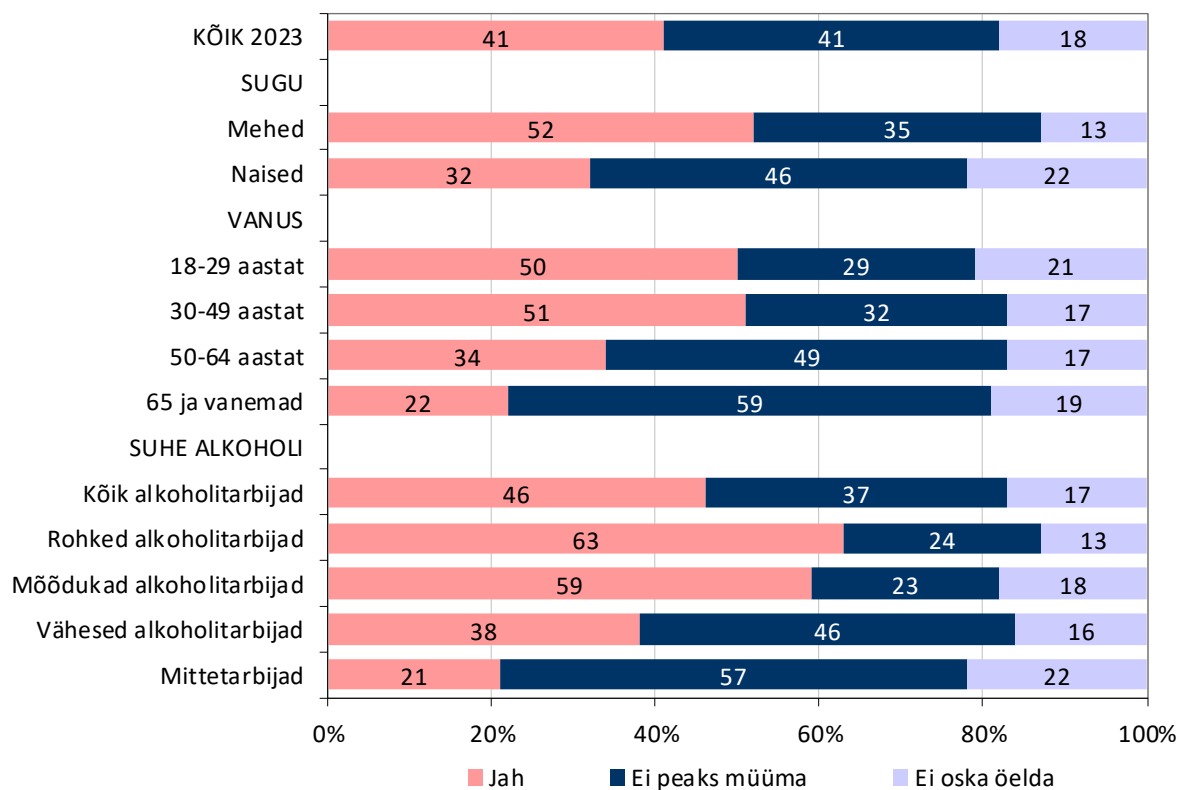
2023. aastal oli kontsertidel ja kultuurisündmustel alkoholimüügi pooldajaid ja vastaseid võrdselt: 41% vastanutest toetas müüki, 41% oli selle vastu ning 18%-l puudus eelistus (2022. a vastavalt 45%, 37% ja 18%). Aastatel 2021–2022 olid ülekaalus alkoholimüügi pooldajad, kuid aastaga on elanike hinnangud muutunud ja pooldajate osakaal vähenenud 4%-punkti võrra. Hinnangute langus ei ulatu siiski 2014–2016 aasta tasemeni, mil alkoholimüüki toetas 25–27% vastanutest ja selle vastu oli 55–60% vastanutest (joonis 3.4.7). Koroonaja surutus avaldus suuremas piirangutevabaduse soovis.

Alkoholi müüki spordivõistlustel ei pooldanud ükski elanike rühm, v.a need vastanud, kes ise oma alkoholitarbimist paljaks pidasid (poolt 43%, vastu 41%) (lisa 2.20). Alkoholi müüki tanklates toetasid samuti enam need, kes ise rohkelt alkoholi tarbisid, kuid ka nemad olid valdavalt seisukohal, et tanklates ei peaks alkoholi müüma (42% poolt, 47% vastu). Kontsertidel ja kultuurisündmustel alkoholitarbimist pooldasid keskmisest enam palju ja mõõdukalt alkoholi tarbivad vastanud (vastavalt 63% ja 59%) ning vanuse lõikes 18–29-aastased noored (50%) ja 30–49-aastased (51%), samuti mehed enam kui naised (vastavalt 52% ja 32%).

Joonis 3.4.6. Elanike hinnangud alkoholimüügile tanklates 2023 (% vastanutest)



Joonis 3.4.7. Elanike hinnangud alkoholimüügile kontsertidel ja kultuuriüritustel 2023 (% vastanutest)



KOKKUVÕTE

2023. aastal vähenes Eestis alkoholitarbimine 2022. aastaga võrreldes 2,7% ning oli **10,9 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta absoluutalkoholi**ks arvestatuna (turistide kaasaostud ja turistide Eestis tarbimine on maha arvestatud), ehk **9,1 liitrit elaniku kohta**. Kangete ja lahjade jookide tarbimine ei ole aastaga muutunud, samal ajal viina tarbiti vähem kui aasta tagasi (-4%). Õlle tarbimine vähenes 6,2% ja veine tarbiti 2,6% vähem kui aasta tagasi.

2023. aastal vähenes kõikide alkoholsete jookide tootmine. Kõige väiksem langus toimus kangete jookide tootmises (alla 1%), sealjuures viina tootmine oli 4,3% suurem kui aasta tagasi, likööri tootmine vähenes 6,7% 2022. aastaga võrreldes. Õlut toodeti 18,6% vähem kui aasta tagasi. Ka lahjade alkoholsete jookide tootmine liikus langustrendil (-6,3%).

- Alkoholsete jookide väliskaubanduse bilanss püsis negatiivne ning jookide ekspordikäive oli 128,8 mln eurot ja impordikäive 228,8 mln eurot. Vähenesid kõikide alkoholsete jookide ekspordikogused ja suuremas osas ka alkohoolsete jookide koguseline import, erandiks lahjad alkoholised joogid nende sisseost suurenes rohkem kui neljandiku võrra (+26,5).
- Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks oli 7,5% kõrgem kui aasta tagasi. Sealjuures kiiremini tõusid õlle ja marjaveinide hinnad, vastavalt 3,2% ja 2,3%. Ühegi joogi puhul hinnalangust toimunud ei ole. Kuna elanike sissetulekud kasvasid alkoholi hindadest oluliselt kiiremini (keskmine brutopalk suurenes 2023. aastal 11,4%), siis olid alkohoolsed joogid varasemast veelgi lihtsamini kättesaadavad, sest sissetuleku eest sai neid rohkem osta.
- Alkoholiaktsiisi laekus Eestis 2023. aastal 263 mln eurot, mida oli 22 mln eurot, ehk 9,1% rohkem kui aasta tagasi. 2024. aastaks on eelarvesse planeeritud 251 mln eurot alkoholiaktsiisi.
- Küsitluse järgi moodustasid illegaalse alkoholi ostjaid 2023. aastal 1% kõigist alkoholitarbijatest, olles samal tasemel nagu 2021. aastal. 2022. aastal oli salaalkoholi tarbijaid 3% ja see oli tingitud hüppelisest energia ning toidukaupade hinnatõusust, mis võis osa inimesi suunata tarbima mittelegaalsete, kuid see-eest soodsamaid alternatiive. Varasematel aastatel on illegaalse alkoholi ostjaid moodustanud 3–5% alkoholitarbijatest, eelmise majanduskriisi aastatel (2009–2010) moodustasid illegaalse alkoholi ostjad aga isegi 9% alkoholitarbijatest.
- 2023. aastaks olid inimesed uue majandusliku olukorraga kohanenud, samuti ei toimunud enam ülisuuri hinnašokke ning elanike ostujõud paranes. Sellega koos muutus ka nõudlus salaalkoholi järele väiksemaks.
- Küsitlusest selgus, et salaalkoholi tarbijaid oli enam vanemaealiste (65 aastat ja vanemad), meeste, madalama haridustasemega inimeste ja Kirde-Eesti elanike hulgas. Joogigruppidest oli suurim puskari ostjate osakaal (50% illegaalse alkoholi ostjatest), salaviina ostjad moodustasid 37% ja salapiirituse ostjad 13% illegaalse alkoholi ostjatest.
- 2019. aasta suvel langetatud aktsiisimäärad muutsid legaalsed viinad kauplustes odavamaks ja viinade keskmised hinnad püsisid aastatel 2020–2022 praktiliselt samasugusel tasemel. Ka salaviina hinnad odavnesid märgatavalt kohe peale 2019. aastaaktsiisilangemist, kuid on kasvanud

2023. aastaks peaaegu samale tasemele 2017. aastaga. Aja jooksul on legaalse viina ja illegaalse viina hinnaerinevus vähenenud – kui 2019. aasta teises pooles oli madalama hinnaklassi legaalne viin salaviinast 85% kallim, siis 2023. aastal oli odavam legaalne viin salaviinast 55% kallim. Läti piiripoodides müüdavate odavamate viinade hinnad olid 2023. aastal Eesti madalama hinnaklassi viinadega võrreldes 8% odavamad, kuid salaalkoholiga võrreldes 42% kallimad.

- EKI hinnangul ostsid Eesti elanikud 2023. aastal illegaalset alkoholi 0,31 miljonit liitrit (2022. aastal osteti 1,25 miljonit liitrit). Illegaalse alkoholi turumaht moodustas kogu viinaturust 6–7% ja riigil jäi illegaalse alkoholituru tõttu maksutuludena saamata hinnanguliselt 3,3 miljonit eurot.
- Kõige rohkem käib Eestis Soome turiste ja 2023. aastal kokku külastas meid Eesti Panga avaldatud mobiilpositsioneerimise andmete järgi 1,75 miljonit Soome elanikku (aasta varem 1,45 miljonit). Vaatamata viimasel kahel aastal toimunud suurenemisele jäi soomlaste külastuste arv pandeemia eelse 2019. aastaga võrreldes siiski rohkem kui kümnendiku võrra väiksemaks. Järgmised suuremad Eestit külastanud rahvusgrupid olid lätlased 600 tuhande külastusega ja leedukad 157 tuhande külastusega. Varem teisel-kolmandal kohal olevate Venemaa turistide arv langes isegi võrreldes pandeemia aastatega veelgi madalamale tasemele (45 tuhat külastust 2023. aastal). Kokku käis Eestis 2023. aastal 3,95 miljonit välismaalast ja piiri ületanud väliskülaliste arv kasvas eelnenud aastaga võrreldes 13%. Selle tulemusel suurenesid välituristide alkoholiostud Eestist absoluutalkoholi arvestuses 21,8%. Välituristid ostsid 2023. aastal Eestist absoluutalkoholina kaasa 3,63 miljonit liitrit alkohoolseid jooke ja tarbisid kohapeal 0,64 miljonit liitrit (2022. aastal vastavalt 2,98 ja 0,64 miljonit liitrit). Kokku ostsid välituristid kaasa ja tarbisid Eestis 4,27 miljonit liitrit alkoholi, mis moodustas ligikaudu 28% kogu Eestis müüdavast legaalsest alkoholist (absoluutalkoholi arvestuses).
- Majandustegevuse Registri andmetel suurenes kehtivate alkoholimüügilubade arv jae-, hulgikaubanduse ja toitlustamise tegevusaladel kokku aastaga 2,6% ning müügilubade arv kasvas enamikes Eesti maakondades, v.a Põlva ja Võrumaal, kus see vähenes. 2024. aasta mai alguse seisuga oli Eestis jae-, hulgikaubanduse ja toitlustamise tegevusaladel kokku 9614 kehtivat alkoholimüügiluba. Jaekaubanduses suurenes müügilubade arv 2023. ja 2024. aasta võrdluses 2,3%, hulgikaubanduses 0,5% ja toitlustamises 3,1%.
- Linnades on alkohol (jae- ja hulgikaubandus ning toitlustamine kokku) võrreldes maapiirkondadega jäänud kättesaadavamaks ja kehtivaid alkoholimüügilube oli neist 10 km² kohta enim Tallinnas, Pärnus, Tartus, Viljandis ja Narvas. Elanike hinnangud alkoholi kättesaadavusele ei ole aasta jooksul palju muutunud ja alkohol oli 2023. aastal Eestis kergesti kättesaadav. 85% vastanutest jõuaks oma elukohast lähimasse alkoholi müügikohta 10 minutiga (2022. a 88%).
- 2023. aastal alkoholsete jookide ostjate osakaal vähenes ja neid ostis 82% vastanutest (2022. a 86%). Ainult Eestist ostis 2023. aastal alkoholi 48%, nii Eestist kui ka välismaalt 33% ja ainult välismaalt 1% vastanuist (2022. a vastavalt 55%, 30% ja 1%). Kuigi ainult Eestist alkoholi ostjate osakaal aastases võrdluses vähenes, pole koroonaeelne olukord taastunud ja jätkuvalt ostetakse alkoholi rohkem Eestist kui välismaalt. Teatavasti suurenes 2020. aastal koroonapandeemia liikumispiirangute tõttu järsult ainult Eestist alkoholi ostnute osakaal ja vähenes nii Eestist kui ka välismaalt alkoholi ostnute osakaal.

- Aasta jooksul osteti alkoholi tüüpiliselt kas suurtest toidukauplustest (97% Eestist alkoholi ostnutest), spetsiaalsetest alkoholipoodidest (54%) ja väikesest toidukauplustest (53%). Vähemal määral osteti alkoholi ka Eesti e-poodidest (10%), bensiinijaamadest (7%), kojutellimise keskonnast (Bolt, Wolt jt) (4%), teistelt inimestelt (4%) ja välismaa e-poodidest (2%).
- Kaugmüügi teenuseid (Bolt, Wolt, e-poed, sh toidukaupluste e-poed jms) alkoholi ostmisel kasutas 2023. aastal keskmiselt 11% vastanuist. Kaugmüügi kaudu osteti enda tarbeks veini või vahuveini (ostis 8% vastanutest), õlut (6%), muud kanget alkoholi (5%), siidrit (3%) ja viina (3%) ning *long drinke*, kokteile ja *coolereid* (2%). Ostmise sageduselt ja koguseliselt osteti kaugmüügi kaudu enim veini ja vahuveini (ostjate keskmine 2,8 korda aastas kokku keskmiselt 6,2 liitrit) ning õlut (ostjate keskmine 7,2 korda aastas kokku keskmiselt 10,5 liitrit). Elanike küsitlustulemuste alusel ostsid Eesti elanikud kaugmüügi kaudu alkoholiseid jooke 2023. aastal hinnanguliselt 197 tuhat liitrit absoluutalkoholi arvestuses. See moodustab Eesti elanikele müüdud alkoholist ligikaudu 1,8%.
- Olgugi, et 2022. aastal pandeemia taandus ja elanike vaba liikumine taastus, alkoholi ostmises välismaalt, sh Lätist 2023. aastal suuri muutusi ei toimunud. ja 2023. aastal ostis Lätist alkoholi 15% vastanuist (2022. a 16%). Spetsiaalselt käis Lätist alkoholi ostmas 3% vastanutest (2022. a 4%), läbisõidul või muul eesmärgil Lätit külastades ostis sealt alkoholi kaasa 13% (2022. a 12%). Võrreldes Lätist alkoholi ostmise kõrgajaga 2017. ja 2018. aastal võib kõnelda sellekohase buumi lõppemisest, kuivõrd see ei taastunud ka peale koroonaeptideemiat.
- Lätist spetsiaalselt alkoholi ostnud vastajad (3% kõigist vastanuist) jagunesid regiooniti vastavalt: Lõuna-Eestis elas neist 58%, Põhja-Eestis 19%, Lääne-Eestis 15%, Kirde-Eestis 6% ja Kesk-Eestis 2%, st Lätis käisid spetsiaalselt alkoholi järel ennekõike Lõuna-Eesti elanikud. Võrreldes eelneva aastaga suurenes Lätist spetsiaalselt alkoholi ostmas käimine Lõuna-Eesti ja veidi ka Kirde-Eesti elanike hulgas ning vähenes Kesk-, Põhja- ja Lääne-Eesti elanike hulgas. Rahvuse järgi moodustasid spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest 78% eestlased ja 22% muu rahvuse esindajad, mis tähendab, et eraldi ostureise tegid pigem eestlased. Vanuse järgi käisid 2023. aastal spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas 30–49-aastased (49%), 50–64-aastased (36%) ja 65–74-aastased (15%). Võrreldes eelneva aastaga puudusid 2023. aastal selles grupis 18–29-aastased noored, kes moodustasid 2022. aastal spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest 18%. Spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest olid 67% mehed ja 33% naised, st alkoholi ostureisi võtsid ette pigem mehed. Spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas käinutest moodustasid ülekaaluka osa mõõdukalt (41%) ja rohkelt alkoholi tarbivad elanikud (37%), väheseid alkoholitarbijaid oli viiendik (22%) ja mittetarbijad puudusid täiesti. Võrreldes 2022. aastaga suurenes ostureisil käinute hulgas palju ja mõõdukalt alkoholi tarbinute osakaal ning vähenes aasta jooksul vähe alkoholi tarbinute osakaal.
- 2023. aastal tarbis alkoholiseid jooke 80% vastanutest ja 20% ei tarbinud aasta jooksul üldse alkoholi (2022. a vastavalt 85% ja 15%). Alkoholi tarbimine aasta jooksul vähenes ning see toimus nende arvelt, kes jõid mõõdukalt (2023. a 27%, 2022. a 30%) või palju (2023. a 5%, 2022. a 7%). Vanuserühmadest oli alkoholitarbijate osakaal suurim 30–49-aastaste hulgas (86% vastajarühmast) ja 50–64-aastaste hulgas (85%), kusjuures iga kuues neist märkis, et jõi palju. Alkoholi tarbijaid oli rohkem meeste kui naiste hulgas (vastavalt 83% ja 77%), neist 9% mehi ja 2% naisi tarbis alkoholi palju. Rohkem tarbisid alkoholi ka muu rahvuse esindajad võrreldes eestlastega (vastavalt 84% ja 78%), neist 5% mitte-eestlasi ja 5% eestlasi tarbis alkoholi palju.

- Alkoholsetest jookidest eelistasid elanikud taas veine ja vahuveine. Aasta jooksul jäi veini või vahuveini 74% vastanutest (2022. a 77%); muud kanget alkoholi 52% (2022. a 59%); õlut 54% (sama ka 2022. a); *long drinke*, *coolereid* või kokteilijooke 41% (2022. a 45%); siidreid 36% (2022. a 40%) ja viina 34% (2022. a 39%). Elanike hinnangutele tuginedes oli kõikide ülaltoodud alkoholsete jookide tarbijaid võrreldes eelneva aastaga veidi vähem, erandiks vaid õlu, mille tarbijate osakaal ei muutunud.
- 2023. aastal tarbis aasta jooksul mõnda alkoholivaba jooki 61% vastanutest (2022. a 70%), mis on vähem kui eelmisel aastal, kuid vastab varasemate aastate (2019–2021) tasemele. Alkoholivabu jooki eelistasid 2023. aastal keskmisest rohkem 30–49-aastased (67%), naised võrreldes meestega (vastavalt 67% ja 55%) ja vähesed alkoholitarbijad (67%).
- Alkoholivabade jookide tarbimises aastases võrdluses suuri muutusi ei toimunud. Suurima tarbijaskonnaga alkoholivaba jook oli 2023. aastal endiselt õlu, mida jäi aasta jooksul vähemalt korra 38% kõigist vastanuist ja 41% alkoholitarbijaist (2022. a vastavalt 42% ja 44%) ning alkoholivaba vein, mida jäi 30% kõigist vastanuist ja 29% alkoholitarbijaist (2022. a 32% ja 33%). Teiste alkoholivabade jookide tarbijaskond oli mõnevõrra väiksem. Alkoholivaba siidrit tarbis kõigist vastajast 21% ja alkoholitarbijaist 22% (2022. a 22% ja 24%), valmiskokteile ehk mokteile nii kõigist vastajaist kui alkoholitarbijaist 20% (2022. a 18% ja 19%), muid alkoholivabu jooke (viski, džinn jt) samuti nii kõigist vastajaist kui alkoholitarbijaist 5% (2022. a 6% ja 6%). Alkoholivaba õlle ja veinide tarbimine on aastases võrdluses veidi vähenenud, muude joogikategooriate osas jäi tarbimine samale tasemele.
- 2023. aastal oli 59% vastanutest arvamisel, et eestimaalased joovad Eestis palju alkoholi, 32% hindas kaasmaalaste alkoholitarbimist mõõdukaks (sh 4% väheseks) ja 9% ei osanud hinnangut anda (2022. a vastavalt 54%; 40%, sh 3% juuakse vähe; 6%). Võrreldes 2022. aastaga on vähenenud nende vastanute osakaal, kes hindasid kaasmaalaste alkoholitarbimist mõõdukaks ja suurenenud nende osakaal, kelle hinnangul juuakse palju, juuakse vähe-vastanute osakaalus polnud muutust. Hinnangute muutused viitavad sellele, et elanikud on naasnud peale pandeemiat tavapärase eluviisi juurde ja teadvustatakse taas rohkem, et alkoholi tarbimine on Eestis probleem.
- Kõige teravamateks alkoholitarbimisega seonduvaks probleemideks olid 2023. aastal elanike hinnangul alkoholijoobes sõidukijuhtimine (88% vastanutest *väga tõsine* või *tõsine* probleem) ja kodune vägivald (87% vastanutest *väga tõsine* või *tõsine* probleem). Kaheksa elaniku kümnest (79–83% vastanutest *väga tõsine* või *tõsine*) märkis valupunktidenä alkoholist põhjustatud pereprobleeme, isikuvastaseid kuritegusid ja terviseprobleeme. Lisaks ülaltooduile olid elanike hinnangul alkoholiga seonduvateks tõsisteks probleemideks avaliku korra rikkumised ning laste ja noorte alkoholitarbimine (74% ja 73% vastanutest *väga tõsine* või *tõsine*). Enam kui pooled vastanutest märkisid probleemsetena alkoholismist põhjustatud töötust ja asotsiaalsust, üldist soosivat hoiakut alkoholitarbimisele ning vähesed teadmisi alkoholitarbimise kahjulikkusest (58–63% *väga tõsine* või *tõsine*). Alkoholi tarbimist töökohtadel ja salaalkoholi ostmist – müümist tajuti vähem probleemsetena (vastavalt 42% ja 35% *väga tõsine* ja *tõsine*).
- Hoiak elanike alkoholitarbimise vähendamise vajadusse ei muutunud aasta jooksul. 2023. aasta andmetel tuleks 65% vastanute hinnangul Eestis elanike alkoholitarbimist vähendada, 10% ei pidanud seda vajalikuks ja 25% ei osanud hinnangut anda. Alates 2017. aastast püsib alkoholitarbimise vähendamise pooldajate osakaal vahemikus 61–65% (2022. a samuti 65%).

- Elanike hinnangul peaks Eesti riigi alkoholipoliitika olema reguleeritud. 2023. aastal pooldas 71% vastanutest reguleeritud alkoholipoliitikat, neist 40% väheste ja 31% rangete regulatsioonidega, 10% vastanutest eelistaks piirangutevaba alkoholipoliitikat ja 19% ei omanud selles küsimuses seisukohta (2022. a vastavalt 77%, 45%, 32% ja 10%). Võrreldes eelneva aastaga on vähenenud piirangutega alkoholipoliitika pooldajate osakaal ja suurenenud teema suhtes ükskõiksete osakaal, piirangutevaba poliitika toetajate osakaal ei muutunud. Elanike poolehoid kuulub endiselt pigem liberaalsele ja väheste piirangutega alkoholipoliitikale, kuid iga viies elanik on ükskõikne.
- Tõhusaim viis alkoholitarbimise vähendamiseks lähtub küsitluse andmetel inimestest endist, otsusest muuta oma suhtumist alkoholitarbimisse ja sellele vastavast käitumisest. Suhtumise muutust ja teistele paremaks eeskujuks olemist pidas kindlasti tõhusaks 80% vastanutest. 73% vastanutest oli seisukohal, et noortele peaks kindlasti looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi ja tegema kindlasti selgitustööd alkoholitarbimise negatiivsete tagajärgede kohta (71%). Enam kui pooled vastanutest (66%) toetasid kindlalt järelevalve suurendamist alkoholimüügiga seonduvate õigusrikkumiste korral ja rangemaid karistusi alkoholihoobes toimepandud õigusrikkumiste korral (64%). Ürituste korraldajad, ettevõtted ja meediakanalid saaksid elanike hinnangul anda oma panuse kasutades võimalust mitte propageerida avalikel üritustel ja nende kajastamisel alkoholi tarbimist (59%). Alkoholi reklaami piiramist ja enamaid sõltuvusravi võimalusi pidas kindlasti tõhusaks iga teine vastaja (vastavalt 52% ja 48%). Teatud mõju eeldatakse olevat alkoholi kahjulikkust avavatel saadetel ja artiklidel, karskusliikumise edendamisel ja alkoholi müügikohtade vähendamisel. Alkoholiaktsiisi tõstmise ja alkoholi kallinemise mõjusse ning jaekauplustes ja toitlustusasutustes alkoholimüügi aja lühendamisse usub kindlasti vaid iga viies vastanu ja valdavalt ei peetud neid meetmeid mõjusaiks.
- Valdav osa elanikest pooldas 2023. aastal alkoholi mitterüümist spordivõistlustel ja tanklates, kuid kontsertide ja kultuurisündmuste osas puudus ühtne seisukoht – pooled vastanutest toetasid alkoholi müüki, kuid pooled olid selle vastu. Spordivõistlustel ei pooldanud alkoholimüüki 74% vastanutest, 15% lubaks müüa ja 11% ei osanud hinnangut anda. Tanklates ei pooldanud alkoholimüüki 66% vastanutest, 22% lubaks müüki ja 12% ei avaldanud oma arvamust. Kontsertidel ja kultuurisündmustel toetas alkoholimüüki 41% vastanutest ja selle vastu oli samuti 41% vastanutest ning 18% ei osanud hinnangut anda. Kultuurisündmustel alkoholimüügi suhtes on aastaga toimunud nihe alkoholimüügi mittelubamise suunas.

KÜSITLUSTULEMUSTE PROTSENTJAOTUSED

1. MILLISEKS TE HINDATE EESTIMAALASTE PRAEGUST ALKOHOLITARBIMIST? (% vastanutest)

Juuakse vähe	4
Juuakse mõõdukalt	28
Juuakse palju	59
Ei oska öelda	9

2. KAS TEIE HINNANGUL TULEKS EESTIS ELANIKE ALKOHOLITARBIMIST VÄHENDADA? (% vastanutest)

Jah	65
Ei	10
Ei oska öelda	25

3. KAS TE OSTSITE 2023. AASTAL ALKOHOOLSEID JOOKE? (% vastanutest)

Jah, ainult Eestis	48
Jah, nii Eestis kui välismaal	33
Jah, ainult välismaal	1
Ei ostnud	18

4. KUST JA KUI SAGELI TE OSTSITE EESTIS 2023. AASTAL ALKOHOOLSEID JOOKE? (% vastanutest, kes otsid Eestis alkohoolseid jooke)

	Sageli	Vahetevahel	Ei ostnud
Suurest toidukauplusest (supermarketist)	23	74	3
Väikesest toidukauplusest	7	46	47
Spetsiaalsest alkoholipoest	8	46	46
Bensiinijaamast	2	5	93
Eesti E-poest	2	8	90
Välismaa E-poest	1	1	98
Kojutellimise keskkonnast (Bolt, Wolt jt.)	1	3	96
Teiste inimeste käest (sõbrad, müüja kodu, käest kätte jm)	1	3	96
Muudest kohtadest (ehitus-, lillepood, takso jm) 1%			

5. HINNAKE PALUN OMA ALKOHOOLSETE JOOKIDE TARBIMIST 2023. AASTAL. (% vastanutest)

Ei joonud üldse	20
Jõin vähe	48
Jõin mõõdukalt	27
Jõin palju	5

6. KUI SAGELI TE JÕITE 2023. AASTAL JÄRGMISI ALKOHOOLSEID JOOKE? (% vastanutest)

	Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Viina	66	26	6	2	0
Teisi kangeid jooke (viskit, brändit, likööri jne)	48	37	11	3	1
Veini, vahuveini	26	48	19	6	1
Õlut	46	26	16	9	3
Siidrit	64	28	7	1	0
Long drinke, kokteile, coolereid	59	31	7	2	1

7. KASVANUD ON ALKOHOLIVABADE JOOKIDE POPULAARSUS. MILLISEID ALKOHOLIVABU JOOKE TEIE 2023. AASTAL TARBISITE? (% vastanutest)

	Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Alkoholivaba õlu	62	27	9	2	0
Alkoholivaba vein või vahuvein	70	28	2	0	0
Alkoholivaba siider	79	17	4	0	0
Alkoholivabad valmiskokteilid (mokteilid)	80	18	2	0	0
Muud alkoholivabad joogid (dzinn, liköör, vermut, viski, rumm jt)	95	5	0	0	0

8. KUI KAUGEL ON TEIE ELUKOHAST LÄHIM ALKOHOLSETE JOOKIDE MÜÜGIKOHT? (% vastanutest)

Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 10 min	85
Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 30 min	13
Müügikohta jõudmiseks kulub rohkem kui 30 min	2

9. MILLISE OSA MOODUSTASID TEIE ENDA VÕI TEISTE POOLT VÄLISMAALT TEILE OSTETUD ALKOHOLSEID JOOGID TEIE ALKOHOLI KOGUTARBIMISEST 2023. AASTAL?

Keskmiselt 8%

10. KAS TEIE TUTVUSRINGKONNAS ON INIMESI, KES KÄISID 2023. AASTAL LÄTIS EESMÄRGIGA OSTA SEALT ALKOHOLI?

Jah, tean paljusid	5
Jah, tean mõnda	27
Ei tea kedagi	51
Ei oska öelda	17

11. KAS TEIE ISE KÄISITE 2023. AASTAL LÄTIS ALKOHOLI OSTMAS? (% vastanutest)

Jah, käisin spetsiaalselt alkoholi ostmas	3
Jah, ostsin läbisõidul või Lätis reisil olles	13
Kokku 15% ostis Lätist alkoholi kas spetsiaalselt või läbisõidul, reisil	
Ei käinud	85

12. KAS PLAANITE 2024. AASTAL MINNA LÄTTI ALKOHOLI OSTMA?

	Jah, kindlasti	Tõenäoliselt jah, kui Lätis hind odavam	Tõenäoliselt mitte	Kindlasti mitte	Ei oska öelda
Alkoholi	3	8	16	60	13

13. KAS OLETE OSTNUD KAUGMÜÜGI KAUDU (BOLT, WOLT, E-POED, SH TOIDUKAUPLUSTE E-POED JMS) 2023. AASTAL ENDA TARBEKS ALKOHOLSEID JOOKE? (% vastanutest)

	Jah, olen	Ei ole	Keskmiselt (korda)	Keskmiselt (kogus/liiter)	Kaugmüügi osakaal alkoholiostudest (%)
Viin	3	97	1,67	2,06	1,00
Teised kanged joogid	5	95	3,63	3,16	1,76
Vein, vahuvein	8	92	2,77	6,16	2,58
Õlu	6	94	7,17	10,50	1,89
Siider	3	97	3,41	5,41	0,90
Long drink, kokteil, cooler	2	98	2,39	5,15	0,75

14. MILLISE OSA MOODUSTASID KAUGMÜÜGI KAUDU OSTETUD ALKOHOOLSED JOOGID TEIE ALKOHOOLIOSTUDEST 2023. AASTAL? (keskmine %)

Kaugmüügi kaudu on 2023. aastal enda tarbeks ostnud viina, muud kanget alkoholi, veini või vahuveini, õlut, siidrit, long drinke, kokteile või coolereid ostnud kokku 11% vastanutest ja 12% alkoholitarbijatest.

15. KAS TEIE VÕI KEEGI TEIE PERES VALMISTAS 2023. AASTAL ENDA TARBEKS ALKOHOOLSEID JOOKE? (% vastanutest)

	Jah, valmistas	Ei valmistanud
Koduõlut	6	94
Koduveini	12	88
Puskarit, hansat	2	98
Siidrit	2	98

16. MILLINE PEAKS TEIE HINNANGUL OLEMA EESTI RIIGI ALKOHOLIPOLIITIKA? (% vastanutest)

Võimalikult liberaalne (regulatsioonideta)	10
Väheste regulatsioonidega	40
Rangete regulatsioonidega	31
Ei oska öelda	19

17. KUI TÕSISED ON TEIE HINNANGUL JÄRGMISED ALKOHOLIGA SEOTUD PROBLEEMID EESTIS? (% vastanutest)

	Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Terviseprobleemid	36	43	9	12
Kodune vägivald	50	37	3	10
Isikuvastased kuriteod	36	43	6	15
Alkoholijooobes sõiduki juhtimine	51	37	6	6
Avaliku korra rikkumised	26	48	14	12
Salaalkoholi ost-müük	12	23	27	38
Alkoholist põhjustatud probleemid töökohal (töölt puudumine, töökohustuste mittetäitmine jm)	10	32	29	29
Alkoholismist põhjustatud töötus ja asotsiaalsus	20	43	17	20
Alkoholist põhjustatud pereprobleemid	36	47	7	10
Laste ja noorte alkoholi tarbimine	32	41	12	15
Üldine soosiv hoiak alkoholi tarbimisse	23	36	22	19
Vähesed teadmised alkoholi tarbimise kahjulikkusest	19	39	25	17

18. KAS ALKOHOOLSEID JOOKE PEAKS TEIE ARVATES MÜÜMA ...? (% vastanutest)

	Jah	Ei peaks müüma	Ei oska öelda
Tanklates	22	66	12
Spordivõistlustel	15	74	11
Kontsertidel, kultuuriüritustel	41	41	18

19. MIDA PEAKS TEIE ARVATES ALKOHOLITARBIMISE VÄHENDAMISEKS TEGEMA? (% vastanutest)

	Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist	59	29	6	6
Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest	36	41	14	9
Tuleks edendada karskusliikumist	30	39	19	12
Alkoholi reklaami peaks veelgi piirama	52	26	13	9
Alkoholi reklaam tuleks ära keelata	42	27	23	8
Alkoholi müügikohti peaks vähendama	30	36	25	9
Alkoholimüügi aega peaks jaekauplustes lühendama	22	26	43	9
Alkoholimüügi aega peaks tootlustusasutustes lühendama	20	23	47	10
Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim	21	28	41	10
Alkoholijoobes inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama (nt sõiduki joobes juhtimisel)	64	24	5	7
Tuleks suurendada järelevalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle (nt müük alaealisele, illegaalne müük)	66	25	4	5
Noortele peaks selgitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi	71	23	2	4
Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi	73	20	2	5
Inimesed ise peaksid muutma oma suhtumist alkoholi tarbimisse ja olema teistele (sh lastele) paremaks eeskujuks	80	14	1	5
Mina ise peaksin vähendama oma alkoholitarbimist	23	26	35	16
Peaks olema rohkem sõltuvusravi võimalusi	48	36	3	13

Lisa 2

KÜSITLUSTULEMUSTE PROTSENTJAOTUSED TAUSTTUNNUSTE LÖIKES

Lisa 2.1

Hinnang eestimaalaste praegusele alkoholitarbimisele
(% vastanutest)

		Juuakse vähe	Juuakse mõõdukalt	Juuakse palju	Ei oska öelda
Keskmiselt		4	28	59	9
Regioon	Põhja-Eesti	6	30	53	11
	Kesk-Eesti	1	27	61	11
	Kirde-Eesti	8	23	62	7
	Lääne-Eesti	0	25	64	11
	Lõuna-Eesti	3	27	65	5
Rahvus	Eestlased	1	28	64	7
	Muu rahvus	11	27	48	14
Vanus	18–29-aastased	0	19	75	6
	30–49-aastased	6	27	61	6
	50–64-aastased	3	27	55	15
	65+ aastased	5	40	42	13
Sugu	Naised	2	22	66	10
	Mehed	7	33	52	8
Haridus	I ja II taseme haridus	6	23	57	14
	III taseme haridus	3	30	60	7
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	1	17	68	14
	501–1000 €	3	30	58	9
	1001–1500 €	6	37	47	10
	1501–2000 €	1	23	71	5
	Üle 2000 €	11	16	64	9
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	4	31	57	8
	Rohked	3	4	90	3
	Mõõdukad	0	39	53	8
	Vähesed	7	30	55	8
	Mittetarbijad	4	15	66	15

Hinnang elanike alkoholitarbimise vähendamise vajalikkusele Eestis
(% vastanutest)

		Jah	Ei	Ei oska öelda
Keskmiselt		65	10	25
Regioon	Põhja-Eesti	61	10	29
	Kesk-Eesti	65	7	28
	Kirde-Eesti	69	18	13
	Lääne-Eesti	59	9	32
	Lõuna-Eesti	73	8	19
Rahvus	Eestlased	68	11	21
	Muu rahvus	57	9	34
Vanus	18–29-aastased	78	8	14
	30–49-aastased	61	13	26
	50–64-aastased	61	9	30
	65+ aastased	64	9	27
Sugu	Naised	71	7	22
	Mehed	58	14	28
Haridus	I ja II taseme haridus	61	11	28
	III taseme haridus	66	10	24
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	47	17	36
	501–1000 €	68	9	23
	1001–1500 €	61	9	30
	1501–2000 €	66	9	25
	Üle 2000 €	67	13	20
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	61	12	27
	Rohked	42	20	38
	Möödukad	54	15	31
	Vähesed	67	9	24
	Mittetarbijad	80	4	16

Lisa 2.3

Hinnang alkoholsete jookide ostmisele 2023. aastal
(% vastanutest)

		Jah, ainult Eestis	Jah, nii Eestis kui välismaal	Jah, ainult välismaal	Ei ostnud
Keskmiselt		48	33	1	18
Regioon	Põhja-Eesti	46	38	1	15
	Kesk-Eesti	51	32	1	16
	Kirde-Eesti	45	34	0	21
	Lääne-Eesti	54	24	1	21
	Lõuna-Eesti	51	26	1	22
Rahvus	Eestlased	49	30	1	20
	Muu rahvus	47	38	1	14
Vanus	18–29-aastased	51	19	0	30
	30–49-aastased	48	40	0	12
	50–64-aastased	42	40	2	16
	65+ aastased	58	18	1	23
Sugu	Naised	50	28	0	22
	Mehed	47	39	1	13
Haridus	I ja II taseme haridus	47	29	1	23
	III taseme haridus	49	35	1	15
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	63	16	0	21
	501–1000 €	52	30	1	17
	1001–1500 €	49	35	1	15
	1501–2000 €	49	34	1	16
	Üle 2000 €	32	43	1	24
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	56	41	1	2
	Rohked	49	51	0	0
	Mõõdukad	49	51	0	0
	Vähesed	61	34	1	4
	Mittetarbijad	17	3	1	79

Lisa 2.4

Alkoholsete jookide ostukoht ja alkoholi ostmise sagedus – suur toidukauplus (supermarket)
(% vastanutest, kes ostsid alkoholi Eestist)

		Sageli	Vahetevahel	Ei ostnud
Keskmiselt		23	74	3
Regioon	Põhja-Eesti	27	70	3
	Kesk-Eesti	17	79	4
	Kirde-Eesti	15	84	1
	Lääne-Eesti	22	74	4
	Lõuna-Eesti	20	76	4
Rahvus	Eestlased	22	74	4
	Muu rahvus	24	74	2
Vanus	18–29-aastased	30	70	0
	30–49-aastased	24	74	2
	50–64-aastased	20	76	4
	65+ aastased	16	77	7
Sugu	Naised	19	78	3
	Mehed	26	70	4
Haridus	I ja II taseme haridus	22	75	3
	III taseme haridus	23	74	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	22	76	2
	501–1000 €	21	77	2
	1001–1500 €	26	72	2
	1501–2000 €	19	76	5
	Üle 2000 €	29	67	4
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	23	74	3
	Rohked	49	49	2
	Mõõdukad	34	63	3
	Vähesed	14	83	3
	Mittetarbijad	14	83	3

Alkoholsete jookide ostukoht ja alkoholi ostmise sagedus – väike toidukauplus
(% vastanutest, kes ostsid alkoholi Eestist)

		Sageli	Vahetevahel	Ei ostnud
Keskmiselt		7	46	47
Regioon	Põhja-Eesti	7	43	50
	Kesk-Eesti	7	46	47
	Kirde-Eesti	5	30	65
	Lääne-Eesti	4	58	38
	Lõuna-Eesti	8	54	38
Rahvus	Eestlased	7	51	42
	Muu rahvus	6	37	57
Vanus	18–29-aastased	7	63	30
	30–49-aastased	8	45	47
	50–64-aastased	4	44	52
	65+ aastased	3	35	62
Sugu	Naised	3	44	53
	Mehed	10	48	42
Haridus	I ja II taseme haridus	10	53	37
	III taseme haridus	5	43	52
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	3	53	44
	501–1000 €	7	48	45
	1001–1500 €	9	35	56
	1501–2000 €	3	60	37
	Üle 2000 €	6	44	50
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	7	46	47
	Rohked	12	72	16
	Mõõdukad	7	54	39
	Vähesed	5	37	58
	Mittetarbijad	3	47	50

Alkoholsete jookide ostukoht ja alkoholi ostmise sagedus – spetsiaalne alkoholipood
(% vastanutest, kes ostsid alkoholi Eestist)

		Sageli	Vahetevahel	Ei ostnud
Keskmiselt		8	46	46
Regioon	Põhja-Eesti	11	50	39
	Kesk-Eesti	2	42	56
	Kirde-Eesti	6	49	45
	Lääne-Eesti	15	34	51
	Lõuna-Eesti	4	41	55
Rahvus	Eestlased	7	43	50
	Muu rahvus	12	51	37
Vanus	18–29-aastased	12	32	56
	30–49-aastased	9	49	42
	50–64-aastased	5	48	47
	65+ aastased	8	50	42
Sugu	Naised	6	43	51
	Mehed	11	48	41
Haridus	I ja II taseme haridus	12	39	49
	III taseme haridus	7	48	45
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	12	47	41
	501–1000 €	4	41	55
	1001–1500 €	12	48	40
	1501–2000 €	12	43	45
	Üle 2000 €	7	57	36
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	9	47	44
	Rohked	35	43	22
	Mõõdukad	10	60	30
	Vähesed	4	39	57
	Mittetarbijad	1	16	83

Alkoholsete jookide ostukoht ja alkoholi ostmise sagedus – bensiinijaam
(% vastanutest, kes ostsid alkoholi Eestist)

		Sageli	Vahetevahel	Ei ostnud
Keskmiselt		2	5	93
Regioon	Põhja-Eesti	1	6	93
	Kesk-Eesti	2	5	93
	Kirde-Eesti	3	1	96
	Lääne-Eesti	0	4	96
	Lõuna-Eesti	2	5	93
Rahvus	Eestlased	1	5	94
	Muu rahvus	3	4	93
Vanus	18–29-aastased	0	0	100
	30–49-aastased	3	8	89
	50–64-aastased	0	5	95
	65+ aastased	0	1	99
Sugu	Naised	1	4	95
	Mehed	2	6	92
Haridus	I ja II taseme haridus	3	7	90
	III taseme haridus	1	4	95
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	0	11	89
	501–1000 €	1	4	95
	1001–1500 €	0	6	94
	1501–2000 €	1	6	93
	Üle 2000 €	7	2	91
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	2	5	93
	Rohked	2	12	86
	Möödukad	1	7	92
	Vähesed	2	3	95
	Mittetarbijad	0	0	100

Alkoholsete jookide ostukoht ja alkoholi ostmise sagedus – Eesti e-pood
(% vastanutest, kes ostsid alkoholi Eestist)

		Sageli	Vahetevahel	Ei ostnud
Keskmiselt		2	8	90
Regioon	Põhja-Eesti	2	10	88
	Kesk-Eesti	1	9	90
	Kirde-Eesti	3	5	92
	Lääne-Eesti	0	3	97
	Lõuna-Eesti	1	8	91
Rahvus	Eestlased	0	10	90
	Muu rahvus	4	5	91
Vanus	18–29-aastased	0	9	91
	30–49-aastased	3	8	89
	50–64-aastased	1	10	89
	65+ aastased	1	5	94
Sugu	Naised	2	10	88
	Mehed	2	6	92
Haridus	I ja II taseme haridus	0	8	92
	III taseme haridus	2	9	89
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	1	5	94
	501–1000 €	1	7	92
	1001–1500 €	1	6	93
	1501–2000 €	4	10	86
	Üle 2000 €	1	15	84
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	2	9	89
	Rohked	2	4	94
	Möödukad	2	12	86
	Vähesed	1	7	92
	Mittetarbijad	0	2	98

Alkoholsete jookide ostukoht ja alkoholi ostmise sagedus – välismaa e-pood
(% vastanutest, kes ostsid alkoholi Eestist)

		Sageli	Vahetevahel	Ei ostnud
Keskmiselt		1	1	98
Regioon	Põhja-Eesti	0	1	99
	Kesk-Eesti	0	0	100
	Kirde-Eesti	3	1	96
	Lääne-Eesti	0	1	99
	Lõuna-Eesti	1	1	98
Rahvus	Eestlased	0	1	99
	Muu rahvus	1	1	98
Vanus	18–29-aastased	0	0	100
	30–49-aastased	1	2	97
	50–64-aastased	0	1	99
	65+ aastased	1	0	99
Sugu	Naised	1	1	98
	Mehed	0	1	99
Haridus	I ja II taseme haridus	0	1	99
	III taseme haridus	1	1	98
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	0	0	100
	501–1000 €	1	1	98
	1001–1500 €	0	3	97
	1501–2000 €	0	0	100
	Üle 2000 €	1	0	99
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	1	1	98
	Rohked	2	1	97
	Möödukad	0	1	99
	Vähesed	1	1	98
	Mittetarbijad	0	0	100

Alkoholsete jookide ostukoht ja alkoholi ostmise sagedus – kojutellimise keskkond (Bolt, Wolt jt)
(% vastanutest, kes ostsid alkoholi Eestist)

		Sageli	Vahetevahel	Ei ostnud
Keskmiselt		1	3	96
Regioon	Põhja-Eesti	0	6	94
	Kesk-Eesti	0	1	99
	Kirde-Eesti	3	1	96
	Lääne-Eesti	0	1	99
	Lõuna-Eesti	1	2	97
Rahvus	Eestlased	0	4	96
	Muu rahvus	1	2	97
Vanus	18–29-aastased	0	4	96
	30–49-aastased	1	4	95
	50–64-aastased	0	2	98
	65+ aastased	0	1	99
Sugu	Naised	1	4	95
	Mehed	1	3	96
Haridus	I ja II taseme haridus	0	5	95
	III taseme haridus	1	3	96
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	0	2	98
	501–1000 €	1	3	96
	1001–1500 €	1	2	97
	1501–2000 €	0	1	99
	Üle 2000 €	1	10	89
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	1	3	96
	Rohked	1	5	94
	Möödukad	0	6	94
	Vähesed	1	1	98
	Mittetarbijad	0	2	98

Alkoholsete jookide ostukoht ja alkoholi ostmise sagedus – teised inimesed (sõbrad, müüja kodu, käest kätte jm)
 (% vastanutest, kes ostsid alkoholi Eestist)

		Sageli	Vahetevahel	Ei ostnud
Keskmiselt		1	3	96
Regioon	Põhja-Eesti	0	3	97
	Kesk-Eesti	0	10	90
	Kirde-Eesti	3	3	94
	Lääne-Eesti	0	2	98
	Lõuna-Eesti	1	2	97
Rahvus	Eestlased	0	3	97
	Muu rahvus	1	3	96
Vanus	18–29-aastased	0	0	100
	30–49-aastased	1	3	96
	50–64-aastased	0	6	94
	65+ aastased	0	4	96
Sugu	Naised	1	3	96
	Mehed	0	4	96
Haridus	I ja II taseme haridus	0	4	96
	III taseme haridus	1	3	96
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	0	5	95
	501–1000 €	1	4	95
	1001–1500 €	0	1	99
	1501–2000 €	0	2	98
	Üle 2000 €	1	4	95
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	1	3	96
	Rohked	2	5	93
	Mõõdukad	0	5	95
	Vähesed	1	2	97
	Mittetarbijad	0	0	100

Enda tarbeks alkoholsete jookide ostmise kaugmüügi kaudu 2023. aastal
(% vastanutest)

		Viin	Muu kange alkohol	Vein, vahuvein	Õlu	Siider	Long drink, kokteil, cooler
Keskmiselt		3	5	8	6	3	2
Regioon	Põhja-Eesti	3	5	10	7	3	2
	Kesk-Eesti	5	9	9	9	4	3
	Kirde-Eesti	3	3	7	5	5	3
	Lääne-Eesti	3	5	5	6	4	4
	Lõuna-Eesti	2	3	5	5	2	2
Rahvus	Eestlased	3	4	7	6	2	2
	Muu rahvus	4	7	9	7	5	3
Vanus	18–29-aastased	3	0	3	3	0	0
	30–49-aastased	3	7	10	9	6	4
	50–64-aastased	4	4	8	5	3	2
	65+ aastased	2	3	5	3	1	1
Sugu	Naised	4	4	12	7	4	3
	Mehed	2	5	3	5	2	1
Haridus	I ja II taseme haridus	4	6	5	5	3	3
	III taseme haridus	2	4	9	7	3	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	1	2	5	3	2	2
	501–1000 €	4	6	6	7	3	2
	1001–1500 €	1	4	7	5	2	3
	1501–2000 €	2	7	11	6	5	3
	Üle 2000 €	4	2	10	9	4	1
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	3	5	9	7	3	2
	Rohked	5	5	8	10	6	5
	Möödukad	4	8	11	11	4	2
	Vähesed	2	4	7	5	3	2
	Mittetarbijad	2	2	4	3	3	3

Enda tarbeks alkoholsete jookide ostmine kaugmüügi kaudu 2023. aastal (koondtunnus, ostis aasta jooksul kas viina, muud kanget alkoholi, veini, vahuveini, õlut, siidrit, long drinki, kokteilijooki või coolerit)
(% vastanutest)

		Ostis kaugmüügi kaudu	Ei ostnud kaugmüügi kaudu
Keskmiselt		11	89
Regioon	Põhja-Eesti	14	86
	Kesk-Eesti	14	86
	Kirde-Eesti	7	93
	Lääne-Eesti	8	92
	Lõuna-Eesti	8	92
Rahvus	Eestlased	10	90
	Muu rahvus	12	88
Vanus	18–29-aastased	3	97
	30–49-aastased	16	84
	50–64-aastased	11	89
	65+ aastased	6	94
Sugu	Naised	13	87
	Mehed	9	91
Haridus	I ja II taseme haridus	9	91
	III taseme haridus	12	88
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	8	92
	501–1000 €	11	89
	1001–1500 €	10	90
	1501–2000 €	13	87
	Üle 2000 €	14	86
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	12	88
	Rohked	14	86
	Mõõdukad	18	82
	Vähesed	9	91
	Mittetarbijad	5	95

Lähima alkoholsete jookide müügikoha kaugus elukohast
(% vastanutest)

		Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 10 min	Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 30 min	Müügikohta jõudmiseks kulub rohkem kui 30 min
Keskmiselt		85	13	2
Regioon	Põhja-Eesti	86	13	1
	Kesk-Eesti	78	17	5
	Kirde-Eesti	86	14	0
	Lääne-Eesti	82	15	3
	Lõuna-Eesti	87	11	2
Rahvus	Eestlased	84	14	2
	Muu rahvus	88	12	0
Vanus	18–29-aastased	92	8	0
	30–49-aastased	88	12	0
	50–64-aastased	79	18	3
	65+ aastased	82	13	5
Sugu	Naised	84	14	2
	Mehed	87	12	1
Haridus	I ja II taseme haridus	86	12	2
	III taseme haridus	85	14	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	85	11	4
	501–1000 €	86	12	2
	1001–1500 €	87	12	1
	1501–2000 €	86	13	1
	Üle 2000 €	82	18	0
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	85	13	2
	Rohked	90	9	1
	Mõõdukad	87	12	1
	Vähesed	84	14	2
	Mittetarbijad	85	13	2

Hinnangud alkoholsete jookide isiklikule tarbimisele 2023. aastal
(% vastanutest)

		Ei joo üldse	Joon vähe	Joon mõõdukalt	Joon palju
Keskmiselt		20	48	27	5
Regioon	Põhja-Eesti	15	49	33	3
	Kesk-Eesti	13	60	24	3
	Kirde-Eesti	28	50	12	10
	Lääne-Eesti	26	36	26	12
	Lõuna-Eesti	25	45	22	8
Rahvus	Eestlased	22	45	27	6
	Muu rahvus	16	53	26	5
Vanus	18–29-aastased	38	33	24	5
	30–49-aastased	14	49	31	6
	50–64-aastased	15	53	26	6
	65+ aastased	23	54	20	3
Sugu	Naised	23	54	21	2
	Mehed	17	42	32	9
Haridus	I ja II taseme haridus	26	42	24	8
	III taseme haridus	17	51	28	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	33	31	23	13
	501–1000 €	17	58	20	5
	1001–1500 €	17	47	34	2
	1501–2000 €	22	41	28	9
	Üle 2000 €	25	37	34	4
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	0	60	33	7

Hinnangud viina tarbimise sagedusele 2023. aastal
(% alkoholitarbijatest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		58	32	8	2	0
Regioon	Põhja-Eesti	59	33	7	1	0
	Kesk-Eesti	58	36	5	1	0
	Kirde-Eesti	70	16	6	6	2
	Lääne-Eesti	45	44	9	2	0
	Lõuna-Eesti	57	29	11	2	1
Rahvus	Eestlased	54	36	8	2	0
	Muu rahvus	65	25	7	2	1
Vanus	18–29-aastased	45	39	16	0	0
	30–49-aastased	65	28	6	1	0
	50–64-aastased	59	32	6	2	1
	65+ aastased	47	37	9	6	1
Sugu	Naised	78	19	2	1	0
	Mehed	38	45	13	3	1
Haridus	I ja II taseme haridus	51	38	8	3	0
	III taseme haridus	61	30	7	1	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	59	26	10	1	4
	501–1000 €	65	26	6	3	0
	1001–1500 €	54	32	12	2	0
	1501–2000 €	54	42	3	1	0
	Üle 2000 €	48	40	10	1	1
Alkoholitarbimine	Rohked	19	50	17	9	5
	Mõõdukad	39	40	18	3	0
	Vähased	74	25	1	0	0

Hinnangud viina tarbimise sagedusele 2023. aastal
(% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		66	26	6	2	0
Regioon	Põhja-Eesti	65	28	6	1	0
	Kesk-Eesti	62	33	4	1	0
	Kirde-Eesti	77	12	5	4	2
	Lääne-Eesti	59	33	6	2	0
	Lõuna-Eesti	67	22	8	2	1
Rahvus	Eestlased	64	28	7	1	0
	Muu rahvus	70	21	6	2	1
Vanus	18–29-aastased	65	25	10	0	0
	30–49-aastased	70	24	5	1	0
	50–64-aastased	65	27	5	2	1
	65+ aastased	57	30	7	5	1
Sugu	Naised	83	15	1	1	0
	Mehed	48	38	11	2	1
Haridus	I ja II taseme haridus	63	29	6	2	0
	III taseme haridus	67	25	6	1	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	72	18	6	1	3
	501–1000 €	70	22	5	3	0
	1001–1500 €	61	28	10	1	0
	1501–2000 €	63	35	2	0	0
	Üle 2000 €	62	29	7	1	1

Hinnangud muu kange alkoholi, nt viski, brändi, liköör jms tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% alkoholitarbijatest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		37	45	13	4	1
Regioon	Põhja-Eesti	38	43	13	5	1
	Kesk-Eesti	40	48	11	1	0
	Kirde-Eesti	55	28	15	2	0
	Lääne-Eesti	29	44	15	12	0
	Lõuna-Eesti	30	55	12	2	1
Rahvus	Eestlased	35	48	13	4	0
	Muu rahvus	41	39	14	5	1
Vanus	18–29-aastased	43	41	8	8	0
	30–49-aastased	38	43	13	6	0
	50–64-aastased	35	45	17	2	1
	65+ aastased	31	54	13	2	0
Sugu	Naised	48	43	7	2	0
	Mehed	26	47	19	7	1
Haridus	I ja II taseme haridus	35	42	14	9	0
	III taseme haridus	38	46	13	2	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	48	44	8	0	0
	501–1000 €	46	38	12	3	1
	1001–1500 €	27	56	13	4	0
	1501–2000 €	25	56	10	9	0
	Üle 2000 €	34	36	23	6	1
Alkoholitarbimine	Rohked	25	21	21	27	6
	Mõõdukad	22	49	23	6	0
	Vähesed	46	46	7	1	0

Hinnangud muu kange alkoholi, nt viski, brändi, liköör jms tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		48	37	11	3	1
Regioon	Põhja-Eesti	47	37	11	4	1
	Kesk-Eesti	46	43	10	1	0
	Kirde-Eesti	65	21	12	2	0
	Lääne-Eesti	46	33	11	10	0
	Lõuna-Eesti	46	42	9	2	1
Rahvus	Eestlased	48	38	10	3	1
	Muu rahvus	49	33	12	5	1
Vanus	18–29-aastased	63	27	5	5	0
	30–49-aastased	46	38	11	5	0
	50–64-aastased	45	38	15	1	1
	65+ aastased	45	44	10	1	0
Sugu	Naised	60	34	5	1	0
	Mehed	37	40	16	6	1
Haridus	I ja II taseme haridus	51	31	11	7	0
	III taseme haridus	47	39	11	2	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	64	30	6	0	0
	501–1000 €	55	32	10	2	1
	1001–1500 €	37	48	11	3	1
	1501–2000 €	38	46	8	8	0
	Üle 2000 €	51	27	17	5	0

Hinnangud veini ja vahuveini tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% alkoholitarbijatest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		10	59	23	7	1
Regioon	Põhja-Eesti	10	52	28	8	2
	Kesk-Eesti	12	67	15	6	0
	Kirde-Eesti	6	65	19	10	0
	Lääne-Eesti	12	61	21	6	0
	Lõuna-Eesti	11	65	18	5	1
Rahvus	Eestlased	11	61	21	6	1
	Muu rahvus	9	54	27	8	2
Vanus	18–29-aastased	9	78	13	0	0
	30–49-aastased	10	54	25	9	2
	50–64-aastased	10	55	26	8	1
	65+ aastased	14	60	20	6	0
Sugu	Naised	7	61	23	8	1
	Mehed	14	56	22	6	2
Haridus	I ja II taseme haridus	17	59	18	6	0
	III taseme haridus	8	58	25	7	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	14	49	19	18	0
	501–1000 €	13	67	16	4	0
	1001–1500 €	9	60	27	4	0
	1501–2000 €	6	53	24	11	6
	Üle 2000 €	10	42	35	11	2
Alkoholitarbimine	Rohked	19	46	7	23	5
	Möödukad	8	41	36	12	3
	Vähesed	11	69	18	2	0

Hinnangud veini ja vahuveini tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		26	48	19	6	1
Regioon	Põhja-Eesti	22	46	24	6	2
	Kesk-Eesti	20	61	14	5	0
	Kirde-Eesti	25	52	15	8	0
	Lääne-Eesti	34	45	16	5	0
	Lõuna-Eesti	32	50	13	4	1
Rahvus	Eestlased	29	49	16	5	1
	Muu rahvus	20	48	23	7	2
Vanus	18–29-aastased	42	50	8	0	0
	30–49-aastased	21	48	21	8	2
	50–64-aastased	23	48	22	7	0
	65+ aastased	29	50	17	4	0
Sugu	Naised	26	49	18	6	1
	Mehed	27	48	19	5	1
Haridus	I ja II taseme haridus	36	46	13	5	0
	III taseme haridus	21	50	21	6	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	41	34	13	12	0
	501–1000 €	26	57	14	3	0
	1001–1500 €	21	52	23	4	0
	1501–2000 €	22	44	20	9	5
	Üle 2000 €	33	32	26	8	1

Hinnangud õlle tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% alkoholitarbijatest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		34	32	20	11	3
Regioon	Põhja-Eesti	30	37	21	11	1
	Kesk-Eesti	42	33	14	8	3
	Kirde-Eesti	49	28	16	4	3
	Lääne-Eesti	32	20	30	15	3
	Lõuna-Eesti	33	28	15	15	9
Rahvus	Eestlased	36	26	21	13	4
	Muu rahvus	29	44	18	7	2
Vanus	18–29-aastased	41	21	29	9	0
	30–49-aastased	30	37	16	13	4
	50–64-aastased	35	33	19	10	3
	65+aastased	36	26	24	9	5
Sugu	Naised	55	31	10	3	1
	Mehed	14	33	29	18	6
Haridus	I ja II taseme haridus	34	31	19	10	6
	III taseme haridus	34	33	20	11	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	54	15	25	2	4
	501–1000 €	37	35	16	8	4
	1001–1500 €	31	34	17	16	2
	1501–2000 €	37	28	24	9	2
	Üle 2000 €	19	31	28	18	4
Alkoholitarbimine	Rohked	9	12	30	16	33
	Möödukad	23	29	23	22	3
	Vähesed	43	36	17	4	0

Hinnangud õlle tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		46	26	16	9	3
Regioon	Põhja-Eesti	41	31	18	9	1
	Kesk-Eesti	48	29	13	7	3
	Kirde-Eesti	62	21	12	3	2
	Lääne-Eesti	49	15	23	11	2
	Lõuna-Eesti	49	22	11	11	7
Rahvus	Eestlased	49	21	17	10	3
	Muu rahvus	40	37	15	6	2
Vanus	18–29-aastased	63	13	19	5	0
	30–49-aastased	39	32	14	11	4
	50–64-aastased	44	28	16	9	3
	65+ aastased	48	22	19	7	4
Sugu	Naised	65	24	8	3	0
	Mehed	27	28	25	15	5
Haridus	I ja II taseme haridus	50	23	15	7	5
	III taseme haridus	44	28	16	10	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	68	11	17	1	3
	501–1000 €	47	30	13	7	3
	1001–1500 €	40	30	14	14	2
	1501–2000 €	49	22	20	7	2
	Üle 2000 €	40	23	21	13	3

Hinnangud siidri tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% alkoholitarbijatest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		56	35	8	1	0
Regioon	Põhja-Eesti	55	37	7	1	0
	Kesk-Eesti	61	27	11	0	1
	Kirde-Eesti	66	21	13	0	0
	Lääne-Eesti	62	29	8	1	0
	Lõuna-Eesti	49	41	8	2	0
Rahvus	Eestlased	51	37	11	1	0
	Muu rahvus	65	30	5	0	0
Vanus	18–29-aastased	42	45	13	0	0
	30–49-aastased	45	43	10	2	0
	50–64-aastased	68	25	6	1	0
	65+ aastased	78	15	7	0	0
Sugu	Naised	47	43	9	1	0
	Mehed	64	27	8	1	0
Haridus	I ja II taseme haridus	52	37	10	1	0
	III taseme haridus	57	34	8	1	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	51	29	17	3	0
	501–1000 €	60	33	6	1	0
	1001–1500 €	57	32	10	1	0
	1501–2000 €	51	43	5	1	0
	Üle 2000 €	47	38	13	1	1
Alkoholitarbimine	Rohked	59	22	13	4	2
	Mõõdukad	48	37	14	1	0
	Vähesed	60	35	5	0	0

Hinnangud siidri tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		64	28	7	1	0
Regioon	Põhja-Eesti	62	31	6	1	0
	Kesk-Eesti	65	25	10	0	0
	Kirde-Eesti	74	16	10	0	0
	Lääne-Eesti	71	22	6	1	0
	Lõuna-Eesti	61	31	6	2	0
Rahvus	Eestlased	61	30	8	1	0
	Muu rahvus	71	25	4	0	0
Vanus	18–29-aastased	63	29	8	0	0
	30–49-aastased	53	38	8	1	0
	50–64-aastased	73	22	5	0	0
	65+ aastased	82	13	5	0	0
Sugu	Naised	59	33	7	1	0
	Mehed	69	23	7	1	0
Haridus	I ja II taseme haridus	64	27	8	1	0
	III taseme haridus	64	29	6	1	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	66	21	11	2	0
	501–1000 €	67	27	5	1	0
	1001–1500 €	63	28	9	0	0
	1501–2000 €	60	35	4	1	0
	Üle 2000 €	62	28	9	1	0

Hinnangud long drinkide, kokteilide, coolerite tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% alkoholitariijatelt)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		50	38	9	2	1
Regioon	Põhja-Eesti	53	38	8	1	0
	Kesk-Eesti	50	35	9	6	0
	Kirde-Eesti	64	26	5	0	5
	Lääne-Eesti	38	48	9	3	2
	Lõuna-Eesti	46	38	13	2	1
Rahvus	Eestlased	46	39	12	3	0
	Muu rahvus	60	35	3	0	2
Vanus	18–29-aastased	38	41	21	0	0
	30–49-aastased	41	47	8	3	1
	50–64-aastased	61	29	9	1	0
	65+ aastased	72	22	4	1	1
Sugu	Naised	46	45	8	1	0
	Mehed	55	30	11	3	1
Haridus	I ja II taseme haridus	45	43	9	3	0
	III taseme haridus	53	35	10	1	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	38	43	12	0	7
	501–1000 €	58	34	7	1	0
	1001–1500 €	54	30	13	3	0
	1501–2000 €	42	50	5	3	0
	Üle 2000 €	38	45	14	2	1
Alkoholitarbimine	Rohked	28	45	13	7	7
	Möödukad	36	41	18	4	1
	Vähesed	62	34	4	0	0

Hinnangud long drinkide, kokteilide, coolerite tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		59	31	7	2	1
Regioon	Põhja-Eesti	60	32	7	1	0
	Kesk-Eesti	56	31	8	5	0
	Kirde-Eesti	73	19	4	0	4
	Lääne-Eesti	54	36	7	2	1
	Lõuna-Eesti	58	30	10	1	1
Rahvus	Eestlased	57	31	10	2	0
	Muu rahvus	65	31	2	0	2
Vanus	18–29-aastased	60	27	13	0	0
	30–49-aastased	48	41	7	3	1
	50–64-aastased	66	25	8	1	0
	65+ aastased	77	18	3	1	1
Sugu	Naised	57	36	6	1	0
	Mehed	62	25	9	3	1
Haridus	I ja II taseme haridus	58	33	7	2	0
	III taseme haridus	60	30	8	1	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	57	30	8	0	5
	501–1000 €	64	29	6	1	0
	1001–1500 €	59	27	11	3	0
	1501–2000 €	52	41	4	3	0
	Üle 2000 €	55	33	10	1	1

Lisa 2.10

Hinnangud alkoholivabade jookide tarbimisele 2023. aastal (koondtunnus, tarbis aasta jooksul)
(% vastanutest)

		Ei tarbinud	Tarbis
Keskmiselt		39	61
Regioon	Põhja-Eesti	41	59
	Kesk-Eesti	24	76
	Kirde-Eesti	43	57
	Lääne-Eesti	45	55
	Lõuna-Eesti	34	66
Rahvus	Eestlased	35	65
	Muu rahvus	46	54
Vanus	18–29-aastased	47	53
	30–49-aastased	33	67
	50–64-aastased	38	62
	65+ aastased	47	53
Sugu	Naised	33	67
	Mehed	45	55
Haridus	I ja II taseme haridus	43	57
	III taseme haridus	36	64
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	35	65
	501–1000 €	41	59
	1001–1500 €	36	64
	1501–2000 €	36	64
	Üle 2000 €	41	59
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	36	64
	Rohked	49	51
	Möödukad	39	61
	Vähesed	33	67
	Mittetarbijad	50	50

Hinnangud alkoholivaba õlle tarbimise sagedusele 2023. aastal
 (% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		62	27	9	2	0
Regioon	Põhja-Eesti	65	25	7	3	0
	Kesk-Eesti	53	31	11	2	3
	Kirde-Eesti	63	30	7	0	0
	Lääne-Eesti	62	28	8	2	0
	Lõuna-Eesti	60	26	13	1	0
Rahvus	Eestlased	60	28	10	2	0
	Muu rahvus	67	25	6	1	1
Vanus	18–29-aastased	81	19	0	0	0
	30–49-aastased	56	28	13	3	0
	50–64-aastased	59	29	10	2	0
	65+ aastased	63	27	7	1	2
Sugu	Naised	70	23	6	1	0
	Mehed	54	30	12	3	1
Haridus	I ja II taseme haridus	63	28	8	1	0
	III taseme haridus	62	26	9	3	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	65	26	9	0	0
	501–1000 €	65	27	7	1	0
	1001–1500 €	59	32	7	2	0
	1501–2000 €	65	20	11	2	2
	Üle 2000 €	57	25	13	5	0
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	59	30	9	2	0
	Rohked	56	27	15	2	0
	Möödukad	54	34	11	1	0
	Vähesed	62	27	8	3	0
	Mittetarbijad	78	13	6	2	1

Hinnangud alkoholivaba veini või vahuveini tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg) (% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		70	28	2	0	0
Regioon	Põhja-Eesti	75	23	2	0	0
	Kesk-Eesti	63	37	0	0	0
	Kirde-Eesti	75	23	2	0	0
	Lääne-Eesti	69	30	1	0	0
	Lõuna-Eesti	61	35	4	0	0
Rahvus	Eestlased	66	32	2	0	0
	Muu rahvus	78	20	2	0	0
Vanus	18–29-aastased	74	23	3	0	0
	30–49-aastased	66	31	3	0	0
	50–64-aastased	72	27	1	0	0
	65+ aastased	72	27	1	0	0
Sugu	Naised	58	39	3	0	0
	Mehed	82	16	2	0	0
Haridus	I ja II taseme haridus	73	25	2	0	0
	III taseme haridus	69	29	2	0	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	58	41	1	0	0
	501–1000 €	73	24	3	0	0
	1001–1500 €	70	29	1	0	0
	1501–2000 €	65	34	1	0	0
	Üle 2000 €	73	23	4	0	0
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	71	27	2	0	0
	Rohked	81	16	2	0	1
	Möödukad	77	21	2	0	0
	Vähesed	67	31	2	0	0
	Mittetarbijad	63	32	5	0	0

Hinnangud alkoholivaba siidri tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		79	17	4	0	0
Regioon	Põhja-Eesti	80	16	4	0	0
	Kesk-Eesti	67	29	4	0	0
	Kirde-Eesti	87	7	6	0	0
	Lääne-Eesti	76	20	4	0	0
	Lõuna-Eesti	78	16	6	0	0
Rahvus	Eestlased	75	21	4	0	0
	Muu rahvus	88	8	4	0	0
Vanus	18–29-aastased	74	23	3	0	0
	30–49-aastased	76	17	7	0	0
	50–64-aastased	82	16	2	0	0
	65+ aastased	88	10	2	0	0
Sugu	Naised	70	24	6	0	0
	Mehed	88	10	2	0	0
Haridus	I ja II taseme haridus	75	20	5	0	0
	III taseme haridus	81	15	4	0	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	67	26	7	0	0
	501–1000 €	78	17	5	0	0
	1001–1500 €	78	20	2	0	0
	1501–2000 €	84	14	2	0	0
	Üle 2000 €	84	11	5	0	0
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	78	18	4	0	0
	Rohked	87	9	4	0	0
	Möödukad	81	15	4	0	0
	Vähesed	75	21	4	0	0
	Mittetarbijad	82	12	6	0	0

Hinnangud alkoholivabade valmiskokteilide tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		80	18	2	0	0
Regioon	Põhja-Eesti	79	20	1	0	0
	Kesk-Eesti	85	13	2	0	0
	Kirde-Eesti	87	10	3	0	0
	Lääne-Eesti	82	16	2	0	0
	Lõuna-Eesti	79	20	1	0	0
Rahvus	Eestlased	78	20	2	0	0
	Muu rahvus	85	13	2	0	0
Vanus	18–29-aastased	83	17	0	0	0
	30–49-aastased	74	23	3	0	0
	50–64-aastased	82	17	1	0	0
	65+ aastased	94	6	0	0	0
Sugu	Naised	74	24	2	0	0
	Mehed	87	11	2	0	0
Haridus	I ja II taseme haridus	85	13	2	0	0
	III taseme haridus	78	20	2	0	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	83	16	1	0	0
	501–1000 €	83	15	2	0	0
	1001–1500 €	81	18	1	0	0
	1501–2000 €	79	19	2	0	0
	Üle 2000 €	73	24	3	0	0
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	80	18	2	0	0
	Rohked	93	4	1	0	2
	Möödukad	84	15	1	0	0
	Vähesed	77	21	2	0	0
	Mittetarbijad	81	18	1	0	0

Hinnangud muude alkoholivabade jookide tarbimise sagedusele 2023. aastal (järg)
(% vastanutest)

		Ei joonud seda üldse	Mõned korrad aastas	Jõin 1–3 korda kuus	Jõin 1–2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Keskmiselt		95	5	0	0	0
Regioon	Põhja-Eesti	94	6	0	0	0
	Kesk-Eesti	93	6	0	0	1
	Kirde-Eesti	100	0	0	0	0
	Lääne-Eesti	94	5	1	0	0
	Lõuna-Eesti	95	5	0	0	0
Rahvus	Eestlased	95	5	0	0	0
	Muu rahvus	94	6	0	0	0
Vanus	18–29-aastased	100	0	0	0	0
	30–49-aastased	93	7	0	0	0
	50–64-aastased	94	6	0	0	0
	65+ aastased	97	3	0	0	0
Sugu	Naised	95	5	0	0	0
	Mehed	94	5	1	0	0
Haridus	I ja II taseme haridus	93	7	0	0	0
	III taseme haridus	96	4	0	0	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	95	5	0	0	0
	501–1000 €	96	4	0	0	0
	1001–1500 €	92	7	1	0	0
	1501–2000 €	95	5	0	0	0
	Üle 2000 €	94	6	0	0	0
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	95	5	0	0	0
	Rohked	96	3	0	0	1
	Möödukad	95	5	0	0	0
	Vähesed	94	5	1	0	0
	Mittetarbijad	94	6	0	0	0

Lisa 2.12

Hinnangud vastajate tutvusringkonnas alkoholsete jookide ostmisele Lätist 2023. aastal
(% vastanutest)

		Jah, tean paljusid	Jah., tean mõnda	Ei tea kedagi	Ei oska öelda
Keskmiselt		5	27	51	17
Regioon	Põhja-Eesti	4	24	54	18
	Kesk-Eesti	6	21	52	21
	Kirde-Eesti	3	20	70	7
	Lääne-Eesti	5	43	37	15
	Lõuna-Eesti	7	30	44	19
Rahvus	Eestlased	5	29	48	18
	Muu rahvus	4	23	58	15
Vanus	18–29-aastased	5	32	52	11
	30–49-aastased	4	29	49	18
	50–64-aastased	6	25	49	20
	65+ aastased	4	19	60	17
Sugu	Naised	3	24	54	19
	Mehed	6	30	49	15
Haridus	I ja II taseme haridus	6	24	50	20
	III taseme haridus	4	28	52	16
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	2	21	66	11
	501–1000 €	7	25	50	18
	1001–1500 €	3	27	53	17
	1501–2000 €	3	28	49	20
	Üle 2000 €	5	35	45	15
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	6	29	49	16
	Rohked	17	35	37	11
	Möödukad	6	30	49	15
	Vähesed	4	28	50	18
	Mittetarbijad	2	17	61	20

Alkoholi ostmas käimine Lätist 2023. aastal
(% vastanutest)

		Jah, käisin spetsiaalselt alkoholi ostmas	Jah, ostsin läbisõidul või Lätis reisil olles	Ostis Lätist alkoholi spetsiaalselt või läbisõidul	Ei käinud
Keskmiselt		3	13	15	85
Regioon	Põhja-Eesti	1	13	14	86
	Kesk-Eesti	0	15	16	84
	Kirde-Eesti	1	12	13	87
	Lääne-Eesti	4	11	13	87
	Lõuna-Eesti	7	11	17	83
Rahvus	Eestlased	3	12	14	86
	Muu rahvus	2	15	16	84
Vanus	18–29-aastased	0	0	0	100
	30–49-aastased	3	16	19	81
	50–64-aastased	4	18	20	80
	65+ aastased	3	7	10	90
Sugu	Naised	2	10	11	89
	Mehed	4	15	19	81
Haridus	I ja II taseme haridus	3	9	12	88
	III taseme haridus	3	14	16	84
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	1	5	6	94
	501–1000 €	3	12	15	85
	1001–1500 €	3	16	18	82
	1501–2000 €	2	12	13	87
	Üle 2000 €	3	13	15	85
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	3	15	18	82
	Rohked	18	11	27	73
	Mõõdukad	4	22	25	75
	Vähesed	1	12	13	87
	Mittetarbijad	0	2	2	98

Lisa 2.14

Alkoholi ostmas käimine Lätist 2023. aastal – spetsiaalselt alkoholi ostnute sagedus
(% vastanutest, keskmine kordade arv)

		1 kord	2–3 korda	4–5 korda	6 ja enam korda	Keskmiselt kordi
Keskmiselt		19	23	10	48	6,42
Regioon	Põhja-Eesti	49	37	9	5	2,38
	Kesk-Eesti	0	100	0	0	2,00
	Kirde-Eesti	0	0	0	100	10,00
	Lääne-Eesti	19	34	12	35	6,07
	Lõuna-Eesti	12	16	12	60	7,81
Rahvus	Eestlased	24	30	13	33	6,14
	Muu rahvus	0	0	0	100	10,00
Vanus	18–29-aastased	0	0	0	0	0,00
	30–49-aastased	22	15	6	57	4,51
	50–64-aastased	18	36	13	33	8,19
	65+ aastased	9	21	19	51	6,82
Sugu	Naised	20	37	14	29	6,04
	Mehed	18	17	8	57	6,64
Haridus	I ja II taseme haridus	3	15	5	77	10,35
	III taseme haridus	28	28	14	30	5,01
Leibkonnaliikme netosissetulek koos	Kuni 500 €	0	100	0	0	3,00
	501–1000 €	8	19	13	60	7,58
	1001–1500 €	39	26	6	29	3,79
	1501–2000 €	8	23	24	45	10,21
	Üle 2000 €	27	21	0	52	5,99
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	19	23	10	48	6,42
	Rohked	11	12	0	77	9,64
	Möödukad	21	32	16	31	5,52
	Vähesed	28	26	19	27	4,66

Lisa 2.15

Alkoholi ostmas käimine Lätist 2023. aastal – läbisõidul alkoholi ostnute sagedus
(% vastanutest, keskmine kordade arv)

		1 kord	2–3 korda	4–5 korda	6 ja enam korda	Keskmiselt kordi
Keskmiselt		42	43	8	7	2,33
Regioon	Põhja-Eesti	38	46	10	6	2,21
	Kesk-Eesti	46	48	0	6	1,98
	Kirde-Eesti	83	0	17	0	1,69
	Lääne-Eesti	35	65	0	0	1,68
	Lõuna-Eesti	35	42	6	17	3,35
Rahvus	Eestlased	42	44	5	9	2,46
	Muu rahvus	42	41	12	5	2,15
Vanus	18–29-aastased	0	0	0	0	0,00
	30–49-aastased	47	37	11	5	2,19
	50–64-aastased	35	50	4	11	2,49
	65+ aastased	42	47	5	6	2,51
Sugu	Naised	47	42	7	4	2,03
	Mehed	39	43	9	9	2,53
Haridus	I ja II taseme haridus	29	47	14	10	2,97
	III taseme haridus	47	41	6	6	2,11
Leibkonnaliikme netosissetulek koos	Kuni 500 €	81	19	0	0	1,39
	501–1000 €	45	38	6	11	2,53
	1001–1500 €	45	50	2	3	1,82
	1501–2000 €	44	47	1	8	2,13
	Üle 2000 €	20	40	34	6	3,13
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	41	44	8	7	2,37
	Rohked	25	52	12	11	3,39
	Möödukad	33	53	4	10	2,41
	Vähesed	50	34	12	4	2,21

Lisa 2.14

Alkoholi ostmise kavatsused Lätist 2024. aastal
(% vastanutest)

		Jah, kindlasti	Tõenäoliselt jah, kui Lätis hind odavam	Tõenäoliselt mitte	Kindlasti mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		3	8	16	60	13
Regioon	Põhja-Eesti	1	7	17	62	13
	Kesk-Eesti	2	9	23	50	16
	Kirde-Eesti	3	4	8	81	4
	Lääne-Eesti	1	15	13	55	16
	Lõuna-Eesti	8	8	18	52	14
Rahvus	Eestlased	3	9	17	56	15
	Muu rahvus	2	6	14	68	10
Vanus	18–29-aastased	0	10	16	65	9
	30–49-aastased	3	7	17	58	15
	50–64-aastased	4	9	16	55	16
	65+ aastased	4	6	14	67	9
Sugu	Naised	2	5	13	65	15
	Mehed	5	11	19	54	11
Haridus	I ja II taseme haridus	3	11	14	54	18
	III taseme haridus	3	6	17	63	11
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	1	8	9	71	11
	501–1000 €	4	9	18	57	12
	1001–1500 €	2	8	15	59	16
	1501–2000 €	3	10	16	57	14
	Üle 2000 €	4	3	17	64	12
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	4	10	18	53	15
	Rohked	19	23	17	24	17
	Möödukad	4	10	23	45	18
	Vähesed	2	8	16	61	13
	Mittetarbijad	1	1	7	85	6

Lisa 2.16

Kaugmüügi kaudu enda tarbeks alkoholsete jookide ostmine 2023. aastal – kõik joogid kokku (% vastanutest)

		Jah, olen	Ei ole
Keskmiselt		11	89
Regioon	Põhja-Eesti	14	86
	Kesk-Eesti	14	86
	Kirde-Eesti	7	93
	Lääne-Eesti	8	92
	Lõuna-Eesti	8	92
Rahvus	Eestlased	10	90
	Muu rahvus	12	88
Vanus	18–29-aastased	3	97
	30–49-aastased	16	84
	50–64-aastased	11	89
	65+ aastased	6	94
Sugu	Naised	13	87
	Mehed	9	91
Haridus	I ja II taseme haridus	9	91
	III taseme haridus	12	88
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	8	92
	501–1000 €	11	89
	1001–1500 €	10	90
	1501–2000 €	13	87
	Üle 2000 €	14	86
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	12	88
	Rohked	14	86
	Möödukad	18	82
	Vähesed	9	91
	Mittetarbijad	5	95

Peredes enda tarbeks alkoholsete jookide valmistamine 2023. aastal (% vastanutest)

		Valmistas	Ei valmistanud
Keskmiselt		16	84
Regioon	Põhja-Eesti	11	89
	Kesk-Eesti	20	80
	Kirde-Eesti	25	75
	Lääne-Eesti	20	80
	Lõuna-Eesti	18	82
Rahvus	Eestlased	18	82
	Muu rahvus	11	89
Vanus	18–29-aastased	15	85
	30–49-aastased	16	84
	50–64-aastased	17	83
	65+ aastased	15	85
Sugu	Naised	18	82
	Mehed	14	86
Haridus	I ja II taseme haridus	15	85
	III taseme haridus	16	84
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	26	74
	501–1000 €	16	84
	1001–1500 €	15	85
	1501–2000 €	19	81
	Üle 2000 €	8	92
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	18	82
	Rohked	24	76
	Möödukad	23	77
	Vähesed	14	86
	Mittetarbijad	10	90

Peredes enda tarbeks alkoholsete jookide valmistamine 2023. aastal (% vastanutest)

		Koduõlu	Koduvein	Puskar, hansa	Siider
Keskmiselt		6	12	2	2
Regioon	Põhja-Eesti	4	9	1	1
	Kesk-Eesti	7	12	3	5
	Kirde-Eesti	6	20	4	0
	Lääne-Eesti	11	12	2	4
	Lõuna-Eesti	6	13	2	4
Rahvus	Eestlased	8	12	2	3
	Muu rahvus	1	11	1	1
Vanus	18–29-aastased	6	10	0	0
	30–49-aastased	5	12	2	2
	50–64-aastased	7	13	2	4
	65+ aastased	4	12	2	2
Sugu	Naised	5	13	1	2
	Mehed	6	11	2	3
Haridus	I ja II taseme haridus	7	11	3	2
	III taseme haridus	5	12	1	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	13	15	2	2
	501–1000 €	5	11	2	2
	1001–1500 €	5	13	1	3
	1501–2000 €	7	15	1	3
	Üle 2000 €	2	6	3	2
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	6	13	2	3
	Rohked	12	19	9	2
	Möödukad	7	18	2	4
	Vähesed	5	9	2	2
	Mittetarbijad	4	7	0	0

Lisa 2.18

Hinnang, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika (% vastanutest)

		Võimalikult liberaalne (regulatsioonideta)	Väheste regulatsioonidega	Rangete regulatsioonidega	Ei oska öelda
Keskmiselt		10	40	31	19
Regioon	Põhja-Eesti	12	41	28	19
	Kesk-Eesti	11	38	23	28
	Kirde-Eesti	16	27	47	10
	Lääne-Eesti	8	48	23	21
	Lõuna-Eesti	5	40	36	19
Rahvus	Eestlased	8	42	32	18
	Muu rahvus	16	35	28	21
Vanus	18–29-aastased	8	40	36	16
	30–49-aastased	11	38	34	17
	50–64-aastased	11	40	26	23
	65+ aastased	9	45	27	19
Sugu	Naised	7	34	33	26
	Mehed	13	46	29	12
Haridus	I ja II taseme haridus	11	35	26	28
	III taseme haridus	10	42	34	14
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	22	27	26	25
	501–1000 €	9	37	33	21
	1001–1500 €	12	43	28	17
	1501–2000 €	5	40	38	17
	Üle 2000 €	11	48	27	14
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	12	43	27	18
	Rohked	20	52	13	15
	Mõõdukad	10	57	20	13
	Vähesed	11	34	33	22
	Mittetarbijad	4	28	46	22

Lisa 2.19

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Terviseprobleemid

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		36	43	9	12
Regioon	Põhja-Eesti	34	43	7	16
	Kesk-Eesti	33	47	6	14
	Kirde-Eesti	32	42	17	9
	Lääne-Eesti	36	41	16	7
	Lõuna-Eesti	44	44	5	7
Rahvus	Eestlased	39	43	9	9
	Muu rahvus	30	44	7	19
Vanus	18–29-aastased	53	25	13	9
	30–49-aastased	36	43	8	13
	50–64-aastased	31	49	6	14
	65+ aastased	28	52	7	13
Sugu	Naised	41	45	4	10
	Mehed	31	41	13	15
Haridus	I ja II taseme haridus	32	45	8	15
	III taseme haridus	39	42	8	11
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	32	47	12	9
	501–1000 €	36	47	6	11
	1001–1500 €	28	47	10	15
	1501–2000 €	38	46	10	6
	Üle 2000 €	48	23	8	21
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	33	45	10	12
	Rohked	30	37	30	3
	Mõõdukad	28	48	11	13
	Vähesed	36	45	7	12
	Mittetarbijad	50	33	2	15

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)

Kodune vägivald

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		50	37	3	10
Regioon	Põhja-Eesti	46	37	3	14
	Kesk-Eesti	53	38	2	7
	Kirde-Eesti	49	37	9	5
	Lääne-Eesti	51	38	3	8
	Lõuna-Eesti	56	36	2	6
Rahvus	Eestlased	56	34	3	7
	Muu rahvus	37	44	4	15
Vanus	18–29-aastased	63	29	0	8
	30–49-aastased	48	38	4	10
	50–64-aastased	47	37	3	13
	65+ aastased	44	42	6	8
Sugu	Naised	60	34	0	6
	Mehed	39	41	6	14
Haridus	I ja II taseme haridus	46	39	2	13
	III taseme haridus	52	36	4	8
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	48	37	5	10
	501–1000 €	50	38	2	10
	1001–1500 €	44	41	4	11
	1501–2000 €	63	32	2	3
	Üle 2000 €	47	33	5	15
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	47	40	4	9
	Rohked	45	36	14	5
	Mõõdukad	40	46	4	10
	Vähesed	51	37	2	10
	Mittetarbijad	62	26	0	12

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)

Isikuvastased kuriteod

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		36	43	6	15
Regioon	Põhja-Eesti	34	44	4	18
	Kesk-Eesti	31	49	4	16
	Kirde-Eesti	36	45	13	6
	Lääne-Eesti	37	37	6	20
	Lõuna-Eesti	43	42	7	8
Rahvus	Eestlased	39	42	7	12
	Muu rahvus	30	46	5	19
Vanus	18–29-aastased	43	33	5	19
	30–49-aastased	36	43	7	14
	50–64-aastased	34	47	5	14
	65+ aastased	34	48	6	12
Sugu	Naised	42	45	1	12
	Mehed	30	42	11	17
Haridus	I ja II taseme haridus	37	40	4	19
	III taseme haridus	36	45	7	12
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	43	41	9	7
	501–1000 €	39	44	4	13
	1001–1500 €	31	42	10	17
	1501–2000 €	43	45	3	9
	Üle 2000 €	28	41	7	24
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	34	45	7	14
	Rohked	34	43	17	6
	Mõõdukad	23	50	9	18
	Vähesed	40	43	4	13
	Mittetarbijad	45	36	2	17

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)

Alkoholijooes sõiduki juhtimine

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		51	37	6	6
Regioon	Põhja-Eesti	52	36	5	7
	Kesk-Eesti	50	45	2	3
	Kirde-Eesti	62	25	10	3
	Lääne-Eesti	47	41	7	5
	Lõuna-Eesti	46	40	8	6
Rahvus	Eestlased	50	40	6	4
	Muu rahvus	54	31	6	9
Vanus	18–29-aastased	49	43	5	3
	30–49-aastased	55	32	7	6
	50–64-aastased	49	40	3	8
	65+ aastased	45	41	10	4
Sugu	Naised	58	36	2	4
	Mehed	44	38	11	7
Haridus	I ja II taseme haridus	51	38	3	8
	III taseme haridus	51	37	8	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	47	42	5	6
	501–1000 €	52	39	4	5
	1001–1500 €	45	40	8	7
	1501–2000 €	49	42	7	2
	Üle 2000 €	61	21	7	11
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	48	40	7	5
	Rohked	37	41	18	4
	Mõõdukad	41	44	11	4
	Vähesed	53	38	4	5
	Mittetarbijad	63	25	1	11

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)

Avaliku korra rikkumised

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		26	48	14	12
Regioon	Põhja-Eesti	25	49	14	12
	Kesk-Eesti	23	62	8	7
	Kirde-Eesti	30	44	18	8
	Lääne-Eesti	30	41	20	9
	Lõuna-Eesti	25	47	14	14
Rahvus	Eestlased	26	50	14	10
	Muu rahvus	25	44	15	16
Vanus	18–29-aastased	24	46	21	9
	30–49-aastased	26	46	15	13
	50–64-aastased	27	51	10	12
	65+ aastased	26	52	14	8
Sugu	Naised	32	50	6	12
	Mehed	20	46	23	11
Haridus	I ja II taseme haridus	26	52	10	12
	III taseme haridus	26	47	16	11
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	32	48	12	8
	501–1000 €	26	51	14	9
	1001–1500 €	21	52	14	13
	1501–2000 €	33	37	17	13
	Üle 2000 €	22	47	15	16
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	25	50	14	11
	Rohked	31	43	22	4
	Mõõdukad	17	53	19	11
	Vähesed	30	49	10	11
	Mittetarbijad	28	42	15	15

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Salaalkoholi ost-müük

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		12	23	27	38
Regioon	Põhja-Eesti	11	21	29	39
	Kesk-Eesti	12	24	19	45
	Kirde-Eesti	18	18	37	27
	Lääne-Eesti	9	20	28	43
	Lõuna-Eesti	12	28	22	38
Rahvus	Eestlased	11	23	25	41
	Muu rahvus	13	23	30	34
Vanus	18–29-aastased	11	18	19	52
	30–49-aastased	12	22	33	33
	50–64-aastased	10	28	25	37
	65+ aastased	14	23	23	40
Sugu	Naised	14	25	19	42
	Mehed	9	21	35	35
Haridus	I ja II taseme haridus	16	20	25	39
	III taseme haridus	9	25	28	38
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	20	27	25	28
	501–1000 €	15	24	26	35
	1001–1500 €	9	22	30	39
	1501–2000 €	8	23	28	41
	Üle 2000 €	8	18	25	49
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	10	23	30	37
	Rohked	12	13	52	23
	Mõõdukad	6	17	34	43
	Vähesed	12	27	26	35
	Mittetarbijad	19	24	13	44

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Alkoholist põhjustatud probleemid töökohal (töölt puudumine, töökohustuste mittetäitmine jm)

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		10	32	29	29
Regioon	Põhja-Eesti	11	29	30	30
	Kesk-Eesti	7	31	29	33
	Kirde-Eesti	10	27	40	23
	Lääne-Eesti	10	24	38	28
	Lõuna-Eesti	10	41	19	30
Rahvus	Eestlased	8	32	29	31
	Muu rahvus	13	32	30	25
Vanus	18–29-aastased	3	31	29	37
	30–49-aastased	13	33	29	25
	50–64-aastased	9	32	29	30
	65+ aastased	12	28	29	31
Sugu	Naised	11	35	21	33
	Mehed	9	28	38	25
Haridus	I ja II taseme haridus	13	32	27	28
	III taseme haridus	9	31	30	30
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	17	40	18	25
	501–1000 €	10	33	31	26
	1001–1500 €	10	31	29	30
	1501–2000 €	9	27	31	33
	Üle 2000 €	7	31	28	34
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	9	31	32	28
	Rohked	4	30	52	14
	Mõõdukad	7	29	29	35
	Vähesed	11	33	30	26
	Mittetarbijad	13	34	19	34

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Alkoholismist põhjustatud töötus ja asotsiaalsus

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		20	43	17	20
Regioon	Põhja-Eesti	19	41	19	21
	Kesk-Eesti	22	43	12	23
	Kirde-Eesti	22	44	27	7
	Lääne-Eesti	22	28	21	29
	Lõuna-Eesti	19	56	8	17
Rahvus	Eestlased	18	47	16	19
	Muu rahvus	24	35	19	22
Vanus	18–29-aastased	6	62	15	17
	30–49-aastased	25	37	21	17
	50–64-aastased	22	41	13	24
	65+ aastased	21	41	17	21
Sugu	Naised	27	45	8	20
	Mehed	12	42	27	19
Haridus	I ja II taseme haridus	19	40	16	25
	III taseme haridus	21	45	17	17
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	30	30	19	21
	501–1000 €	21	47	17	15
	1001–1500 €	17	41	19	23
	1501–2000 €	20	47	15	18
	Üle 2000 €	18	40	15	27
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	20	43	19	18
	Rohked	8	36	45	11
	Mõõdukad	15	43	18	24
	Vähesed	23	43	17	17
	Mittetarbijad	23	45	8	24

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Alkoholist põhjustatud pereprobleemid

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		36	47	7	10
Regioon	Põhja-Eesti	33	46	8	13
	Kesk-Eesti	32	52	8	8
	Kirde-Eesti	38	45	11	6
	Lääne-Eesti	39	44	6	11
	Lõuna-Eesti	40	48	3	9
Rahvus	Eestlased	38	47	6	9
	Muu rahvus	30	48	7	15
Vanus	18–29-aastased	50	42	5	3
	30–49-aastased	37	45	8	10
	50–64-aastased	30	49	6	15
	65+ aastased	27	52	8	13
Sugu	Naised	47	44	1	8
	Mehed	24	51	12	13
Haridus	I ja II taseme haridus	35	48	4	13
	III taseme haridus	36	47	8	9
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	39	42	10	9
	501–1000 €	37	48	6	9
	1001–1500 €	31	50	5	14
	1501–2000 €	43	45	6	6
	Üle 2000 €	31	46	8	15
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	33	49	8	10
	Rohked	29	48	18	5
	Mõõdukad	27	52	10	11
	Vähesed	37	48	5	10
	Mittetarbijad	48	38	2	12

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)

Laste ja noorte alkoholi tarbimine

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		32	41	12	15
Regioon	Põhja-Eesti	30	40	12	18
	Kesk-Eesti	32	45	7	16
	Kirde-Eesti	40	35	19	6
	Lääne-Eesti	30	43	16	11
	Lõuna-Eesti	36	44	7	13
Rahvus	Eestlased	31	44	13	12
	Muu rahvus	36	35	9	20
Vanus	18–29-aastased	28	56	10	6
	30–49-aastased	32	37	14	17
	50–64-aastased	36	37	8	19
	65+ aastased	34	43	11	12
Sugu	Naised	39	41	6	14
	Mehed	26	41	17	16
Haridus	I ja II taseme haridus	35	36	10	19
	III taseme haridus	31	44	12	13
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	40	36	12	12
	501–1000 €	37	40	9	14
	1001–1500 €	29	42	11	18
	1501–2000 €	28	42	17	13
	Üle 2000 €	26	44	13	17
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	29	43	13	15
	Rohked	25	30	38	7
	Mõõdukad	20	45	15	20
	Vähesed	34	43	9	14
	Mittetarbijad	48	35	4	13

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)

Üldine sooviv hoiak alkoholi tarbimisse

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		23	36	22	19
Regioon	Põhja-Eesti	19	39	23	19
	Kesk-Eesti	18	39	17	26
	Kirde-Eesti	26	29	27	18
	Lääne-Eesti	34	29	20	17
	Lõuna-Eesti	29	34	20	17
Rahvus	Eestlased	27	36	22	15
	Muu rahvus	17	35	21	27
Vanus	18–29-aastased	48	31	13	8
	30–49-aastased	19	37	24	20
	50–64-aastased	18	38	22	22
	65+ aastased	18	34	26	22
Sugu	Naised	26	40	14	20
	Mehed	21	32	29	18
Haridus	I ja II taseme haridus	24	37	17	22
	III taseme haridus	23	35	24	18
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	34	24	17	25
	501–1000 €	22	38	19	21
	1001–1500 €	21	33	28	18
	1501–2000 €	30	34	24	12
	Üle 2000 €	20	42	17	21
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	19	36	25	20
	Rohked	25	23	30	22
	Mõõdukad	12	34	34	20
	Vähesed	22	39	18	21
	Mittetarbijad	42	34	10	14

Hinnangud alkoholiga seotud probleemide tõsidusele Eestis (% vastajatest)
Vähesed teadmised alkoholi tarbimise kahjulikkusest

		Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Keskmiselt		19	39	25	17
Regioon	Põhja-Eesti	17	40	27	16
	Kesk-Eesti	20	37	15	28
	Kirde-Eesti	18	47	21	14
	Lääne-Eesti	22	36	25	17
	Lõuna-Eesti	23	34	25	18
Rahvus	Eestlased	20	38	26	16
	Muu rahvus	17	40	22	21
Vanus	18–29-aastased	21	36	34	9
	30–49-aastased	18	40	23	19
	50–64-aastased	21	37	22	20
	65+ aastased	17	40	24	19
Sugu	Naised	19	43	18	20
	Mehed	19	34	32	15
Haridus	I ja II taseme haridus	17	41	22	20
	III taseme haridus	20	38	26	16
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	23	40	22	15
	501–1000 €	21	38	20	21
	1001–1500 €	17	36	32	15
	1501–2000 €	16	38	32	14
	Üle 2000 €	20	45	19	16
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	17	37	28	18
	Rohked	12	22	49	17
	Möödukad	9	37	36	18
	Vähesed	22	39	21	18
	Mittetarbijad	30	44	11	15

Lisa 2.20

Elanike hinnangud alkoholsete jookide müümisele tanklates
(% vastanutest)

		Jah	Ei peaks müüma	Ei oska öelda
Keskmiselt		22	66	12
Regioon	Põhja-Eesti	23	63	14
	Kesk-Eesti	22	66	12
	Kirde-Eesti	22	73	5
	Lääne-Eesti	15	70	15
	Lõuna-Eesti	22	67	11
Rahvus	Eestlased	19	69	12
	Muu rahvus	29	59	12
Vanus	18–29-aastased	14	75	11
	30–49-aastased	31	57	12
	50–64-aastased	18	68	14
	65+ aastased	13	75	12
Sugu	Naised	16	72	12
	Mehed	28	59	13
Haridus	I ja II taseme haridus	26	58	16
	III taseme haridus	19	70	11
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	37	51	12
	501–1000 €	15	70	15
	1001–1500 €	30	58	12
	1501–2000 €	20	74	6
	Üle 2000 €	22	66	12
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	25	62	13
	Rohked	42	47	11
	Möödukad	33	54	13
	Vähesed	19	68	13
	Mittetarbijad	8	81	11

Elanike hinnangud alkoholsete jookide müümisele spordivõistlustel (järg)
(% vastanutest)

		Jah	Ei peaks müüma	Ei oska öelda
Keskmiselt		15	74	11
Regioon	Põhja-Eesti	17	71	12
	Kesk-Eesti	9	82	9
	Kirde-Eesti	11	83	6
	Lääne-Eesti	14	80	6
	Lõuna-Eesti	14	72	14
Rahvus	Eestlased	14	75	11
	Muu rahvus	17	73	10
Vanus	18–29-aastased	26	57	17
	30–49-aastased	17	74	9
	50–64-aastased	9	81	10
	65+ aastased	7	82	11
Sugu	Naised	6	86	8
	Mehed	24	63	13
Haridus	I ja II taseme haridus	14	72	14
	III taseme haridus	15	76	9
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	17	77	6
	501–1000 €	11	76	13
	1001–1500 €	17	71	12
	1501–2000 €	18	78	4
	Üle 2000 €	20	68	12
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	17	73	10
	Rohked	43	41	16
	Mõõdukad	21	64	15
	Vähesed	11	82	7
	Mittetarbijad	8	80	12

Elanike hinnangud alkoholsete jookide müümisele kontsertidel, kultuuriüritustel (järg)
(% vastanutest)

		Jah	Ei peaks müüma	Ei oska öelda
Keskmiselt		41	41	18
Regioon	Põhja-Eesti	47	35	18
	Kesk-Eesti	31	54	15
	Kirde-Eesti	33	47	20
	Lääne-Eesti	44	36	20
	Lõuna-Eesti	38	46	16
Rahvus	Eestlased	40	41	19
	Muu rahvus	44	40	16
Vanus	18–29-aastased	50	29	21
	30–49-aastased	51	32	17
	50–64-aastased	34	49	17
	65+ aastased	22	59	19
Sugu	Naised	32	46	22
	Mehed	52	35	13
Haridus	I ja II taseme haridus	40	39	21
	III taseme haridus	42	42	16
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	40	41	19
	501–1000 €	35	46	19
	1001–1500 €	44	40	16
	1501–2000 €	37	47	16
	Üle 2000 €	60	22	18
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	46	37	17
	Rohked	63	24	13
	Mõõdukad	59	23	18
	Vähesed	38	46	16
	Mittetarbijad	21	57	22

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		59	29	6	6
Regioon	Põhja-Eesti	58	30	4	8
	Kesk-Eesti	59	30	3	8
	Kirde-Eesti	64	21	12	3
	Lääne-Eesti	59	32	4	5
	Lõuna-Eesti	60	29	7	4
Rahvus	Eestlased	60	30	5	5
	Muu rahvus	58	26	6	10
Vanus	18–29-aastased	44	47	3	6
	30–49-aastased	55	30	8	7
	50–64-aastased	65	23	5	7
	65+ aastased	74	15	4	7
Sugu	Naised	67	22	5	6
	Mehed	51	36	6	7
Haridus	I ja II taseme haridus	52	30	5	13
	III taseme haridus	63	28	6	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	57	28	9	6
	501–1000 €	60	29	5	6
	1001–1500 €	65	24	3	8
	1501–2000 €	63	25	9	3
	Üle 2000 €	45	38	7	10
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	70	26	2	2
	Vastased	17	39	28	16
	Ükskõiksed, kahtlejad	48	33	5	14
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	56	31	7	6
	Rohked	40	41	15	4
	Möödukad	45	40	8	7
	Vähesed	63	26	5	6
	Mittetarbijad	72	19	1	8

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)
Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		36	41	14	9
Regioon	Põhja-Eesti	36	39	16	9
	Kesk-Eesti	31	42	14	13
	Kirde-Eesti	35	46	14	5
	Lääne-Eesti	37	46	9	8
	Lõuna-Eesti	39	38	14	9
Rahvus	Eestlased	35	43	15	7
	Muu rahvus	39	36	12	13
Vanus	18–29-aastased	36	37	24	3
	30–49-aastased	35	39	17	9
	50–64-aastased	35	43	10	12
	65+ aastased	40	44	6	10
Sugu	Naised	38	45	11	6
	Mehed	35	36	17	12
Haridus	I ja II taseme haridus	35	40	11	14
	III taseme haridus	37	41	16	6
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	36	40	17	7
	501–1000 €	39	41	11	9
	1001–1500 €	35	41	15	9
	1501–2000 €	30	47	18	5
	Üle 2000 €	37	33	17	13
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	47	38	11	4
	Vastased	14	37	36	13
	Ükskõiksed, kahtlejad	17	49	15	19
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	34	42	15	9
	Rohked	21	44	23	12
	Mõõdukad	31	40	21	8
	Vähesed	38	42	11	9
	Mittetarbijad	44	37	10	9

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)

Tuleks edendada karskusliikumist (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		30	39	19	12
Regioon	Põhja-Eesti	31	37	19	13
	Kesk-Eesti	27	37	11	25
	Kirde-Eesti	30	33	30	7
	Lääne-Eesti	28	38	24	10
	Lõuna-Eesti	30	48	13	9
Rahvus	Eestlased	30	39	20	11
	Muu rahvus	29	40	16	15
Vanus	18–29-aastased	41	30	23	6
	30–49-aastased	26	43	21	10
	50–64-aastased	28	37	17	18
	65+ aastased	30	44	13	13
Sugu	Naised	34	38	16	12
	Mehed	26	40	22	12
Haridus	I ja II taseme haridus	30	37	15	18
	III taseme haridus	30	40	21	9
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	33	35	25	7
	501–1000 €	27	42	18	13
	1001–1500 €	27	41	21	11
	1501–2000 €	31	38	19	12
	Üle 2000 €	38	32	17	13
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	40	41	12	7
	Vastased	8	26	49	17
	Ükskõiksed, kahtlejad	12	42	23	23
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	25	41	21	13
	Rohked	14	38	43	5
	Mõõdukad	19	41	28	12
	Vähesed	30	42	15	13
	Mittetarbijad	48	32	9	11

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)

Alkoholi reklaami peaks veelgi piirama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		52	26	13	9
Regioon	Põhja-Eesti	48	27	14	11
	Kesk-Eesti	49	30	8	13
	Kirde-Eesti	65	21	11	3
	Lääne-Eesti	55	28	10	7
	Lõuna-Eesti	54	26	12	8
Rahvus	Eestlased	52	25	14	9
	Muu rahvus	51	29	10	10
Vanus	18–29-aastased	65	13	13	9
	30–49-aastased	48	28	16	8
	50–64-aastased	48	32	9	11
	65+ aastased	55	27	10	8
Sugu	Naised	58	24	9	9
	Mehed	45	29	16	10
Haridus	I ja II taseme haridus	51	26	8	15
	III taseme haridus	52	27	15	6
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	61	24	12	3
	501–1000 €	49	33	9	9
	1001–1500 €	47	23	18	12
	1501–2000 €	61	25	9	5
	Üle 2000 €	49	19	19	13
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	63	24	8	5
	Vastased	16	33	36	15
	Ükskõiksed, kahtlejad	37	29	16	18
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	47	29	15	9
	Rohked	52	28	16	4
	Mõõdukad	38	32	22	8
	Vähesed	51	28	11	10
	Mittetarbijad	72	16	4	8

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)

Alkoholi reklaam tuleks ära keelata (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		42	27	23	8
Regioon	Põhja-Eesti	43	26	23	8
	Kesk-Eesti	38	33	21	8
	Kirde-Eesti	58	22	16	4
	Lääne-Eesti	51	20	21	8
	Lõuna-Eesti	33	32	27	8
Rahvus	Eestlased	39	26	27	8
	Muu rahvus	48	29	16	7
Vanus	18–29-aastased	52	25	20	3
	30–49-aastased	39	28	27	6
	50–64-aastased	39	28	22	11
	65+ aastased	46	26	18	10
Sugu	Naised	46	26	21	7
	Mehed	38	29	25	8
Haridus	I ja II taseme haridus	43	26	20	11
	III taseme haridus	42	27	25	6
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	58	17	23	2
	501–1000 €	40	33	19	8
	1001–1500 €	37	23	30	10
	1501–2000 €	44	28	23	5
	Üle 2000 €	48	21	22	9
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	51	27	17	5
	Vastased	16	30	49	5
	Ükskõiksed, kahtlejad	31	26	27	16
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	39	28	26	7
	Rohked	45	23	28	4
	Mõõdukad	33	26	35	6
	Vähesed	41	30	21	8
	Mittetarbijad	57	23	11	9

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)

Alkoholi müügikohti peaks vähendama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		30	36	25	9
Regioon	Põhja-Eesti	27	34	28	11
	Kesk-Eesti	34	33	23	10
	Kirde-Eesti	32	26	36	6
	Lääne-Eesti	27	47	19	7
	Lõuna-Eesti	35	39	20	6
Rahvus	Eestlased	33	37	23	7
	Muu rahvus	25	32	31	12
Vanus	18–29-aastased	30	44	20	6
	30–49-aastased	30	31	29	10
	50–64-aastased	27	39	24	10
	65+ aastased	35	34	24	7
Sugu	Naised	36	36	19	9
	Mehed	24	35	32	9
Haridus	I ja II taseme haridus	31	36	21	12
	III taseme haridus	29	36	28	7
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	33	28	33	6
	501–1000 €	31	39	23	7
	1001–1500 €	27	32	32	9
	1501–2000 €	30	45	19	6
	Üle 2000 €	32	26	25	17
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	42	38	15	5
	Vastased	4	14	74	8
	Ükskõiksed, kahtlejad	10	38	33	19
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	26	37	29	8
	Rohked	17	37	42	4
	Mõõdukad	19	30	43	8
	Vähesed	31	41	20	8
	Mittetarbijad	47	30	10	13

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)
Alkoholimüügi aega peaks jaekauplustes lühendama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		22	26	43	9
Regioon	Põhja-Eesti	18	22	49	11
	Kesk-Eesti	21	26	46	7
	Kirde-Eesti	32	18	46	4
	Lääne-Eesti	18	38	38	6
	Lõuna-Eesti	28	32	31	9
Rahvus	Eestlased	23	26	42	9
	Muu rahvus	21	26	44	9
Vanus	18–29-aastased	24	20	45	11
	30–49-aastased	20	24	48	8
	50–64-aastased	19	31	40	10
	65+ aastased	30	28	34	8
Sugu	Naised	28	27	36	9
	Mehed	16	24	51	9
Haridus	I ja II taseme haridus	20	24	43	13
	III taseme haridus	23	27	43	7
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	23	26	47	4
	501–1000 €	21	30	39	10
	1001–1500 €	20	23	47	10
	1501–2000 €	30	22	44	4
	Üle 2000 €	20	22	44	14
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	30	29	33	8
	Vastased	2	10	81	7
	Ükskõiksed, kahtlejad	9	23	54	14
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	16	26	50	8
	Rohked	10	29	58	3
	Mõõdukad	10	19	67	4
	Vähesed	20	30	40	10
	Mittetarbijad	45	25	16	14

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)
Alkoholimüügi aega peaks toitlustusasutustes lühendama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		20	23	47	10
Regioon	Põhja-Eesti	14	21	54	11
	Kesk-Eesti	18	22	51	9
	Kirde-Eesti	33	20	42	5
	Lääne-Eesti	12	32	44	12
	Lõuna-Eesti	29	25	36	10
Rahvus	Eestlased	20	22	48	10
	Muu rahvus	18	26	45	11
Vanus	18–29-aastased	28	13	45	14
	30–49-aastased	17	24	51	8
	50–64-aastased	15	25	48	12
	65+ aastased	24	28	38	10
Sugu	Naised	26	22	41	11
	Mehed	13	24	53	10
Haridus	I ja II taseme haridus	18	23	44	15
	III taseme haridus	21	23	48	8
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	25	13	50	12
	501–1000 €	18	30	42	10
	1001–1500 €	15	21	53	11
	1501–2000 €	30	15	49	6
	Üle 2000 €	17	21	48	14
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	27	28	37	8
	Vastased	3	8	82	7
	Ükskõiksed, kahtlejad	7	16	58	19
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	13	24	54	9
	Rohked	7	28	64	1
	Mõõdukad	8	17	69	6
	Vähesed	17	27	44	12
	Mittetarbijad	45	21	19	15

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)
Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		21	28	41	10
Regioon	Põhja-Eesti	19	25	46	10
	Kesk-Eesti	19	31	40	10
	Kirde-Eesti	18	27	45	10
	Lääne-Eesti	18	35	36	11
	Lõuna-Eesti	30	27	32	11
Rahvus	Eestlased	24	32	36	8
	Muu rahvus	16	18	51	15
Vanus	18–29-aastased	26	38	33	3
	30–49-aastased	21	24	46	9
	50–64-aastased	19	26	41	14
	65+ aastased	20	27	38	15
Sugu	Naised	25	27	38	10
	Mehed	17	28	44	11
Haridus	I ja II taseme haridus	23	21	43	13
	III taseme haridus	20	31	40	9
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	21	22	54	3
	501–1000 €	23	25	39	13
	1001–1500 €	20	25	45	10
	1501–2000 €	22	30	40	8
	Üle 2000 €	17	39	34	10
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	30	33	30	7
	Vastased	3	9	84	4
	Ükskõiksed, kahtlejad	5	21	53	21
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	15	28	47	10
	Rohked	11	24	62	3
	Möödukad	7	26	58	9
	Vähesed	20	30	39	11
	Mittetarbijad	47	24	16	13

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)
Alkoholijoobes inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		64	24	5	7
Regioon	Põhja-Eesti	67	23	3	7
	Kesk-Eesti	64	24	5	7
	Kirde-Eesti	61	26	7	6
	Lääne-Eesti	63	27	3	7
	Lõuna-Eesti	62	24	8	6
Rahvus	Eestlased	65	24	6	5
	Muu rahvus	63	24	3	10
Vanus	18–29-aastased	78	14	5	3
	30–49-aastased	63	26	5	6
	50–64-aastased	60	26	4	10
	65+ aastased	61	28	5	6
Sugu	Naised	69	23	2	6
	Mehed	60	25	7	8
Haridus	I ja II taseme haridus	63	23	3	11
	III taseme haridus	65	25	6	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	51	39	8	2
	501–1000 €	63	27	3	7
	1001–1500 €	57	27	9	7
	1501–2000 €	76	17	2	5
	Üle 2000 €	71	14	5	10
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	72	21	4	3
	Vastased	42	33	17	8
	Ükskõiksed, kahtlejad	52	30	3	15
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	63	25	6	6
	Rohked	53	25	16	6
	Mõõdukad	57	30	8	5
	Vähesed	67	23	3	7
	Mittetarbijad	72	18	1	9

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)
Tuleks suurendada järelevalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		66	25	4	5
Regioon	Põhja-Eesti	67	25	4	4
	Kesk-Eesti	69	23	2	6
	Kirde-Eesti	65	19	11	5
	Lääne-Eesti	57	36	1	6
	Lõuna-Eesti	68	25	2	5
Rahvus	Eestlased	68	26	2	4
	Muu rahvus	63	23	6	8
Vanus	18–29-aastased	70	27	0	3
	30–49-aastased	65	26	6	3
	50–64-aastased	66	22	4	8
	65+ aastased	64	29	2	5
Sugu	Naised	75	19	2	4
	Mehed	56	32	6	6
Haridus	I ja II taseme haridus	61	26	4	9
	III taseme haridus	68	25	4	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	59	32	7	2
	501–1000 €	64	28	3	5
	1001–1500 €	67	25	4	4
	1501–2000 €	67	28	2	3
	Üle 2000 €	72	13	7	8
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	75	22	1	2
	Vastased	33	43	21	3
	Ükskõiksed, kahtlejad	58	27	3	12
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	64	28	4	4
	Rohked	50	33	14	3
	Mõõdukad	63	28	5	4
	Vähesed	66	27	3	4
	Mittetarbijad	75	17	0	8

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)
 Noortele peaks selgitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		71	23	2	4
Regioon	Põhja-Eesti	69	25	2	4
	Kesk-Eesti	78	19	1	2
	Kirde-Eesti	66	24	5	5
	Lääne-Eesti	68	25	2	5
	Lõuna-Eesti	77	17	1	5
Rahvus	Eestlased	72	22	2	4
	Muu rahvus	69	23	2	6
Vanus	18–29-aastased	62	32	3	3
	30–49-aastased	72	22	3	3
	50–64-aastased	76	17	1	6
	65+ aastased	71	22	2	5
Sugu	Naised	76	18	2	4
	Mehed	66	27	3	4
Haridus	I ja II taseme haridus	67	25	1	7
	III taseme haridus	73	21	3	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	66	25	5	4
	501–1000 €	76	19	1	4
	1001–1500 €	71	20	4	5
	1501–2000 €	64	32	1	3
	Üle 2000 €	69	24	3	4
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	81	15	1	3
	Vastased	43	43	12	2
	Ükskõiksed, kahtlejad	57	32	2	9
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	71	23	3	3
	Rohked	52	34	10	4
	Mõõdukad	72	24	2	2
	Vähesed	74	21	2	3
	Mittetarbijad	71	20	0	9

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)
 Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		73	20	2	5
Regioon	Põhja-Eesti	75	19	2	4
	Kesk-Eesti	73	21	2	4
	Kirde-Eesti	67	15	7	11
	Lääne-Eesti	75	20	1	4
	Lõuna-Eesti	70	24	2	4
Rahvus	Eestlased	73	22	1	4
	Muu rahvus	74	17	4	5
Vanus	18–29-aastased	67	26	0	7
	30–49-aastased	76	18	3	3
	50–64-aastased	72	20	2	6
	65+ aastased	74	19	2	5
Sugu	Naised	73	22	1	4
	Mehed	73	18	4	5
Haridus	I ja II taseme haridus	69	22	2	7
	III taseme haridus	75	19	3	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	67	25	6	2
	501–1000 €	77	17	2	4
	1001–1500 €	75	17	3	5
	1501–2000 €	69	25	0	6
	Üle 2000 €	68	25	3	4
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	77	19	1	3
	Vastased	59	30	8	3
	Ükskõiksed, kahtlejad	70	18	3	9
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	76	19	2	3
	Rohked	70	17	10	3
	Mõõdukad	77	19	2	2
	Vähesed	75	19	2	4
	Mittetarbijad	63	25	1	11

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)

Inimesed ise peaks muutma oma suhtumist alkoholi tarbimisse ja olema teistele (sh lastele) paremaks eeskujuks (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		80	14	1	5
Regioon	Põhja-Eesti	81	14	1	4
	Kesk-Eesti	82	12	1	5
	Kirde-Eesti	61	26	4	9
	Lääne-Eesti	85	9	1	5
	Lõuna-Eesti	82	13	1	4
Rahvus	Eestlased	84	12	1	3
	Muu rahvus	70	20	2	8
Vanus	18–29-aastased	97	0	0	3
	30–49-aastased	76	19	1	4
	50–64-aastased	76	15	2	7
	65+ aastased	77	16	2	5
Sugu	Naised	83	11	1	5
	Mehed	76	18	2	4
Haridus	I ja II taseme haridus	77	14	1	8
	III taseme haridus	81	14	2	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	82	13	1	4
	501–1000 €	80	13	1	6
	1001–1500 €	79	14	1	6
	1501–2000 €	85	12	2	1
	Üle 2000 €	72	19	3	6
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	86	10	1	3
	Vastased	67	21	10	2
	Ükskõiksed, kahtlejad	69	20	0	11
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	78	16	2	4
	Rohked	75	17	4	4
	Mõõdukad	75	19	3	3
	Vähesed	81	14	1	4
	Mittetarbijad	85	7	0	8

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)

Mina ise peaksin vähendama oma alkoholitarbimist (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		23	26	35	16
Regioon	Põhja-Eesti	24	26	33	17
	Kesk-Eesti	18	29	35	18
	Kirde-Eesti	17	30	34	19
	Lääne-Eesti	26	25	33	16
	Lõuna-Eesti	24	25	40	11
Rahvus	Eestlased	24	26	37	13
	Muu rahvus	21	28	30	21
Vanus	18–29-aastased	29	16	42	13
	30–49-aastased	27	29	30	14
	50–64-aastased	18	31	34	17
	65+ aastased	15	21	41	23
Sugu	Naised	21	23	40	16
	Mehed	25	30	29	16
Haridus	I ja II taseme haridus	24	23	34	19
	III taseme haridus	22	28	36	14
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	25	16	43	16
	501–1000 €	26	27	31	16
	1001–1500 €	21	31	35	13
	1501–2000 €	22	23	40	15
	Üle 2000 €	19	24	37	20
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	26	26	35	13
	Vastased	14	27	48	11
	Ükskõiksed, kahtlejad	19	26	31	24
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	24	32	32	12
	Rohked	65	18	16	1
	Mõõdukad	27	43	22	8
	Vähesed	18	27	39	16
	Mittetarbijad	18	2	49	31

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks (järg)

Peaks olema rohkem sõltuvusravi võimalusi (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		48	36	3	13
Regioon	Põhja-Eesti	45	40	2	13
	Kesk-Eesti	42	42	5	11
	Kirde-Eesti	51	26	12	11
	Lääne-Eesti	56	25	2	17
	Lõuna-Eesti	49	35	2	14
Rahvus	Eestlased	48	35	3	14
	Muu rahvus	47	38	4	11
Vanus	18–29-aastased	59	33	0	8
	30–49-aastased	50	36	4	10
	50–64-aastased	43	37	4	16
	65+ aastased	39	37	4	20
Sugu	Naised	57	30	2	11
	Mehed	38	42	5	15
Haridus	I ja II taseme haridus	48	35	3	14
	III taseme haridus	47	37	3	13
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	Kuni 500 €	46	39	6	9
	501–1000 €	50	36	3	11
	1001–1500 €	41	45	2	12
	1501–2000 €	48	31	3	18
	Üle 2000 €	50	29	6	15
Suhtumine alkoholitarbimise vähendamisse	Pooldajad	55	34	2	9
	Vastased	16	56	17	11
	Ükskõiksed, kahtlejad	41	33	2	24
Alkoholitarbimine	Kõik alkoholitarbijad	45	38	4	13
	Rohked	43	32	13	12
	Mõõdukad	36	44	5	15
	Vähesed	51	35	3	11
	Mittetarbijad	57	29	1	13

Küsitletud kogumi iseloomustus (% , N=1699)

Regiooni järgi¹⁴:		Soo järgi:	
Põhja-Eesti	46	Naised	51
Kesk-Eesti	9	Mehed	49
Kirde-Eesti	10		
Lääne-Eesti	11	Netosissetuleku järgi	
Lõuna-Eesti	24	(leibkonnaliikme kohta kuus):	
		Kuni 500 €	7
Rahvuse järgi:		501–1000 €	39
Eestlased	67	1001–1500 €	23
Muu rahvus	33	1501–2000 €	16
		Üle 2000 €	15
Vanuse järgi:			
18–29-aastased	17		
30–49-aastased	40		
50–64-aastased	27		
65 ja enam aastat	16		

¹⁴ Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 2001. aasta määrusega nr 126 kinnitatud Eesti piirkondlike üksuste statistilise klassifikaatori 3. tasemel esitatud maakondade grupid:

Põhja-Eesti: Harju maakond (sh Tallinn)

Kesk-Eesti: Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond

Kirde-Eesti: Ida-Viru maakond

Lääne-Eesti: Hiiumaa, Lääne, Pärnu ja Saare maakond

Lõuna-Eesti: Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond